

آیین نامه و دستورالعمل های ویژه اجرا رشته های تخصصی حوزه های علمی

به ضمیمه آیین نامه ها و دستورالعمل های تأسیس، انحلال و
اخذ مجوز اجرای رشته تخصصی

مرکز مدیریت حوزه های علمی / معاونت آموزش

آیین نامه و دستور العمل های ویژه اجرای

رشته های تخصصی حوزه های علمیه

مرکز مدیریت حوزه های علمیه / معاونت آموزش

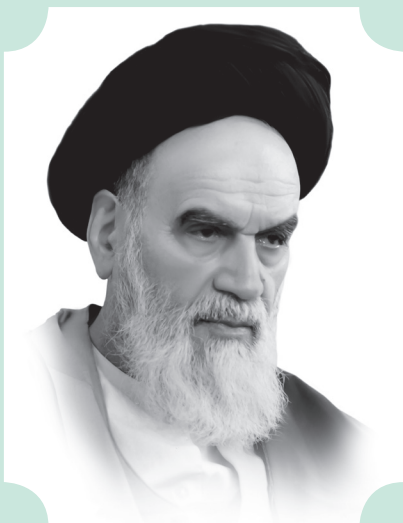
شهر مقدّس قم / ۱۴۰۲ ش

آدرس:

قم، جمکران، بلوار انتظار، مرکز مدیریت حوزه های علمیه

معاونت آموزش

تلفن: ۰۲۵-۳۳۱۳۳۲۸۳

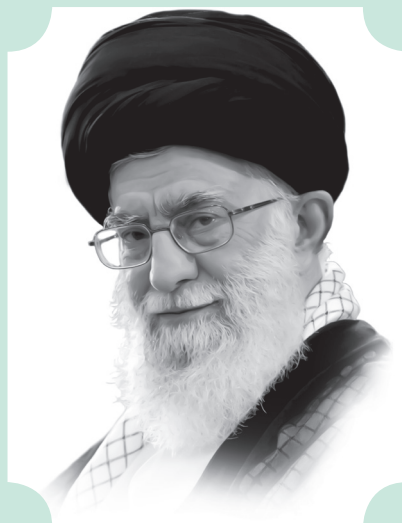

رهبر کبیر انقلاب اسلامی
ایران حضرت امام خمینی رحمته الله علیه:

اما در مورد دروس تحصیل و تحقیق
حوزه‌ها، این جانب معتقد به فقه
سنتی و اجتهاد جواهری هستم
و تخلف از آن را جایز نمی‌دانم...
مجتهد باید به مسائل زمان خود
احاطه داشته باشد ...

حوزه‌ها و روحانیت باید نبض تفکر
و نیاز آینده جامعه را همیشه در
دست خود داشته باشند و همواره
چند قدم جلوتر از حوادث، مهیای
عکس‌العمل مناسب باشند ...

(منشور روحانیت)

مقام معظم رهبری حضرت
آیت الله العظمی خامنه‌ای حفظه الله:

یک برنامه جامع درسی حوزه‌ای، با
درجه‌بندی و طبقه‌بندی حساب
شده همچنان در حوزه‌ها جایش
خالی است ...

از جمله چیزهایی که حوزه احتیاج
دارد یک نظام تعلیم و تربیت است
تا در آن وقت‌ها هدر نرود، امروز
دیگر روزی نیست که ما اجازه
بدهیم یک روز یا یک ساعت از عمر
جوانی متدین و آماده برای تلاش
و مجاهدت در راه دین یعنی یک
طلبه هدر رود.

(حوزه و روحانیت، جلد ۲، صفحه ۳۲)

فهرست مطالب

- ۱۶.....
- تعاریف و فرایند صدور مجوز برای واحدهای آموزشی تخصصی ۱۷
- الف) تعاریف و دسته بندی واحدهای آموزشی حوزوی ۱۷
- ب) انواع مجوز فعالیت برای واحد آموزشی تخصصی و فرایند صدور آن ۱۸
- ج) روش های اجرای رشته و اخذ مجوز برای پذیرش در آن رشته: ۱۹
- نحوه تأسیس، توسعه واحدهای آموزشی تخصصی و پذیرش رشته های تخصصی . ۲۰
- ۱- تأسیس واحد آموزشی تخصصی: ۲۰
- ۲- اجرای رشته های تخصصی: ۲۰
- ۳- تغییر در نوع مجوز فعالیت واحد آموزشی تخصصی: ۲۱
- ۴- توقف فعالیت و انحلال واحد آموزشی تخصصی: ۲۲
- ۵- ثبت نام و پذیرش طلاب در واحد آموزشی تخصصی: ۲۳
- ۶- تغییر کادر اجرایی واحد آموزشی تخصصی و نحوه بررسی و تأیید آن: ۲۴
- برنامه ریزی آموزشی و امور تحصیلی..... ۲۵
- ۱- ثبت نام و پذیرش: ۲۵
- ۲- نظام آموزشی: ۲۵
- ۳- برنامه ریزی درسی: ۲۷
- ۴- حضور و غیاب: ۲۷
- ۵- خدمات آموزشی: ۲۸
- ۶- ارزشیابی تحصیلی: ۲۸
- ۷- فراغت از تحصیل: ۳۰
- بخش اول: تبیین، توسعه و انحلال ۳۱
- مقدمه ۳۱

فصل اول: تأسیس واحد آموزشی تخصصی ۳۲

الف) شرایط اخذ مجوز تأسیس ۳۲

ب) شرایط متقاضی تأسیس ۳۳

ج) مدارک مورد نیاز ۳۴

د) مراحل اخذ مجوز تأسیس ۳۵

فصل دوم: نحوه تأسیس مجتمع عالی حوزوی ۳۶

مقدمه ۳۶

کلیات و تعاریف ۳۶

اهداف ۳۷

۱- مجتمع غیر وابسته ۳۷

۲- مجتمع وابسته ۴۷

وظایف و اختیارات شورای مجتمع ۴۸

موارد مشترک مجتمع وابسته و غیر وابسته ۵۲

فصل سوم: اجرای رشته‌های تخصصی ۵۵

مبحث اول: اجرای رشته توسط واحد آموزشی تخصصی ۵۵

مبحث دوم: اجرای رشته توسط شعبه واحد آموزشی تخصصی ۵۵

مبحث سوم: اجرای رشته توسط واحد آموزشی تخصصی به صورت اجرای «دوره» ۵۸

فصل چهارم: اجرای رشته‌های تخصصی توسط مدارس ۶۲

فصل پنجم: مجوز پذیرش ۶۴

فصل ششم: تغییر در نوع مجوز واحدهای آموزشی تخصصی ۶۶

مبحث اول: تغییر در اصل حوزه دانشی در «مرکز تخصصی» ۶۷

مبحث دوم: تغییر «مرکز تخصصی» به «مدرسه عالی حوزوی» و بالعکس ۶۹

۷۱ ... مبحث سوم: تغییر در تعداد حوزه دانشی خود (ارتقاء «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی»)

فصل هفتم: لغو مجوز و انحلال واحد آموزشی تخصصی ۷۴

بخش دوم: ثبت نام و پذیرش ۷۷

فصل اول: مراحل و شرایط اخذ مجوز پذیرش ۷۷

مراحل درخواست و صدور مجوز پذیرش: ۷۷

فصل دوم: مراحل و شرایط پذیرش دانش پژوه ۸۰

شرایط متقاضیان تحصیل در رشته های تخصصی: ۸۰

بخش سوم: امور اجرایی تحصیلی ۸۷

فصل اول: برنامه ریزی دروس ۸۷

الف) انتخاب درس ۸۷

ب) برنامه ریزی کلاس های درسی ۹۰

ج) شیوه ارزشیابی ۹۱

د) برنامه ریزی و اجرای دوره تابستانی ۹۴

فصل دوم: جداول درسی فقه و اصول ۹۷

الف) جداول درسی (دروس فقه و اصول) و ویژه طلاب محض در فقه و اصول ۹۷

ب) جداول درسی (دروس فقه و اصول) و ویژه طلاب غیرمحمض در فقه و اصول ۱۰۰

فصل سوم: منابع درسی و محدوده های آن ۱۰۲

الف) منابع درسی ویژه طلاب محض در فقه و اصول ۱۰۳

ب) منابع درسی ویژه طلاب غیرمحمض در فقه و اصول ۱۰۸

فصل چهارم: حضور و غیاب ۱۱۲

فصل پنجم: امتحانات ۱۱۳

فصل ششم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی ۱۱۷

بخش چهارم: خدمات آموزشی ۱۱۸

فصل اول: مرخصی تحصیلی ۱۱۸

فصل دوم: انتقالات ۱۲۰

فصل سوم: مهمان ۱۲۲

فصل چهارم: منع و انصراف از تحصیل ۱۲۳

الف) منع از تحصیل ۱۲۳

ب) انصراف از تحصیل ۱۲۴

ج) بازگشت به تحصیل ۱۲۴

فصل پنجم: رسیدگی به امور تحصیلی طلاب ۱۲۷

شوراها و کمیسیون‌های مرتبط با دستورالعمل رسیدگی به امور تحصیلی طلاب: ۱۲۷

مراحل رسیدگی و صدور حکم در شورای واحد آموزشی و شورای آموزش استان: ۱۲۸

فصل ششم: آیین‌نامه تحصیل همزمان طلاب در مراکز حوزوی و غیرحوزوی ۱۳۰

کمیسیون احراز صلاحیت تحصیل همزمان ۱۳۱

کنترل، ارزیابی و نظارت ۱۳۳

دستورالعمل مربوط به اداره امور تحصیلی آموزش در خصوص تحصیل همزمان ۱۳۵

بخش پنجم: تکمیل سطح و فارغ التحصیلی ۱۳۷

الف) مقاطع و سطوح حوزوی ۱۳۷

ب) فارغ التحصیلی از سطح دو و سه ۱۳۸

ج) تشکیل شورای مدارک علمی و اعطای مدارک ۱۳۹

بخش ششم: پیوسته ۱۴۹

- پیوست ۱: شورای تخصصی آموزش استان ۱۴۹
- پیوست ۲: تقویم تحصیلی ۱۵۳
- پیوست ۳: دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز
- مدیریت حوزه های علمیه ۱۶۳
- پیوست ۴: آیین نامه گروه علمی - تربیتی ۱۷۰
- پیوست ۵: ضوابط مربوط به دوره های نیمه حضوری و غیرحضوری ۱۸۶
- پیوست ۶: محدوده های مطالعاتی از کتاب المکاسب ۱۸۹
- پیوست ۷: محدوده های مطالعاتی از کتاب فرائد الاصول ۱۹۲
- پیوست ۸: درختواره حوزه های دانشی ۱۹۵
- حوزه دانشی «قرآن» ۱۹۶
- حوزه دانشی «حدیث» ۹۹۱
- حوزه دانشی «فقه و اصول» ۲۰۲
- حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی» ۵۰۲
- حوزه دانشی «کلام، ادیان، فرق و مذاهب» ۲۱۱
- حوزه دانشی «منطق، فلسفه و عرفان» ۲۱۶
- حوزه دانشی «زبان و ادبیات عربی» ۹۱۲
- حوزه دانشی «اخلاق، تربیت و مشاوره» ۱۲۲
- حوزه دانشی «تاریخ و سیره» ۴۲۲
- حوزه دانشی «تبلیغ و ارتباطات» ۷۲۲
- حوزه دانشی «فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی» ۲۳۳
- حوزه دانشی «اقتصاد اسلامی» ۲۳۴
- حوزه دانشی «علوم اجتماعی» ۲۳۵

۲۳۷ حوزه دانشی «علوم سیاسی»

۲۳۹ حوزه دانشی «روان‌شناسی»

۲۴۱ حوزه دانشی «مدیریت»

آیین نامه و دستورالعمل های رشته های
تخصصی حوزه های علمیه سال تحصیلی

۱۴۰۲-۱۴۰۳

کلیات

در بخش کلیات آیین نامه آموزشی اصول و ضوابط اصلی و کلی آموزشی به صورت اجمالی بیان شده است و در فصول بعدی دستورالعمل‌ها و ضوابط تفصیلی ذکر شده است.

تعاریف و فرایند صدور مجوز برای واحدهای آموزشی تخصصی

کلیه واحدهای آموزشی تخصصی حوزوی، برای فعالیت نیازمند به اخذ مجوز تأسیس طبق شرایط و ضوابط ابلاغی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه هستند.

الف) تعاریف و دسته‌بندی واحدهای آموزشی حوزوی

ماده ۱: واحدهای آموزشی حوزوی^(۱) به صورت ذیل دسته‌بندی شده‌اند:

۱. **مدرسه علمیه:** واحد حوزوی است که عهده دار تربیت طلبه در اولین مقطع از مقاطع تحصیلی حوزوی می‌باشد.

۲. **واحد آموزشی تخصصی؛** شامل:

مرکز تخصصی: واحد آموزشی است که یک یا چند رشته تخصصی از یک حوزه دانشی را با یک یا چند گرایش مربوطه، از درختواره رشته‌های حوزوی ارائه می‌کند.

مدرسه عالی حوزوی: واحد حوزوی است که عهده دار تربیت طلبه در سطوح عالی (۲ و ۳) و خارج در یکی از رشته‌های فقه و اصول و گرایش‌های حوزه دانشی فقه و اصول می‌باشد. در موارد خاص با مجوز شورای گسترش، مدرسه عالی حوزوی می‌تواند اولین مقطع از مقاطع تحصیلی حوزوی را اجرا کند.

مؤسسه آموزش عالی حوزوی: واحد آموزشی است که دو یا چند رشته تخصصی از دو یا چند حوزه دانشی را با گرایش‌های مربوطه، از درختواره رشته‌های حوزوی ارائه می‌کند. در موارد خاص با مجوز شورای گسترش، امکان تأسیس یک یا چند مرکز تخصصی ذیل مؤسسه آموزش عالی حوزوی وجود دارد.

۳. **مجتمع عالی حوزوی:** به مجموع حداقل سه واحد از واحدهای آموزشی، پژوهشی، تبلیغی فرهنگی، مهارتی و ... حوزوی که هر کدام از آن‌ها با اخذ مجوزهای

۱. مطابق مصوبه ۱۳۸۲ شورای گسترش (جلسه ۲۳۸ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۵)

لازم و یا حفظ هویت خود، تحت عنوان یک مدیریت واحد اداره می‌شوند، مجتمع

عالی حوزوی گفته می‌شود.^(۱)

لازم به ذکر است که این دستورالعمل و آیین نامه‌های مندرج در بخش‌ها و فصول بعد، به واحدهای آموزشی تخصصی (مرکز تخصصی، مؤسسه آموزش عالی حوزوی، مدرسه عالی حوزوی) اختصاص دارد.

ب) انواع مجوز فعالیت برای واحد آموزشی تخصصی و فرایند صدور آن

ماده ۲: انواع مجوز فعالیت برای واحد آموزشی تخصصی و فرایند صدور آن به شرح ذیل می‌باشد:

تا قبل از مصوبه ۱۰۸۰ شورای محترم عالی حوزه‌های علمیه، برای واحدهای آموزشی متقاضی تأسیس در سه مرحله اقدام به صدور مجوز می‌شد:

۱) اجرای رشته به صورت **مستقل**: این نوع از مجوز که در واقع «**موافقت با اصل تأسیس واحد آموزشی**» بود، در اولین مرحله از فرایند تأسیس، صادر می‌شد و متقاضی پس از اخذ این نوع از مجوز، باید جهت «**راه‌اندازی و فعالیت**»، نسبت به اخذ «**مجوز موقت**» نیز اقدام کند.

۲) **مجوز موقت**: دومین مرحله از مراحل تأسیس واحد آموزشی اخذ «**مجوز موقت**» جهت «**راه‌اندازی {و فعالیت}**» یک تا سه ساله واحد آموزشی و پذیرش و اجرای دوره تحصیلی» بود. در واقع فعالیت واحد آموزشی حداقل با اخذ «**مجوز موقت**» امکان‌پذیر بود.

۳) **مجوز دائم**: مرحله نهایی و سوم از مراحل تأسیس واحد آموزشی اخذ «**مجوز دائم**» جهت «**راه‌اندازی و فعالیت دائم واحد آموزشی**» بود.

مراحل فوق‌الذکر در مصوبه ۱۰۸۰ به یک مرحله کاهش یافته است که عبارت

۱. در تأسیس یک مجتمع، تنوع واحدهای مذکور لازم نیست. به عنوان مثال: یک مجتمع می‌تواند از سه واحد آموزشی و یا سه واحد پژوهشی و یا تلفیقی از این واحدها، تأسیس گردد. ولی باید حداقل یکی از این واحدها، آموزشی یا پژوهشی باشد.

است از «مجوز فعالیت». در این صورت به متقاضیان تأسیس که بعد از این مصوبه اقدام می‌کنند، «مجوز فعالیت» واحد آموزشی اعطا می‌گردد.

ج) روش‌های اجرای رشته و اخذ مجوز برای پذیرش در آن رشته:

ماده ۳: روش‌های اجرای رشته و اخذ مجوز برای پذیرش در آن رشته به شرح ذیل می‌باشد:

۱) **اجرای رشته به صورت مستقل:** واحدهای آموزشی تخصصی دارای مجوز فعالیت از سوی شورای گسترش، می‌توانند در گستره حوزه دانشی خود، نسبت به اجرای رشته اقدام کنند. جهت درخواست اجرای رشته به این صورت، مرکز تخصصی درخواست خود را از طریق مدیریت استانی به کمیسیون مراکز تخصصی ارسال می‌کند.

۲) **اجرای رشته به صورت «اجرای دوره»:** واحدهای آموزشی تخصصی دارای مجوز می‌توانند در استان و یا شهرستانی دیگر، در یک واحد آموزشی تخصصی و یا مدرسه علمیه، یک و یا چند دوره از رشته‌ای که خود اجرا کرده‌اند، را به صورت «اجرای دوره»، اجرا کنند. مسئولیت علمی و نظارت بر این گونه از اجرا بر عهده واحد آموزشی تخصصی اصلی بوده و امور اجرایی این دوره‌ها بر عهده مدیریت استانی می‌باشد.

نحوه تأسیس، توسعه واحدهای آموزشی تخصصی و پذیرش در رشته‌های تخصصی

۱- تأسیس واحد آموزشی تخصصی:

ماده ۴: کلیه واحدهای آموزشی تخصصی حوزوی، برای فعالیت نیازمند به اخذ مجوز تأسیس طبق شرایط و ضوابط ابلاغی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه هستند.

ماده ۵: متقاضیان اجرای رشته‌های تخصصی، در صورت دارا بودن شرایط، درخواست تأسیس واحد آموزشی تخصصی مد نظر را به مدیریت استان ارائه و در صورت تأیید جهت تصمیم‌گیری به کمیسیون مراکز تخصصی ارسال می‌کنند.

ماده ۶: کمیسیون مراکز تخصصی، درخواست‌های تأسیس واحد آموزشی تخصصی را در صورت تأیید، جهت تصمیم‌گیری نهایی به شورای گسترش ارسال می‌کند.

ماده ۷: تصمیم‌گیری نهایی در خصوص واحدهای آموزشی تخصصی «وابسته»، بر عهده شورای عالی حوزه‌های علمیه می‌باشد.

ماده ۸: درخواست تأسیس و راه‌اندازی «مجمع» حوزوی، مطابق دستورالعمل مربوطه و پس از تعیین واحدهای حوزوی تحت پوشش، مجاز می‌باشد.

۲- اجرای رشته‌های تخصصی:

ماده ۹: واحدهای آموزشی تخصصی دارای مجوز فعالیت از شورای گسترش می‌توانند به یکی از شیوه‌های ذیل، به اجرای رشته تخصصی بپردازند:

الف) توسط همان واحد آموزشی تخصصی؛

ب) توسط واحد آموزشی تخصصی با راه‌اندازی شعبه؛

ج) توسط واحد آموزشی تخصصی به صورت اجرای دوره.

ماده ۱۰: پس از اخذ هر یک از مجوز تأسیس یا مجوز راه‌اندازی شعبه یا مجوز اجرای دوره یا مجوز اجرای رشته تخصصی توسط مدرسه علمیه، پذیرش دانش‌پژوه و تعیین

ظرفیت آن در هر نیم‌سال (هر دوره پذیرشی)، منوط به اخذ مجوز از مرکز مدیریت است.

ماده ۱۱: مجوز پذیرش در رشته‌های سطح دو و سه در نهایت توسط کمیسیون مراکز تخصصی صادر شده و تأیید مجوز پذیرش رشته‌های سطح چهار و بالاتر، پس از صدور مجوز اولیه توسط کمیسیون مراکز تخصصی، بر عهده شورای گسترش می‌باشد.

ماده ۱۲: پذیرش طلاب برای اشتغال به تحصیل در رشته‌های تخصصی، در هر دو نیم‌سال اول و دوم به صورت مجزا، انجام می‌شود.

ماده ۱۳: ارسال تقاضا و اخذ مجوز برای اجرای دوره، تأسیس واحد آموزشی تخصصی، ایجاد شعبه و تغییر در نوع واحد آموزشی باید قبل از اعلام زمان پذیرش انجام شده باشد.

۳- تغییر در نوع مجوز فعالیت واحد آموزشی تخصصی:

ماده ۱۴: واحدهای آموزشی حوزوی می‌توانند بعد از اخذ مجوز فعالیت از سوی شورای گسترش حوزه‌های علمیه، مطابق شرایط و ضوابطی که در ادامه آمده است، نسبت به تغییر نوع واحد آموزشی خود اقدام کنند. البته تا قبل از نهای شدن و ابلاغ مجوز جدید، «نوع واحد آموزشی» آن‌ها تغییر نخواهد کرد.

ماده ۱۵: تغییر در نوع مجوز به صورت‌های ذیل می‌باشد:

- **تغییر در اصل حوزه دانشی خود؛** این نوع درخواست مخصوص «مرکز تخصصی» است و این نوع از واحد آموزشی فقط مجاز به اجرای رشته‌های تخصصی در یک حوزه دانشی (غیر از حوزه دانشی فقه و اصول) هستند، می‌توانند تقاضای تغییر حوزه دانشی خود را به حوزه دانشی دیگر ارائه دهند. در این صورت نیازی به تغییر در عنوان خود نخواهند بود و کماکان «مرکز تخصصی» باقی خواهند ماند.
- **تغییر «مرکز تخصصی» به «مدرسه عالی حوزوی» و بالعکس؛** «مرکز تخصصی» مجری رشته‌های تخصصی در حوزه‌های دانشی غیر از «حوزه دانشی فقه و

اصول» است. «مدرسه عالی حوزوی» مجری رشته‌های تخصصی «حوزه دانشی فقه و اصول» هستند. در این نوع درخواست این دو نوع از واحدهای آموزشی می‌توانند تقاضای خود را برای تغییر در اصل حوزه دانشی خود داشته باشند که در نتیجه «مرکز تخصصی» به «مدرسه عالی حوزوی» و بالعکس تبدیل خواهد شد.

• **تغییر در تعداد حوزه دانشی خود؛** در این نوع درخواست، واحد آموزشی تخصصی که فقط مجاز به اجرای رشته‌های تخصصی در یک حوزه دانشی هستند (مرکز تخصصی، مدرسه عالی حوزوی)، می‌توانند تقاضای اجرای دو یا چند حوزه دانشی داشته باشند که در این صورت باید تقاضای تغییر مجوز فعالیت خود را به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی» ارائه دهند. عکس این نوع تغییر نیز امکان پذیر می‌باشد (تغییر «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی»)

۴- توقف فعالیت و انحلال واحد آموزشی تخصصی:

ماده ۱۶: پس از اخذ مجوز تأسیس یا مجوز راه‌اندازی شعبه یا مجوز اجرای دوره یا مجوز اجرای رشته تخصصی توسط مدرسه علمیه، متقاضی موظف است حداکثر ظرف مدت دو سال، نسبت به راه‌اندازی، اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته اقدام نماید. در غیر این صورت مرکز مدیریت ضمن تذکره به متقاضی، به وی یک سال مهلت می‌دهد تا نسبت به راه‌اندازی، اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته اقدام نماید.

ماده ۱۷: در صورتی که متقاضی پس از اخذ مجوز، در مدت تعیین شده، نسبت به راه‌اندازی، اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته اقدام ننماید، مجوز وی لغو و از درجه اعتبار ساقط می‌شود.

ماده ۱۸: در صورتی که واحد آموزشی تخصصی، نتواند در مدت حداکثر دو سال،

«پذیرش موفق» و تشکیل کلاس درس داشته باشد، ادامه فعالیت آن واحد آموزشی تخصصی، منوط به نظر کمیسیون مراکز تخصصی خواهد بود.

ماده ۱۹: در صورت توقف فعالیت واحد آموزشی، یک سال به هیئت امناء و مؤسس فرصت داده می‌شود تا شرایط ادامه فعالیت واحد آموزشی تخصصی را فراهم نمایند و در غیر این صورت با اعلام عدم توانایی تأمین شرایط ادامه فعالیت واحد آموزشی تخصصی به هیئت امناء، آن واحد آموزشی تخصصی بر اساس دستورالعمل مصوب منحل می‌گردد.

ماده ۲۰: مرکز مدیریت می‌تواند با مصوبه شورای گسترش، با تغییر مؤسس و یا تغییر نام واحد آموزشی تخصصی، شرایط ادامه فعالیت واحد آموزشی را فراهم نماید.

ماده ۲۱: در صورت توقف فعالیت یا انحلال واحد آموزشی تخصصی، آن واحد موظف است با همکاری مرکز مدیریت، زمینه ادامه تحصیل و یا انتقال دانش‌پژوهان خود را در واحدهای آموزشی تخصصی دیگر فراهم نماید.

۵- ثبت نام و پذیرش طلاب در واحد آموزشی تخصصی:

ماده ۲۲: واحدهای آموزشی در صورت تأیید درخواست «اجرای رشته» و یا «اجرای دوره» می‌توانند نسبت به پذیرش طلاب در آن واحد آموزشی اقدام نمایند.

ماده ۲۳: داشتن شرایط عمومی و اختصاصی برای طلاب متقاضی تحصیل در رشته‌های تخصصی، الزامی می‌باشد.

ماده ۲۴: فرایند و مراحل سنجش و پذیرش طلاب در رشته‌های تخصصی به شرح ذیل می‌باشد:

می‌باشد:

۱. ثبت نام؛

۲. آزمون کتبی؛

۳. مصاحبه علمی.

ماده ۲۵: برگزاری آزمون کتبی، منابع آزمون، نحوه طرح و تصحیح سوالات در سطوح دو و سه با نظر گروه علمی تربیتی می‌باشد.

ماده ۲۶: برگزاری آزمون کتبی، در سطح چهار الزامی بوده و نحوه برگزاری آن مطابق دستورالعمل مربوطه (ابلاغی توسط معاونت آموزش حوزه‌های علمیه) می‌باشد.

ماده ۲۷: برگزاری مصاحبه علمی بر عهده واحد آموزشی تخصصی مجاز به پذیرش بوده و نحوه برگزاری آن مطابق دستورالعمل مربوطه (ابلاغی توسط معاونت آموزش حوزه‌های علمیه) می‌باشد.

ماده ۲۸: تحصیل طلاب، در رشته‌های تخصصی، پس از طی مراحل سنجش و پذیرش در رشته و واحد آموزشی تخصصی مد نظر، مجاز می‌باشد.

۶- تغییر کادر اجرایی واحد آموزشی تخصصی و نحوه بررسی و تأیید آن:

ماده ۲۹: ارکان واحد آموزشی تخصصی و کادر اجرایی آن و فرایند تصمیم‌گیری در خصوص تغییر آن‌ها به شرح ذیل می‌باشد:

ردیف	عنوان	مدت زمان حکم	فرایند رسیدگی و تأیید	صدور حکم
۱	هیأت امناء	به تقاضای مؤسس	تقاضای مؤسس - بررسی در شورای آموزش استان - بررسی و تأیید کمیسیون مراکز تخصصی - بررسی و تأیید شورای گسترش	توسط مدیر استان
۲	مدیر واحد آموزشی تخصصی	۲ سال	تقاضای هیأت امناء - بررسی در شورای آموزش استان - بررسی و تأیید کمیسیون مراکز تخصصی	توسط مدیر استان
۳	معاون آموزش	۲ سال	تقاضای مدیر واحد آموزشی - بررسی و تأیید در هیأت امناء - بررسی و تأیید در شورای آموزش استان	توسط مدیر واحد آموزشی
۴	معاون پژوهش	۲ سال	تقاضای مدیر واحد آموزشی - بررسی و تأیید در هیأت امناء - بررسی و تأیید در شورای آموزش استان	توسط مدیر واحد آموزشی
۵	سایر معاونت‌ها	۲ سال	تقاضای مدیر واحد آموزشی - بررسی و تأیید در هیأت امناء - بررسی و تأیید در شورای آموزش استان	توسط مدیر واحد آموزشی

برنامه‌ریزی آموزشی و امور تحصیلی

۱- ثبت‌نام و پذیرش:

ماده ۳۰: طلاب پس از اتمام کلیه دروس هر سطح تحصیلی می‌توانند برای ادامه تحصیل در سطح بعد اقدام نمایند.

ماده ۳۱: در صورتی که طلبه قصد ادامه تحصیل در مراکز تخصصی یا مؤسسات آموزشی عالی حوزوی را داشته باشد، موظف است قبل از آغاز سال تحصیلی جدید نسبت به ثبت نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۳۲: شرط پذیرش^(۱) در مراکز تخصصی مطابق ضوابط مرکز و سطح پذیرش می‌باشد.

۲- نظام آموزشی:

ماده ۳۳: نظام آموزشی در برنامه درسی آموزشی مراکز تخصصی نیم‌سال و درسی - ساعتی است.

ماده ۳۴: هر سال تحصیلی از دو نیم‌سال مستقل تشکیل شده و قبولی یا عدم قبولی در هر درس از هر نیم‌سال، به همان درس محدود می‌شود.

تبصره ۱: در هر سال تمصیلی، علاوه بر دو نیم‌سال تمصیلی، برگزاری دوره تابستانی نیز مجاز می‌باشد.

تبصره ۲: واحدهای آموزشی می‌توانند دوره‌های تابستانی را پس از افض مجوز از شورای آموزش استان و طبق ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد برگزار کنند.^(۲)

ماده ۳۵: طول مدت تحصیل به طور معمول در سطح دو و سه تخصصی، هر کدام ۳ سال و در سطح چهار تخصصی، ۴ سال می‌باشد.

تبصره: کاهش سنوات تمصیل برای طلاب واجد شرایط بر اساس ضوابط مربوطه از طریق

۱. بر اساس شرایط پذیرش مندرج در کلیات برنامه درسی مصوب هر رشته از شورای گسترش.

۲. ررسی و صدور مجوز دوره آموزشی تابستانی دروس مراکز تخصصی قم، بر عهده معاونت آموزش حوزه علمیه قم می‌باشد.

دوره های تابستانی^(۱) یا انتقاب درس به صورت مازاد^(۲) و یا استفاده مداکتری از تقویم آموزشی مجاز است و همچنین افزایش سنوات تمصیل با رعایت حداقل و حداکثر ساعات مجاز برای انتقاب درس در طول سطح دو و سه تفصصی مداکتر تا ۴ سال و سطح چهار تفصصی مداکتر تا ۵ سال بلامانع است.

ماده ۳۶: تقویم تحصیلی مراکز در هر سال تحصیلی (شامل ایام درسی، ایام امتحانی و دوره تابستانی) پس از تصویب در شورای واحد آموزشی و تأیید مدیریت حوزه علمیه استان طبق ضوابط ابلاغی معاونت آموزش ستاد لازم الاجرا می باشد.

ماده ۳۷: طلبه نمی تواند همزمان در بیش از یک رشته تخصصی حوزوی تحصیل داشته باشد.

تبصره: هرگونه تمصیل همزمان پس از تکمیل سطح دو برای مراکز غیر موزوی صرفاً بر اساس ضوابط و آیین نامه مربوطه، امکان پذیر می باشد.

ماده ۳۸: ارائه دروس هر رشته و گرایش و رعایت سرفصل ها، جداول ارزیابی و همچنین برنامه ریزی بر اساس مصوبات ابلاغی ضروری می باشد.

تبصره ۱: در صورتی که واحد آموزشی برای تکمیل ممدوده درس، نیاز به اضافه کردن ساعات درسی برای هر درس را داشته باشد می تواند با پیشنهاد معاون آموزش و تصویب گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی در این فصوص اقدام نماید.

تبصره ۲: کم کردن ساعات درسی به شرط تکمیل ممدوده و عدم افتلال در یادگیری طلاب تا سقف ۲۰ درصد ساعات تعیین شده برای هر درس، با پیشنهاد معاون آموزش و تصویب گروه علمی تربیتی واحد آموزشی بلامانع است.^(۳)

ماده ۳۹: مدت زمان مجاز تحصیل در مراکز تخصصی، در سطح دو گذراندن ۸۰۰ ساعت درسی و در سطح سه و چهار ۶۰۰ ساعت در حداقل یک سال و حداکثر سه سال تحصیلی طبق ضوابط بوده و محاسبه رشد تحصیلی طلاب بر اساس مقدار ساعت مذکور می باشد.

۱. دستورالعمل برگزاری دوره های تابستانی در بخش سوم، فصل اول آمده است.

۲. دستورالعمل اخذ درس مازاد، در بخش سوم، فصل اول آمده است.

۳. تصمیم گیری در خصوص دروس مراکز تخصصی قم، بر عهده معاونت آموزش حوزه علمیه قم و با اعلام نیاز استاد درس می باشد.

تبصره: در صورت عدم گذراندن دروس در مدت مذکور، در فصول وضعیّت تمصیلی طلبه مطابق دستورالعمل رسیدگی به امور تمصیلی طلاب اقدام خواهد شد.

۳- برنامه‌ریزی درسی:

ماده ۴۰: طلاب قبل از شروع هر نیم‌سال تحصیلی، موظف به انتخاب درس مطابق ضوابط می‌باشند.

ماده ۴۱: مقدار انتخاب درس در هر نیم‌سال حداقل ۱۴۴ و حداکثر ۲۰۸ ساعت علاوه بر دروس عمومی حوزه می‌باشد.

تبصره: تقاضای انتقاب درس کمتر از حد معمول، در صورت تأیید اضطرار از سوی شورای واحد آموزشی، تا حداقل ۸۰ ساعت مجاز می‌باشد.

ماده ۴۲: در صورت داشتن شرایط، طلاب می‌توانند نسبت به ادامه تحصیل خود به صورت اخذ دروس مازاد، در طول نیم‌سال و یا دوره تابستانی اقدام نمایند.

ماده ۴۳: شرکت در دوره آموزشی تابستانی و انتخاب درس در آن برای همه طلاب، با رعایت شرایط ذیل بلامانع می‌باشد:

(۱) تعهد به شرکت در تمامی کلاس‌های درسی مطابق ضوابط؛

(۲) برگزاری کلاس برای هر درس طبق جداول درسی مصوب؛

(۳) صلاح‌دید و تأیید مدیر واحد آموزشی محل تحصیل.

ماده ۴۴: رعایت حد نصاب لازم برای تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم‌سال، مطابق ضوابط ضروری می‌باشد.

ماده ۴۵: کلاس درس، با معرفی و حضور استاد دارای حکم و یا مجوز تدریس رسمیت می‌یابد.

ماده ۴۶: استاد، موظف به حضور مستمر و تدریس کامل منبع و محدوده درسی مطابق جدول درسی هر نیم‌سال تحصیلی است.

۴- حضور و غیاب:

ماده ۴۷: حضور طلبه در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی است.

ماده ۴۸: غیبت طلبه در بیش از حد مجاز ساعات تعیین شده هر درس، موجب حذف آن درس می شود و در این صورت، طلبه باید آن درس را دوباره به صورت حضوری بگذراند.

۵- خدمات آموزشی:

ماده ۴۹: طلاب مطابق ضوابط و در مواقع ضروری می توانند از مرخصی تحصیلی استفاده نمایند.

تبصره: مدت زمان مرفعی جزء مداکتر سنوات مجاز تمصیل ممسوب می گردد.

ماده ۵۰: انتقال طلبه دارای وضعیّت فعال آموزشی از یک واحد آموزشی به واحد آموزشی دیگر، بلامانع است.

ماده ۵۱: طلبه تا پیش از نهایی شدن انتقال و تغییر کد محل تحصیل، از طلاب واحد آموزشی مبدأ محسوب شده و طبق ضوابط باید حضور مستمر در درس داشته باشد و از کلیه مزایای آموزشی و خدماتی در واحد آموزشی مبدأ برخوردار است.

ماده ۵۲: اخذ درس به صورت مهمان، در برخی از درس ها یا همه آن ها حداکثر در دو نیم سال و بر اساس ضوابط بلامانع می باشد.

ماده ۵۳: انصراف از تحصیل فقط به درخواست خود طلبه صورت می پذیرد و هرگونه تقاضای انصراف از تحصیل باید به صورت کتبی به شورای واحد آموزشی ارائه شود و پس از تأیید، انصراف قطعی خواهد شد.

تبصره: هیچ هاند آموزشی و یا مدیریتی نمی تواند نسبت به اجبار طلبه به انصراف از تمصیل اقدام نماید.

ماده ۵۴: مواردی که طبق ضوابط منجر به منع از تحصیل طلبه گردد؛ ادامه تحصیل ایشان منوط به بررسی وضعیّت آموزشی او در شورا و کمیسیون مربوطه می باشد.

۶- ارزشیابی تحصیلی:

ماده ۵۵: اخذ امتحان کتبی از دروس بر اساس محدوده مصوب و ابلاغی آن درس، می باشد.

ماده ۵۶: برگزاری امتحان هر درس بلافاصله بعد از اتمام کلاس‌های آن درس (با رعایت سایر شرایط مانند اتمام محدوده و برگزاری ساعات درسی مصوب)، بلامانع است. (۱)

ماده ۵۷: امتحان تنها از طلاب رسمی حوزه به عمل می‌آید و تمام طلاب موظف به شرکت در امتحان دروس انتخابی خود در واحد آموزشی محل تحصیل هستند.

ماده ۵۸: ارزشیابی هر درس در تمام موسسه‌های امتحانی و تعیین ملاک‌های نمره دهی در تمام دروس همچنین محاسبه نهایی نمرات بر عهده استاد همان درس در واحد آموزشی و بر اساس ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد می‌باشد. (۲)

تبصره: در صورت تعدد یک درس و اساتید آن در واحد آموزشی با تصویب گروه علمی - تربیتی ارائه سؤال مشترک می‌تواند فراهم شود.

ماده ۵۹: در ارزشیابی دروس عمومی (فقه و اصول)، بر اساس آیین‌نامه‌های مربوطه، امتحان شفاهی نیز به عمل خواهد آمد که نمره نهایی آن درس معدل آزمون‌های کتبی و شفاهی آن درس خواهد بود.

ماده ۶۰: واحدهای آموزشی دارای مجوز اجرای برنامه آموزشی سطح دو و سه تخصصی می‌توانند در هر نیم‌سال تحصیلی بخشی از نمره نهایی هر درس را به فعالیت‌های کلاسی اعم از پژوهش درسی، فعالیت درسی و سمینار اختصاص دهند.

ماده ۶۱: نمره قبولی در هر درس ۱۲ می‌باشد.

ماده ۶۲: در صورتی که طلاب پس از حضور مستمر در کلاس، موفق به کسب نمره قبولی نشوند، لازم است مطابق شرایط و ضوابط مجدداً در امتحان یا کلاس آن درس شرکت کرده و نمره قبولی را کسب نمایند.

۱. امتحانات دروس سطوح عالی در قم به صورت متمرکز و بر اساس تقویم تحصیلی ابلاغی معاونت آموزش حوزه علمیه قم، برگزار می‌گردد.

۲. برگزاری امتحانات دروس سطوح عالی در قم به صورت متمرکز و بر عهده معاونت آموزش حوزه علمیه قم، می‌باشد. البته مراکز فقهی پس از اخذ مجوز فعالیت می‌توانند نسبت به برگزاری امتحانات، طراحی و تصحیح اوراق امتحانی نیز اقدام نمایند.

ماده ۶۳: نمرات همه دروس، اعم از قبولی و عدم قبولی، جزو سوابق تحصیلی طلبه ثبت و در معدل آن نیم سال و سال تحصیلی محاسبه شده ولی در معدل نهایی سطح و مقطع تحصیلی فقط نمرات دروس قبول شده محاسبه می گردد.

۷- فراغت از تحصیل:

ماده ۶۴: طلبه در صورت گذراندن همه دروس مصوب هر رشته و گرایش و کسب حداقل معدل ۱۴ در آن سطح، فارغ التحصیل محسوب شده و می تواند برای دریافت مدرک تحصیلی مربوطه اقدام کند.
تبصره: فارغ التحصیلی از هر رشته علاوه بر تکمیل دروس مصوب، منوط به ارائه پایان نامه یا رساله علمی نیز می باشد.

یادآوری:

۱. تدوین و تصویب آیین نامه و دستورالعمل های داخلی در حوزه وظایف مدیریت های استانی و یا واحدهای آموزشی به شرط عدم تداخل و مغایرت با آیین نامه ها و ضوابط ابلاغی از سوی معاونت آموزش حوزه های علمیه بلامانع می باشد.
۲. کلیه ارجاعات و وظایف محوله به مدیریت های استانی در این آیین نامه، در محدوده مؤسسات آموزش عالی، مراکز تخصصی و مدارس عالی حوزوی قم، بر عهده معاونت آموزش حوزه علمیه قم می باشد.

بخش اول: تأسیس، توسعه و انحلال

مقدمه

به منظور اجرای بندهای ۳ و ۷ ماده ۳ مصوبه ۴۲۷ شورای عالی حوزه‌های علمیه، موضوع شرح وظایف و اختیارات شورای گسترش و با عنایت به مصوبات ۶۱۷ و ۱۰۸۰ شورای عالی، دستورالعمل اجرایی تأسیس و اجرای رشته واحدهای آموزشی تخصصی، مبتنی بر اصول و سیاست‌های حاکم بر مدیریت حوزه‌های علمیه، در سال‌های قبل توسط دفتر هماهنگی امور مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی حوزوی تدوین شد که پس از بازنگری و تطبیق با مصوبات جدید، به شرح ذیل توسط معاونت آموزش، تدوین شده است.

در این دستورالعمل مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه به اختصار "مرکز مدیریت"، شورای گسترش حوزه‌های علمیه به اختصار "شورای گسترش"، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه به اختصار "معاونت آموزش"، مدیریت حوزه‌های علمیه استان‌ها به اختصار "مدیریت استانی" و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی حوزوی و مدارس عالی حوزوی به اختصار "واحد آموزشی تخصصی" اطلاق می‌شود.

فصل اول: تأسیس واحد آموزشی تخصصی

ماده ۱: کلیه واحدهای آموزشی تخصصی، برای فعالیت نیازمند به اخذ مجوز تأسیس طبق شرایط و ضوابط مندرج در این بخش می‌باشند.

الف) شرایط اخذ مجوز تأسیس

ماده ۲: شرایط اخذ مجوز تأسیس، عبارت است از:

- ۱) وجود متقاضی حقیقی یا حقوقی واجد شرایط، به عنوان مؤسس؛
 - ۲) احراز ضرورت تأسیس، بر اساس آمایش سرزمینی و سیاست‌های شورای عالی حوزه‌های علمیه و نقشه اجرایی درختواره؛^(۱)
 - ۳) مصوب بودن کلیات و برنامه درسی (اهداف، سیاست‌ها و جداول دروس) رشته و گرایش مورد تقاضا؛^(۲)
 - ۴) موافقت شورا و مدیریت حوزه علمیه استان، برای متقاضیان تأسیس واحد آموزشی تخصصی در استان‌ها؛^(۳)
 - ۵) امکان ساخت یا تأمین مکان مناسب وقفی یا ملکی ثبتی، به نام حوزه علمیه و تحت پوشش شورای عالی حوزه‌های علمیه؛
- تبصره ۱: شرایط و وقف‌نامه، مرکز، نباید مغایرتی با مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه داشته باشد.
- تبصره ۲: در مورد مناطق ویژه و فاص، بر اساس دستورالعمل مربوطه، اقدام فواید شود.
- ۶) تعهد مؤسس مبنی بر تأمین هزینه‌ها و تجهیز امکانات واحد آموزشی تخصصی؛

۱. احراز ضرورت تأسیس، برای متقاضیان تأسیس در قم، توسط معاونت آموزش و برای متقاضیان تأسیس در استان‌ها توسط مدیریت استانی و با تأیید معاونت آموزش انجام می‌پذیرد.
۲. اخذ مجوز تأسیس واحد آموزشی تخصصی منوط به مصوب بودن کلیات و برنامه درسی رشته و گرایش مورد تقاضا می‌باشد و در صورتی که کلیات و برنامه درسی رشته و گرایش مورد تقاضا مصوب نباشد، متقاضی موظف است ابتدا مراحل تصویب آن را طبق آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی طی نماید.
۳. در خصوص متقاضیان تأسیس واحد آموزشی تخصصی در قم موافقت معاونت آموزش لازم می‌باشد.

۷) معرفی هیئت امناء، مدیر و معاونان واجد شرایط با توجه به ظرفیت واحد آموزشی و طبق آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی؛^(۱)

۸) معرفی اساتید گروه علمی- تربیتی متناسب با رشته، گرایش‌ها و ظرفیت واحد آموزشی طبق آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی؛^(۲)

تبصره ۱: در واحدهای آموزشی تخصصی که توسط مرکز مدیریت تأسیس می‌شوند، نیاز به معرفی هیئت امناء نبوده و مدیر وقت موزه‌های علمیه مؤسس می‌باشد.
تبصره ۲: مدیر، معاونان و اساتید گروه علمی- تربیتی واحدهای آموزشی تخصصی در فصول و وظائف، ساعات موظفی و... تابع آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی از سوی مرکز مدیریت می‌باشند.

۹) موافقت کمیسیون مراکز تخصصی؛

۱۰) موافقت شورای گسترش.

تبصره: افزودن موافقت شورای عالی موزه‌های علمیه برای تأسیس واحدهای آموزشی «وابسته»^(۳) ضروری می‌باشد.

ب) شرایط متقاضی تأسیس

ماده ۳: متقاضی تأسیس واحد آموزشی تخصصی، باید واجد شرایط ذیل باشد:

۱) التزام عملی به ولایت فقیه و پایبندی به نظام مقدس جمهوری اسلامی؛

۱. شرایط و ضوابط مربوطه در مصوبه ۶۲۴ مورخ ۱۳۸۸/۴/۱۶ و ۱۳۸۸/۴/۲۰ شورای عالی حوزه‌های علمیه ذکر گردیده است.

۲. شرایط و ضوابط مربوطه طی نامه شماره ۲۵۶۳۰/۱۳ مورخ ۱۴۰۰/۷/۱۳ از سوی مدیر محترم حوزه‌های علمیه ابلاغ گردیده است.

۳. واحدهای آموزشی حوزوی به دو صورت ذیل، تأسیس و فعالیت می‌نمایند:

الف) واحدهای آموزشی «وابسته»: واحدی است که مؤسس آن مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه بوده و با اخذ مجوز از شورای گسترش و شورای عالی حوزه‌های علمیه ضمن تبعیت در سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها، مقررات و تشکیلات، دارای تعلق سازمانی و تحت پوشش مالی و مدیریتی کامل مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه می‌باشد.

ب) واحدهای آموزشی «غیروابسته»: واحدی است دارای مؤسس حقیقی یا حقوقی و هیئت امناء، که با اخذ مجوز از شورای گسترش حوزه‌های علمیه و تحت نظارت آن راه‌اندازی شده و دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و کلیه هزینه‌های آن توسط مؤسس تأمین می‌گردد؛ این واحد در سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها، مقررات و تشکیلات، تابع مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه می‌باشد؛ براساس ضوابط و مقررات واحد آموزشی مذکور از حمایت مالی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه برخوردار می‌شود.

۲) دارای حسن سابقه و مورد اعتماد عموم بودن؛

۳) احراز توانایی تأمین مکان و تجهیز و تأمین مالی واحد آموزشی؛

۴) توانایی جذب کادر علمی، تربیتی و اداری متناسب با ظرفیت و دوره تحصیلی واحد آموزشی، برابر شرایط و ضوابط مربوطه؛

۵) حوزوی بودن با تحصیلات سطح سه؛

تبصره ۱: در صورتی که متقاضی، مدرک تمصیلی رسمی موزوی نداشته باشد، باید مراتب علمی وی، از سوی شورای گسترش، مداخل معادل با مدرک تمصیلی سطح سه، تشفیص داده شود.

تبصره ۲: در صورتی که ایجاد واحد آموزشی در مناطق ممرم به تشفیص شورای گسترش ضرورت داشته باشد، مداخل مدرک تمصیلی سطح دو یا معادل آن می‌باشد.
تبصره ۳: در صورتی که متقاضی تأسیس هیئت مؤسس باشد، مداخل یکی از اعضای آن باید مائز شرط بند «۵» باشد.

تبصره ۴: در صورتی که مؤسس، از اشخاص مقوقی باشد، واهد مقوقی مورد نظر، علاوه بر دارا بودن شرایط فوق به جز بند ۵، باید دارای ماهیت موزوی، اعم از آموزشی، پژوهشی یا تبلیغی باشد و در مراجع ذیصلاح، به ثبت رسیده و برابر اساس‌نامه یا مصوبات هیئت امنای آن واهد مقوقی، مجاز به تأسیس مراکز موزوی باشد.

ج) مدارک مورد نیاز

ماده ۴: مدارک مورد نیاز جهت تشکیل پرونده به شرح ذیل می‌باشد:

۱) تکمیل و ارائه فرم‌های مجوز تأسیس واحد آموزشی تخصصی؛

۲) ارائه تصویر مدارک مورد نیاز و مذکور در فرم‌های مجوز تأسیس واحد آموزشی تخصصی؛

۳) تکمیل فرم‌های امور صیانتی توسط مدیر و معاونان؛

۴) تکمیل اساس نامه الگوی مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی حوزوی. (۱)

د) مراحل اخذ مجوز تأسیس

ماده ۵: مراحل اخذ مجوز تأسیس به شرح ذیل است:

- ۱) تقاضای تأسیس واحد آموزشی تخصصی و تشکیل پرونده؛
 - ۲) تکمیل مدارک و انجام کارشناسی‌های لازم توسط مدیریت استانی و ارسال پرونده به معاونت آموزش پس از موافقت شورای استان و تأیید مدارک؛
 - ۳) انجام کارشناسی‌های لازم توسط معاونت آموزش و ارسال پرونده کامل به کمیسیون مراکز تخصصی پس از تأیید؛
 - ۴) بررسی پرونده در کمیسیون مراکز تخصصی؛
 - ۵) ارسال پرونده کامل به همراه مستندات به شورای گسترش از سوی کمیسیون مراکز تخصصی، پس از موافقت (در صورت مخالفت موضوع رسماً به متقاضی اعلام می‌گردد)؛
 - ۶) بررسی پرونده در شورای گسترش؛
 - ۷) اعلام موافقت شورای گسترش با تأسیس واحد آموزشی تخصصی توسط معاونت آموزش (در صورت مخالفت موضوع رسماً به متقاضی اعلام می‌گردد)؛
 - ۸) اقدام مؤسس نسبت به راه‌اندازی واحد آموزشی تخصصی، اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته تخصصی (در صورت موافقت کمیسیون مراکز تخصصی).
- ماده ۶: مجوز تأسیس در ابتدا با عنوان مرکز تخصصی و با مجوز اجرای یک رشته و در سطح دو یا سه اعطاء خواهد شد و مجوز اجرای بیش از یک رشته و ارتقاء به مؤسسه آموزش عالی حوزوی و یا ارتقاء سطح، پس از طی مراحل ذکر شده در فصل ششم این بخش صورت خواهد گرفت^(۱).

۱. سربرگ‌های اداری، مهر و سردرب واحد آموزشی تخصصی باید با توجه به مجوز اخذ شده تنظیم گردد و هرگونه تغییر در این امور قبل از ابلاغ رسمی از سوی مرکز مدیریت مجاز نمی‌باشد.

فصل دوم: نحوه تأسیس مجتمع عالی حوزوی

ماده ۷: کلیه واحدهای آموزشی تخصصی، برای فعالیت نیازمند به اخذ مجوز تأسیس طبق شرایط و ضوابط مندرج در این بخش می‌باشند.

مقدمه

در راستای اجرای مصوبه ۱۳۸۲ شورای گسترش حوزه‌های علمیه و به منظور ضابطه‌مند نمودن تأسیس و توسعه و انحلال مجتمع‌های عالی حوزوی «آیین نامه تأسیس، توسعه فعالیت و انحلال مجتمع عالی حوزوی» به شرح ذیل تدوین گردید؛ در این آیین نامه به مراکز تخصصی مؤسسات آموزش عالی و مدارس علمیه به اختصار «واحد آموزشی» و به مجتمع عالی حوزوی به اختصار «مجتمع» اطلاق می‌شود.

کلیات و تعاریف

ماده ۸: به مجموع حداقل ۳ واحد^(۱) از واحدهای آموزشی، پژوهشی، تبلیغی فرهنگی و مهارتی حوزوی که هر کدام از آنها با اخذ مجوزهای لازم و در چارچوب مأموریتها و شرح وظایف خود تحت عنوان یک مدیریت واحد اداره شوند، «مجتمع» گفته می‌شود.

تبصره ۱: در تأسیس یک مجتمع تنوع واحدهای مذکور لازم نیست؛ بنابراین یک مجتمع میتواند از سه واحد آموزشی و یا سه واحد پژوهشی و یا تلفیقی از این واحدها تأسیس گردد. حداقل وجود دو واحد آموزشی یا دو واحد پژوهشی یا یک واحد آموزشی و یک واحد پژوهشی در تأسیس یک مجتمع ضرورت دارد.

تبصره ۲: مجتمع موزوی به دو صورت ذیل تأسیس و فعالیت مینمایند.

الف) مجتمع عالی وابسته واحدی است که با مجوز شورای گسترش حوزه‌های علمیه توسط مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه تأسیس شده و در سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها،

۱. مقصود از واحد سازمان مشخصی است که بر اساس مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه و یا شوراهای اقماری آن مانند شورای گسترش حوزه‌های علمیه و شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی، تأسیس و اداره می‌شود.

مقررات و تشکیلات تابع مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه بوده و هزینه‌های مالی آن توسط مرکز مذکور تأمین می‌شود.

ب) مجتمع عالی غیر وابسته واحدی است که با مجوز شورای گسترش حوزه‌های علمیه توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی تأسیس شده و در سیاست‌ها خط مشی‌ها مقررات و تشکیلات تابع مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه بوده و هزینه‌های مالی آن توسط مؤسس و هیئت اماناء تأمین می‌شود.

تبصره: در صورت نیاز و با تشخیص مدیر موزه‌های علمیه مجتمع عالی غیر وابسته می‌تواند از حمایت مالی مرکز مدیریت موزه‌های علمیه برخوردار شود.

اهداف

ماده ۹: اهداف راه اندازی مجتمع عبارتند از:

۱. مدیریت بهینه دانش و رشته‌های حوزوی و ایجاد خط معیار در علوم مختلف؛
۲. زمینه سازی به منظور توسعه و تعمیق علوم حوزوی و تربیت نیروهای مستعد؛
۳. هدایت فرآیندهای علمی و تسهیل در تبادل اطلاعات و تجربیات واحدهای زیر مجموعه مجتمع؛
۴. تسریع و تسهیل در امور آموزشی پژوهشی تهذیبی تبلیغی و اجرایی واحدهای زیر مجموعه مجتمع؛
۵. بهینه سازی و ساماندهی منابع انسانی و مالی تجهیزات و فضای کالبدی در جهت کاهش هزینه‌های مرتبط و استفاده هرچه بهتر از امکانات و ظرفیتهای موجود؛
۶. هدایت حمایت و نظارت هر چه بیشتر بر فرآیندها و فعالیت‌ها با ایجاد مدیریت متمرکز

۱- مجتمع غیر وابسته

ماده ۱۰: ارکان مجتمع غیر وابسته، عبارتند از:

- (۱) مؤسس یا هیئت مؤسس؛
- (۲) هیئت اماناء؛

(۳) شورای مجتمع؛

(۴) مدیر مجتمع

ماده ۱۱: مجتمع غیر وابسته با تقاضای اشخاص حقیقی و حقوقی و موافقت شورای

گسترش حوزه‌های علمیه براساس این آیین نامه تأسیس می‌گردد.

ماده ۱۲: شرایط متقاضی تأسیس مجتمع غیر وابسته به شرح ذیل می‌باشد:

(۱) اعتقاد و التزام به ولایت فقیه و پابندی به نظام مقدس جمهوری اسلامی؛

(۲) التزام به رسالت‌ها ارزش‌های اسلامی و شئون روحانیت؛

(۳) برخوردار از حسن سابقه حسن شهرت و دارا بودن صلاحیت‌های اعتقادی،

اخلاقی و سیاسی؛

(۴) توانایی تأمین مکان تجهیز و تأمین مالی مجتمع؛

(۵) توانایی جذب نیروی علمی تربیتی و اداری متناسب با عرصه فعالیت مجتمع برابر

شرایط و ضوابط مربوطه؛

(۶) برخوردار از فضل حوزوی شایستگی‌های لازم متناسب با عرصه فعالیت مجتمع

و تحصیلات سطح چهار؛

تبصره: در صورتی که متقاضی، مدرک تمصیلی رسمی موزوی نداشته باشد باید مراتب علمی

وی بر اساس دستورالعمل شورای گسترش موزه‌های علمیه حداقل معادل با مدرک

تمصیلی سطح چهار تشفیص داده شود.

(۷) تلبس دائم به لباس روحانیت .

ماده ۱۳: متقاضی تأسیس باید به تأیید شورای گسترش حوزه‌های علمیه برسد.

ماده ۱۴: در صورتی که مؤسس از اشخاص حقوقی باشد باید دارای هویت حوزوی و

صلاحیت‌های لازم بوده و در مراجع ذی صلاح به ثبت رسیده باشد همچنین برابر

اساسنامه یا مصوبات هیئت امنای آن واحد حقوقی، مجاز به تأسیس مجتمع

حوزوی باشد.

تبصره: در صورتی که متقاضی تأسیس هیئت مؤسس باشد حداقل یکی از اعضای آن باید مائز
شرط بند ۶ ماده ۵ باشد.

ماده ۱۵: وظایف مؤسس در مجتمع غیر وابسته به شرح ذیل می باشد:

- ۱) تأمین فضای آموزشی، مناسب تجهیزات و امکانات آموزشی پژوهشی تهریدی
تربیتی و تبلیغی مورد نیاز در چارچوب ضوابط و معیارهای اعلامی؛
- ۲) تأمین هزینه های جاری و عمرانی مجتمع؛
- ۳) ایجاد منابع پایدار و جذب منابع مالی جدید برای مجتمع متناسب با شئونات
حوزه های علمیه و در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب؛
- ۴) حفظ و نگهداری اموال و مستغلات عمده مده مجتمع؛
- ۵) پیگیری امور موقوفات مجتمع و تلاش در جهت ایجاد موقوفات جدید و احیای
موقوفات موجود؛

تبصره: وظایف موضوع بندهای ۳ ۴ و ۵ به تشفیص مؤسس به صورت کلی یا جزئی قابل
تفویض به مدیر مجتمع می باشد.

- ۶) پرداخت حقوق و مزایا بیمه و سنوات نیروهای علمی اداری و خدماتی مجتمع در
چارچوب ضوابط و مقررات مصوب؛
- ۷) نظارت بر اجرای ضوابط و مقررات شورای عالی حوزه های علمیه و مرکز
مدیریت حوزه های علمیه در مجتمع؛
- ۸) پیشنهاد اعضای حقیقی هیئت امناء مجتمع به مدیر حوزه های علمیه جهت تأیید
و صدور حکم.

تبصره: در صورت عدم تأیید افراد پیشنهادی موضوع این بند مؤسس موظف به پیشنهاد
افراد جدید می باشد.

ماده ۱۶: در مجتمع غیر وابسته در صورت فوت یا استعفای مؤسس وظایف ایشان موقتاً
بر عهده رئیس هیئت امنای مجتمع خواهد بود. مرکز مدیریت حوزه های علمیه

موظف است حداکثر ظرف مدت ۶ ماه نسبت به معرفی جانشین مؤسس به

شورای گسترش حوزه‌های علمیه جهت تأیید اقدام نماید.

تبصره ۱: مؤسس می‌تواند برای بعد از میات فود جانشین معرفی نماید؛ جانشین مذکور به

شورای گسترش حوزه‌های علمیه جهت تأیید معرفی فواید شود.

تبصره ۲: استعفای مؤسس باید به تأیید مدیر حوزه‌های علمیه برسد.

ماده ۱۷: در صورت فوت مؤسس، وصی ایشان و یا متولی ساختمان مجتمع و واحدهای

زیر مجموعه آن، لزوماً به عنوان جانشین مؤسس مجتمع نخواهند بود. تعیین

جانشین مؤسس براساس ضوابط مقرر در این آئین نامه صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۸: اعضای هیئت امنای مجتمع باید دارای شرایط ذیل باشند:

(۱) اعتقاد و التزام به ولایت فقیه و پایبندی به نظام مقدس جمهوری اسلامی؛

(۲) التزام به رسالت‌ها ارزش‌های اسلامی و شئون روحانیت؛

(۳) برخوردار از حسن سابقه حسن شهرت و دارا بودن صلاحیتهای اعتقادی، اخلاقی

و سیاسی؛

(۴) توانمندی در انجام دادن وظایف محوله؛

ماده ۱۹: اعضای هیئت امناء حداکثر ۹ نفر می‌باشند که عضویت افراد زیر الزامی

است

(۱) نماینده مدیر حوزه‌های علمیه؛

(۲) مدیر حوزه علمیه استان محل تأسیس و فعالیت مجتمع؛

(۳) یک نفر از پژوهشگران حوزوی متناسب با عرصه فعالیت مجتمع؛

(۴) دو نفر از مدرسان سطوح عالی حداقل دارای پنج سال سابقه تدریس در سطوح

عالی سطح ۲ و ۳ فقه و اصول و یا دارای پنج سال سابقه تدریس در سطح ۳ و ۴

رشته‌های مجتمع؛

(۵) مدیر مجتمع؛

(۶) مؤسس

تبصره ۱: در موارد خاص به تشکیص مدیر موزه‌های علمیه به جای مؤسس نماینده مؤسس می‌تواند عضو هیئت امناء شود.

تبصره ۲: اعضای موضوع بند ۳ و ۴ توسط مؤسس پیشنهاد و پس از تأیید مدیر موزه‌های علمیه با مکم ایشان منصوب می‌شوند. مدت این امکام سه سال می‌باشد و انتقاب مجدد ایشان بلامانع است در صورت عدم تأیید افراد پیشنهادی، مؤسس موظف به پیشنهاد افراد جدید می‌باشد.

تبصره ۳: در صورت نیاز شورای گسترش موزه‌های علمیه می‌تواند تعداد اعضای هیئت امناء را با عضویت افراد موقی و اجد صلاحیت‌های موضوع ماده ۱۱ حداکثر تا ۹ نفر افزایش دهد.

ماده ۲۰: در ابتدای تأسیس اعضای هیئت امناء باید به تأیید شورای گسترش برسند. ماده ۲۱: رئیس هیئت امناء و دبیر آن توسط اعضاء، انتخاب می‌شود.

ماده ۲۲: هیئت امناء، حداقل دو ماه یک بار به دعوت رییس هیئت امناء تشکیل جلسه می‌دهد در صورت لزوم به پیشنهاد مدیر مجتمع یا سه نفر از اعضاء پس از تأیید رئیس هیئت امناء، جلسه فوق العاده تشکیل می‌شود.

تبصره: نمونه اداره جلسات هیئت امناء بر اساس دستورالعملی که با همکاری معاونت آموزش و معاونت پژوهش موزه‌های علمیه تهیه و به تأیید مدیر موزه‌های علمیه می‌رسد فواید بود.

ماده ۲۳: مجتمع غیر وابسته و واحدهای زیر مجموعه آن دارای یک هیئت امناء تحت عنوان هیئت امنای مجتمع می‌باشند.

ماده ۲۴: وظایف و اختیارات هیئت امنای مجتمع عبارت است از:

- ۱) تصویب اهداف و سیاست‌ها و خط مشی‌های اجرایی مجتمع
- ۲) جلب کمک‌های مالی و امکانات از اشخاص حقیقی و حقوقی با رعایت ضوابط و مقررات و شئونات حوزوی؛
- ۳) نظارت بر فعالیت‌های فرهنگی، آموزشی، پژوهشی و تبلیغی مجتمع؛
- ۴) بررسی و تصویب بودجه جاری عمرانی و تحقیقاتی مجتمع؛
- ۵) بررسی پیشنهاد هر نوع توسعه یا انحلال واحدهای تابعه دوره‌های آموزشی و

تصویب یا اجرای رشته‌ها یا گرایشهای تحصیلی واحد، آموزشی و ارجاع به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۶) پیشنهاد نصب عزل پذیرش و ارسال استعضای مدیر مجتمع به مدیر حوزه‌های علمیه، جهت اقدام مقتضی؛

۷) پیشنهاد معاونان مجتمع به شورای گسترش حوزه‌های علمیه جهت تأیید؛

۸) پیشنهاد انحلال مجتمع به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۹) نظارت بر رعایت مقررات استخدامی و ضوابط پرداخت حقوق و مزایا حق بیمه و سنوات کارکنان در مجتمع در چارچوب مصوبات شورای عالی و مقررات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۱۰) نظارت بر رعایت ضوابط مصوب پرداخت حق التحقیق حق التدریس حق الترجمه حق التألیف و نظایر آن در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب؛

۱۱) نظارت بر رعایت آیین‌نامه‌های اداری مالی و معاملاتی مصوب؛

۱۲) بررسی و تصویب آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز هیئت امناء و مجتمع در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب؛

۱۳) تصویب اخذ قرض الحسنه و تسهیلات بانکی داخلی با رعایت شئونات حوزوی

ماده ۲۵: هیئت امناء میتواند دفتری را برای پیگیری وظایف محوله، در مجتمع ایجاد نماید.

ماده ۲۶: مجتمع غیر وابسته دارای شورایی تحت عنوان شورای مجتمع با ترکیب ذیل خواهد بود

الف) مدیر مجتمع؛

ب) مؤسس یا نماینده ایشان؛

ج) مدیران واحدهای زیر مجموعه مجتمع؛

د) معاونین مجتمع؛

ها) یک نفر از اساتید با سابقه حوزه‌های علمیه متناسب با حوزه فعالیت مجتمع به عنوان نماینده مدیر حوزه‌های علمیه به انتخاب ایشان؛
تبصره: استاد موضوع این بند با مکم مدیر حوزه‌های علمیه به مدت ۳ سال منصوب می‌شود؛ انتصاب مجدد ایشان بلامانع است.

و) حداکثر دو نفر از مدیران گروه‌های علمی تربیتی و مهارتی هر واحد زیر مجموعه مجتمع به تناسب موضوع و به انتخاب مدیر آن واحد.
ماده ۲۷: رئیس شورای مجتمع و دبیر آن در اولین جلسه توسط اعضاء انتخاب میشوند.
ماده ۲۸: نحوه اداره جلسات شورای مجتمع بر اساس دستورالعملی که با همکاری معاونت آموزش و معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه تهیه و به تأیید مدیر حوزه‌های علمیه می‌رسد خواهد بود.

ماده ۲۹: وظایف و اختیارات شورای مجتمع به شرح ذیل می‌باشد

۱. بررسی و تصویب سیاست‌های علمی مجتمع در حوزه دانشی خود در چارچوب مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه و مقررات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۲. بررسی و تصویب برنامه‌های بلند مدت میان مدت و کوتاه مدت مجتمع و واحدهای زیر مجموعه در چارچوب مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه و مقررات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۳. بررسی و تایید، کلیات سرفصل‌ها، جداول دروس و یا اصلاح آنها - که توسط واحدهای زیر مجموعه پیشنهاد می‌شود و ارجاع به مراجع ذیصلاح جهت تصویب.
۴. نیازسنجی، علمی، تهذیبی تربیتی و مهارتی اساتید و کارکنان به منظور توانمندسازی و ارائه آموزش‌های مورد نیاز؛

تبصره: بررسی کارشناسی مفاد بندهای فوق در یک گروه علمی مرکب از اعضای گروه‌های علمی تربیتی و واحدهای زیر مجموعه مجتمع صورت خواهد گرفت دستورالعمل اجرایی این تبصره توسط معاون آموزش حوزه‌های علمیه تهیه و با تأیید مدیر حوزه‌های علمیه ابلاغ خواهد شد.

۵. بررسی و تصویب تقویم آموزشی سال تحصیلی پیشنهادی واحدهای زیر مجموعه در چارچوب مقررات مرکز مدیریت؛

۶. بررسی و تأیید اعضای پیشنهادی گروه‌های علمی - تربیتی و گروه‌های پژوهشی واحدهای زیر مجموعه؛

۷. پیشنهاد ظرفیت پذیرش طلاب واحدهای زیر مجموعه به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۸. بررسی و ارزیابی گزارش‌ها برنامه‌ها و فعالیت‌های واحدهای تابعه و تصویب راهکارهای ارتقائی و اصلاحی .

ماده ۳۰: شرایط مدیر مجتمع در مجتمع غیر وابسته به شرح ذیل می‌باشد:

(۱) التزام عملی به ولایت فقیه و وفاداری به نظام مقدس جمهوری اسلامی؛

(۲) التزام به رسالت‌ها ارزش‌های اسلامی و شئون روحانیت؛

(۳) برخورداری از حسن شهرت و دارا بودن صلاحیت‌های اعتقادی، اخلاقی و سیاسی؛

(۴) برخوردار از فضل حوزوی شایستگی‌های لازم متناسب با عرصه فعالیت مجتمع و دارای مدرک سطح چهار؛

تبصره: در صورتی که فرد پیشنهادی، مدرک تمصیلی رسمی موزوی نداشته باشد باید مراتب علمی وی بر اساس دستورالعمل شورای گسترش موزه‌های علمیه حداقل معادل با مدرک تمصیلی سطح چهار تشفیص داده شود.

(۵) تابعیت جمهوری اسلامی؛

تبصره: در موارد ضروری با تشفیص مدیر موزه‌های علمیه و تأیید شورای عالی موزه‌های علمیه تصدی مدیریت مجتمع عالی غیر وابسته توسط اتباع غیر ایرانی بلامانع است.

(۶) تلبس دائم به لباس روحانیت؛

(۷) داشتن حداقل ۴۰ و حداکثر ۶۰ سال سن؛

تبصره: در صورت امر از توانمندی‌های لازم توسط معاونت آموزش مرکز مدیریت موزه‌های علمیه، رعایت حداکثر سن موضوع این بند لازم نیست

۸) تأهل؛

۹) توانمندی در انجام دادن وظایف محوله.

ماده ۳۱: مدیر مجتمع غیر وابسته با پیشنهاد هیئت امناء و تأیید شورای گسترش حوزه‌های علمیه و با حکم مدیر حوزه‌های علمیه به مدت ۳ سال منصوب می‌شود؛ انتصاب مجدد ایشان بلامانع است.

ماده ۳۲: عزل مدیر مجتمع غیر وابسته با پیشنهاد هیئت امناء و تأیید مدیر حوزه‌های علمیه می‌باشد؛ مدیر حوزه‌های علمیه می‌تواند راساً نسبت به عزل مدیر مجتمع غیر وابسته اقدام نماید.

ماده ۳۳: قبول استعفای مدیر مجتمع با مدیر حوزه‌های علمیه می‌باشد.

ماده ۳۴: حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از عزل، استعفاء یا فوت مدیر مجتمع باید فرد پیشنهادی از طرف هیئت امناء به شورای گسترش حوزه‌های علمیه جهت تأیید معرفی گردد؛ تا تأیید نهایی مدیر جدید یک نفر به انتخاب مدیر حوزه‌های علمیه به عنوان سرپرست مجتمع حداکثر به مدت ۶ ماه ادای وظیفه می‌نماید.

ماده ۳۵: هیئت امناء موظف است دو ماه قبل از اتمام مدیریت نسبت به معرفی مدیر اقدام نماید؛ تا تأیید مدیر جدید، مدیر قبلی پس از اتمام مدت مدیریت خود به عنوان سرپرست حداکثر به مدت ۶ ماه ادای وظیفه خواهد نمود.

ماده ۳۶: وظایف و اختیارات مدیر مجتمع به شرح ذیل می‌باشد

۱. مدیریت کلان امور آموزشی پژوهشی تهذیبی تبلیغی و اجرایی مجتمع براساس مصوبات شورای عالی و مقررات مرکز مدیریت؛

۲. ایجاد هماهنگی هم افزایی و وحدت رویه در میان واحدهای زیر مجموعه مجتمع؛

۳. پیشنهاد اهداف سیاست‌ها و خط مشی‌های اجرایی مجتمع در چارچوب مصوبات شورای عالی و مقررات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه به هیئت امناء؛

۴. تعامل اثر بخش با مراکز علمی و اجرایی مرتبط در سطح ملی و استانی در چارچوب ضوابط و مقررات؛
۵. تهیه و پیشنهاد آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز مجتمع و پیشنهاد به هیئت امناء؛
۶. پیشنهاد معاونین مجتمع به هیئت امناء جهت تأیید و پیشنهاد به شورای گسترش حوزه‌های علمیه؛
۷. نصب معاونین مجتمع پس از تأیید شورای گسترش حوزه‌های علمیه و نیز عزل و قبول استعفاى ایشان؛
۸. تهیه و پیشنهاد کلیات برنامه‌های آموزشی، پژوهشی، تہذیبی - تربیتی و تبلیغی به شورای مجتمع؛
۹. صدور احکام اعضای گروه‌های علمی تربیتی واحدهای زیر مجموعه مجتمع؛
۱۰. تهیه و پیشنهاد هر نوع توسعه یا انحلال واحدهای تابعه دوره‌های آموزشی و تصویب یا اجرای رشته‌ها یا گرایش‌های تحصیلی واحد آموزشی به هیئت امناء؛
۱۱. تهیه و تنظیم بودجه جاری عمرانی و تحقیقاتی مجتمع و پیشنهاد به هیئت امناء؛
۱۲. زمینه‌سازی استفاده از ظرفیت اساتید نخبگان و فارغ‌التحصیلان واحدهای زیر مجموعه مجتمع؛
۱۳. برنامه‌ریزی در خصوص ارتقاء سطح دانشی مهارتی و تہذیبی اخلاقی مدیران معاونین و اساتید مجتمع؛
۱۴. تأیید و نظارت بر کلیه امور مالی انعقاد قراردادها، اسناد و اوراق بهادار و تعهدآور مجتمع در حدود وظایف و اختیارات خود و نیز در مواردی که مؤسس به ایشان تفویض می‌نماید؛
۱۵. ارائه گزارش عملکرد سالانه مجتمع و سایر گزارش‌های درخواستی به هیئت امناء و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۱۶. انجام سایر وظایف محوله مرتبط از طرف مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه،
مؤسس و هیئت امناء.

ماده ۳۷: در صورت بروز یکی از شرایط ذیل مجتمع برابر ضوابط مقرر در مصوبه ۱۰۸۰
شورای عالی حوزه‌های علمیه حسب مورد با تصویب شورای گسترش حوزه‌های
علمیه در مسیر توقف پذیرش توقف فعالیت و انحلال قرار خواهد گرفت.

(۱) عدم رعایت مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه و مقررات مرکز مدیریت
حوزه‌های علمیه؛

(۲) فقدان یکی از شرایط مقرر در ماده ۵ این آئین نامه در مؤسس؛

(۳) عدم تأمین کیفیت مناسب آموزشی، پژوهشی و تربیتی؛

(۴) عدم تأمین مناسب نیروی علمی و اجرایی مجتمع؛

(۵) عدم تأمین مناسب مالی مجتمع؛

(۶) تقاضای حداقل دو سوم اعضای هیئت امناء مجتمع؛

(۷) احراز عدم نیاز به فعالیت مجتمع توسط مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه.

۲- مجتمع وابسته

ماده ۳۸: ارکان مجتمع وابسته، عبارت اند از:

(۱) شورای مجتمع؛

(۲) مدیر مجتمع

ماده ۳۹: تقاضای تأسیس مجتمع وابسته با پیشنهاد مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و
تأیید شورای گسترش حوزه‌های علمیه صورت می‌گیرد که پس از موافقت
شورای گسترش حوزه‌های علمیه با تأسیس مجتمع وابسته، ساختار و سازمان
نظرات آن باید به تأیید شورای عالی حوزه‌های علمیه برسد تا فعالیت مجتمع
وابسته رسمیت یابد.

ماده ۴۰: تغییر مجتمع غیر وابسته دارای مجوز تأسیس و فعالیت از شورای گسترش

حوزه‌های علمیه به مجتمع وابسته، باید به تأیید شورای عالی حوزه‌های علمیه
برسد.

ماده ۴۱: مجتمع وابسته دارای شورایی تحت عنوان شورای مجتمع با ترکیب ذیل خواهد
بود:

الف) مدیر مجتمع؛

ب) مدیران واحدهای زیر مجموعه مجتمع؛

ج) معاونین مجتمع؛

د) یک نفر از اساتید با سابقه حوزه‌های علمیه متناسب با حوزه فعالیت مجتمع به عنوان
نماینده مدیر حوزه‌های علمیه؛

تبصره: استاد موضوع این بند با مکه مدیر موزه‌های علمیه به مدت ۳ سال منصوب
می‌شود؛ انتصاب مجدد ایشان بلامانع است.

ها) حداکثر دو نفر از مدیران گروه‌های علمی - تربیتی و مهارتی هر واحد زیر
مجموعه مجتمع به تناسب موضوع و به انتخاب مدیر واحد؛

ماده ۴۲: رئیس شورای مجتمع و دبیر آن در اولین جلسه توسط اعضاء انتخاب میشوند.

ماده ۴۳: نحوه اداره جلسات شورای مجتمع بر اساس دستورالعملی که با همکاری
معاونت آموزش و معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه تهیه و به تأیید مدیر حوزه‌های
علمیه می‌رسد خواهد بود.

وظایف و اختیارات شورای مجتمع

ماده ۴۴: وظایف و اختیارات شورای مجتمع به شرح ذیل می‌باشد

۱. بررسی و تصویب خط مشی‌ها سیاست‌های علمی و اجرایی مجتمع در حوزه
دانشی خود در چارچوب مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه و مقررات مرکز
مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۲. بررسی و تصویب برنامه‌های بلند مدت میان مدت و کوتاه مدت مجتمع و

واحدهای زیر مجموعه در چارچوب مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه و مقررات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۳. بررسی و تأیید، کلیات سرفصل‌ها، جداول دروس و یا اصلاح آنها - که توسط واحدهای زیر مجموعه پیشنهاد می‌شود و ارجاع به مراجع ذیصلاح جهت تصویب.

۴. نیازسنجی علمی، تهذیبی، تربیتی و مهارتی اساتید و کارکنان به منظور توانمندسازی و ارائه آموزش‌های مورد نیاز؛

تبصره: بررسی کارشناسی مفاد بندهای فوق در یک گروه علمی مرکب از اعضای گروه‌های علمی تربیتی مجتمع صورت خواهد گرفت. دستورالعمل اجرایی این تبصره توسط معاون آموزش موزه‌های علمیه تهیه و با تأیید مدیر موزه‌های علمیه ابلاغ خواهد شد.

۵. بررسی و تصویب آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های داخلی پیشنهادی از سوی مدیر مجتمع؛

۶. بررسی و تصویب پیشنهادهای مدیر مجتمع در خصوص تأسیس توسعه و راه اندازی، شعب، انحلال واحدهای تابعه و اجرای رشته‌های جدید مصوب مرتبط با توجه به ضرورتها نیازها و اهداف و مأموریت‌های مجتمع و ارجاع به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۷. بررسی و تصویب تقویم آموزشی سال تحصیلی پیشنهادی واحدهای زیر مجموعه در چارچوب مقررات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۸. بررسی و تأیید اعضای پیشنهادی گروه‌های علمی - تربیتی و گروه‌های پژوهشی واحدهای زیر مجموعه؛

۹. پیشنهاد ظرفیت پذیرش طلاب واحدهای زیر مجموعه به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۱۰. بررسی و ارزیابی گزارشها برنامه‌ها و فعالیت‌های واحدهای تابعه و تصویب راهکارهای ارتقائی و اصلاحی؛

۱۱. بررسی بودجه پیشنهادی مجتمع و ارجاع به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

ماده ۴۵: شرایط مدیر مجتمع به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱) اعتقاد و التزام عملی به ولایت فقیه و وفاداری به نظام مقدس جمهوری اسلامی؛
 - ۲) التزام به رسالت‌ها ارزش‌های اسلامی و شئون روحانیت؛
 - ۳) برخورداری از حسن شهرت و دارا بودن صلاحیتهای اعتقادی، اخلاقی و سیاسی؛
 - ۴) برخوردار از فضل حوزوی شایستگی‌های لازم متناسب با عرصه فعالیت مجتمع و دارای مدرک سطح چهار؛
- تبصره: در صورتی که فرد پیشنهادی، مدرک تمصیلی رسمی موزوی نداشته باشد باید مراتب علمی وی بر اساس دستورالعمل شورای گسترش موزه‌های علمیه حداقل معادل با مدرک تمصیلی سطح چهار تشفیص داده شود.
- ۵) تابعیت جمهوری اسلامی؛
- تبصره: در موارد ضروری با تشفیص مدیر موزه‌های علمیه و تأیید شورای عالی موزه‌های علمیه تمدی مدیریت مجتمع عالی وابسته توسط اتباع غیر ایرانی بلامانع است.
- ۶) تلبس دائم به لباس روحانیت؛
 - ۷) داشتن حداقل ۴۰ و حداکثر ۶۰ سال سن؛
- تبصره: در صورت امراز توانمندی‌های لازم توسط معاونت آموزش مرکز مدیریت موزه‌های علمیه رعایت مداکثر سن موضوع این بند، لازم نیست.
- ۸) تأهل؛
 - ۹) توانمندی در انجام دادن وظایف محوله.

ماده ۴۶: مدیر مجتمع وابسته با پیشنهاد مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و تأیید شورای گسترش حوزه‌های علمیه و با حکم مدیر حوزه‌های علمیه به مدت ۳ سال منصوب می‌شود؛ انتصاب مجدد ایشان بلامانع است.

ماده ۴۷: عزل و قبول استعفای مدیر مجتمع وابسته با مدیر حوزه‌های علمیه می‌باشد.

ماده ۴۸: حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از عزل استعفاء یا فوت مدیر مجتمع باید فرد پیشنهادی از طرف مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه به شورای گسترش حوزه‌های علمیه جهت تأیید معرفی گردد؛ تا تأیید نهایی مدیر جدید، یک نفر به

انتخاب مدیر حوزه‌های علمیه به عنوان سرپرست مجتمع حداکثر به مدت ۶ ماه اداری وظیفه می‌نماید.

ماده ۴۹: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه موظف است دو ماه قبل از اتمام مدیریت مجتمع نسبت به معرفی مدیر اقدام نماید؛ تا تأیید مدیر جدید مدیر قبلی پس از اتمام مدت مدیریت (خود به عنوان سرپرست حداکثر به مدت ۶ ماه ادای وظیفه خواهد نمود.

ماده ۵۰: مواظیف و اختیارات مدیر مجتمع به شرح ذیل می‌باشد

۱. مدیریت کلان امور آموزشی پژوهشی، تهذیبی تبلیغی و اجرایی مجتمع بر اساس مصوبات شورای عالی و مقررات مرکز مدیریت؛
۲. ایجاد هماهنگی هم افزایی و وحدت رویه در میان واحدهای زیر مجموعه؛
۳. پیشنهاد سیاست‌های علمی مجتمع در چارچوب مصوبات شورای عالی و مقررات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه به شورای مجتمع جهت تصویب؛
۴. تعامل اثر بخش با مراکز علمی و اجرایی مرتبط در سطح ملی و استانی در چارچوب ضوابط و مقررات؛
۵. تهیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز مجتمع در حدود وظایف و اختیارات خود و پیشنهاد به شورای مجتمع جهت تصویب؛
۶. پیشنهاد معاونین مجتمع به شورای گسترش حوزه‌های علمیه جهت تأیید؛
۷. نصب معاونین مجتمع پس از تأیید شورای گسترش حوزه‌های علمیه و نیز عزل و قبول استعفای ایشان؛
۸. تهیه و پیشنهاد کلیات برنامه‌های آموزشی، پژوهشی، تهذیبی - تربیتی و تبلیغی به شورای مجتمع؛
۹. صدور احکام اعضای گروه‌های علمی تربیتی واحدهای زیر مجموعه مجتمع؛
۱۰. تهیه و پیشنهاد هر نوع توسعه یا انحلال واحدهای تابعه دوره‌های آموزشی و تصویب یا اجرای رشته‌ها یا گرایش‌های تحصیلی واحد آموزشی به شورای مجتمع؛

۱۱. تهیه و تنظیم بودجه جاری عمرانی و تحقیقاتی مجتمع و پیشنهاد به شورای مجتمع جهت تأیید و ارسال به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۱۲. زمینه سازی استفاده از ظرفیت، اساتید نخبگان و فارغ التحصیلان واحدهای زیر مجموعه مجتمع؛
۱۳. برنامه‌ریزی در خصوص ارتقاء سطح دانشی مهارتی و تهذیبی اخلاقی مدیران معاونین و اساتید مجتمع؛
۱۴. تأیید و نظارت بر کلیه امور مالی انعقاد قراردادها، اسناد و اوراق بهادار و تعهد آور مجتمع در حدود وظایف و اختیارات خود؛
۱۵. ارائه گزارش عملکرد سالانه مجتمع و سایر گزارشهای درخواستی به شورای مجتمع و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
۱۶. انجام سایر وظایف محوله مرتبط از طرف مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه.

موارد مشترک مجتمع وابسته و غیر وابسته

ماده ۵۱: هر مجتمع دارای چهار معاونت به شرح ذیل خواهد بود

- (۱) معاونت آموزش؛
- (۲) معاونت پژوهش؛
- (۳) معاونت تهذیب و تبلیغ؛
- (۴) معاونت اجرایی.

تبصره: شرح وظایف معاونت‌ها و پست‌های سازمانی مجتمع توسط دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، مسب مورد با همکاری معاونت‌های مربوطه تهیه و پس از تأیید مدیر حوزه‌های علمیه ابلاغ فواید شد.

ماده ۵۲: تصویب دستورالعمل مربوط به سازمان نضرات مجتمع وابسته و غیر وابسته با شورای عالی حوزه‌های علمیه خواهد بود؛ تعیین سازمان نضرات و تطبیق با دستورالعمل مذکور در شورای گسترش حوزه‌های علمیه صورت می‌گیرد.

ماده ۵۳: معاونان مجتمع، باید دارای شرایط ذیل باشند:

۱) اعتقاد و التزام عملی به ولایت فقیه و وفاداری به نظام مقدس جمهوری اسلامی؛

۲) التزام به رسالت‌ها ارزش‌های اسلامی و شئون روحانیت؛

۳) برخورداری از حسن شهرت و دارا بودن صلاحیتهای اعتقادی، اخلاقی و سیاسی؛

۴) داشتن حداقل ۲۵ سال؛

۵) داشتن حداقل مدرک سطح سه؛

تبصره ۱: در صورتی که معاون مدرک تمصیلی رسمی موزوی نداشته باشد باید مراتب علمی وی بر اساس دستورالعمل شورای گسترش موزه‌های علمی، حداقل معادل با مدرک تمصیلی سطح سه تشفیص داده شود.

تبصره ۲: در معاونت اجرایی داشتن حداقل مدرک سطح دو کفایت میکند و همچنین نیازی به دارا بودن سابقه تدریس و پژوهش نیست

۶) دارا بودن سابقه تدریس یا پژوهش مورد قبول مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۷) تأهل؛

۸) تلبس دائم به لباس روحانیت؛

۹) توانمندی در انجام دادن وظایف محوله.

ماده ۵۴: معاونین مجتمع‌ها در ابتدای تأسیس و انتصابهای بعدی باید به تأیید شورای گسترش حوزه‌های علمیه برسند.

ماده ۵۵: ساختار سازمانی مجتمع‌ها به شرح ذیل خواهد بود:

۱- مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

۲- هیئت امانت در مجتمع غیر وابسته

۳- مجتمع وابسته و غیر وابسته

۴- شورای مجتمع

۵- مدیر مجتمع

۶- معاونت‌های مجتمع

۷- واحد آموزشی پژوهشی فرهنگی تبلیغی و مهارتی

۸- مدیر

۹- کارشناس مسئول

۱۰- کارشناس

ماده ۵۶: مدیران واحدهای آموزشی زیر مجموعه مجتمع‌های وابسته و غیر وابسته در ابتدای تأسیس و انتصاب‌های بعدی، از تأیید شورای گسترش حوزه‌های علمی با حکم مدیر مجتمع به مدت ۳ سال منصوب می‌شوند؛ سایر واحدهای زیر مجموعه مجتمع نیز باید به تأیید مرجع ذی صلاح برسند.

ماده ۵۷: ارتباط واحدهای زیر مجموعه مجتمع با واحدهای سازمانی خارج از مجتمع فقط از طریق مدیریت مجتمع خواهد بود.

ماده ۵۸: واحدهای زیر مجموعه مجتمع، حسب مورد باید دارای مجوز فعالیت از شورای گسترش، شورای اعطای مجوزها و امتیازهای علمی و سایر مراجع ذی صلاح باشند؛ واحدهای مذکور در چارچوب مأموریتها و شرح وظایف خود فعالیت خواهند نمود؛ قبل از تأسیس مجتمع واحدهای زیر مجموعه آن باید دارای مجوز باشند.

ماده ۵۹: الگوی (فرم تقاضای مجتمع‌های وابسته و غیر وابسته براساس این آیین‌نامه و در چارچوب مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمی تهیه و به تأیید شورای گسترش حوزه‌های علمی خواهد رسید.

ماده ۶۰: فرایند نگاری مجتمع‌ها و واحدهای زیر مجموعه آن و نحوه ارتباط آنها با یکدیگر توسط دفتر برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی با هماهنگی و همکاری معاونت‌های مرتبط تهیه و به تأیید شورای گسترش حوزه‌های علمی خواهد رسید.

ماده ۶۱: دستورالعمل مربوط به مواد مختلف این آیین‌نامه غیر از موارد مندرج در این آیین‌نامه، توسط دبیرخانه شورای گسترش حوزه‌های علمی تهیه و به تأیید مدیر حوزه‌های علمی خواهد رسید.

ماده ۶۲: سایر فرایند تأسیس و انحلال مجتمع همانند فرایند تأسیس و انحلال مرکز تخصصی و یا مؤسسه آموزش عالی حوزوی و براساس مصوبه ۱۰۸۰ شورای عالی حوزه‌های علمی خواهد بود.

فصل سوم: اجرای رشته‌های تخصصی

ماده ۶۳: واحدهای آموزشی تخصصی دارای مجوز فعالیت از شورای گسترش می‌توانند

به یکی از شیوه‌های ذیل، به اجرای رشته تخصصی بپردازند:

الف) توسط همان واحد آموزشی تخصصی؛

ب) توسط واحد آموزشی تخصصی با راه‌اندازی شعبه؛

ج) توسط واحد آموزشی تخصصی به صورت اجرای دوره؛

مبحث اول: اجرای رشته توسط واحد آموزشی تخصصی

ماده ۶۴: واحدهای آموزشی تخصصی می‌توانند، پس از اخذ مجوز فعالیت و مجوز اجرای

رشته، آن رشته را اجرا نمایند.

ماده ۶۵: تقاضای اجرای رشته، صرفاً در گستره حوزه دانشی که در هنگام صدور

مجوز فعالیت برای هر واحد آموزشی مشخص شده است، مجاز می‌باشد.

مبحث دوم: اجرای رشته توسط شعبه واحد آموزشی تخصصی

ماده ۶۶: اجرای رشته‌های تخصصی، توسط شعبه واحد آموزشی تخصصی در سراسر

کشور و تحت نظر واحد آموزشی تخصصی اصلی و با تبعیت از آن، طبق شرایط

و ضوابط مندرج در این بخش، مجاز می‌باشد.

الف) شرایط اخذ مجوز راه‌اندازی شعبه

ماده ۶۷: واحد آموزشی تخصصی، جهت اخذ مجوز راه‌اندازی شعبه، باید واجد شرایط

ذیل باشد:

(۱) تصویب و موافقت هیئت امناء واحد آموزشی تخصصی با راه‌اندازی شعبه؛^(۱)

(۲) مصوب بودن کلیات و برنامه درسی (اهداف، سیاست‌ها و جداول دروس) رشته

و گرایش مورد تقاضا؛

۱. در واحدهای آموزشی تخصصی که توسط مرکز مدیریت تأسیس می‌شوند و فاقد هیئت امناء هستند، موافقت مدیر وقت حوزه‌های علمیه لازم است.

۳) دارا بودن مجوز اجرای رشته مورد تقاضا؛

۴) اجرای حداقل یک دوره کامل موفق در رشته مورد تقاضا به تشخیص کمیسیون مراکز تخصصی؛

۵) موافقت شورا و مدیریت حوزه علمیه محل راه‌اندازی شعبه؛

۶) احراز ضرورت راه‌اندازی شعبه برای اجرای رشته مورد نظر و وجود ظرفیت لازم در استان مورد تقاضا، برابر با آمایش سرزمینی حوزه‌های علمیه و نقشه اجرایی درختواره؛
۷) تعهد تأمین فضای آموزشی متناسب با راه‌اندازی شعبه و همچنین تأمین کلیه هزینه‌های مالی؛

۸) تعهد تأمین کادر علمی و اجرایی متناسب با شعبه و رشته مورد نظر به شرح ذیل:
* معرفی مدیر و حداقل یک معاون^(۱) طبق شرایط مندرج در آیین‌نامه ۶۲۴ شورای عالی و سایر دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های ابلاغی.

* معرفی اساتید بومی یا غیر بومی متعهد به حضور در شعبه با تأیید گروه علمی- تربیتی واحد آموزشی تخصصی اصلی.

۹) تعهد مبنی بر نظارت مستمر بر شعبه واحد آموزشی تخصصی؛

۱۰) موافقت کمیسیون مراکز تخصصی با راه‌اندازی شعبه.

ب) مدارک مورد نیاز

ماده ۶۸: مدارک مورد نیاز جهت تشکیل پرونده به شرح ذیل می‌باشد:

۱) تکمیل و ارائه فرم‌های مجوز راه‌اندازی شعبه واحد آموزشی تخصصی؛

۲) ارائه تصویر مدارک مورد نیاز و مذکور در فرم‌های مجوز راه‌اندازی شعبه واحد آموزشی تخصصی؛

۳) تکمیل فرم‌های امور صیانتی توسط مدیر و معاونان؛

۱. در صورت معرفی یک معاون، آن معاون به عنوان معاون مطلق خواهد بود.

ج) مراحل اخذ مجوز راه اندازی شعبه

ماده ۶۹: مراحل اخذ مجوز راه اندازی شعبه به شرح ذیل می باشد:

- ۱) تقاضای راه اندازی شعبه از سوی واحد آموزشی تخصصی و تشکیل پرونده؛
- ۲) تقاضای راه اندازی شعبه از سوی واحد آموزشی تخصصی به مدیریت استانی محل تقاضا، جهت اخذ موافقت مدیریت استانی مورد نظر؛^(۱)
- ۳) تکمیل مدارک و انجام کارشناسی های لازم توسط مدیریت استانی و ارسال پرونده به معاونت آموزش پس از موافقت و تأیید مدارک؛^(۲)
- ۴) انجام کارشناسی های لازم توسط معاونت آموزش و ارسال پرونده کامل به کمیسیون مراکز تخصصی پس از تأیید؛
- ۵) بررسی پرونده در کمیسیون مراکز تخصصی و اعلام نتیجه به معاونت آموزش؛
- ۶) اعلام نتیجه به واحد آموزشی تخصصی متقاضی از سوی معاونت آموزش؛
- ۷) اقدام واحد آموزشی تخصصی نسبت به راه اندازی شعبه، اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته (در صورت موافقت کمیسیون مراکز تخصصی).

ماده ۷۰: مسئولیت شعبه و عملکرد مدیر و کادر آن بر عهده واحد آموزشی تخصصی اصلی خواهد بود.

ماده ۷۱: شعبه واحد آموزشی تخصصی، نیاز به تشکیل گروه علمی- تربیتی مستقل نداشته و کلیه امور علمی- تربیتی آن، بر عهده گروه متشکل در واحد آموزشی اصلی خواهد بود.

ماده ۷۲: اساتید شعبه واحد آموزشی تخصصی، باید از سوی گروه علمی- تربیتی واحد آموزشی تخصصی اصلی تأیید گردند.

ماده ۷۳: کلیه مکاتبات، صدور گواهی و پیگیری تمام امور اداری مربوط به شعبه، از طریق واحد آموزشی تخصصی اصلی انجام می پذیرد.

۱. در صورتی که استان مورد نظر برای راه اندازی شعبه، غیر از استانی باشد که واحد آموزشی تخصصی اصلی در آن دایر است.

۲. این بند مختص واحدهای آموزشی تخصصی استان ها می باشد.

مبحث سوم: اجرای رشته توسط واحد آموزشی تخصصی به صورت اجرای «دوره»

ماده ۷۴: واحدهای آموزشی تخصصی دارای مجوز می‌توانند، رشته‌های تخصصی را با توجه به شرایط و ضوابط مندرج در این بخش، به صورت اجرای «دوره» در مدارس فعال یا دیگر اماکن دارای شرایط، بدون راه‌اندازی شعبه برگزار نمایند.

ماده ۷۵: متقاضی اجرای دوره، واحد آموزشی تخصصی دارای مجوز فعالیت از سوی شورای گسترش می‌باشد و امور اجرایی بر عهده مدیریت استانی مربوطه (محل اجرای دوره) است.

ماده ۷۶: وظایف واحد آموزشی تخصصی اصلی در خصوص اجرای «دوره»، عبارتند از:

- ۱) کمک به مدیریت استان جهت تأمین استاد واجد شرایط؛
- ۲) نظارت بر عملکرد علمی و مهارتی اساتید؛
- ۳) نظارت بر عملکرد مسئول اجرای دوره؛
- ۴) نظارت بر حسن اجرای برنامه درسی (عناوین دروس، سرفصل‌ها و منابع آموزشی)؛
- ۵) نظارت بر امتحانات (انجام امتحان بر عهده استاد و مسئول اجرای دوره می‌باشد)؛
- ۶) نظارت بر فعالیت‌های درسی و پژوهشی طلاب؛
- ۷) پی‌گیری جهت تدوین پایان نامه درسی طلاب مطابق ضوابط.

ماده ۷۷: وظایف مدیریت استانی در خصوص اجرای «دوره»، عبارتند از:

- ۱) تعیین مسئول اجرای دوره با هماهنگی مرکز تخصصی اصلی؛
- ۲) تأمین هزینه‌های اجرای دوره (اعم از مکان، حق التدریس استاد، حق الزحمه مسئول اجرای دوره، کمک هزینه تحصیلی طلاب و دیگر موارد)؛
- ۳) تأمین استاد با نظارت واحد آموزشی تخصصی اصلی؛
- ۴) انجام امور پذیرش، تحصیلی، فارغ‌التحصیلی، رفاهی و خدماتی طلاب؛
- ۵) نظارت بر امور انضباطی در کلیه امور اجرایی دوره؛
- ۶) تأمین سایر موارد اجرایی دوره مطابق ضوابط ابلاغی معاونت آموزش.

الف) شرایط اخذ مجوز اجرای «دوره» تخصصی

ماده ۷۸: واحدهای آموزشی تخصصی جهت اخذ مجوز اجرای «دوره»، باید واجد شرایط ذیل باشند:

- ۱) تصویب و موافقت هیئت امناء واحد آموزشی تخصصی با اجرای «دوره»؛^(۱)
- ۲) مصوب بودن کلیات و برنامه درسی (اهداف، سیاست‌ها و جداول دروس) رشته و گرایش مورد تقاضا؛
- ۳) دارا بودن مجوز اجرای رشته مورد تقاضا؛
- ۴) اجرای حداقل یک دوره کامل موفق در رشته مورد تقاضا (همراه با تدوین تحقیق پایانی و یا پایان‌نامه) توسط واحد آموزشی اصلی، به تشخیص کمیسیون مراکز تخصصی؛
- ۵) موافقت مدیریت حوزه علمیه استان محل اجرای «دوره»؛
- ۶) احراز ضرورت برگزاری «دوره» تخصصی مورد نظر و وجود ظرفیت لازم در استان مورد تقاضا برابر با آمایش سرزمینی حوزه‌های علمیه و نقشه اجرایی درختواره؛
- ۷) تعهد تأمین فضای آموزشی متناسب با برگزاری «دوره» و همچنین تأمین کلیه هزینه‌های مالی؛^(۲)
- ۸) تعهد تأمین کادر علمی و اجرایی متناسب با دوره تخصصی مورد نظر به شرح ذیل؛

* معرفی حداقل یک نفر به عنوان مسئول دوره.^(۳)

* معرفی اساتید بومی یا غیر بومی با تأیید گروه علمی- تربیتی واحد تخصصی اصلی.

۱. در واحدهای آموزشی تخصصی که توسط مرکز مدیریت تأسیس می‌شوند و فاقد هیئت امناء هستند، موافقت مدیر وقت حوزه‌های علمیه لازم است.
۲. تأمین اولیه موارد ذکر شده در این بند و بند ۸ همین ماده بر عهده واحد آموزشی تخصصی اصلی می‌باشد ولی طی توافق با مدیریت استان، همه یا بخشی از آن نیز می‌تواند توسط مدیریت استان تأمین شود.
۳. مسئول دوره باید ملبس به لباس مقدس روحانیت و دارای حداقل مدرک سطح ۲ و یا معادل آن به تشخیص معاونت آموزش باشد.

- ۹) تعهد مبنی بر نظارت مستمر بر دوره تا زمان اتمام؛
- ۱۰) موافقت کمیسیون مراکز تخصصی با اجرای دوره.

ب) مدارک مورد نیاز

- ماده ۷۹: مدارک مورد نیاز جهت تشکیل پرونده به شرح ذیل می‌باشد:
- ۱) تکمیل و ارائه فرم‌های مجوز اجرای دوره تخصصی؛
 - ۲) ارائه تصویر مدارک مورد نیاز و مذکور در فرم‌های مجوز اجرای دوره تخصصی؛

ج) مراحل اخذ مجوز اجرای دوره تخصصی

- ماده ۸۰: مراحل اخذ مجوز اجرای دوره به شرح ذیل می‌باشد:
- ۱) تقاضای اجرای دوره تخصصی از سوی واحد آموزشی تخصصی اصلی و تشکیل پرونده؛
 - ۲) تقاضای اجرای دوره تخصصی از سوی واحد آموزشی تخصصی به مدیریت استانی محل تقاضا، جهت اخذ موافقت مدیریت استانی مورد نظر؛^(۱)
 - ۳) تکمیل مدارک و انجام کارشناسی‌های لازم توسط مدیریت استانی و ارسال پرونده به معاونت آموزش پس از موافقت و تأیید مدارک؛
 - ۴) انجام کارشناسی‌های لازم توسط معاونت آموزش و ارسال پرونده کامل به کمیسیون مراکز تخصصی پس از تأیید؛
 - ۵) بررسی پرونده در کمیسیون مراکز تخصصی؛
 - ۶) اعلام نتیجه به واحد آموزشی تخصصی متقاضی از سوی معاونت آموزش؛
 - ۷) اقدام واحد آموزشی تخصصی نسبت به اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته (در صورت موافقت کمیسیون مراکز تخصصی).
- ماده ۸۱: ضرورت دارد در پرونده اجرای دوره که برای بررسی به کمیسیون مراکز

۱. در صورتی که استان مورد نظر برای اجرای دوره، غیر از استانی باشد که واحد آموزشی تخصصی در آن دایر است.

تخصصی ارائه می‌شود، صورت جلسه و یا فرم تعهد نامه که در آن وضعیت مالی دوره و متولی امور مالی آن مشخص شده باشد، ارائه شود.

ماده ۸۲: مجوز اجرای دوره تنها برای یک دوره اعطاء می‌گردد و برای اجرای همان یک دوره معتبر می‌باشد و اجرای دوره‌های دیگر منوط به اخذ مجوز جدید می‌باشد.

ماده ۸۳: نظارت علمی بر دوره (مانند: تأیید اساتید، نظارت بر محتوای علمی ارائه شده توسط اساتید، متون آموزشی، امتحانات) بر عهده واحد آموزشی تخصصی اصلی خواهد بود.

ماده ۸۴: مسئولیت دوره و نظارت بر عملکرد مسئول آن بر عهده مدیریت استان محل اجرای دوره خواهد بود.

ماده ۸۵: برای اجرای دوره تخصصی، نیاز به تشکیل گروه علمی- تربیتی مستقل نیست و کلیه امور علمی- تربیتی دوره، بر عهده گروه علمی متشکل در واحد آموزشی تخصصی اصلی خواهد بود.

ماده ۸۶: اساتید دوره، باید از سوی گروه علمی- تربیتی واحد آموزشی تخصصی اصلی تأیید گردند.

ماده ۸۷: کلیه مکاتبات، صدور گواهی و پیگیری تمام امور اداری مربوط به دوره، از طریق مدیریت استان و همچنین مسئول دوره انجام می‌پذیرد.

فصل چهارم: اجرای رشته‌های تخصصی توسط مدارس

ماده ۸۸: مدارس علمیه دارای مجوز تأسیس در صورت اخذ مجوز اجرای رشته توسط مدرسه علمیه، مجاز به برگزاری رشته تخصصی طبق ضوابط و شرایط مندرج در این بخش می‌باشند.

ماده ۸۹: مدارس علمیه تنها مجاز به برگزاری رشته تخصصی در همان سطح علمی هستند، که از مجوز آن سطح در اجرای دوره عمومی حوزه برخوردارند.

ماده ۹۰: مدارس علمیه مجاز به برگزاری رشته به شکل «اجرای دوره» نیز هستند که مطابق ضوابط مربوطه انجام می‌شود.

الف) شرایط اخذ مجوز اجرای رشته تخصصی توسط مدرسه علمیه

ماده ۹۱: مدرسه علمیه جهت اجرای رشته تخصصی باید واجد شرایط ذیل باشد:

- ۱) تصویب و موافقت هیئت امناء مدرسه علمیه با اجرای رشته تخصصی؛
- ۲) موافقت شورا و مدیریت حوزه علمیه استان با اجرای رشته تخصصی توسط مدرسه علمیه؛
- ۳) مصوب بودن کلیات و برنامه درسی (اهداف، سیاست‌ها و جداول دروس) رشته و گرایش مورد تقاضا؛
- ۴) احراز ضرورت، بر اساس آمایش سرزمینی و سیاست‌های شورای عالی حوزه‌های علمیه و نقشه اجرایی درختواره؛
- ۵) تعهد متقاضی مبنی بر تأمین فضای آموزشی متناسب با اجرای رشته و همچنین قبول کلیه هزینه‌های مالی و تجهیز کلیه امکانات؛
- ۶) برخورداری مدیر و معاونان مدرسه علمیه متقاضی از شرایط و ضوابط مربوطه؛
- ۷) معرفی اعضای گروه علمی- تربیتی متناسب با رشته و گرایش، طبق شرایط و ضوابط مربوطه؛
- ۸) موافقت کمیسیون مراکز تخصصی؛
- ۹) موافقت شورای گسترش.

ب) مدارک مورد نیاز

ماده ۹۲: مدارک مورد نیاز جهت تشکیل پرونده به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱) تکمیل و ارائه فرم‌های مجوز اجرای رشته تخصصی توسط مدارس علمیه؛
- ۲) ارائه تصویر مدارک مورد نیاز و مذکور در فرم‌های اجرای رشته تخصصی توسط مدارس علمیه؛
- ۳) تکمیل فرم‌های امور صیانتی توسط مدیر و معاونان؛

ج) مراحل اخذ مجوز اجرای رشته تخصصی توسط مدرسه علمیه

ماده ۹۳: مراحل اخذ مجوز اجرای رشته تخصصی توسط مدرسه علمیه به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱) تقاضای اجرای رشته تخصصی توسط مدرسه علمیه و تشکیل پرونده؛
- ۲) تکمیل مدارک و انجام کارشناسی‌های لازم توسط مدیریت استانی و ارسال پرونده به معاونت آموزش پس از موافقت و تأیید مدارک؛
- ۳) انجام کارشناسی‌های لازم توسط معاونت آموزش و ارسال پرونده کامل به کمیسیون مراکز تخصصی پس از تأیید؛
- ۴) بررسی پرونده در کمیسیون مراکز تخصصی؛
- ۵) ارسال پرونده کامل به همراه مستندات به شورای گسترش از سوی کمیسیون مراکز تخصصی، پس از موافقت (در صورت مخالفت موضوع رسماً به متقاضی اعلام می‌گردد)؛
- ۶) بررسی پرونده در شورای گسترش؛
- ۷) اعلام موافقت شورای گسترش با اجرای رشته تخصصی توسط مدرسه علمیه توسط معاونت آموزش (در صورت مخالفت موضوع رسماً به متقاضی اعلام می‌گردد)؛
- ۸) اقدام مدرسه علمیه، نسبت به اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته تخصصی (در صورت موافقت کمیسیون مراکز تخصصی).

فصل پنجم: مجوز پذیرش

ماده ۹۴: پس از اخذ هر یک از مجوز تأسیس یا مجوز راه‌اندازی شعبه یا مجوز اجرای دوره یا مجوز اجرای رشته تخصصی توسط مدرسه علمیه، پذیرش دانش‌پژوه و تعیین ظرفیت آندر هر نیم‌سال (هر دوره پذیرشی)، منوط به اخذ مجوز از مرکز مدیریت است.

تبصره: تمدید مجوز پذیرش دانش‌پژوه در سال‌های تمصیلی بعدی، منوط به کسب مداخل امتیاز لحاظ شده در ارزیابی عملکرد و نیازسنجی‌های منطقه‌ای می‌باشد.

ماده ۹۵: مراحل اخذ مجوز پذیرش به شرح ذیل است:

- ۱) تقاضای پذیرش و پیشنهاد ظرفیت دانش‌پژوه، قبل از آغاز هر سال تحصیلی و بر اساس تقویم آموزشی به مدیریت استانی، از سوی مدیر واحد آموزشی تخصصی؛
- ۲) بررسی تقاضا توسط مدیریت استانی و ارسال آن در صورت تأیید به معاونت آموزش؛
- ۳) بررسی تقاضا توسط معاونت آموزش و ارسال آن به همراه نظر کارشناسی به کمیسیون مراکز تخصصی؛
- ۴) بررسی تقاضا در کمیسیون مراکز تخصصی و اعلام موافقت و یا مخالفت به معاونت آموزش؛
- ۵) ابلاغ موافقت و یا مخالفت توسط معاونت آموزش به مدیریت استانی جهت اعلام به واحد آموزشی تخصصی متقاضی.

ماده ۹۶: مجوز پذیرش در رشته‌های سطح دو و سه در نهایت توسط کمیسیون مراکز تخصصی صادر شده و تأیید مجوز پذیرش رشته‌های سطح چهار و بالاتر، پس از صدور مجوز اولیه توسط کمیسیون مراکز تخصصی، بر عهده شورای گسترش می‌باشد.

ماده ۹۷: پذیرش طلاب برای اشتغال به تحصیل در رشته‌های تخصصی، در هر دو نیم‌سال اول و دوم به صورت مجزا، انجام می‌شود.

ماده ۹۸: زمان ارسال درخواست برای پذیرش، بر عهده معاونت آموزش حوزه‌های علمیه می‌باشد.

ماده ۹۹: ارسال تقاضا و اخذ مجوز برای اجرای دوره، تأسیس واحد آموزشی تخصصی، ایجاد شعبه و تغییر در نوع واحد آموزشی باید قبل از اعلام زمان پذیرش انجام شده باشد.

فصل ششم: تغییر در نوع مجوز واحدهای آموزشی تخصصی

ماده ۱۰۰: واحدهای آموزشی حوزوی می‌توانند بعد از اخذ مجوز فعالیت از سوی شورای گسترش حوزه‌های علمیه، مطابق شرایط و ضوابطی که در ادامه آمده است، نسبت به تغییر نوع واحد آموزشی خود اقدام کنند. البته تا قبل از نهایی شدن و ابلاغ مجوز جدید، «نوع واحد آموزشی» آن‌ها تغییر نخواهد کرد.

ماده ۱۰۱: تغییر در نوع مجوز به صورت‌های ذیل می‌باشد:

- ۱) تغییر در اصل حوزه دانشی خود؛ این نوع درخواست مخصوص «مرکز تخصصی» است و این نوع از واحد آموزشی فقط مجاز به اجرای رشته‌های تخصصی در یک حوزه دانشی (غیر از حوزه دانشی فقه و اصول) هستند، می‌توانند تقاضای تغییر حوزه دانشی خود را به حوزه دانشی دیگر ارائه دهند. در این صورت نیازی به تغییر در عنوان خود نخواهند بود و کماکان «مرکز تخصصی» باقی خواهند ماند.
- ۲) تغییر «مرکز تخصصی» به «مدرسه عالی حوزوی» و بالعکس؛ «مرکز تخصصی» مجری رشته‌های تخصصی در حوزه‌های دانشی غیر از «حوزه دانشی فقه و اصول» است. «مدرسه عالی حوزوی» مجری رشته‌های تخصصی «حوزه دانشی فقه و اصول» هستند. در این نوع درخواست این دو نوع از واحدهای آموزشی می‌توانند تقاضای خود را برای تغییر در اصل حوزه دانشی خود داشته باشند که در نتیجه «مرکز تخصصی» به «مدرسه عالی حوزوی» و بالعکس تبدیل خواهد شد.
- ۳) تغییر در تعداد حوزه دانشی خود؛ در این نوع درخواست، واحد آموزشی تخصصی که فقط مجاز به اجرای رشته‌های تخصصی در یک حوزه دانشی هستند (مرکز تخصصی، مدرسه عالی حوزوی)، می‌توانند تقاضای اجرای دو یا چند حوزه دانشی داشته باشند که در این صورت باید تقاضای تغییر مجوز فعالیت خود را به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی» ارائه دهند. عکس این نوع تغییر نیز امکان پذیر می‌باشد (تغییر «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی»)

الف) شرایط اخذ مجوز

ماده ۱۰۲: «مرکز تخصصی» در صورت دارا بودن شرایط ذیل، می‌تواند نسبت به اخذ

مجوز اجرای رشته و یا گرایش در حوزه دانشی دیگری و یا ارتقاء سطح حوزه

دانشی خود به سطح چهار اقدام نمایند:

۱) اجرای حداقل یک دوره کامل و موفق با توجه به ارزیابی‌های انجام شده و

تشخیص کمیسیون مراکز تخصصی؛

۲) تصویب و موافقت هیئت امناء واحد آموزشی تخصصی؛

۳) موافقت شورای آموزش استان؛

۴) مصوب بودن کلیات و برنامه درسی (اهداف، سیاست‌ها و جداول دروس) رشته

و گرایش مورد تقاضا؛

۵) احراز نیاز منطقه‌ای از سوی مدیریت استانی و با تأیید معاونت آموزش؛

۶) توانایی و تعهد تأمین امکانات و تجهیزات لازم و همچنین کلیه هزینه‌های مالی؛

۷) توانایی و تعهد تأمین کادر علمی و اجرایی متناسب با رشته و گرایش جدید و یا

حوزه دانشی جدید؛

۸) تشکیل گروه علمی - تربیتی و یا تکمیل آن، طبق آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های

ابلاغی؛

۹) موافقت کمیسیون مراکز تخصصی؛

۱۰) موافقت شورای گسترش.

ماده ۱۰۳: «مرکز تخصصی» تنها در یک حوزه دانشی فعالیت می‌کند و در صورت تغییر

در حوزه دانشی خود، مجاز به اجرای رشته در حوزه دانشی سابق خود نخواهد

بود.

ب) مدارک مورد نیاز

ماده ۱۰۴: مدارک مورد نیاز جهت تشکیل پرونده به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱) تکمیل و ارائه فرم‌های مجوز اجرای رشته یا گرایش در حوزه دانشی جدید و یا اجرای رشته در سطح چهار؛
- ۲) ارائه تصویر مدارک مورد نیاز و مذکور در فرم‌های مربوطه.

ج) مراحل اخذ مجوز

ماده ۱۰۵: مراحل اخذ مجوز اجرای رشته و یا گرایش در حوزه دانشی جدید و یا اجرای

رشته در سطح چهار به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱) تقاضای مجوز اجرای رشته و یا گرایش در حوزه دانشی جدید و یا اجرای رشته سطح چهار از سوی واحد آموزشی تخصصی و تشکیل پرونده؛
- ۲) تکمیل مدارک و انجام کارشناسی‌های لازم توسط مدیریت استانی و ارسال پرونده به معاونت آموزش پس از موافقت و تأیید مدارک؛
- ۳) انجام کارشناسی‌های لازم توسط معاونت آموزش و ارسال پرونده کامل به کمیسیون مراکز تخصصی پس از تأیید؛
- ۴) بررسی پرونده در کمیسیون مراکز تخصصی؛
- ۵) ارسال پرونده کامل به همراه مستندات به شورای گسترش از سوی کمیسیون مراکز تخصصی (برای اجرای رشته‌های تخصصی در سطح چهار)، پس از موافقت (در صورت مخالفت موضوع رسماً به متقاضی اعلام می‌گردد)؛
- ۶) بررسی پرونده در شورای گسترش؛
- ۷) اعلام موافقت شورای گسترش با اجرای رشته و یا گرایش در سطح چهار، توسط معاونت آموزش به متقاضی (در صورت مخالفت، موضوع رسماً به متقاضی اعلام می‌گردد)؛

۸) اقدام واحد آموزشی تخصصی متقاضی نسبت به اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته، گرایش در حوزه دانشی و یا سطح جدید.

ماده ۱۰۶: اخذ مجوز اجرای رشته و یا گرایش در حوزه دانشی جدید و یا اجرای رشته در سطح چهار، سبب ارتقاء مرکز تخصصی به مؤسسه آموزش عالی حوزوی نمی گردد و ارتقاء مرکز تخصصی به مؤسسه آموزش عالی حوزوی منوط به دارا بودن سایر شرایط و طی نمودن مراحل قانونی مذکور در این بخش می باشد.

مبحث دوم: تغییر «مرکز تخصصی» به «مدرسه عالی حوزوی» و بالعکس

الف) شرایط اخذ مجوز

ماده ۱۰۷: «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» در صورت دارا بودن شرایط ذیل، می توانند نسبت به تغییر نوع مجوز خود اقدام نمایند:

۱) اجرای حداقل یک دوره کامل و موفق با توجه به ارزیابی های انجام شده و

تشخیص کمیسیون مراکز تخصصی؛

۲) تصویب و موافقت هیئت امنا و واحد آموزشی تخصصی؛

۳) موافقت شورای آموزش استان؛

۴) مصوب بودن کلیات و برنامه درسی (اهداف، سیاست ها و جداول دروس) رشته و گرایش مورد تقاضا در حوزه دانشی جدید؛

۵) احراز نیاز منطقه ای از سوی مدیریت استانی و با تأیید معاونت آموزش؛

۶) توانایی و تعهد تأمین امکانات و تجهیزات لازم و همچنین کلیه هزینه های مالی؛

۷) توانایی و تعهد تأمین کادر علمی و اجرایی متناسب با رشته و گرایش مد نظر در حوزه دانشی جدید؛

۸) تشکیل گروه علمی- تربیتی و یا تکمیل آن، طبق آیین نامه ها و دستورالعمل های ابلاغی؛

۹) موافقت کمیسیون مراکز تخصصی؛

۱۰) موافقت شورای گسترش.

ماده ۱۰۸: «مرکز تخصصی» و «مدرسه عالی حوزوی» تنها در یک حوزه دانشی فعالیت می‌کند و در صورت تغییر در حوزه دانشی خود، مجاز به اجرای رشته در حوزه دانشی سابق خود نخواهد بود.

ب) مدارک مورد نیاز

ماده ۱۰۹: مدارک مورد نیاز جهت تشکیل پرونده به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱) تکمیل و ارائه فرم‌های مجوز اجرای رشته یا گرایش در حوزه دانشی جدید؛
- ۲) ارائه تصویر مدارک مورد نیاز و مذکور در فرم‌های مربوطه.

ج) مراحل اخذ مجوز

ماده ۱۱۰: مراحل اخذ مجوز اجرای رشته و یا گرایش در حوزه دانشی جدید به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱) تقاضای مجوز اجرای رشته و یا گرایش در حوزه دانشی جدید از سوی واحد آموزشی تخصصی و تشکیل پرونده؛
- ۲) تکمیل مدارک و انجام کارشناسی‌های لازم توسط مدیریت استانی و ارسال پرونده به معاونت آموزش پس از موافقت و تأیید مدارک؛
- ۳) انجام کارشناسی‌های لازم توسط معاونت آموزش و ارسال پرونده کامل به کمیسیون مراکز تخصصی پس از تأیید؛
- ۴) بررسی پرونده در کمیسیون مراکز تخصصی؛
- ۵) ارسال پرونده کامل به همراه مستندات به شورای گسترش از سوی کمیسیون مراکز تخصصی، پس از موافقت (در صورت مخالفت موضوع رسماً به متقاضی اعلام می‌گردد)؛
- ۶) بررسی پرونده در شورای گسترش؛
- ۷) اعلام موافقت شورای گسترش با اجرای رشته و یا گرایش در حوزه دانشی

جدید، توسط معاونت آموزش به متقاضی (در صورت مخالفت، موضوع رسماً به متقاضی اعلام می‌گردد)؛

۸) اقدام واحد آموزشی تخصصی متقاضی نسبت به اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته، گرایش در حوزه دانشی جدید.

ماده ۱۱۱: اخذ مجوز اجرای رشته و یا گرایش در حوزه دانشی جدید، سبب تغییر «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی» نمی‌گردد و تغییر تغییر «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی» منوط به دارا بودن سایر شرایط و طی نمودن مراحل قانونی مذکور در این بخش می‌باشد.

مبحث سوم: تغییر در تعداد حوزه دانشی خود (ارتقاء «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی»)

الف) شرایط ارتقاء

ماده ۱۱۲: واحدهای آموزشی تخصصی در صورت دارا بودن شرایط ذیل، می‌توانند مجوز خود را از «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی» ارتقاء دهند:

۱) اجرای حداقل یک دوره کامل و موفق و سه دوره پذیرش با توجه به ارزیابی‌های انجام شده؛

۲) تصویب و موافقت هیئت امناء واحد آموزشی تخصصی؛

۳) موافقت شورای آموزش استان؛

۴) احراز نیاز منطقه‌ای از سوی مدیریت استانی و با تأیید معاونت آموزش؛

۵) توانایی و تعهد تأمین امکانات و تجهیزات لازم و همچنین کلیه هزینه‌های مالی؛

۶) توانایی و تعهد تأمین کادر علمی و اجرایی متناسب با ساختار مؤسسات آموزش عالی حوزوی؛

- ۷) تکمیل اساس نامه الگوی مؤسسات آموزش عالی حوزوی؛
- ۸) معرفی کامل ساختار و تشکیلات متناسب با مؤسسه آموزش عالی؛
- ۹) موافقت کمیسیون مراکز تخصصی؛
- ۱۰) موافقت شورای گسترش.

ب) مدارک مورد نیاز

- ماده ۱۱۳: مدارک مورد نیاز جهت تشکیل پرونده به شرح ذیل می باشد:
- ۱) تکمیل و ارائه فرم‌های تغییر مجوز «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی»؛
 - ۲) ارائه تصویر مدارک مورد نیاز و مذکور در فرم‌های تغییر مجوز «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی»؛

ج) مراحل اخذ مجوز

- ماده ۱۱۴: مراحل اخذ مجوز تغییر «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی» به شرح ذیل می باشد:
- ۱) تقاضای مجوز ارتقاء تغییر مجوز «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی» و تشکیل پرونده؛
 - ۲) تکمیل مدارک و انجام کارشناسی‌های لازم توسط مدیریت استانی و ارسال پرونده به معاونت آموزش پس از موافقت و تأیید مدارک؛
 - ۳) انجام کارشناسی‌های لازم توسط معاونت آموزش و ارسال پرونده کامل به کمیسیون مراکز تخصصی پس از تأیید؛
 - ۴) بررسی پرونده در کمیسیون مراکز تخصصی؛
 - ۵) ارسال پرونده کامل به همراه مستندات به شورای گسترش از سوی کمیسیون مراکز تخصصی، پس از موافقت (در صورت مخالفت موضوع رسماً به متقاضی اعلام می‌گردد)؛

۶) بررسی پرونده در شورای گسترش؛

۷) اعلام موافقت شورای گسترش با تغییر مجوز «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی» توسط معاونت آموزش به متقاضی (در صورت مخالفت موضوع رسماً به متقاضی اعلام می‌گردد)؛

ماده ۱۱۵: پس از ابلاغ موافقت ارتقاء از سوی معاونت آموزش، متقاضی موظف است در خصوص موارد ذیل اقدام نماید:

۱) تبدیل ساختار سازمانی مرکز تخصصی به مؤسسه آموزش عالی حوزوی؛

۲) تأمین کادر علمی و اجرایی و همچنین فضای آموزشی متناسب.

ماده ۱۱۶: «مرکز تخصصی» و یا «مدرسه عالی حوزوی» متقاضی تغییر مجوز می‌تواند درخواست اجرای رشته جدید را هم زمان با تقاضای ارتقاء به «مؤسسه آموزش عالی حوزوی» ارائه نماید.

فصل هفتم: لغو مجوز و انحلال واحد آموزشی تخصصی

ماده ۱۱۷: پس از اخذ مجوز تأسیس یا مجوز راه‌اندازی شعبه یا مجوز اجرای دوره یا مجوز اجرای رشته تخصصی توسط مدرسه علمیه، متقاضی موظف است حداکثر ظرف مدت دو سال، نسبت به راه‌اندازی، اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته اقدام نماید. در غیر این صورت مرکز مدیریت ضمن تذکر به متقاضی، به وی یک سال مهلت می‌دهد تا نسبت به راه‌اندازی، اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته اقدام نماید.

ماده ۱۱۸: در صورتی که متقاضی پس از اخذ مجوز، در مدت تعیین شده، نسبت به راه‌اندازی، اخذ مجوز پذیرش و اجرای رشته اقدام ننماید، مجوز وی لغو و از درجه اعتبار ساقط می‌شود.

ماده ۱۱۹: در صورتی که واحد آموزشی تخصصی، نتواند در مدت حداکثر دو سال، «پذیرش موفق» و تشکیل کلاس درس داشته باشد، ادامه فعالیت آن واحد آموزشی تخصصی، منوط به نظر کمیسیون مراکز تخصصی خواهد بود.

ماده ۱۲۰: مرکز مدیریت در صورت عملکرد ناموفق یک واحد آموزشی و بروز شرایط ذکر شده در ماده ۴۶ این آیین نامه، به شکل ذیل عمل خواهد نمود:

- ۱) تذکر به مؤسس و هیئت امناء واحد آموزشی جهت رفع مشکلات؛
- ۲) توقف پذیرش واحد آموزشی در صورت عدم رفع مشکلات؛
- ۳) درخواست توقف فعالیت واحد آموزشی به شورای گسترش؛
- ۴) درخواست انحلال واحد آموزشی از شورای گسترش.

ماده ۱۲۱: بروز برخی از شرایط زیر، به ترتیب باعث تذکر، توقف پذیرش، توقف فعالیت و انحلال واحد آموزشی تخصصی می‌شود:

- ۱) رعایت نکردن سیاست‌ها و قوانین شورای عالی و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
- ۲) پایین بودن کیفیت مناسب آموزشی و تربیتی؛

۳) تأمین نمودن کادر علمی و اجرایی مناسب برای واحد آموزشی؛

۴) عدم تأمین مالی واحد آموزشی؛

۵) تقاضای هیئت امناء؛

تبصره: با تقاضای هیئت امناء و موافقت شورای گسترش، واحد آموزشی مستقیماً منحل شده و نیازی به طی مراحل توقف پذیرش و توقف فعالیت نیست.

۶) احراز عدم نیاز به فعالیت واحد آموزشی تخصصی توسط مرکز مدیریت.

ماده ۱۲۲: با دریافت تذکر از سوی مرکز مدیریت، مؤسس و هیئت امناء واحد آموزشی تخصصی موظفند ظرف مدت تعیین شده نسبت به رفع مشکلات تذکر داده شده اقدام نمایند.

ماده ۱۲۳: در صورتی که پس از مدت تعیین شده مشکلات مرتفع نگردد، پذیرش آن واحد آموزشی در تمامی رشته ها، گرایش ها و سطوح، به مدت یک سال تحصیلی متوقف خواهد شد.

تبصره: مرکز مدیریت می تواند در صورت تداوم شرایط ذکر شده در ماده ۴۶، یک سال دیگر نیز توقف پذیرش آن واحد آموزشی تخصصی را تمدید نماید.

ماده ۱۲۴: در صورتی که مشکلات واحد آموزشی حتی پس از توقف پذیرش مرتفع نگردد، مرکز مدیریت می تواند نسبت به توقف فعالیت آن واحد آموزشی اقدام نماید.

ماده ۱۲۵: در صورت توقف فعالیت واحد آموزشی، یک سال به هیئت امناء و مؤسس فرصت داده می شود تا شرایط ادامه فعالیت واحد آموزشی تخصصی را فراهم نمایند و در غیر این صورت با اعلام عدم توانایی تأمین شرایط ادامه فعالیت واحد آموزشی تخصصی به هیئت امناء، آن واحد آموزشی تخصصی بر اساس دستورالعمل مصوب منحل می گردد.

ماده ۱۲۶: مرکز مدیریت می تواند با مصوبه شورای گسترش، با تغییر مؤسس و یا تغییر نام واحد آموزشی تخصصی، شرایط ادامه فعالیت واحد آموزشی را فراهم نماید.

ماده ۱۲۷: در صورت توقف فعالیت یا انحلال واحد آموزشی تخصصی، آن واحد موظف است با همکاری مرکز مدیریت، زمینه ادامه تحصیل و یا انتقال دانش‌پژوهان خود را در واحدهای آموزشی تخصصی دیگر فراهم نماید.

ماده ۱۲۸: در صورت انحلال واحد آموزشی، مؤسس یا هیئت مؤسس، موظف است اقدامات زیر را انجام دهد:

- ۱) کلیه تعهدات مربوط به طلاب خود را تا اتمام دوره تحصیلات و امور فارغ‌التحصیلی آنان، به نحو مطلوب و طبق مصوبات و ضوابط مربوط، به انجام برساند.
- ۲) کلیه امتیازات و اموال منقول و غیر منقول را که از منابع دولتی و غیر دولتی در اختیار آن واحد آموزشی قرار گرفته است، پس از تصفیه بر اساس مصوبه ۱۰/۸۰ شورای عالی حوزه‌های علمیه و ضوابط مربوط، در اختیار مرکز مدیریت قرار دهد.
- ۳) کلیه تعهدات خود را در برابر نهادهای دولتی و غیر دولتی و اشخاص حقوقی و حقیقی (اعم از کادر علمی و اجرایی خود) انجام دهد.

بخش دوم: ثبت نام و پذیرش

فصل اول: مراحل و شرایط اخذ مجوز پذیرش

ماده ۱۲۹: واحدهای آموزشی تخصصی پس از اخذ هر یک از مجوزهای تأسیس، راه اندازی شعبه، اجرای دوره و یا اجرای رشته تخصصی می‌توانند نسبت به پذیرش سالانه دانش‌پژوه اقدام نمایند.

ماده ۱۳۰: تقاضای پذیرش و اجرای رشته بر اساس درختواره و نقشه اجرایی آن بوده و درخواست‌های مغایر با درختواره و نقشه اجرایی ابلاغی پذیرفته نخواهد شد.

ماده ۱۳۱: اخذ مجوز فعالیت واحد آموزشی تخصصی، نحوه اجرای رشته و... براساس دستورالعمل ابلاغی معاونت آموزش و تکمیل فرم‌های مربوطه خواهد بود.

مراحل درخواست و صدور مجوز پذیرش:

ماده ۱۳۲: مراحل کلی صدور مجوز پذیرش برای واحدهای آموزشی دارای مجوز فعالیت از شورای گسترش به شرح ذیل می‌باشد:

۱. تقاضای مجوز پذیرش توسط واحد آموزشی و ارسال آن به استان؛
۲. بررسی تقاضا و تأیید آن در شورای تخصصی آموزش استان؛

۰۳. بررسی تقاضا و تأیید آن در کمیسیون مراکز تخصصی حوزه‌های علمیه؛
تبصره: تأیید نهایی تقاضای پذیرش در رشته‌های سطح چهار برای هر دوره پذیرشی پس از
بررسی در کمیسیون، توسط شورای گسترش حوزه‌های علمیه انجام می‌شود.
- ماده ۱۳۳: درخواست پذیرش در رشته در هر نوبت پذیرش (اعم از نیم‌سال اول، نیم‌سال
دوم) به صورت مجزا توسط واحد آموزشی تخصصی ارائه می‌شود.
- ماده ۱۳۴: تقاضای مجوز پذیرش در رشته توسط مدیر واحد آموزشی تخصصی و براساس
تقویم پذیرش اعلامی از سوی معاونت آموزش حوزه‌های علمیه خواهد بود.
- ماده ۱۳۵: ظرفیت اولیه پذیرش در رشته‌های سطح دو ۱۵ نفر، سطح سه ۱۵ نفر و در
رشته‌های سطح چهار ۸ نفر می‌باشد که تشخیص نهایی آن پس از بررسی در
شورای تخصصی آموزش استان، بر عهده کمیسیون مراکز تخصصی خواهد
بود.
- ماده ۱۳۶: بررسی تقاضا و مدارک پرونده و احراز شرایط قبل از بررسی در شورای
تخصصی آموزش استان، توسط معاونت آموزش مدیریت استانی ضروری است.
- ماده ۱۳۷: احراز همه شرایط مرتبط با اجرای رشته اعم از نوع واحد آموزشی (اعم از مرکز
تخصصی، مؤسسه آموزشی عالی حوزوی و یا واحد اجرای رشته و یا دوره)، کادر
اجرایی، کادر علمی، فضای آموزشی و اداری و همچنین هزینه‌های اجرایی در
واحد آموزشی متقاضی پذیرش، توسط مدیریت استانی ضروری می‌باشد.
- ماده ۱۳۸: شورای تخصصی آموزش استان پس از بررسی درخواست اجرای رشته و پذیرش
دانش‌پژوه در استان، اعم از اجرای رشته و پذیرش در واحد آموزشی تخصصی
و... و همچنین نوع اجرا (دوره و یا مستقل) و دیگر موارد مندرج در آیین‌نامه‌های
مربوطه و تأیید آن، نتیجه را جهت بررسی در کمیسیون مراکز تخصصی به
معاونت آموزش حوزه‌های علمیه ارسال می‌نماید.
- ماده ۱۳۹: تقاضای تأیید شده در شورای تخصصی آموزش استان، پس از بررسی

در معاونت آموزش حوزه‌های علمیه جهت تأیید نهایی به کمیسیون مراکز تخصصی ارسال خواهد شد.

تذکر: با توجه به زمان بردن فرایند بررسی مجوز پذیرش و اجرای رشته، تسریع در تکمیل پرونده و بررسی در شورای تخصصی آموزش استان ضروری است.

ماده ۱۴۰: اعلام نتایج نهایی درخواست‌های پذیرش و نیز تقویم پذیرش، توسط معاونت آموزش حوزه‌های علمیه انجام می‌شود.

ماده ۱۴۱: مدارس علمیه سفیران هدایت در صورت دارا بودن ضوابط اجرای سطح سه سفیران هدایت (مانند: داشتن فضای مناسب، کادر اجرایی واجد شرایط، کادر علمی مرتبط و دارای شرایط) می‌توانند نسبت به اجرای این مقطع از سفیران هدایت اقدام نموده و در یکی از گرایش‌های مربوطه به پذیرش طلاب اقدام نمایند.

تذکر: فرایند اخذ مجوز در سطح سه سفیران هدایت همانند واحدهای آموزشی تخصصی می‌باشد.

فصل دوم: مراحل و شرایط پذیرش دانش پژوه

شرایط متقاضیان تحصیل در رشته‌های تخصصی:

شرایط عمومی و اختصاصی

ماده ۱۴۲: دارا بودن شرایط ذیل برای متقاضیان تحصیل در رشته‌های تخصصی حوزه‌های علمیه ضروری می‌باشد:

۱. اعتقاد و التزام عملی به ولایت مطلقه فقیه و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران؛
 ۲. برخورداری از سلامت جسمی، روحی-روانی و اخلاقی؛
 - تبصره: تصمیم‌گیری در فصول پذیرش یا عدم پذیرش افرادی که دارای مشکل جسمی می‌باشند، بر عهده مدیریت استانی مربوطه می‌باشد.
 ۳. داشتن انگیزه و استعداد مناسب برای ادامه تحصیل در رشته تخصصی مورد تقاضا؛
 ۴. داشتن پرونده فعال تحصیلی تحت پوشش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
 ۵. نداشتن تحصیل همزمان در رشته‌های تخصصی حوزوی و واحدهای آموزشی رسمی غیرحوزوی؛
 ۶. اتمام سطح تحصیلی قبلی؛
- تبصره ۱: آن دسته از طلاب متقاضی تمصیل در سطح ۴ رشته‌های تفصی که مشغول به تدوین پایان‌نامه در سطح ۳ هستند با ارائه تعهد مبنی بر اتمام تدوین پایان‌نامه و دفاع از آن تا آغاز نیم‌سال دوم تمصیلی مجاز به ثبت‌نام هستند.
- تبصره ۲: داوطلبان سطح سه تفصی در صورت داشتن ناقصی از سطح دو به شرط اتمام دروس تا آغاز نیم‌سال دوم تمصیلی مجاز به ثبت‌نام می‌باشند.
- تبصره ۳: در صورت عدم تکمیل سطح و یا مدارک داوطلب تا آغاز نیم‌سال دوم تمصیلی، پذیرش او منتفی می‌گردد.
- تبصره ۴: ثبت‌نام و پذیرش افراد متقاضی سطح چهار رشته‌های تفصی که امتحانات کتبی و شفاهی پایه ۱۰ از تمصیلات موزوی را تکمیل نموده‌اند و دارای مدرک کارشناسی ارشد از وزارت آموزش عالی می‌باشند به شرط تأیید رساله علمی مقطع کارشناسی ارشد توسط

مدیریت مدارج علمی معاونت آموزش موزه‌های علمیه (مطابق تبصره ۶ ماده ۹ مصوبه ۱۰۷۹) و در نظر گرفتن ماده ۱۵ همین آیین نامه مجاز می‌باشد.

۷. تلبس دائم به لباس روحانیت (در سطح چهار).

تبصره: (رومانیون غیر معمم تنها با داشتن مجوز از کمیسیون موارد خاص مجاز به ثبت نام می‌باشند)

ماده ۱۴۳: دارا بودن شرایط اختصاصی تحصیل در هر رشته مانند: دارا بودن مدرک تحصیلی مرتبط بر اساس مفاد ماده ۶ کلیات و برنامه درسی هر رشته ضروری است.

ماده ۱۴۴: فارغ التحصیلان سطح دو سفیران هدایت، ضمن داشتن شرایط مربوطه و پس از انتقال پرونده تحصیلی به سطح عالی مطابق ضوابط، می‌توانند در سطح دو عمومی و یا تخصصی و سپس سطوح بالاتر حوزه‌های علمیه ادامه تحصیل دهند.

ماده ۱۴۵: فارغ التحصیلان سطح دو سفیران هدایت، با ارائه گواهی گذراندن حداقل دو سال از تعهد تبلیغی و یا گواهی عدم نیاز به گذراندن تعهد تبلیغی با تأیید معاونت تبلیغ حوزه‌های علمیه، می‌توانند در سطح سه سفیران هدایت در یکی از گرایش‌های مربوطه ادامه تحصیل داده و دانش نامه (مدرک) مربوطه را دریافت نمایند.

ماده ۱۴۶: فارغ التحصیلان سطح سه سفیران هدایت، با ارائه گواهی گذراندن تعهد تبلیغی و یا گواهی عدم نیاز به گذراندن تعهد تبلیغی با تأیید معاونت تبلیغ حوزه‌های علمیه، می‌توانند در سطح سه عمومی و یا تخصصی ادامه تحصیل داده و دانش نامه (مدرک) مربوطه را دریافت نمایند.

تعهدات داوطلبان:

ماده ۱۴۷: سپردن تعهد توسط داوطلب در خصوص موارد زیر الزامی است:

۱. رعایت شئون اخلاقی، رفتاری، سیاسی و اجتماعی؛
۲. حضور مستمر و رشد تحصیلی مناسب و مطابق با ضوابط آموزشی؛

۳. رعایت ضوابط و مقررات ابلاغی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و واحد آموزشی محل تحصیل؛

۴. قبول مأموریت‌های محوله از طرف مرکز مدیریت پس از فارغ‌التحصیلی از رشته؛

۵. عدم تحصیل هم‌زمان تا پایان دروس رشته؛

تبصره: در صورت عدم رعایت تعهدات مذکور، تصمیم‌گیری در خصوص طلبه بر عهده مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهد بود.

فرایند کلی پذیرش

ماده ۱۴۸: پذیرش داوطلبان ورود به واحدهای آموزشی تخصصی طی مراحل ذیل انجام

می‌گیرد:

۱. ثبت نام؛

۲. آزمون کتبی؛

۳. مصاحبه علمی.

تبصره ۱: آزمون کتبی اختصاص به پذیرش در رشته‌های تخصصی سطح چهار دارد و در سطوح ۲ و ۳، در صورت تصویب گروه علمی- تربیتی واحد آموزشی، برگزار می‌شود.

تبصره ۲: برای داوطلبان تمصیل در رشته‌های تخصصی سطح چهار، قبولی در هر یک از مراحل «آزمون کتبی» و «مصاحبه» به صورت مستقل ضروری می‌باشد.

ماده ۱۴۹: تقویم سالیانه جهت انجام مراحل سنجش و پذیرش در واحدهای آموزشی، توسط معاونت آموزش حوزه‌های علمیه تعیین و ابلاغ می‌گردد.

تبصره: مدیریت‌های استانی می‌توانند نسبت به تنظیم زمان بندی و اعلاّ تقویم استانی با رعایت تقویم اعلامی از سوی معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، مسب شرایط استان خود اقدام نمایند.

مرحله اول: ثبت نام

ماده ۱۵۰: ثبت نام طبق جدول زمان بندی تعریف شده در مراحل پذیرش و تنها از طریق

سامانه پذیرش حوزه‌های علمیه مطابق با دستورالعمل‌های مربوطه صورت

می‌پذیرد.

ماده ۱۵۱: داوطلب در هنگام ثبت نام نسبت به تکمیل فرم‌ها و بارگذاری مدارک مربوطه و انتخاب حداکثر سه «رشته - محل» می‌تواند اقدام نماید.
تبصره ۱: در انتخاب «رشته - محل» توسط داوطلب، هیچ اولویتی لحاظ نخواهد شد.
تبصره ۲: مغایرت مدارک با اطلاعات درخواستی، موجب ابطال ثبت نام و منتفی شدن پذیرش داوطلب می‌گردد.

ماده ۱۵۲: ضرورت دارد واحدهای آموزشی، نسبت به بررسی اطلاعات و مدارک داوطلب در سامانه پذیرش و اطلاع‌رسانی جهت اصلاح و یا تکمیل آن‌ها، اقدام نمایند.

مرحله دوم: آزمون کتبی

ماده ۱۵۳: از داوطلبان تحصیل در رشته‌های تخصصی سطح چهار، به منظور ارزیابی علمی و سنجش توانایی، آزمون کتبی به عمل خواهد آمد.

ماده ۱۵۴: برگزاری آزمون کتبی (در محدوده زمانی اعلام شده از طرف معاونت آموزش حوزه‌های علمیه و پس از تأیید مدیریت استان)، بر عهده واحد آموزشی مجری رشته است.

تبصره: برگزاری آزمون مجدد و یا آزمون برای افراد تجدید شده در آزمون اول، پس از تأیید گروه علمی-تربیتی مرکز مجری رشته بلامانع است.

ماده ۱۵۵: حضور نماینده استان در جلسه برگزاری آزمون ضروری است و پیگیری دعوت از نماینده بر عهده مرکز مجری رشته می‌باشد.

منابع و سؤالات آزمون:

ماده ۱۵۶: تعیین و بررسی منابع آزمون، تعداد سؤالات، ارزش ضریب هر یک، طراح سؤالات و مصحح پاسخ برگ‌ها توسط گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی متقاضی پذیرش انجام می‌گیرد.

تبصره ۱: مقرر است مورد تأیید شورای گسترش و هم‌پنین نماینده مدیریت استان در جلسه گروه علمی - تربیتی که جهت بررسی موارد مذکور مربوط به آزمون سطح چهار تشکیل می‌شود، ضروری است.

تبصره ۲: تعداد موضوعات هر رشته و گرایش در آزمون حداقل ۳ و حداکثر ۵ موضوع و

متناسب با رشته دارای مجوز بوده و تعداد منابع معرفی شده برای هر موضوع، حداکثر ۳ منبع می‌باشد.

تبصره ۳: در انتخاب منابع آزمون، اولویت با منابعی است که در سطح ۳ رشته‌های مرتبط جزو منابع درسی بوده باشد.

ماده ۱۵۷: سؤال‌ها به صورت تشریحی خواهد بود.

تبصره: تعداد سؤالات هر موضوع درسی حداقل ۲ و حداکثر ۶ سؤال می‌باشد.

اعلان نتایج آزمون:

ماده ۱۵۸: نتایج آزمون کتبی حداکثر ۲۰ روز پس از برگزاری آزمون توسط واحد

آموزشی برگزارکننده به داوطلبان اعلام خواهد شد.

تبصره ۱: تصمیح اوراق لازم است در ممل و امد آموزشی تخصصی انجام پذیرد.

تبصره ۲: نتیجه نهایی پس از تأیید مدیریت استانی و با نظارت معاونت آموزش ستاد رسمی

تلقى شده و قابل اعلام می‌باشد.

ماده ۱۵۹: نمره قبولی در آزمون کتبی کسب حداقل ۶۰ درصد از مجموع نمرات

می‌باشد.

مرحله سوم: مصاحبه علمی

ماده ۱۶۰: واحدهای آموزشی تخصصی موظف به برگزاری مصاحبه علمی و اعلام

زمان برگزاری آن به ثبت نام کنندگان در رشته می‌باشند.

تبصره ۱: مضمون در مصاحبه برای همه داوطلبان در همه سطوح الزامی می‌باشد.

تبصره ۲: انجام مصاحبه علمی از زمان شروع ثبت نام مجاز است.

تبصره ۳: برگزاری مصاحبه مهارتی در برقی از رشته‌های تخصصی مانند تبلیغ با گرایش فطابه

و سفنوری، بر اساس تصمیم گروه علمی - تربیتی و امد آموزشی مجری است و در صورت

انجام مصاحبه مهارتی، تصمیم‌گیری در فصوص نموه تقسیم بندی امتیازات بین مصاحبه

علمی با مصاحبه مهارتی نیز بر عهده همین گروه خواهد بود.

ماده ۱۶۱: تدوین فرم مصاحبه بر اساس رشته و سطح آن بر عهده گروه علمی - تربیتی

واحد آموزشی مجری بوده و تأیید نهایی آن نیز بر عهده معاونت آموزش حوزه‌های علمیه خواهد بود.

ماده ۱۶۲: مصاحبه‌کننده‌ها شامل حداقل دو نفر از اساتید رشته (یک نفر از اعضای گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی مجری رشته و یک نفر با معرفی مدیر واحد آموزشی و تأیید مدیریت استانی) و افراد بیشتر با صلاح‌دید مدیر واحد آموزشی خواهد بود.

ماده ۱۶۳: نمره قبولی در مصاحبه، کسب حداقل ۶۰ درصد از مجموع امتیازات می‌باشد.
ماده ۱۶۴: واحد آموزشی تخصصی مجاز به انجام آزمون یا مصاحبه بدون رعایت تقدم و تأخر در مراحل مصاحبه و آزمون کتبی می‌باشد.

اعلام نتایج و پذیرش نهایی:

ماده ۱۶۵: نتایج حاصله از آزمون ورودی و یا مصاحبه، همراه مدارک آن لازم است در سامانه پذیرش ثبت و بارگذاری شود.

ماده ۱۶۶: جهت نهایی شدن پذیرش داوطلب در رشته محل مورد نظر علاوه بر لزوم ثبت نتایج آزمون و مصاحبه لازم است موافقت واحد آموزشی با پذیرش متقاضی در سامانه ثبت گردد.

ماده ۱۶۷: با توجه به امکان پذیرش نهایی متقاضی فقط در یک رشته محل، لازم است متقاضی پس از ثبت موافقت واحد آموزشی در سامانه، نسبت به نهایی کردن یکی از واحدهای دارای موافقت از طریق سامانه اقدام نماید.

ماده ۱۶۸: پذیرش نهایی داوطلب پس از احراز شرایط عمومی و اختصاصی و کسب امتیاز لازم در مراحل مختلف پذیرش انجام می‌شود.

تبصره: داوطلبان دارای ویژگی‌های علمی برتر مانند: داشتن سابقه پژوهشی، تدریس در موضوع رشته و پرونده فعال در مجموعه نخبگان و استعدادهای برتر موزوی، با تشفیم گروه علمی - تربیتی در اولویت پذیرش خواهند بود.

ماده ۱۶۹: واحدهای آموزش تخصصی با تأیید هیأت امنای گروه علمی - تربیتی یا مدیر

آن واحد و اعلام رسمی آن به مدیریت‌های استانی و معاونت آموزش ستاد و پس از تأیید، مجاز به تغییر حداقل امتیاز آزمون کتبی، مصاحبه علمی و یا میانگین مجموع امتیازات، جهت تعیین قبولی داوطلبان در واحد متبوع خود می‌باشند.
ماده ۱۷۰: هرگونه اعتراض داوطلبین به نتایج هر یک از مراحل پذیرش توسط واحد آموزشی بررسی شده و نتیجه آن به داوطلب اعلام خواهد شد.

نسبت به انتقال پرونده تحصیلی داوطلبان قبول شده در مراحل پذیرش، پس از اعلام نتایج و درخواست داوطلب، به شرط داشتن شرایط و ضوابط مربوطه اقدام خواهد شد.

ماده ۱۷۱: داوطلبانی که موفق به کسب امتیاز لازم در کلیه مراحل سنجش و پذیرش شده باشند به عنوان «دانش‌پژوه»، مجاز به تحصیل در یکی از واحدهای آموزشی تخصصی خواهند بود و از کلیه مزایای حوزوی مطابق با ضوابط مربوطه برخوردار می‌گردند.

ماده ۱۷۲: ظرفیت لازم برای اجرای رشته، حضور حداقل ۷ نفر در سطوح دو و سه و حداقل ۵ نفر در سطح چهار می‌باشد و تغییر آن، بر اساس ابلاغیه‌های معاونت آموزش حوزه‌های علمیه خواهد بود.

ماده ۱۷۳: نظارت بر تمامی مراحل و فرآیند پذیرش بر عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

بخش سوم: امور اجرایی تحصیلی

فصل اول: برنامه‌ریزی دروس

الف) انتخاب درس

انتخاب درس به صورت عادی، حذف و یا اضافه کردن درس

ماده ۱۷۴: انتخاب درس قبل از شروع هر نیم‌سال تحصیلی انجام میشود و حذف و یا اضافه کردن درس به تعداد حداکثر دو عنوان، تا دو هفته پس از شروع نیم‌سال، طبق ضوابط انجام می‌شود.

تبصره: در دورهٔ تابستانی، سامانه از ابتدای دوره جهت انتخاب درس فعال خواهد بود.

ماده ۱۷۵: عدم انتخاب واحد در زمان مقرر بدون عذر موجه و بدون اطلاع، موجب محرومیت از آن نیم‌سال و عدم انتخاب واحد در دو نیم‌سال متوالی موجب محرومیت از تحصیل می‌گردد.

تبصره: مدت زمان محرومیت از تحصیل جزء مدت مجاز تمصیل محسوب میشود.

ماده ۱۷۶: مقدار انتخاب درس در هر نیم‌سال حداقل ۱۴۴ و حداکثر ۲۰۸ ساعت درس می‌باشد.

تبصره: کسانی که معدل نیم سال آن ها کمتر از ۱۴ باشد، در نیم سال بعد، مطابق ضوابط انتساب درس، می توانند حداقل ۸۰ و حداکثر ۱۴۴ ساعت درس انتساب کنند.

ماده ۱۷۷: در صورت اتمام دروس انتخاب شده در نیم سال و امکان استمرار ایام تحصیلی بر اساس تقویم آموزشی، مراکز تخصصی یا مدارس فقهی در هر سال تحصیلی مجاز به انتخاب حداکثر ۲۴۰ ساعت درس از دروس نیم سال بعد برای طلاب خود می باشند.

تبصره ۱: تصمیم گیری در این فصول بر عهده شورای و امد آموزشی مربوطه می باشد.
تبصره ۲: مقدار ساعت انتسابی برای تمام سال تمصیلی بوده و تقسیم آن در طول دو نیم سال با نظر شورای و امد آموزشی می باشد.
تبصره ۳: تأیید نهایی این انتساب درس با شورای آموزش استان بوده و و امد آموزشی پس از تأیید، مجاز به برگزاری کلاس خواهد بود.

ماده ۱۷۸: در نیم سال آخر تحصیلی در صورتی که دروس سطح طلبه با حداکثر ۸۰ ساعت درس مازاد، تکمیل شده و به پایان برسد، انتخاب درس مازاد بلامانع است.

ماده ۱۷۹: مجموع ساعات درسی یک طلبه در طول یک سال تحصیلی، اعم از انتخاب درس عمومی و تخصصی (در طول نیم سال و تابستان) و اخذ درس به صورت مازاد، نباید بیش از ۸۰۰ ساعت باشد.

ماده ۱۸۰: تقاضای انتخاب درس کمتر از حد معمول، در صورت تأیید اضطرار از سوی شورای واحد آموزشی، تا حداقل ۸۰ ساعت مجاز است.

تبصره: انتساب حداقل ساعت درس به مقدار اضطرار، حداکثر در دو نیم سال مجاز است.

ماده ۱۸۱: در صورت وجود ناقصی از دروس نیم سال های گذشته، انتخاب درس جدید در نیم سال بعد، تنها پس از انتخاب درس مذکور مجاز می باشد.

ماده ۱۸۲: حذف یا اضافه دروس با رعایت حداقل و حداکثر ساعات درسی مطابق ماده ۶ همین فصل، تا پایان هفته دوم هر نیم سال تحصیلی مجاز می باشد.

ماده ۱۸۳: حذف اضطراری یکی از درس‌ها، با رعایت ماده ۶ همین فصل تا سه هفته مانده به پایان نیم‌سال تحصیلی پس از تأیید مدیر واحد آموزشی بلامانع می‌باشد.

انتخاب درس مازاد به صورت حضوری

ماده ۱۸۴: طلاب در صورت داشتن شرایط ذیل، می‌توانند نسبت به انتخاب درس تا حداکثر ۱۷۰ ساعت درس - مازاد بر حداکثر ساعات تعیین شده در ماده ۶ همین فصل - به صورت حضوری در نیم‌سال اول و دوم سال تحصیلی اقدام نمایند.

(۱) نداشتن مشکل آموزشی و انضباطی؛

(۲) رعایت انتخاب حداقل ۱۴۴ ساعت درس در نیم‌سال قبل؛

(۳) قبولی نهایی در همه دروس انتخابی نیم‌سال قبل؛

(۴) کسب معدل ۱۶ در دروس نیم‌سال قبل؛

(۵) تعهد به شرکت در تمامی کلاس‌های درسی مطابق ضوابط؛

(۶) صلاحدید و تأیید شورای واحد آموزشی محل تحصیل.

تبصره ۱: ملاک مناسبه معدل، عملکرد درسی طلبه در دو نیم‌سال متصل قبل می‌باشد.

تبصره ۲: شورای واحد آموزشی می‌تواند تا پنج هفته قبل از برگزاری امتحان، نسبت به حذف

همه یا تعدادی از دروس مازاد افزودن شده توسط طلاب اقدام نماید.

انتخاب درس در دوره آموزشی تابستان

ماده ۱۸۵: شرکت در دوره آموزشی تابستانی و انتخاب درس در آن برای همه طلاب، با

رعایت شرایط ذیل بلامانع می‌باشد:

(۱) تعهد به شرکت در تمامی کلاس‌های درسی مطابق ضوابط؛

(۲) برگزاری کلاس برای هر درس طبق جداول درسی مصوب؛

(۳) صلاحدید و تأیید مدیر واحد آموزشی محل تحصیل.

تبصره: انتخاب درس عادی در دوره تابستانی فقط جهت حضور در جلسه امتحان (بدون شرکت

در کلاس) در دروس تجدیدی و دروسی که جهت کسری معدل افزودن شده است، بلامانع

می‌باشد.

ب) برنامه ریزی کلاس های درسی

ماده ۱۸۶: حد نصاب تشکیل کلاس در ابتدای هر نیم سال، در واحدهای آموزشی حداقل ۵ نفر است.

تبصره ۱: مداکتر افراد هر کلاس در سطح دو و سه هر کلاس ۲۰ نفر و در سطح چهار ۱۰ نفر می باشد.
تبصره ۲: در موارد خاص، تشکیل کلاس در کمتر یا بیشتر از مدنصاب مذکور، با پیشنهاد واحد آموزشی و تأیید مدیریت استان امکان پذیر می باشد.

ماده ۱۸۷: کلاس درس، با معرفی و حضور استاد دارای حکم یا مجوز تدریس رسمیت می یابد.

ماده ۱۸۸: استاد، موظف به حضور مستمر و تدریس کامل منبع، محدوده درسی و سرفصل ابلاغی می باشد.

تبصره: عدم استفاده از منبع آموزشی تأیید شده و یا عدم ارائه درس بر اساس محدوده های ابلاغ شده، موجب حذف درس و نمره آن می شود.

ماده ۱۸۹: در صورتی که محدوده های درسی در طول نیم سال به پایان نرسد، واحد آموزشی و استاد موظف به برگزاری جلسات جبرانی برای آن درس می باشند.

ماده ۱۹۰: در صورتی که واحد آموزشی برای تکمیل محدوده درس نیاز به اضافه کردن ساعات درسی داشته باشد میتواند با پیشنهاد معاون آموزش و تصویب گروه علمی- تربیتی واحد آموزشی در این خصوص اقدام نماید. همچنین کم کردن ساعات درسی به شرط تکمیل محدوده و عدم اختلال در یادگیری طلاب، تا سقف ۲۰ درصد ساعات تعیین شده برای هر درس با پیشنهاد معاون آموزش و تصویب گروه علمی- تربیتی واحد آموزشی بلامانع است.

ماده ۱۹۱: مدت زمان هر جلسه درس، ۵۰ دقیقه است.

ماده ۱۹۲: چنانچه استادی قادر به حضور در کلاس درس نباشد، موظف است تا پیش از شروع کلاس، مدیریت واحد آموزشی را مطلع سازد تا جهت اطلاع رسانی به طلاب یا جایگزینی استاد، تدبیر لازم اندیشیده شود.

ماده ۱۹۳: اساتید می‌توانند با صلاحدید شورای واحد آموزشی، در طول هر نیم‌سال تحصیلی، تا سقف ۲۵ درصد افزون بر ساعات هر درس را، جلسه مشاوره و پرسش و پاسخ برگزار کنند.

ج) شیوه ارزیابی

ماده ۱۹۴: فعالیت‌های کلاسی به چند گروه تقسیم شده است که عبارت است از:

(۱) فعالیت درسی؛

(۲) پژوهش درسی؛

(۳) سمینار.

تبصره: تعیین و اطلاع‌رسانی فعالیت‌های کلاسی قبل از شروع درس ضروری می‌باشد.

(۱) فعالیت درسی:

ماده ۱۹۵: مصادیق فعالیت‌های درسی عبارت است از:

(۱) نظم و انضباط (حضور در کلاس)؛

(۲) پاسخ به پرسش‌های کلاسی (ارزیابی علمی طلبه توسط استاد)؛

(۳) کنفرانس؛

(۴) امتحان میان‌ترم (اختیار استاد).

ماده ۱۹۶: اختصاص نمره به ارزیابی عملکرد طلاب در فعالیت‌های علمی و پژوهشی در

طول نیم‌سال، بر اساس شیوه ارزیابی مندرج در سرفصل مصوب خواهد بود.

تبصره ۱: مرجع ارزیابی فعالیت‌های کلاسی برای هر درس، استاد همان درس می‌باشد.

تبصره ۲: در صورت عدم تصویب و ابلاغ رسمی سرفصل‌های دروس رشته، تصمیم‌گیری در

فصول «فعالیت‌های علمی و پژوهشی در طول نیم‌سال» بر عهده گروه علمی-تربیتی

واحد آموزشی تخصصی بوده که حداکثر تا ۵ نمره از نمره نهایی درس، به این موضوع

می‌تواند اختصاص یابد.

(۲) پژوهش درسی (تحقیق):

ماده ۱۹۷: فرایند منظم و هدفمند جمع‌آوری اطلاعات در خصوص یک موضوع درسی

خاص که بر اساس طرحی مشخص انجام می‌گیرد و در یک قالب ارائه می‌گردد»

ماده ۱۹۸: انجام فعالیت‌های پژوهشی طلاب به صورت فردی بوده و انجام آن به صورت گروهی با تأیید گروه علمی- تربیتی واحد آموزشی و با رعایت شرایط و ضوابط ابلاغی معاونت پژوهش بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۹۹: شرایط و ضوابط تدوین، راهنمایی و ارزیابی هر یک از مراحل فعالیت‌های پژوهشی، مطابق دستورالعمل ابلاغی معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه می‌باشد. ماده ۲۰۰: حذف فعالیت پژوهشی دروس و یا معافیت از انجام فعالیت پژوهشی برای طلاب مجاز نبوده و در صورت عدم ارائه نمره فعالیت پژوهشی، نمره درس ثبت نخواهد شد.

ماده ۲۰۱: زمان ارائه فعالیت پژوهشی هر درس، حداکثر تا یک هفته پس از برگزاری امتحان آن درس بوده و تصمیم‌گیری در خصوص تمدید زمان آن بر عهده گروه علمی- تربیتی واحد آموزشی می‌باشد.

ماده ۲۰۲: نمره هر فعالیت پژوهشی بر اساس نمره درج شده در شیوه ارزیابی سرفصل مصوب، از مجموع نمره نهایی آن درس می‌باشد.

ماده ۲۰۳: انتخاب دو درس دارای پژوهش درسی به صورت همزمان در یک نیم‌سال تحصیلی و همچنین انتخاب دروس دارای فعالیت پژوهشی «تدوین و ارائه گزارش تحقیق» قبل از دروس دارای فعالیت پژوهشی «تدوین طرح‌نامه پژوهش و انجام تحقیق» مجاز نمی‌باشد.

ماده ۲۰۴: کلیه مراحل اجرای دستورالعمل‌های مربوط به پژوهش درسی با نظارت معاون پژوهش واحد آموزشی و تحت اشراف مدیر واحد آموزشی می‌باشد.

ماده ۲۰۵: ارائه مشاوره علمی و پژوهشی به طلاب و اساتید در صورت لزوم، پیگیری تأمین زیر ساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری مورد نیاز و اجرای برنامه مناسب آموزش مهارت‌های پژوهشی به طلاب و سایر وظایف محول بر اساس دستورالعمل

ابلاغی معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، بر عهده معاون پژوهش واحد آموزشی و تحت اشراف مدیر واحد آموزشی است.

۳) سمینار:

۱. محورهای برگزاری درس دارای سمینار:

۱,۱. روش شناسانه: تحلیل و ارزیابی جدیدترین اصول و روش‌های ارائه شده در موضوع همان درس؛

۱,۲. اندیشه گرایانه: تحلیل و ارزیابی دیدگاه‌های محققین و پژوهشگران در موضوع همان درس؛

۱,۳. متن گرایانه: بررسی و ارزیابی جدیدترین کتب، مقالات و پایان نامه‌های تدوین شده در موضوع ارائه شده؛

۱,۴. آسیب شناسانه: بررسی و آسیب‌شناسی مباحث مرتبط با موضوع ارائه شده.

۲. در اجرای این درس توجه به نکات ذیل ضروری خواهد بود:

۲,۱. تعیین موضوعات این درس در هر دوره بر عهده گروه علمی- تربیتی خواهد بود.

۲,۲. موضوعات مشخص شده توسط اساتید همان واحد آموزشی و یا سایر اساتید و یا دانش پژوهان، تحقیق و پس از تأیید محتوای تحقیق توسط گروه علمی- تربیتی، در سمینار ارائه خواهد شد.

۲,۳. برگزاری جلسات سمینار همانند جلسات سایر دروس و به تعداد مشخص شده خواهد بود.

۲,۴. مدیریت این درس بر عهده معاونت آموزش واحد آموزشی و با حضور اساتید مدعو و نظارت علمی یکی از اعضای گروه علمی برگزار می‌گردد.

۲,۵. حضور دانش پژوهانی که این درس را انتخاب کرده‌اند، در جلسات مربوط به سمینار ضروری بوده و شرکت سایر دانش پژوهان و اساتید بلامانع خواهد بود.

۲,۶. تقریر نویسی از مباحث مطرح شده ضروری بوده و تبدیل مباحث به مقالات علمی و یا تحقیقات کلاسی با نظر گروه علمی و استاد مربوطه، بلامانع است.

۲،۷. ارزیابی این درس از مباحث ارائه شده انجام خواهد شد.

شیوه محاسبه نمرات

ماده ۲۰۶: شرط قبولی در هر درس، کسب نمره حداقل ۱۲ از امتحان کتبی و فعالیت کلاسی خواهد بود.

ماده ۲۰۷: اعمال و ثبت نمرات فعالیت های کلاسی به جز نمره پژوهش درسی قبل از آغاز امتحان هر درس ضروری می باشد.

ماده ۲۰۸: همه دروس، ضرورتاً دارای یکی از اقسام فعالیت های کلاسی خواهند بود و در هنگام ثبت نمرات ضمن مشخص کردن نوع فعالیت کلاسی، نمره آن ثبت می گردد.

ماده ۲۰۹: نمرات اخذ شده از فعالیت های کلاسی، در امتحان مرحله تجدیدی لحاظ می گردد.

د) برنامه ریزی و اجرای دوره تابستانی

ماده ۲۱۰: برگزاری دوره های تابستانی با درخواست واحد آموزشی و پس از اخذ مجوز از شورای آموزش استان و طبق ضوابط و شرایط ابلاغی معاونت آموزش ستاد بلامانع می باشد.

ماده ۲۱۱: حضور طلاب در دوره آموزشی تابستانی، اختیاری می باشد.

ماده ۲۱۲: واحدهای آموزشی و یا مدیریت های استانی که دارای شرایطی همانند داشتن فضای آموزشی مناسب، امکانات اسکان و رفاه طلاب، اساتید و... می باشند، می توانند نسبت به برگزاری دوره آموزشی تابستانی برای طلاب خود و یا طلاب چندین واحد آموزشی دیگر در محدوده مدیریت استانی و یا سایر مدیریت های استانی، اقدام نمایند.

ماده ۲۱۳: کلیه امور اجرایی دوره اعم از ثبت نام طلاب، برگزاری کلاس ها، ثبت

نمرات و... توسط واحد آموزشی مجری و با نظارت معاونت آموزش مدیریت استانی انجام می‌شود.

امور اجرایی و آموزشی دوره:

ماده ۲۱۴: زمان برگزاری دوره‌های آموزشی تابستانی مطابق تقویم تحصیلی از ۱۶ تیر تا ۳۱ مرداد می‌باشد.

تبصره: هر گونه تغییر در زمانبندی مذکور با تصویب شورای آموزش استان و لیاقت کلیه شرایط و ضوابط بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۱۵: طلاب با شرط انتخاب حداقل ۳۲ ساعات درسی، مجاز به ثبت نام در دوره هستند.

ماده ۲۱۶: ارائه دروس در دوره‌های آموزشی تابستانی برای گروه‌های ذیل می‌باشد:

(۱) متقاضیان ادامه تحصیل به صورت حضوری؛

(۲) متقاضیان تکمیل نواقصی دروس گذشته؛

تبصره: شرکت افرادی که در نیم‌سال دوم، درسی را تمدید شده‌اند، در امتحانات دوره تابستانی الزامی و در کلاس‌های دوره اختیاری می‌باشد.

ماده ۲۱۷: واحد آموزشی مجری دوره، جهت تصمیم‌گیری و اخذ مجوز اجرای دوره تابستانی، حداکثر تا قبل از پایان نیم‌سال دوم اقدام نماید.

ماده ۲۱۸: رعایت نکات ذیل در ارائه درخواست برای برگزاری دوره و همچنین تصمیم‌گیری در خصوص دوره‌های آموزشی ضروری می‌باشد:

(۱) داشتن مجوز ارائه دروس مطابق مجوز فعالیت واحدهای آموزشی و مدیریت‌های استانی؛

(۲) وجود امکانات اجرای دوره اعم از امکانات رفاهی، علمی و آموزشی در محل برگزاری دوره؛

(۳) معرفی اساتید رسمی یا دارای مجوز تدریس در مواد درسی ارائه شده؛

(۴) ارائه جداول درسی، تقویم آموزشی، نحوه ارائه برنامه‌های فوق‌العاده فرهنگی و تربیتی و... به صورت تفصیلی در زمان ارائه پیشنهاد و بررسی درخواست؛

۵) برگزاری کلاس های درسی مطابق جداول درسی و سایر آیین نامه های مربوطه.
ماده ۲۱۹: برگزاری دوره، بدون اخذ مجوز، موجب عدم تأیید دروس، نمرات و... خواهد شد.

ماده ۲۲۰: شرایط ثبت نام در دوره آموزشی تابستانی به شرح ذیل می باشد:
(۱) داشتن پرونده فعال آموزشی؛

(۲) تعهد به حضور مستمر در برنامه ها و کلاس های درسی دوره؛

(۳) ارائه معرفی نامه و تأییدیه اخلاقی از واحد آموزشی مبدأ به مدیر واحد آموزشی
مجری دوره.

ماده ۲۲۱: رعایت کلیه ضوابط آموزشی و درسی، امتحانی، قبولی، تجدیدی، ثبت نمره
و... براساس آیین نامه ها و دستورالعمل های ابلاغی، ضروری می باشد.

ماده ۲۲۲: برگزاری حداقل ۸۰ درصد از ساعات هر درس مطابق جداول درسی و به
صورت حضوری، الزامی می باشد.

ماده ۲۲۳: نمره قبولی برای طلاب شرکت کننده در دوره تابستان، در همه دروس، ۱۲
می باشد.

تبصره ۱: نمرات دروس در سامانه به صورت مستقل و مطابق هر عنوان درسی ثبت می گردد.

تبصره ۲: ثبت نمرات دروس انتفاعی در دوره تابستان بر اساس شیوه ارزیابی مصوب در
سرفصل می باشد.

ماده ۲۲۴: در صورت عدم کسب نمره قبولی در امتحان درس های دوره، تصمیم گیری
در مورد وضعیت طلبه در خصوص شیوه امتحان مجدد (شامل: حضور مجدد
طلبه در امتحان همان درس در همان دوره و یا نیم سال بعد و یا حضور مجدد
در کلاس های درسی در طول سال تحصیلی) بر عهده شورای واحد آموزشی
می باشد.

ماده ۲۲۵: حداقل نمره تجدیدی در هر درس ۸ و نمره کمتر از آن مردود محسوب
می شود.

تبصره: عدم شرکت در هر یک از مواد امتحانی بدون عذر موجه در محم مردود شدن است.

فصل دوم: جداول درسی فقه و اصول

ماده ۲۲۶: تدریس دروس تنها بر اساس سرفصل‌های مصوب توسط شورای عالی حوزه‌های علمیه مجاز می‌باشد.

تبصره: واحدهای آموزشی می‌توانند منابع پیشنهادی خود را به شرط تطبیق حداقل ۸۰ درصدی با سرفصل‌های مصوب، پس از بررسی در گروه علمی- تربیتی واحد آموزشی و شورای آموزش استان، به معاونت آموزش ستاد معرفی نمایند.

ماده ۲۲۷: دروس تخصصی هر رشته متناسب با رشته و مرکز انتخابی توسط همان مرکز ارائه می‌گردد.

ماده ۲۲۸: دروس (فقه و اصول) رشته‌های فقهی اصولی و رشته‌های غیر فقهی اصولی به شرح ذیل می‌باشد:

الف) جداول درسی (دروس فقه و اصول) ویژه طلاب محض در فقه و اصول

در نیم‌سال‌های مختلف

نیم‌سال اول (پایه هفتم سطح ۲)

کد درس	عنوان درس	ساعت
-	فقه ۱	۷۰
-	فقه ۳	۷۰
-	اصول فقه ۱	۷۰
جمع ساعات		۲۱۰

نیم‌سال دوم (پایه هفتم سطح ۲)

کد درس	عنوان درس	ساعت
-	فقه ۲	۷۰
-	فقه ۴	۷۰
-	اصول فقه ۲	۷۰
جمع ساعات		۲۱۰

نیم سال سوم (پایه هشتم، سطح ۲)

کد درس	عنوان درس	ساعت
-	فقه ۵	۷۰
-	اصول فقه ۳	۷۰
-	اصول فقه ۵	۷۰
جمع ساعات		۲۱۰

نیم سال چهارم (پایه هشتم، سطح ۲)

کد درس	عنوان درس	ساعت
-	فقه ۶	۷۰
-	اصول فقه ۴	۷۰
-	اصول فقه ۶	۷۰
-	اصول فقه ۷	۷۰
-		۲۸۰

نیم سال اول (پایه نهم، سطح ۳)

کد درس	عنوان درس	ساعت
-	فقه ۱	۷۰
-	فقه ۲	۷۰
-	اصول فقه ۱	۷۰
جمع ساعات		۲۱۰

نیم سال دوم (پایه نهم، سطح ۳)

کد درس	عنوان درس	ساعت
-	فقه ۲	۷۰
-	فقه ۴	۷۰
-	اصول فقه ۲	۷۰
جمع ساعات		۲۱۰

نیم سال سوم (پایه دهم، سطح ۳)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۷۰	فقه ۵	-
۷۰	اصول فقه ۲	-
۷۰	اصول فقه ۵	-
۲۱۰	جمع ساعات	

نیم سال چهارم (پایه دهم، سطح ۳)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۷۰	فقه ۶	-
۷۰	اصول فقه ۴	-
۷۰	اصول فقه ۶	-
۲۱۰	جمع ساعات	

ب) جداول درسی (دروس فقه و اصول) ویژه طلاب غیرمحمض در فقه و اصول

(طلاب رشته‌های تخصصی غیرفقهی) در نیم‌سال‌های مختلف

نیم‌سال اول (پایه هفتم، سطح ۲)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۷۰	فقه ۱	-
۷۰	اصول فقه ۱	-
۱۴۰	جمع ساعات	

نیم‌سال دوم (پایه هفتم، سطح ۲)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۷۰	فقه ۲	-
۷۰	اصول فقه ۲	-
۱۴۰	جمع ساعات	

نیم‌سال سوم (پایه هشتم، سطح ۲)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۷۰	فقه ۳	-
۷۰	اصول فقه ۳	-
۱۴۰	جمع ساعات	

نیم‌سال چهارم (پایه هشتم، سطح ۲)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۷۰	فقه ۴	-
۷۰	اصول فقه ۴	-
۱۴۰	-	

نیم سال اول (پایه نهم، سطح ۳)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۷۰	فقه ۱	-
۷۰	اصول فقه ۱	-
۱۴۰	جمع ساعات	

نیم سال دوم (پایه نهم، سطح ۳)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۷۰	فقه ۲	-
۷۰	اصول فقه ۲	-
۱۴۰	جمع ساعات	

نیم سال سوم (پایه دهم، سطح ۳)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۷۰	فقه ۳	-
۷۰	اصول فقه ۳	-
۱۴۰	جمع ساعات	

نیم سال چهارم (پایه دهم، سطح ۳)

ساعت	عنوان درس	کد درس
۷۰	فقه ۴	-
۷۰	اصول فقه ۴	-
۱۴۰	-	

فصل سوم: منابع درسی و محدوده‌های آن

نکات:

۱. عناوین دروس فقه و اصول و محدوده درسی برای هر دو گروه «محمضین در فقه و اصول» و «غیر محمضین در فقه و اصول» مشابه بوده و تفاوت در تعداد عناوین می‌باشد. برای مثال: درس «اصول فقه ۱» درسی است با عنوان و محدوده مشابه برای هر دو گروه ولی درس «اصول فقه ۵» تنها به طلاب «محمض در فقه و اصول» اختصاص دارد.
۲. کتاب «دروس فی اصول الفقه (حلقه الثالثة)» کتاب بدیل کفایة الاصول آخوند خراسانی می‌باشد.
۳. معرفی چندین منبع در برخی از دروس به عنوان بدیل بوده و طلاب و اساتید به انتخاب خود می‌توانند یکی از این منابع را برای تدریس و تدریس انتخاب نمایند.
۴. محدوده‌های تعیین شده برای دروس فقه و اصول (رسائل و مکاسب) شامل محدوده‌های مطالعاتی و الزامی تدریس می‌باشد.
۵. تدریس دروس تنها بر اساس کتاب و نسخه معرفی و ابلاغ شده توسط معاونت آموزش مجاز می‌باشد.

ماده ۲۲۹: تدریس دروس تنها بر اساس کتاب و نسخه معرفی شده توسط معاونت

آموزش مجاز می‌باشد.

الف) منابع درسی ویژه طلاب ممحض در فقه و اصول

طلاب رشته‌های فقهی اصولی) در نیم‌سال‌های مختلف

ماده ۲۳۰: منابع درسی (فقه و اصول) مورد تأیید و مجاز برای استفاده در برنامه آموزشی سطح دو و سه رشته‌های فقهی اصولی، به شرح ذیل می‌باشد:

نیم‌سال اول (پایه هفتم، سطح ۲)

عنوان درس	منبع	
	عنوان کتاب	مؤلف
فقه ۱	مکاسب ^(۱) (جلد ۱)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>
فقه ۳	مکاسب (جلد ۲)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>
اصول فقه ۱	فرائد الاصول ^(۲) (جلد ۱)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>

نیم‌سال دوم (پایه هفتم، سطح ۲)

عنوان درس	منبع	
	عنوان کتاب	مؤلف
فقه ۲	مکاسب (جلد ۱)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>
فقه ۴	مکاسب (جلد ۳)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>
اصول فقه ۲	فرائد الاصول (جلد ۱)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>

۱- محدوده‌های تعیین شده از کتاب مکاسب، دوره ۶ جلدی چاپ مجمع الفکر می‌باشد.

۲- محدوده‌های تعیین شده از کتاب فرائد الاصول، دوره ۳ جلدی چاپ مجمع الفکر می‌باشد.

نیم سال سوم (پایه هشتم، سطح ۲)

عنوان درس	منبع		
	عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۵	مکاسب (جلد ۳)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «اشترط ان السید لو کان العاقد عبداً» (صفحه ۱۵۷ تا صفحه ۲۳۶)
اصول فقه ۳	فرائد الاصول (جلد ۲)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای جلد ۲ مبحث «المقصد الثالث فی الشک» تا ابتدای «الموضع الثانی: فی الشک فی مکلفه» (صفحه ۹ تا صفحه ۱۹۴)
اصول فقه ۵	فرائد الاصول (جلد ۳)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای جلد ۳ مبحث «المقام الثانی فی الاستصحاب» تا ابتدای «خاتمة فی التعادل والتراجیح» (صفحه ۹ تا صفحه ۴۱۵)

نیم سال چهارم (پایه هشتم، سطح ۲)

عنوان درس	منبع		
	عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۶	مکاسب (جلد ۳)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «اشترط ان السید لو کان العاقد عبداً» تا ابتدای «القول فی شرائط العوضین» (صفحه ۳۳۷ تا ۶۰۲: پایان جلد ۳)
اصول فقه ۴	فرائد الاصول (جلد ۳)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «الموضع الثانی فی الشک فی الکلفه» تا «پایان جلد ۲» (صفحه ۱۹۵ تا صفحه ۴۷۲)
اصول فقه ۶	فرائد الاصول (جلد ۳)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «الخاتمة فی التعادل وتراجیح» تا «پایان جلد ۳» (صفحه ۴۱۹ تا صفحه ۵۶۸)
			از ابتدای کتاب؛ مبحث «الباب الأول: السیر العقلیة» تا ابتدای مبحث «الباب الثالث: قاعده لو کان لبان» (صفحه ۹ تا صفحه ۱۲۵)
اصول فقه ۷	الفائق فی الاصول	دفتر فقه معاصر	از ابتدای مبحث «الباب الثالث: قاعده لو کان لبان» تا پایان کتاب (صفحه ۱۳۷ تا پایان کتاب)

نیم سال اول (پایه نهم، سطح ۳)

عنوان درس	منبع	
	عنوان کتاب	مؤلف
فقہ ۱	مکاسب (جلد ۴)	شیخ انصاری <small>رحمۃ اللہ علیہ</small>
	از ابتدای مبحث «القول فی شرائط العوضین» تا ابتدای مبحث «الخيارات» (صفحة ۹ تا صفحه ۳۷۸؛ پایان جلد ۴)	
فقہ ۳	مکاسب (جلد ۵)	شیخ انصاری <small>رحمۃ اللہ علیہ</small>
	الشروط التي يقع عليها العقد و شروط صحتها... (صفحة ۱۵۷ تا صفحه ۴۱۷؛ پایان جلد ۵)	
اصول فقہ ۱	كفاية الاصول (جلد ۱)	آخوند خراسانی <small>رحمۃ اللہ علیہ</small>
	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «الفصل الثانی: فی ما يتعلق بصیغة الامر» (صفحة ۲۱ تا صفحه ۹۹)	
	دروس فی علم الاصول (۱) (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید سید محمد باقر صدر <small>رحمۃ اللہ علیہ</small>
	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «المفاهیم» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۱۰)	

نیم سال دوم (پایه نهم، سطح ۳)

عنوان درس	منبع	
	عنوان کتاب	مؤلف
فقہ ۲	مکاسب (جلد ۵)	شیخ انصاری <small>رحمۃ اللہ علیہ</small>
	از ابتدای مبحث «الخيارات» تا ابتدای مبحث «الرابع: خيار الغبن» (صفحة ۱۱ تا صفحه ۱۵۶)	
فقہ ۴	مکاسب (جلد ۶)	شیخ انصاری <small>رحمۃ اللہ علیہ</small>
	از ابتدای مبحث «فی الشروط التي يقع عليها العقد...» تا پایان کتاب (صفحة ۱۱ تا صفحه ۳۱۴؛ پایان جلد ۶)	
اصول فقہ ۱	كفاية الاصول (جلد ۱)	آخوند خراسانی <small>رحمۃ اللہ علیہ</small>
	از ابتدای مبحث «فی ما يتعلق بصیغة الأمر» تا ابتدای مبحث «المقصد الثانی: فی النواهی» (صفحة ۱۰۰ تا صفحه ۲۰۴)	
فقہ ۲	دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید سید محمد باقر صدر <small>رحمۃ اللہ علیہ</small>
	از ابتدای مبحث «المفاهیم» تا ابتدای مبحث «الدلیل العقلي» (صفحة ۱۱۱ تا صفحه ۲۰۱)	

۱- محدوده‌های معین شده از کتاب دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة)، نسخه ۲ جلدی چاپ جامعه مدرسین انتشارات اسلامی بوده که جلد اول الحلقه الاول و الثانيه و جلد دوم آن الحلقه الثالثة می‌باشد.

نیم سال سوم (پایه دهم، سطح ۳)

عنوان درس	منبع		
	عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۵	الشخص الاعتباری	لجنة الفقه المعاصر	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری» (از صفحه ۳۱ تا صفحه ۱۴۰)
	أساس الحكومة الإسلامية	آیت الله سید کاظم حائری	کل کتاب
	بحوث فقهية	آیت الله شیخ حسین حلی <small>رحمته الله</small>	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشیوع» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۶۶)
اصول	كفاية الاصول (جلد ۱)	آخوند خراسانی <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «المقصد الثاني: فی النواهی» تا ابتدای مبحث «المقصد الخامس: فی المطلق والمقید» (صفحه ۲۰۵ تا صفحه ۳۳۳)
فقه ۳	دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید سید محمد باقر صدر <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «الدلیل العقلي» تا ابتدای «اصول عملیه» (صفحه ۲۰۲ تا صفحه ۲۹۴)
اصول	كفاية الاصول (جلد ۲)	آخوند خراسانی <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «المقصد السابع: فی الأصول العملیة» تا ابتدای مبحث «تنبیهای الاستصحاب» (صفحه ۱۳۱ تا صفحه ۲۲۸)
فقه ۵	دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	شهید سید محمد باقر صدر <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «الوظيفة العملیة عند الشك فی الوجوب والحرمة معاً» تا ابتدای مبحث «استصحاب الكلی» (صفحه ۴۰۹ تا صفحه ۵۱۴)

نیم سال چهارم (پایه دهم، سطح ۳)

عنوان درس	منبع		
	عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه (۲) ۶	الشخص الاعتباری	لجنة الفقه المعاصر	از ابتدای مبحث «الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری» تا پایان کتاب (صفحه ۱۴۰ تا پایان کتاب)
	ولاية الأمر فی عصر الغيبة	آیت الله سید کاظم حائری	کل کتاب
	بحوث فقهية	آیت الله شیخ حسین حلی <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشیوع» تا پایان کتاب (صفحه ۱۶۷ تا پایان کتاب)

- ۱- محدوده های معین شده از کتاب کفایه الاصول، دوره دو جلدی، چاپ مجمع الفکر می باشد.
- ۲- کسانی که در نیمسال قبل، از کتاب «الشخص الاعتباری» به عنوان منبع درس فقه ۵ استفاده نموده اند، برای

منبع			عنوان درس
محدوده	مؤلف	عنوان کتاب	درس
از ابتدای مبحث «المقصد الخامس: فی المطلق والمقید» تا ابتدای مبحث «المقصد السابع: فی الأصول العملية» (جلد ۱: صفحه ۳۳۷ تا پایان کتاب و جلد ۲: از ابتدا تا صفحه ۱۲۹)	آخوند خراسانی <small>رحمته الله</small>	کفایة الاصول (جلد ۱ و ۲)	اصول
از ابتدای مبحث «خصائص الأصول العملية تا ابتدای مبحث «الوظيفة العملية عند الشک فی الوجوب والحرمة معاً» (صفحه ۲۹۵ تا صفحه ۴۰۸)	شهید سید محمد باقر صدر <small>رحمته الله</small>	دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	فقه ۴
از ابتدای مبحث «تنبيهات الاستصحاب» تا پایان کتاب (صفحه ۲۲۹ تا صفحه ۷۴۳؛ پایان جلد ۲)	آخوند خراسانی <small>رحمته الله</small>	کفایة الاصول (جلد ۲)	اصول
از ابتدای مبحث «استصحاب الکلی» تا پایان کتاب (صفحه ۵۱۵ تا صفحه ۶۰۲ پایان کتاب)	شهید سید محمد باقر صدر <small>رحمته الله</small>	دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	فقه ۶

درس فقه ۶ هم الزاماً مباحث همان کتاب را باید ادامه دهند؛ و کسانی که کتاب «الاساس الحكومة» را به عنوان منبع انتخاب نموده‌اند برای درس فقه ۶ الزاماً باید از منبع «ولاية الامر» استفاده نمایند؛ و کسانی که «بحوث فقهیه» را برای فقه ۵ انتخاب نموده‌اند در فقه ۶ هم باید مباحث این کتاب را ادامه دهند.

ب) منابع درسی ویژه طلاب غیرمحمض در فقه و اصول

(طلاب رشته های تخصصی غیرفقهی اصولی) در نیم سال های مختلف

ماده ۲۳۱: منابع درسی (فقه و اصول) مورد تأیید و مجاز برای استفاده در برنامه آموزشی سطح دو و سه رشته های غیر فقهی اصولی، به شرح ذیل می باشد:

نیم سال اول (پایه هفتم، سطح ۲)

عنوان درس	منبع		
	عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۱	مکاسب (جلد ۱)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «المسأله السابعة: حفظ كتب الضلال» (صفحه ۵ تا صفحه ۲۳۲)
اصول فقه ۱	فرائد الاصول (جلد ۱)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از اول کتاب تا ابتدای مبحث «و اما المجوزون ...» (صفحه ۲۱ تا صفحه ۲۵۴)

نیم سال دوم (پایه هفتم، سطح ۲)

عنوان درس	منبع		
	عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۲	مکاسب (جلد ۱)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «المسأله السابعة: حفظ كتب الضلال» تا ابتدای مبحث «المسأله السابعة عشر: القيافة» (صفحه ۲۳۲ تا صفحه ۳۸۵؛ پایان کتاب)
اصول فقه ۲	فرائد الاصول (جلد ۱ و ۲)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «و اما المجوزون ...» تا ابتدای مبحث «المطلب الثاني: الشبهة الوجوبيه» (جلد ۱: صفحه ۲۵۴ تا پایان کتاب و جلد ۲: ابتدای کتاب تا صفحه ۱۴۰)

نیم سال سوم (پایه هشتم، سطح ۲)

عنوان درس	منبع		
	عنوان کتاب	مؤلف	محدوده
فقه ۳	مکاسب (جلد ۲)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «المسأله السابعة عشر: القيافة» تا ابتدای مبحث «البيع» (صفحه ۷ تا صفحه ۲۵۲؛ پایان کتاب)
اصول فقه ۳	فرائد الاصول (جلد ۳)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	از ابتدای مبحث «خاتمة: التعادل والتراجيح» (صفحه ۴۱۹ تا صفحه ۵۶۸؛ پایان کتاب)

نیم سال چهارم (پایه هشتم، سطح ۲)

منبع			عنوان
محدوده	مؤلف	عنوان کتاب	درس
از ابتدای مبحث «البيع» تا ابتدای مبحث «اشتراط الموالاة فی العقد» (صفحه ۷ تا صفحه ۱۵۶)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	مکاسب (جلد ۳)	فقه ۴
از ابتدای مبحث «الباب الثالث: قاعده لو كان لبان» (صفحه ۱۳۷ تا پایان کتاب)	دفتر فقه معاصر	الفائِق فی الاصول	اصول فقه ۴

نیم سال اول (پایه نهم، سطح ۳)

منبع			عنوان
محدوده	مؤلف	عنوان کتاب	درس
از ابتدای مبحث «اشتراط الموالاة فی العقد» تا ابتدای مبحث «اشتراط ان السید لو كان العاقد عبداً» (صفحه ۱۵۷ تا صفحه ۳۳۶)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	مکاسب (جلد ۳)	فقه ۱
از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «فی ما یتعلّق بصیغه الامر» (صفحه ۲۱ تا صفحه ۹۹)	آخوند خراسانی <small>رحمته الله</small>	کفایة الاصول	اصول
از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «المفاهیم» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۱۰)	شهید سید محمد باقر صدر <small>رحمته الله</small>	دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	فقه ۱
از ابتدای مبحث «المقصد الثانی: فی النواهی» تا ابتدای مبحث «المقصد الخامس: فی المطلق والمقید» (۲) (صفحه ۲۰۵ تا صفحه ۳۳۳)	آخوند خراسانی <small>رحمته الله</small>	کفایة الاصول (جلد ۱)	اصول
از ابتدای مبحث «الدلیل العقلي» تا ابتدای مبحث «الاعتراضات العامة علی أدلة البراءة» (صفحه ۲۰۲ تا صفحه ۳۳۵)	شهید آیت الله صدر <small>رحمته الله</small>	دروس فی علم اصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	فقه ۳

- ۱- محدوده‌های معین شده از کتاب دروس فی علم الاصول (الحلقة الثالثة)، نسخه ۲ جلدی چاپ جامعه مدرسین انتشارات اسلامی بوده که جلد اول الحلقه الاول و الثانيه و جلد دوم آن الحلقه الثالثة می باشد.
- ۲- تدریس فقط مبحث «المقصد الخامس، المطلق والمقید» از کتاب کفایه در اصول فقه ۴، برای کسانی که کتاب کفایه را به عنوان متن درسی انتخاب کرده‌اند، الزامی می باشد.

نیم سال دوم (پایه نهم، سطح ۳)

منبع			عنوان
محدوده	مؤلف	عنوان کتاب	درس
از ابتدای مبحث «اشترط اذن سید لوکان العاقد عبداً» تا ابتدای «القول فی شرائط العوضین» (صفحه ۳۳۷ تا صفحه ۶۰۲ (تا پایان جلد ۳)	شیخ انصاری <small>رحمته الله</small>	مکاسب (جلد ۳)	فقه ۲
از ابتدای مبحث «فی ما یتعلق بصیغة الأمر» تا ابتدای مبحث «النواهی» (صفحه ۱۰۰ تا صفحه ۲۰۴)	آخوند خراسانی <small>رحمته الله</small>	کفایة الاصول (جلد ۱)	اصول
از ابتدای مبحث «المفاهیم» تا ابتدای مبحث «الدلیل العقلی» (صفحه ۱۱۱ تا صفحه ۲۰۱)	شهید آیت الله صدر <small>رحمته الله</small>	دروس فی علم اصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	فقه ۲

نیم سال سوم (پایه دهم، سطح ۳)

منبع			عنوان
محدوده	مؤلف	عنوان کتاب	درس
از ابتدای کتاب تا ابتدای الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری (صفحه ۳۱ تا صفحه ۱۴۰)	لجنة الفقه المعاصر	الشخص الاعتباری	فقه (۱) ۳
کل کتاب	آیت الله سید کاظم حائری	أساس الحكومة الإسلامية	
از ابتدای کتاب تا ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشبوح» (از ابتدای کتاب تا صفحه ۱۶۶)	آیت الله شیخ حسین حلی <small>رحمته الله</small>	بحوث فقهیة	
از ابتدای مبحث «المقصد السابع: فی الأصول العملیة» تا ابتدای مبحث «تنبیهاة الاستصحاب» (صفحه ۱۳۱ تا صفحه ۲۲۹)	آخوند خراسانی <small>رحمته الله</small>	کفایة الاصول (جلد ۲)	اصول
از ابتدای مبحث «الاعتراضات العامة علی أدلة البراءة» تا ابتدای مبحث «مقدار ما یتثبت الاستصحاب» (صفحه ۳۳۶ تا صفحه ۴۹۵)	شهید آیت الله صدر <small>رحمته الله</small>	دروس فی علم اصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	فقه ۴

۱- به جز سه منبع ذکر شده می توان از منبع درسی فقه ۳ و ۴ (مکاسب جلد ۵ و ۶ و محدوده تعیین شده) رشته های فقهی هم به عنوان بدیل استفاده شود.

نیم سال چهارم (پایه دهم، سطح ۳)

منبع			عنوان
محدوده	مؤلف	عنوان کتاب	درس
از ابتدای مبحث «تنبيهات الاستصحاب» تا پایان کتاب (صفحه ۲۲۹ تا صفحه ۳۴۷؛ پایان جلد ۲)	آخوند خراسانی <small>رحمته الله</small>	کفایة الاصول	اصول
از ابتدای مبحث «مقدار ما یثبت الاستصحاب» تا پایان کتاب (صفحه ۴۹۶ تا صفحه ۶۰۲؛ پایان کتاب)	شهید آیت الله صدر <small>رحمته الله</small>	دروس فی علم اصول (الحلقة الثالثة) (جلد ۲)	فقه ۵
از ابتدای الباب الثالث فی احکام الشخص الاعتباری تا پایان کتاب (صفحه ۱۴۰ تا پایان کتاب)	لجنة الفقه المعاصر	الشخص الاعتباری	فقه (۱) ۴
کل کتاب	آیت الله سید کاظم حائری	ولاية الأمر فی عصر الغیبة	
از ابتدای مبحث «البيع القهری أو ازالة الشیوع» تا پایان کتاب (صفحه ۱۶۷ تا پایان کتاب)	آیت الله شیخ حسین حلی <small>رحمته الله</small>	بحوث فقهیة	

فصل چهارم: حضور و غیاب^(۱)

ماده ۲۳۲: حضور طلبه در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی بوده و غیبت در آن ها مجاز نمی باشد.

ماده ۲۳۳: ثبت حضور و غیاب در کلاس باید به تأیید استاد برسد.

ماده ۲۳۴: طلبه موظف است رأس ساعت در کلاس درس حضور یابد و تأخیر در حضور و تسریع در خروج بیش از ۱۰ دقیقه، غیبت و کمتر از ۱۰ دقیقه در هر سه جلسه، یک غیبت در آن درس به شمار می آید.

ماده ۲۳۵: غیبت طلبه در بیش از یک هشتم ساعات تعیین شده هر درس^(۲)، موجب حذف آن درس می شود. در این صورت، طلبه باید آن درس را دوباره به صورت حضوری بگذراند.

تبصره ۱: هر غیبت غیرموجه دو غیبت موجه به شمار می آید.^(۳)

تبصره ۲: تشفیص موجه یا غیرموجه بودن غیبت برعهده معاون آموزشی و امد آموزشی است.
تبصره ۳: در صورت افزایش غیبت طلبه از یک هشتم تا کمتر از دو هشتم ساعات هر درس، مشروط به اینکه امکان مضور در درس را نداشته است، مرجع تصمیم گیری در فصول مذف یا عدم مذف درس، مدیر و امد آموزشی است و در صورتی که غیبت ها بیش از دو هشتم باشد، مرجع تصمیم گیری در فصول مذف غیبت و ... شورای و امد آموزشی می باشد.

ماده ۲۳۶: چنانچه طلبه در دو هفته اول هر نیمسال، درسی را حذف نماید، حضور و غیاب در آن درس اضافه شده، محاسبه خواهد شد.

- ۱- حضور و غیاب دروس سطوح عالی قم، تابع مقررات حضور و غیاب ابلاغی از سوی مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می باشد. البته حضور و غیاب در همه جلسات درسی و امتحانی الزامی می باشد.
- ۲- در صورتی که مطابق ماده ۲۳ فصل اول همین بخش، ساعات دروس با تصمیم واحد آموزشی تغییر کند، ملاک محاسبه حد نصاب حضور و غیاب، ساعات تعیین شده توسط واحد آموزشی می باشد.
- ۳- تأثیر هر غیب غیرموجه در حذف درس دو برابر غیبت موجه می باشد.

فصل پنجم: امتحانات

ماده ۲۳۷: نمره نهایی دروس براساس آزمون کتبی و شیوه ارزشیابی مندرج در سرفصل هر درس تعیین و ثبت می‌گردد.

ماده ۲۳۸: اخذ امتحان کتبی از دروس براساس محدوده مصوب و ابلاغی آن درس، می‌باشد.

ماده ۲۳۹: برگزاری امتحان هر درس بلافاصله بعد از اتمام کلاس‌های آن درس (با رعایت سایر شرایط مانند اتمام محدوده و برگزاری ساعات درسی مصوب) بلامانع است.

ماده ۲۴۰: امتحان تنها از طلاب رسمی حوزه به عمل می‌آید و تمام طلاب موظف به شرکت در امتحان دروس انتخابی خود در واحد آموزشی محل تحصیل هستند.

ماده ۲۴۱: انتخاب درس در دوره تابستانی فقط جهت حضور در جلسه امتحان (بدون شرکت در کلاس) در دروس تجدیدی و دروسی که جهت کسری معدل اخذ شده است، بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۴۲: : طلبه در آخرین نیمسال تحصیلی می‌تواند حداکثر ۳۲ ساعت درس نظری (نه عملی) را در صورت داشتن شرایط ذیل به صورت معرفی به استاد انتخاب نماید.

الف) درس مورد نظر در آن نیمسال ارائه نشده باشد؛

ب) کلیه دروس برنامه آموزشی را گذرانده باشد؛

ج) دفاع از پایان نامه منوط به همین عنوان درسی باشد.

ماده ۲۴۳: طرح سؤال‌های امتحانی در تمام موسم‌های امتحانی (اصلی، تجدیدی و...)، بر عهده استاد واحد آموزشی در همان درس، و براساس اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

تبصره ۱: مراکز فقهی پس از اخذ مجوز فعالیت از معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، می‌توانند جهت اخذ مجوز برای برگزاری امتحانات، طراحی و تصمیع اوراق امتحانی نیز اقدام نمایند.

تبصره ۳: معاونت آموزش ستاد می تواند در تمام موسسه های امتحانی با اطلاع رسانی قبلی ، نسبت به طراحی سؤال یک پارچه و متمرکز برای تعدادی از دروس اقدام نماید.
تبصره ۴: تأیید نهایی تمام سؤالات امتحان های رسمی در هر واحد آموزشی بر عهده گروه علمی - تربیتی مربوطه می باشد.

تبصره ۵: در صورت تعدد یک درس و اساتید آن در واحد آموزشی و سایر واحدهای آموزشی یا شعب برگزار کننده با تصویب گروه علمی - تربیتی، ضمن رعایت تبصره ۳، ارائه سؤال مشترک مجاز خواهد بود.

ماده ۲۴۴: تصحیح اوراق امتحانی تمام دروس در همه موسسه های امتحانی بر عهده استاد دارای حکم یا مجوز تدریس، طبق اصول و ضوابط ارائه شده از سوی معاونت آموزش ستاد می باشد.

ماده ۲۴۵: معاونت آموزش مدیریت های استانی و ستاد در هر موسم امتحانی تعدادی از سؤالات امتحانی و اوراق تصحیح شده در مراکز و مدارس فقهی را، به صورت تصادفی، مورد بررسی و ارزیابی قرار خواهد داد.

ماده ۲۴۶: در صورت عدم مطابقت سؤالی های امتحانی و تصحیح آن ها با اصول و ضوابط ابلاغی ستاد و یا احراز تخلف، مراتب حسب مورد در شورای آموزش استان و یا معاونت آموزش ستاد بررسی شده و پس از آن، استمرار مجوز واحد آموزشی یا استاد در طرح سؤال یا تصحیح اوراق منوط به تصمیم شورای آموزش استان یا معاونت آموزش ستاد خواهد بود.

تبصره: شورای آموزش استان یا معاونت آموزش ستاد می تواند برای مراکز یا مدارس فقهی مذکور، امکانی از قبیل تذکر کتبی، لغو مکه تدریس استاد، اعمال محدودیت های آموزشی برای واحد آموزشی و ابطال نمرات را در نظر بگیرند.

ماده ۲۴۷: در مدت زمان مجاز نبودن یک واحد آموزشی یا استاد برای طرح یا تصحیح آزمون ها، مدیریت استان در مورد طرح سؤال یا تصحیح اوراق مربوطه توسط استاد رسمی دیگر یا واحد آموزشی تحت پوشش دیگر تدبیر لازم را اتخاذ مینماید.

ماده ۲۴۸: نمره قبولی در هر درس ۱۲ و نمره تجدیدی برای هر درس بین ۸ تا ۱۲ و کمتر از نمره ۸ مردود می باشد.

ماده ۲۴۹: تعیین ملاک های نهایی نمره دهی در تمام درس ها و همچنین محاسبه نهایی نمره ها بر عهده استاد همان درس یا گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی و بر اساس ضوابط ابلاغ شده، می باشد.

ماده ۲۵۰: در صورتی که طلاب پس از حضور مستمر در کلاس، موفق به کسب نمره قبولی نشوند یا در جلسه امتحان، غیبت موجه داشته باشند، تنها برای یک مرتبه حق شرکت در موسم بعدی، به عنوان امتحان تجدیدی را دارند؛ در صورت عدم قبولی در امتحان دوم (امتحان تجدیدی)، باید مجدداً آن درس را در نیم سال بعدی ارائه درس، انتخاب و مانند دیگر دروس آن را بگذرانند.

ماده ۲۵۱: نمره اخذ شده توسط طلبه در فعالیت های کلاسی، در امتحان مرحله تجدیدی هم لزوماً لحاظ می گردد و امتحان درس تجدیدی نمره امتحان کتبی مندرج و مصوب در شیوه ارزیابی سرفصل درس، محاسبه خواهد شد.

ماده ۲۵۲: انصراف از جلسه امتحان یا غیبت به منزله نمره صفر می باشد. تبصره: در صورت تشفیص غیرموجه بودن غیبت، طلبه از امتحان مجدد در آن درس محروم می گردد.

ماده ۲۵۳: کسانی که طبق ضوابط در امتحان یک درس قبول شده اند، نمی توانند مجدداً در امتحان آن درس شرکت نمایند.

تبصره: مضور در امتحانات جبران کسری معدل مطابق ضوابط مربوطه بلامانع می باشد.

ماده ۲۵۴: افرادی که حذف درس، غیبت غیرموجه یا انصراف در جلسه امتحان دارند موظف هستند در اولین نیم سال تحصیلی بعدی ارائه درس، ضمن حضور مستمر در کلاس، در امتحان آن درس شرکت کنند.

ماده ۲۵۵: درخواست تجدیدنظر، حداکثر تا یک هفته پس از اعلام نتایج، طبق ضوابط و از طریق سامانه پذیرفته می شود.

تبصره: پس از نهایی شدن نمرات، ورود و ویرایش نمرات مجاز نمی‌باشد و در صورت نیاز به بازشدن دسترسی، تصمیم‌گیری بر عهده مدیریت استان می‌باشد.

ماده ۲۵۶: تقاضای تجدیدنظر در مورد نمرات کمتر از ۱۴ پذیرفته می‌شود.

تبصره: پذیرش درخواست تجدیدنظر در غیر موارد فوق، برعهده شورای و امد آموزشی است.

ماده ۲۵۷: نمرات همه دروس، اعم از قبولی و عدم قبولی، جزو سوابق تحصیلی طلبه

ثبت و در معدل آن نیم‌سال و سال تحصیلی محاسبه شده و معدل نهایی سطح

تحصیلی تنها از دروس قبولی طلبه، محاسبه می‌گردد.

تبصره: نمره‌های عدم قبولی، در معدل کل پایه و سطح تمصیلی مورد محاسبه قرار نمی‌گیرد.

فصل ششم: ارزیابی پیشرفت تحصیلی

ماده ۲۵۸: شیوه معدل گیری از دروس در این برنامه آموزشی به صورت زیر می باشد:

الف) معدل نیم سال و سال تحصیلی، از نمرات همه درس ها، اعم از قبولی و مردودی، محاسبه می شود؛

ب) معدل هر سطح تحصیلی، از نمرات قبولی همه درس های آن سطح، محاسبه می شود.

ماده ۲۵۹: شیوه محاسبه معدل، به روش ذیل است:

معدل	=+ (مقدار ساعت هر درس × نمره همان درس) + (مقدار ساعت هر درس × نمره همان درس)
نهایی		مجموع ساعات درسی

ماده ۲۶۰: طلابی که میانگین نمرات ایشان در پایان سطح حداقل ۱۴ باشد، می توانند مطابق ضوابط، جهت اخذ مدرک اقدام کنند.

ماده ۲۶۱: در صورتی که معدل سطح طلبه کمتر از ۱۴ باشد، در مدت مجاز تحصیل می تواند از درس هایی که نمره کمتر از ۱۴ دارد انتخاب درس و فقط در امتحان آن درس شرکت کند تا میانگین کل نمرات خود را جبران نماید.
تبصره: از میان نمره های افزوده، بالاترین نمره، نمره نهایی و ملاک در محاسبه معدل سطح خواهد بود.

بخش چهارم: خدمات آموزشی

فصل اول: مرخصی تحصیلی

ماده ۲۶۲: طلاب در مواقع ضروری می‌توانند مطابق ضوابطی که در ادامه آمده است، از مرخصی تحصیلی استفاده نمایند. (۱)

ماده ۲۶۳: استفاده از مرخصی حداکثر تا ۱۰ روز در هر نیم‌سال تحصیلی در موارد ضروری و پس از اخذ مجوز از معاون آموزش واحد آموزشی، مجاز می‌باشد.

ماده ۲۶۴: مرخصی بیش از ۱۰ روز تا حداکثر دو نیم‌سال متوالی یا غیرمتوالی (در مجموع

۱. در جدول ذیل میزان مرخصی و مرجع تأیید کننده آن به اختصار آمده است:

مرجع تأیید کننده	میزان مرخصی درخواست شده
مدیر واحد آموزشی	کمتر از ده روز
شورای واحد آموزشی	از ده روز تا کمتر از یک نیم‌سال
شورای واحد آموزشی	یک نیم‌سال کامل
شورای واحد آموزشی	دو نیم‌سال کامل
شورای استان	بیش از دو نیم‌سال

سطح دو و سه)، در صورت ضرورت و با مجوز شورای واحد آموزشی امکان پذیر است.

تبصره ۱: تا قبل از رسیدگی به درخواست مرفعی و تأیید آن، طلبه موظف به شرکت در کلیه برنامه‌های آموزشی و امد آموزشی به صورت منظم می‌باشد.
تبصره ۲: مرجع تشخیص ضرورت، شورای واحد آموزشی است.

ماده ۲۶۵: شورای واحد آموزشی می‌تواند در خصوص حذف درس یا عدم آن به دلیل عدم حضور در کلاس درس در مدت مرخصی تصمیم‌گیری نماید.
ماده ۲۶۶: مرجع تصمیم‌گیری در خصوص درخواست مرخصی بیشتر از موارد مذکور، تمديد و يا اضافه کردن مرخصی (تا حداکثر یک سال دیگر) شورای آموزش استان می‌باشد.

ماده ۲۶۷: مدت زمان مرخصی جزء حداکثر سنوات مجاز تحصیل محسوب می‌گردد.
ماده ۲۶۸: در صورت استفاده از مرخصی نیم‌سال یا سالانه، امکان حضور در امتحانات وجود ندارد.

تبصره: با مجوز شورای رسیدگی‌کننده به مرفعی نیم‌سال تمصیلی طلاب، شرکت در امتحانات دروس کم‌مجم (مطالعاتی) بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۶۹: شرایط استفاده از مرخصی نیم‌سال به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱) فعال بودن پرونده تحصیلی؛
- ۲) عدم استفاده از مرخصی تحصیلی به مقدار مجاز در سنوات گذشته در آن سطح؛
- ۳) نداشتن موارد منع از تحصیل.^(۱)

۱- مطابق آیین‌نامه منع و انصراف از تحصیل (مندرج در فصل چهارم همین بخش).

فصل دوم: انتقالات

ماده ۲۷۰: انتقال به معنای تغییر دائمی محل تحصیل دانش‌پژوه از يك واحد آموزشی به واحد آموزشی دیگر در همان رشته و همان مقطع می‌باشد و با شرایط زیر امکان‌پذیر است:

الف) فعال بودن پرونده تحصیلی؛

ب) اشتغال به تحصیل، حداقل به مدت یک سال تحصیلی در واحد آموزشی مبدأ؛

ج) موافقت مدیر واحد آموزشی مبدأ و مقصد و تأیید مدیریت استان مبدأ و مقصد؛^(۱)

د) درس‌های باقی مانده دانش‌پژوه کمتر از دو نیم‌سال نباشد.

تبصره: در صورتی که تعداد درس‌های باقی مانده دانش‌پژوه کمتر از دو نیم‌سال باشد باید از قانون مهمان استفاده شود.

ماده ۲۷۱: زمان انتقالات، از پایان امتحانات نیم‌سال دوم و تا پیش از شروع سال تحصیلی جدید است.

تبصره: در صورت ضرورت برای انتقال طلبه در غیر ایام فوق الذکر، تصمیم‌گیری بر عهده معاون آموزش استان مبدأ و موافقت مدیریت استان مقصد می‌باشد.

ماده ۲۷۲: طلبه تا پیش از نهایی شدن انتقال و تغییر کد محل تحصیل، از طلاب واحد آموزشی مبدأ محسوب می‌شود و طبق ضوابط باید حضور مستمر در درس داشته و از کلیه مزایای آموزشی و خدماتی در واحد آموزشی مبدأ برخوردار است.

ماده ۲۷۳: انتقال به واحدهای آموزشی فاقد مجوز فعالیت از سوی شورای گستری به منزله ترک تحصیل بوده و نمرات و سایر سوابق آموزشی تولید شده در این واحدهای آموزشی در مدت مذکور کان لم یکن تلقی شده و در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، طلبه موظف به شرکت مجدد در امتحانات، مطابق ضوابط مربوطه می‌باشد.

ماده ۲۷۴: انتقال طلبه از مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه به مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه خراسان و اصفهان و بالعکس فقط از طریق معاونت آموزش ستاد صورت می‌پذیرد.

ماده ۲۷۵: طلابی که پرونده آن‌ها به جهت موارد منع از تحصیل در شورای مربوطه مورد رسیدگی قرار می‌گیرد پس از اخذ مجوز ادامه تحصیل، حداقل به مدت یک سال مجاز به انتقال به خارج از استان نمی‌باشند.
تبصره: در صورت درخواست طلبه و موافقت مدیریت استانی مبدا و مقصد، انتقال طلاب مذکور بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۷۶: انتقال طلاب از رشته‌های فقهی و اصولی به رشته‌های غیر فقهی و اصولی و بالعکس در حین تحصیل یا پایان مقطع تحصیلی بعد از طی مراحل انتقال و تنها براساس جدول تطبیق دروس امکان‌پذیر است.

ماده ۲۷۷: انتقال اجباری طلاب مجاز نبوده و در صورت لزوم و پس از بررسی در شورای تصمیم‌گیرنده^(۱)، همان شورا موظف به یافتن واحد آموزشی جدید برای طلبه مذکور می‌باشد.

ماده ۲۷۸: انتقال دانش‌پژوه در طول مدت تحصیل در هر سطح فقط برای یک بار مجاز است.

فصل سوم: مهمان

ماده ۲۷۹: اخذ درس به صورت مهمان، در صورت اضطرار و با موافقت مدیر واحد آموزشی و مدیریت استان مبدأ و مقصد، در برخی از درس ها یا همه آن ها حداکثر در دو نیم سال تحصیلی، بلامانع می باشد.^(۱)

تبصره ۱: مهمان شدن طلبه در یک واحد آموزشی، مشروط به گذراندن حداقل یک نیم سال تحصیلی در واحد آموزشی مبدأ است.

تبصره ۲: طلبه مهمان، موظف به تمصیل مضوری و طبق ضوابط در تمام دروس انتقابی واحد آموزشی مبدأ و مقصد است.

تبصره ۳: مجموع ساعات انتقاب درس طلبه مهمان (در واحد آموزشی های مبدأ و مقصد) نباید از سقف مجاز تجاوز کند.

تبصره ۴: اضافه کردن مجوز افزودن درس به صورت مهمان تا دو نیم سال دیگر با مجوز شورای واحد آموزشی مبدأ و موافقت واحد آموزشی مقصد بلامانع خواهد بود.

ماده ۲۸۰: طلبه موظف به انتخاب درس و حضور در کلاس و شرکت در امتحانات در واحد آموزشی مقصد مطابق آیین نامه آموزشی است.

ماده ۲۸۱: ثبت و نگهداری همه اسناد و اطلاعات آموزشی طلبه در سامانه، توسط واحد آموزشی مقصد انجام می شود.

ماده ۲۸۲: طلبه مهمان موظف به رعایت همه قوانین واحد آموزشی مقصد می باشد.

ماده ۲۸۳: بهره مندی طلبه مهمان از مزایا و خدمات حوزوی در همان واحد آموزشی مبدأ استمرار می یابد.

ماده ۲۸۴: مهمان شدن طلاب هر یک از گروه های فقهی و اصولی یا غیر فقهی و اصولی در دروس انتخابی تنها براساس جداول درسی مصوب همان گروه از طلاب امکان پذیر است.

۱- موافقت های مدارس و استان مبدأ و مقصد از طریق سامانه انجام می شود. بررسی و تأیید فرآیند مهمان شدن طلاب در دروس سطوح عالی قم با مدیریت سطوح عالی و آزاد قم می باشد

فصل چهارم: منع و انصراف از تحصیل

الف) منع از تحصیل

ماده ۲۸۵: در موارد آموزشی ذیل طلبه از ادامه تحصیل منع می‌شود:

- ۱) حذف کلیه دروس یک نیم‌سال به دلیل غیبت؛
- ۲) غیبت در کلیه امتحانات دروس انتخابی یک نیم‌سال؛
- ۳) عدم قبولی در هیچ یک از دروس انتخابی در دو نیم‌سال متوالی یا سه نیم‌سال غیرمتوالی؛
- ۴) عدم رشد تحصیلی مناسب (عدم قبولی حداقل به مقدار ۹۰۰ ساعت - در طول ۶ نیم‌سال)؛
- ۵) عدم حضور و ترک تحصیل بیش از یک نیم‌سال بدون اطلاع قبلی و بدون عذر موجه.

تبصره: در صورت منع از تمصیل، ادامه تمصیل منوط به بررسی وضعیت آموزشی در شورای مربوطه و مطابق ضوابط مندرج در جدول ذیل می‌باشد:

موضوع	توضیحات و علت	پایه تحصیلی	مرجع تصمیم‌گیری	عنوان حکم صادره
تحقق هر یک از موارد ۱ تا ۴	-	همه پایه‌های تحصیلی	شورای واحد آموزشی	حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه
تحقق مورد ۴	گذشتن ۸ نیم‌سال و عدم کسب قبولی در حداقل ۹۰۰ ساعت درسی	پایه هفتم به بعد	شورای استان	حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه
تحقق مورد ۵	عدم عذر موجه برای ترک تحصیل	همه پایه‌های تحصیلی	-	ترک تحصیل

ماده ۲۸۶: در صورت تحقق هر یک از موارد مذکور، مدیر واحد آموزشی می‌تواند حسب مورد، طلبه را تا قبل از تعیین تکلیف ملزم به فعالیت‌های تحصیلی نماید و در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، به فعالیت‌های درسی وی ترتیب اثر داده خواهد شد.

ماده ۲۸۷: در صورت تحقق هر یک از موارد منع از تحصیل، مدیر واحد آموزشی موظف به تنظیم و ارائه گزارش به شورای واحد آموزشی می باشد.

ماده ۲۸۸: در مواردی که عنوان حکم عبارت «حسب مورد و با توجه به شرایط طلبه»، ذکر شده است، مرجع رسیدگی کننده می تواند اقدام به صدور حکم جواز ادامه تحصیل مشروط یا غیرمشروط و یا حکم عدم جواز ادامه تحصیل نماید. تبصره: در صورت صدور حکم منع از تحصیل توسط شورای واحد آموزشی، لازم است حکم صادره به تأیید معاونت آموزش استان برسد.

ب) انصراف از تحصیل

ماده ۲۸۹: انصراف از تحصیل در حین دوره تحصیلی فقط به درخواست طلبه صورت می پذیرد و هرگونه تقاضای انصراف از تحصیل باید به صورت کتبی به شورای واحد آموزشی ارائه شود و پس از تأیید، انصراف قطعی خواهد شد.

ماده ۲۹۰: هیچ واحد آموزشی و یا مدیریتی نمی تواند نسبت به اجبار طلبه به انصراف از تحصیل اقدام نماید.

ماده ۲۹۱: تحصیل همزمان در سایر نهادهای آموزشی در سطوح تحصیلات تکمیلی بدون اخذ مجوزهای لازم، انصراف از تحصیل تلقی می شود.

ماده ۲۹۲: بازپس گیری تقاضای انصراف از تحصیل حداکثر تا یک ماه پس از تاریخ درخواست، بلامانع است.

تبصره ۱: در صورت درخواست بازگشت به تمصیل قبل از رسیدن غیبت ها به سقف مجاز، مدیر واحد آموزشی می تواند نسبت به ادامه تمصیل تصمیم گیری نماید و در صورت تجاوز مدت مذکور از حد مجاز، مطابق شرایط مذکور در بند «ج» (بازگشت به تمصیل) در همین فصل اقدام می شود.

تبصره ۲: واحد آموزشی موظف به اعلام انصراف طلبه به مدیریت استان می باشد.

ج) بازگشت به تحصیل

ماده ۲۹۳: تقاضای بازگشت به تحصیل در صورت عدم تکمیل مقطع تحصیلی با رعایت شرایط ذیل در شورای مربوطه مورد بررسی قرار می گیرد:

(۱) دارا بودن حداقل یک سال تحصیلی موفقیت آمیز قبل از انفصال؛

(۲) برخورداری از رشد تحصیلی مناسب در سنوات تحصیلی قبل از انفصال (نداشتن

هیچ یک از موارد منع از تحصیل)؛

(۳) وجود انگیزه کافی برای بازگشت؛

(۴) وجود عذر موجه برای انفصال؛

(۵) نداشتن مشکل صیانتی؛

(۶) نداشتن مشکل نظام وظیفه.

ماده ۲۹۴: تقاضای بازگشت به تحصیل پس از انفصال تا حداکثر چهار نیم سال

تحصیلی در شورای واحد آموزشی مطرح و حسب شرایط طلبه تصمیم گیری

می شود.

ماده ۲۹۵: رأی نهایی طلاب دارای شرایط برگشت به تحصیل، پس از قبولی طلبه در

آزمون علمی صادر خواهد شد.

تبصره: «ارزیابی علمی» به صورت شفاهی و توسط معاونت آموزش مدیریت های استانی

مطابق ضوابط ابلاغی برگزار می گردد.

ماده ۲۹۶: تقاضای بازگشت به تحصیل پس از انفصال پنج نیم سال تحصیلی به بالا با

شرایط ذیل در شورای واحد آموزشی و در غیر این صورت (عدم شرایط ذیل) در

شورای آموزش استان بررسی و حسب شرایط طلبه تصمیم گیری می شود:

(۱) اشتغال به تبلیغ تمام وقت؛

(۲) تدریس در مراکز حوزوی؛

(۳) بیماری مانع از تحصیل (بیماری خود یا بیماری بستگان درجه اول).

ماده ۲۹۷: احکام باید به استناد مدارک معتبر و رسمی و هم چنین پوشش دهنده تمام

زمان انفصال صادر شود.

ماده ۲۹۸: در صورت حکم به بازگشت به تحصیل در اثناء سال تحصیلی، در صورتی

که مدت عدم حضور بیش از مجموع سقف مجاز غیبت و مرخصی باشد، مرجع

تعیین جواز حضور طلبه در ادامه جلسات درس و یا امتحان شورای رسیدگی کننده می باشد.

ماده ۲۹۹: در صورت صدور مجوز ادامه تحصیل، طلبه موظف به حضور منظم در کلاس و عمل مطابق با حکم شورا بوده و پس از گذشت یک سال در صورت رشد تحصیلی مناسب و عمل به تعهدات آموزشی خود می تواند مطابق ضوابط درخواست انتقال به استانی دیگر داشته باشد.

تبصره: در صورت صدور مکم به انتقال و تغییر محل تمصیل، انتقال پس از هماهنگی های لازم با واحد آموزشی و مرکز مدیریت استان مقصد توسط شورای صادر کننده مکم و با رعایت ضوابط انتقال صورت می پذیرد.

ماده ۳۰۰: در صورت صدور مجوز بازگشت به تحصیل و تحقق مجدد هر یک از موارد منع و انفصال از تحصیل، پرونده جهت رسیدگی به شورای آموزش استان ارجاع می شود.

ماده ۳۰۱: بازگشت به تحصیل پس از اتمام هر مقطع با وجود فاصله تحصیلی، تابع ضوابط مربوط به ثبت نام و پذیرش می باشد.

فصل پنجم: رسیدگی به امور تحصیلی طلاب

مقدمه:

در مواردی از آیین‌نامه‌های آموزشی، بررسی و تصمیم‌گیری در خصوص وضعیت تحصیلی طلاب (مانند صدور حکم منع از تحصیل، بررسی درخواست‌های مربوط به مرخصی، انصراف و بازگشت به تحصیل طلاب) نیاز به تشکیل جلسات مشورتی و تخصصی دارد. از همین رو در ذیل آیین‌نامه‌های مربوطه، نحوه رسیدگی به درخواست‌های طلاب ذکر شده است. لذا انتظار می‌رود مدیران واحدهای آموزشی و مدیریت‌های استانی، جهت تسهیل و تسریع در رسیدگی به امور تحصیلی طلاب، خصوصاً برخی از موارد خاص، مطابق آیین‌نامه‌های مربوطه، اقدام نمایند.

در این فصل برخی از موارد مشترک در همه آیین‌نامه‌های تحصیلی، ارائه شده تا ضمن تأکید بر رسیدگی به موقع و دقیق نسبت به وضعیت تحصیلی طلاب، مواردی که نیاز به توضیح بیشتر داشته، ذکر گردد.

شوراها و کمیسیون‌های مرتبط با دستورالعمل رسیدگی به امور تحصیلی

طلاب:

ماده ۳۰۲: برخی از درخواست‌های تحصیلی و آموزشی طلاب باید در شورای واحد آموزشی و یا شورای آموزش استان بررسی شود از همین رو تشکیل جلسات «شورای واحد آموزشی» و «شورای آموزش استان» مطابق ضوابط و آیین‌نامه‌های ابلاغی، ضروری می‌باشد.^(۱)

ماده ۳۰۳: تمام احکام صادره در شورای واحد آموزشی در خصوص امور تحصیلی طلاب، به معاونت آموزش استان ارسال می‌شود.

۱- شورای تخصصی آموزش سطوح عالی و آزاد قم، وظایف شورای واحد آموزشی و استان را در خصوص طلاب شاغل به تحصیل در دروس سطوح عالی و آزاد قم بر عهده دارد.

ماده ۳۰۴: جهت رسیدگی به امور تحصیلی طلاب در معاونت آموزش حوزه های علمیه، کمیسیونی با حضور معاون آموزش حوزه های علمیه (به عنوان رئیس)، مدیر امور تحصیلی، مدیر سنجش و پذیرش، و دو نفر از کارشناسان آموزشی با تأیید معاون آموزش، تشکیل می گردد.

تبصره: مضور سایر کارشناسان، مسبب مورد با تأیید رییس کمیسیون، بدون حق رأی، بلامانع می باشد.

ماده ۳۰۵: نظارت بر حسن اجرا و عملکرد در همه موضوعات تحصیلی طلاب بر عهده مدیریت استان می باشد.

مراحل رسیدگی و صدور حکم در شورای واحد آموزشی و شورای آموزش استان:

ماده ۳۰۶: مراجع تصمیم گیری در خصوص امور تحصیلی طلاب، به ترتیب شورای واحد آموزشی، شورای آموزش استان و کمیسیون آموزش ستاد خواهند بود. تبصره: کلیه موارد فراتر از شرح وظایف ذکر شده، پس از اخذ گزارش از شورای واحد آموزشی و شورای آموزش استان، در کمیسیون آموزش ستاد، بررسی فواید شد.

ماده ۳۰۷: مدت زمان گردش کار رسیدگی به یک پرونده و صدور حکم در شوراها و کمیسیون آموزش ستاد، نباید به گونه ای باشد که اصل موضوع پرونده را تحت الشعاع خود قرار دهد، در غیر این صورت مرجع تصمیم گیری، مدیر استان می باشد.

ماده ۳۰۸: احکام صادره باید مطابق ضوابط و آیین نامه های ابلاغی باشد در غیر این صورت این احکام در شورای مربوطه باطل و رسیدگی به احکام ارجاعی به شورای مذکور، در مرجع بالاتر بررسی می گردد.

ماده ۳۰۹: احکام صادره حداکثر تا یک هفته پس از صدور، توسط شورای رسیدگی کننده به طلبه و واحدهای مربوطه ابلاغ می گردد و واحد مربوطه موظف است

ظرف یک ماه پس از دریافت آن، نتیجه اقدامات خود را به شورای صادر کننده اعلام نماید.

ماده ۳۱۰: حکم صادره توسط هر یک از کمیسیون آموزش و یا شوراها، برای شوراها، مجموعه‌ها و افراد تابعه لازم‌الاجرا است.

ماده ۳۱۱: طلبه می‌تواند حداکثر ظرف مدت ۵ روز از تاریخ دریافت حکم، اعتراض خود را جهت رسیدگی، همراه مستندات به دبیر شورا تسلیم کند.

ماده ۳۱۲: در صورت لزوم، شوراها موظف هستند جهت تکمیل پرونده از واحدهای مربوطه استعلام لازم را انجام دهند.

ماده ۳۱۳: کلیه مدارک مربوط به امور تحصیلی طلاب، جزء اسناد محسوب شده و لازم است با رعایت مقررات، بایگانی و نگهداری شود.

ماده ۳۱۴: مسائلی که باید مطابق مصوبه ۹۹۸ شورای عالی حوزه‌های علمیه (آیین‌نامه انضباطی) پیگیری شود، صرفاً از طریق مفاد مصوبه مذکور اقدام می‌شود.

فصل ششم: آیین نامه تحصیل همزمان طلاب در مراکز حوزوی و غیرحوزوی

ماده ۳۱۵: با عنایت به روی آوردن تعدادی از حوزویان به تحصیل همزمان در دانشگاه در حین تحصیلات حوزوی و با توجه به مصوبات ۲۹۲ (۱) و ۳۴۳ (۲) شورای عالی حوزه های علمیه، به منظور نظارت بر حفظ اصالت حوزوی، زئی طلبگی، اهتمام به مسائل آموزشی و رسالت های تحقیقی و پژوهشی این دسته از طلاب، فراهم ساختن امکان حضور روحانیون در عرصه های مختلف علمی و بین رشته ای متناسب با نیازهای علمی جامعه و برای ایجاد وحدت رویه در بخش های مختلف، آیین نامه و دستورالعمل تحصیل همزمان طلاب در حوزه و دانشگاه به شرح ذیل می باشد.

ماده ۳۱۶: در تحصیل هم زمان حوزویان در مراکز دانشگاهی سیاست های ذیل مدنظر می باشد:

- ۱) اهتمام به نظارت نهادهای مسئول حوزوی بر طلاب شاغل به تحصیل هم زمان و حمایت از آن ها؛
- ۲) تأکید بر رعایت شوون روحانیت و ضوابط حوزه در مدت تحصیل در دانشگاه (۳)؛
- ۳) اهتمام به تناسب رشته انتخابی در دانشگاه با رسالت و اهداف حوزه های علمیه؛
- ۴) تأکید بر پابندی به تعهدات و رعایت شوونات اخلاقی، سیاسی، اعتقادی؛

- ۱- این مصوبه در خصوص مقررات تحصیل طلاب در دانشگاه است که در تاریخ ۷۸/۱۱/۲۲ به تصویب رسیده است.
- ۲- این مصوبه در خصوص آیین نامه اجرایی مصوبه ۲۹۲ تنظیم شده است و در تاریخ ۸۰/۰۴/۰۸ به تصویب رسیده است.
- ۳- رصد تحصیل هم زمان در دانشگاه و حوزه توسط مرکز مدیریت حوزه های علمیه با توجه به تعهد اخذ شده از طلاب علاقمند انجام خواهد شد و نظارت بر نحوه تحصیل طلاب توسط معاونت آموزش حوزه های علمیه می باشد.

۵) تعامل با دانشگاه‌ها و بهره‌گیری از یافته‌های جدید علوم بشری و کاربست آن در گسترش و تبلیغ دین اسلام.

ماده ۳۱۷: شرایط متقاضیان تحصیل همزمان:

الف) اتمام حداقل سطح ۲؛

ب) مناسب بودن رشته مورد نظر در دانشگاه با نیازها و ضرورت‌ها؛

ج) فعال بودن پرونده آموزشی حوزوی طلبه متقاضی؛

د) داشتن انگیزه مثبت از ارتقای تحصیلی در دانشگاه و عدم تأثیرپذیری از افکار و اندیشه‌های متعارض با اسلام ناب محمدی **صلی الله علیه و آله**؛

ه) توانایی متقاضی برای تحصیل همزمان در حوزه و مراکز دانشگاهی بر اساس رشد تحصیلی متناسب با ضوابط حوزوی؛

و) برخورداری از حسن سابقه و سلامت اخلاقی و رفتاری؛

ز) رعایت زنی طلبگی در مدت تحصیلات حوزوی؛

ح) اخذ مجوز تحصیل همزمان از معاونت آموزش.

تبصره: در صورت فقدان هر یک از شرایط مذکور، کمیسیون می‌تواند مجوز صادره را لغو نماید.

کمیسیون احراز صلاحیت تحصیل همزمان

ماده ۳۱۸: اعضای کمیسیون:

۱) معاون آموزش حوزه‌های علمیه (رئیس کمیسیون)؛

۲) معاون تهذیب و تربیت حوزه‌های علمیه (یا نماینده ایشان)؛

۳) مسئول مرکز امور صیانتی (یا نماینده ایشان)؛

۴) مدیر امور تحصیلی معاونت آموزش (دبیر کمیسیون)؛

۵) معاون آموزش مدیریت سطوح عالی.

تبصره ۱: به تشفیص دبیر کمیسیون، دعوت از کارشناسان یا افراد متقاضی، به تناسب موضوعات و بدون مق‌ رأی در جلسات، بلامانع می‌باشد.

تبصره ۲: جلسه با حضور اکثریت اعضا رسمیت فواید یافت و مصوبات جلسه با تأیید اکثریت حاضرین، نهایی تلقی فواید شد و با امضای رئیس کمیسیون ابلاغ می گردد.
تبصره ۳: دبیرخانه این کمیسیون در معاونت آموزش می باشد.

ماده ۳۱۹: وظایف کمیسیون:

- ۱) بررسی پرونده متقاضیان جهت احراز صلاحیت آن ها؛
- ۲) صدور مجوز تحصیل همزمان برای متقاضیان؛
- ۳) تعیین صلاحیت تحصیل در رشته های خاص؛
- ۴) بررسی و تأیید رشته های معرفی شده از طرف معاونت آموزش که طلاب بدون نیاز به اخذ مجوز بتوانند آن ها را انتخاب نمایند؛
- ۵) بررسی و تأیید دانشگاه های معرفی شده از طرف معاونت آموزش که طلاب بدون نیاز به اخذ مجوز بتوانند در آن ها مشغول به تحصیل شوند؛
- ۶) بررسی گزارشات موردی مربوط به وضعیت تحصیل همزمان طلاب و اعلام نظر درباره ادامه تحصیل آن ها؛
- ۷) پیشنهاد و تعیین تکلیف در خصوص بهره مندی متقاضیان از مزایای حوزوی؛
تبصره: دریافت شهریه در مدت تمصیل، به نظر مراجع عظام بستگی دارد.
- ۸) تعیین معیارها و ملاک های کارشناسی؛
- ۹) تصویب دستورالعمل های اجرایی و نظارتی در خصوص تحصیل همزمان.

ماده ۳۲۰: دبیرخانه کمیسیون در معاونت آموزش مستقر می باشد.

ماده ۳۲۱: وظایف معاونت آموزش در خصوص بررسی مجوز تحصیل همزمان عبارت است از:

- ۱) ثبت نام و تشکیل پرونده برای متقاضیان تحصیل همزمان مطابق شرایط و ضوابط مصوب (در مدیریت امور تحصیلی معاونت)؛
تبصره: طلابی که سابقه تمصیل در حوزه های علمیه اصفهان و فراسان داشته و در حال تمصیل رسمی در مرکز مدیریت حوزه های علمیه هستند؛ با ارائه گواهی اشتغال به تمصیل

و سابقه وضعیت آموزشی فود در مراکز مدیریت اصفهان و فراسان اقدام به ثبت‌نام نمایند.

۲) انجام استعلامات لازم در خصوص مسائل آموزشی و رفتاری از مراجع و بخش‌های ذی‌ربط؛

۳) تکمیل و ارسال پرونده متقاضی به کمیسیون احراز صلاحیت‌ها؛
تبصره: طلابی که موفق به افذ مدرک سطح چهار شده‌اند نیاز به افذ مجوز ندارند.

۴) صدور گواهی‌های لازم برای متقاضیان پیرو استعلام دانشگاه مربوطه، پس از تأیید کمیسیون؛

۵) بررسی سالانه وضعیت تحصیلی طلاب دارای مجوز؛

۶) پاسخ‌گویی به استعلامات مراکز دانشگاهی و حوزوی در خصوص وضعیت طلاب در حال تحصیل همزمان و یا متقاضی؛

۷) پیگیری و انجام اقدامات لازم در خصوص تشکیل جلسات، مصوبات و تصمیمات کمیسیون احراز صلاحیت؛

۸) ارائه گزارش‌های موردی و سالیانه از وضعیت تحصیلی طلاب به کمیسیون و سایر مراجع ذی‌ربط با تأیید رئیس کمیسیون؛

۹) معرفی رشته‌ها و مراکز دانشگاهی به کمیسیون احراز صلاحیت‌ها، جهت اخذ مجوز کلی انتخاب و تحصیل در آن‌ها^(۱).

کنترل، ارزیابی و نظارت

ماده ۳۲۲: اخذ مجوز تحصیل همزمان از کمیسیون احراز صلاحیت‌ها، فقط پیش از

آغاز تحصیل در دانشگاه امکان‌پذیر و لازم می‌باشد.

تبصره: طلابی که به دلیل عدم اطلاع از این ماده، شغال به تمصیل در دانشگاه هستند ملزم به اقدام عاجل برای تشکیل پرونده و افذ مجوز هستند.

۱- رشته‌ها و دانشگاه‌هایی که اشخاص دارای شرایط لازم در این آیین‌نامه بتوانند در آن‌ها بدون نیاز به اخذ مجوز، اقدام به تحصیل هم‌زمان نمایند.

ماده ۳۲۳: اشتغال به تحصیل در مراکز دانشگاهی به صورت همزمان بدون اخذ مجوز از مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه برای طلاب دارای پرونده رسمی پذیرش، به منزله انصراف از تحصیل در حوزه‌های علمیه تلقی می‌شود.

تبصره: پذیرش مجدد یا صدور مجوز برای ادامه تمصیل در مرکز مدیریت موزه‌های علمیه منوط به موافقت کمیسیون آموزش خواهد بود.

ماده ۳۲۴: طلاب دارای مجوز تحصیل همزمان، جهت استمرار بهره‌مندی از مزایای آموزشی، نیازمند تأیید وضعیت آموزشی خود در هر سال تحصیلی هستند و لازم است گزارش وضعیت تحصیلی خود را ابتدای هر سال تحصیلی به واحد متصدی تحصیل همزمان در معاونت آموزش ارائه نمایند.

تبصره: عدم پایبندی طلبه به تعهدات در فصول رعایت شئون و رعایت شئون مناسب موزوی، می‌تواند منجر به لغو مجوزهای صادره در این فصول شده و عدم پاسخ‌گویی به استعلامات را در پی داشته باشد.

ماده ۳۲۵: تحصیل همزمان طلاب سفیران هدایت پس از اتمام دوره آموزشی، در صورت عدم تکمیل دوره تعهد تبلیغی، با مجوز معاونت تبلیغ بلامانع است.
تبصره: برای این دسته از طلاب تنها گواهی فارغ‌التحصیلی و اتمام دروس، صادر می‌شود و مدرک تمصیلی نهایی پس از تکمیل تعهد تبلیغی صادر خواهد شد.

ماده ۳۲۶: در صورت انصراف طلبه از ادامه تحصیل در حوزه‌های علمیه و یا اخراج، وضعیت کلی پرونده طلبه به مرکز دانشگاهی که مجوز تحصیل همزمان در آن داده شده است، گزارش می‌شود.

تبصره: در صورت به وجود آمدن وضعیت فوق، پاسخ به استعلام‌های مرکز دانشگاهی مزبور، فقط در موضوعات مربوط به قبل از انصراف و یا اخراج از موزه امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۳۲۷: طلاب دارای انصراف از تحصیل و یا سایر مشکلات آموزشی، جهت تشکیل پرونده و پاسخ به استعلامات، ابتدا لازم است وضعیت تحصیلی خود را از طریق واحد آموزشی و مدیریت استان مشخص و ارائه نمایند.

ماده ۳۲۸: کلیه ضوابط تحصیل در دانشگاه‌های غیرحضوری و مجازی مانند دانشگاه‌های حضوری است.

دستورالعمل مربوط به اداره امور تحصیلی معاونت آموزش در خصوص تحصیل همزمان

ماده ۳۲۹: اداره خدمات آموزشی مدیریت امور تحصیلی معاونت آموزش، مجری امور مربوط به آیین‌نامه تحصیل همزمان طلاب در حوزه و دانشگاه خواهد بود که وظایف آن به شرح زیر می‌باشد:

- ۱) تشکیل پرونده با درخواست متقاضی؛
 - ۲) اخذ تعهد کتبی از طلاب متقاضی؛
 - ۳) استعلام وضعیت اخلاقی، سیاسی، اعتقادی و... متقاضی از مرکز امور صیانتی؛
 - ۴) ارسال پرونده به کمیسیون بعد از اعلام نظر مساعد مرکز امور صیانتی؛
 - ۵) پاسخ‌گویی به استعلام نهادهای دانشگاهی و مرتبط پس از صدور مجوز؛
 - ۶) نظارت بر عمل به تعهدات و رعایت شؤونات اخلاقی، سیاسی، اعتقادی حین تحصیل در دانشگاه؛
 - ۷) استعلام سالانه از واحد ارزیابی تحصیلی درباره طلاب معرفی شده به مراکز دانشگاهی؛
 - ۸) ارجاع مجدد پرونده به کمیسیون تجدید نظر، در صورت تغییر شرایط یا عدم پایبندی متقاضی به تعهدات؛
 - ۹) ابلاغ حکم کمیسیون مبنی بر قطع مزایا و انصراف حوزوی و یا جواز ادامه تحصیل، برای افرادی که از مفاد تعهدنامه تخلف کنند و یا افرادی که بدون هماهنگی با مرکز مدیریت در مراکز دانشگاهی به تحصیل مشغول شوند؛
 - ۱۰) تشکیل پرونده در خصوص رشته‌ها و دانشگاه‌های متقاضی عدم نیاز به مجوز، و ارسال آن به شورای گسترش (یا شورای عالی).
- تبصره: نامه‌های صادره به مراکز دانشگاهی، از طرف دفتر معاونت آموزش خواهد بود.

ماده ۳۳۰: مدارک لازم جهت تشکیل و تکمیل پرونده:

- ۱) برگه ارزیابی رسمی مبنی بر اتمام حداقل سطح دو در یکی از رشته‌های عمومی یا گرایشی؛
- ۲) ارائه گواهی مبنی بر مجاز بودن تحصیل در دانشگاه برای طلاب فارغ‌التحصیل سطوح دو و سه سفیران هدایت از معاونت تبلیغ حوزه‌های علمیه؛
- ۳) تکمیل فرم درخواست صدور مجوز تحصیل همزمان و تعهد کتبی مبنی بر رعایت شؤون روحانیت و مقررات حوزوی همراه با ادامه فعالیت‌های حوزوی در مدت تحصیل در دانشگاه و بعد از فراغت یا انصراف از تحصیل؛
- ۴) تأییدیه مرکز امور صیانتی در خصوص صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی.

بخش پنجم: تکمیل سطح و فارغ التحصیلی

الف) مقاطع و سطوح حوزوی

ماده ۲۱۳: مقاطع و سطوح حوزوی در سطوح یک، دو، سه و چهار می باشد و دروس علوم

اسلامی در این مقاطع و به تناسب اهداف هر سطح ارائه می گردد.

ماده ۲۱۴: سطح یک حوزه های علمیه، طی دو برنامه آموزشی و درسی جاری^(۱) و جدید^(۲)

ارائه می گردد.

ماده ۲۱۵: در سطح دو، سه و چهار حوزه های علمیه، دروس علوم اسلامی با دو

رویکرد عمومی و تخصصی ارائه می گردد و در سطوح تخصصی، رشته ها و

گرایش های تخصصی علوم اسلامی در حوزه های دانشی مختلف، برنامه ریزی

و ارائه می گردد.

۱- عناوین دروس برنامه آموزشی جاری سطح یک حوزه های علمیه، بر اساس مصوبه ۳۹ شورای عالی و دیگر

مصوبات و تصمیمات مربوطه مورد تأیید این شورا، تدوین و برنامه ریزی می شود.

۲۲ عناوین دروس برنامه آموزشی جدید سطح یک حوزه های علمیه، بر اساس مصوبه ۸۴۸ شورای عالی، تدوین

و برنامه ریزی می شود.

ماده ۲۱۶: برنامه آموزشی سفیران هدایت، مطابق مصوبه ۹۳۶ شورای عالی، یکی از برنامه های آموزشی رسمی حوزه های علمیه می باشد که در دو مقطع سطح دو و سطح سه حوزه های علمیه، اجرا می گردد.

تبصره ۱: سطح دو اولین مقطع از این برنامه آموزشی می باشد که داوطلبان ورود به موزه های علمیه با داشتن مدرک دیپلم و بالاتر، می توانند در این برنامه آموزشی ثبت نام کنند.

تبصره ۲: سطح سه این برنامه آموزشی به صورت تفصیلی و در چندین گرایش برگزار می گردد و اختصاص به فارغ التحصیلان سطح دو این برنامه دارد.

ب) فارغ التحصیلی از سطح دو و سه

ماده ۲۱۷: سطح دو و سه عمومی حوزه های علمیه، دو سطح مستقل از همدیگر بوده و هر یک دارای برنامه درسی خاص خود می باشد.

ماده ۲۱۸: شرط ارتقاء از یک سطح به سطح دیگر، گذراندن همه دروس آن سطح مطابق برنامه مصوب و براساس آیین نامه آموزشی می باشد.

ماده ۲۱۹: طلبه در صورت کسب حداقل معدل ۱۴ در هر سطح، آن سطح را به پایان رسانده و می تواند برای دریافت مدرک تحصیلی اقدام کند.

ماده ۲۲۰: دریافت مدرک سطح سه و چهار حوزه های علمیه علاوه بر تکمیل دروس مصوب، منوط به ارائه پایان نامه یا رساله علمی می باشد.

ماده ۲۲۱: در صورتی که معدل طلبه به ۱۴ نرسد^(۱)، وی موظف است حداکثر طی دو نیم سال نسبت به جبران آن با شرکت در امتحان ارتقای معدل اقدام کند و در صورت عدم موفقیت پس از دو نیم سال مذکور، ادامه تحصیل او منوط به اخذ مجوز از شورای آموزش استان است.

تبصره: ساعات انتساب درس جهت جبران کسری معدل، جزء مد نصاب سقف انتساب درس در هر نیم سال نمی باشد.

ماده ۲۲۲: طلاب پس از پایان کلیه دروس هر سطح تحصیلی می‌توانند برای ادامه تحصیل در سطح بعد اقدام نمایند.

تبصره ۱: ثبت نام و پذیرش در واحدهای آموزشی مجری سطح بالاتر، تابع دستورالعمل ابلاغی خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که درسی از دروس سطح قبلی طلبه باقی مانده باشد، طلبه موظف است ابتدا نسبت به انتخاب آن درس اقدام نماید.

ماده ۲۲۳: در صورتی که طلبه قصد ادامه تحصیل در سطح بعدی تحصیلات حوزوی را داشته باشد، موظف است قبل از آغاز سال تحصیلی جدید نسبت به ثبت نام در واحد آموزشی رسمی دارای مجوز اقدام نماید.

ماده ۲۲۴: در صورت عدم ثبت نام طلبه برای ادامه تحصیل در سطح بالاتر، پرونده حوزوی طلبه به عنوان فارغ التحصیل سطح قبل به بخش فارغ التحصیلان منتقل شده و ارائه خدمات حوزوی به او براساس ضوابط مربوطه خواهد بود.

ج) تشکیل شورای مدارک علمی و اعطای مدارک^(۱)

ماده ۲۲۵: به منظور برنامه‌ریزی در اعطای مدارک علمی به دانش‌آموختگان حوزه‌های علمیه، در چارچوب مصوبات شورای عالی حوزه‌های علمیه، شورای مدارک علمی و اعطای مدارک با حضور اعضای ذیل تشکیل می‌شود:

الف) مدیر حوزه‌های علمیه (رئیس شورا)؛

ب) معاون آموزش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

ج) معاون پژوهش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

د) حداقل چهار تن از اساتید و صاحب نظران، به عنوان کارشناس به پیشنهاد مدیر

حوزه‌های علمیه و تأیید شورای عالی به مدت دو سال؛

ه) مدیر مدارک علمی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه بدون حق رأی.

۱- به جهت گسترده بودن اصلاحات انجام شده، مصوبه ۳۱۳ پس از اعمال اصلاحات به عنوان مصوبه ۱۰۷۹ ثبت و مصوبه ۳۱۳ ملغی گردید.

ماده ۲۲۶: وظایف شورای مدارک علمی:

الف) ایجاد زمینه اجرای مصوبات شورای عالی و آیین نامه ها و برنامه های پیش بینی شده در ارتباط با مدارک علمی؛

ب) تهیه، تدوین و پیشنهاد برنامه های جدید و اصلاح و تغییر در آیین نامه مدارک علمی به شورای عالی با درخواست مدیر حوزه های علمیه؛

ج) تصمیم گیری نسبت به موارد محوله در این آیین نامه در چارچوب ضوابط مصوب؛
د) بررسی امور مربوط به مدارک علمی که توسط مدیر حوزه های علمیه به این شورا ارجاع می شود؛

ه) تصویب عناوین کمیته های علمی و تعیین اعضای آن که از سوی معاونت آموزش مرکز مدیریت حوزه های علمیه پیشنهاد می گردد؛

و) تصویب دستورالعمل های مورد نیاز این آیین نامه از جمله دستورالعمل و شیوه نامه تدوین پایان نامه و رساله علمی.

ماده ۲۲۷: مرکز مدیریت حوزه های علمیه به متقاضیان واجد شرایط در سطوح یک، دو، سه و چهارپس از احراز صلاحیت های لازم، طبق ضوابط این آیین نامه مدرک علمی اعطا می کند.

تبصره: تعیین ملاک امرار صلاحیت ها بر عهده شورای مدارک علمی و مرجع تأیید صلاحیت های عمومی مرکز امور صیانتی می باشد.

ماده ۲۲۸: اعطای مدرک در سطوح چهارگانه منوط به موفقیت در دروسی است که در زمان امتحان، جزء برنامه درسی همان سطح محسوب می شده و نسبت به طلابی که قبلاً دروس سطوح مذکور را گذرانده اند برنامه های درسی جدید ملاک نخواهد بود.

ماده ۲۲۹: افرادی که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته و یا فاقد پرونده می باشند از طریق مصوبه ۱۰۸۸ شورای عالی، که نحوه اعطای مدرک به طلاب فاقد پرونده تحصیلی را تعیین می کند، تعیین سطح می شوند و چنانچه سطح

علمی آنان در حد سطح یک یا دو باشد، مطابق ضوابط مدرک مربوط را دریافت می‌کنند و اگر در حد سطح سه باشند، می‌توانند جهت اخذ موضوع برای تدوین پایان‌نامه اقدام نمایند.

ماده ۲۳۰: متقاضیان دریافت مدرک سطح سه و چهار علاوه بر قبولی در ارزشیابی مربوط، باید در یکی از موضوعات علوم اسلامی پایان‌نامه یا رساله علمی تدوین کنند.

ماده ۲۳۱: شرایط اختصاصی اعطای مدرک سطح یک و دو عبارت است از:

- الف) کسب معدل ۱۴ در دروس سطح یک برای مدرک سطح یک؛^(۱)
 ب) دارا بودن مدرک سطح یک و معدل ۱۴ در دروس سطح دو برای دریافت مدرک سطح دو.

ماده ۲۳۲: شرایط اختصاصی اعطای مدرک سطح سه:

- الف) دارا بودن مدرک سطح دو؛
 ب) گذراندن دروس سطح سه عمومی یا تخصصی و کسب معدل ۱۴ در آن‌ها؛
 ج) تدوین پایان‌نامه طبق ضوابط و کسب حداقل نمره ۱۴؛
 د) معمم بودن مستمر.

تبصره ۱: در مواردی که امکان تعمیم مستمر وجود ندارد، از طریق کمیسیون موارد خاص موزه‌های علمیه، «موضوع مصوبه ۸۲۲ شورای عالی»، مطابق دستورالعمل مصوب شورای مدارک علمی تصمیم‌گیری خواهد شد.

تبصره ۲: فضلا و اساتیدی که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته یا فاقد پرونده می‌باشند و حداقل پنج سال سابقه تدریس دروس موزوی^(۲) سطح سه یا هشت سال سابقه تدریس دروس اصلی سطح دو در مراکز عمومی و رسمی موزه علمیه را با تأیید مرکز مدیریت موزه‌های علمیه دارا باشند، از کسب شرایط مندرج در بند «الف» و «ب» این ماده معاف بوده و می‌توانند جهت افزودن موضوع پایان‌نامه سطح سه اقدام کنند.

۱- کسانی که در امتحانات حوزه، نمره قبولی کسب کرده‌اند، اما معدل ۱۴ ندارند، با آن‌ها مطابق مصوبه ۲۱۴ عمل می‌گردد.

۲- دروس فقه، اصول، کلام و فلسفه اسلامی، علوم قرآنی.

تبصره ۳: ممققین موزه علمیه که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته یا فاقد پرونده می باشند، با داشتن یکی از شرایط ذیل بدون لحاظ نمرات پایه های تمصیلی می توانند جهت افذ موضوع پایان نامه سطح سه اقدام کنند. امراز شرایط مندرج در این تبصره بر عهده کمیته علمی است که پس از تأیید شورای مدارک قطعیت فواهد یافت:

الف) تألیف دو کتاب علمی در یکی از رشته های علوم اسلامی؛

ب) حداقل دو مقاله منتشر شده در مجلات علمی پژوهشی یا چهار مقاله منتشر شده در مجلات علمی ترویجی؛

ج) حداقل سه سال همکاری علمی - پژوهشی مستقیم و مؤثر در طرح های تحقیقاتی مراکز پژوهشی مورد تأیید مرکز مدیریت حوزه های علمیه.

تبصره ۴: ممققین موزه علمیه که پرونده کاملی در مرکز مدیریت نداشته و یا فاقد پرونده می باشند، در صورتی که دو کتاب که هر کدام در مد پایان نامه سطح سه در یکی از رشته های علوم اسلامی باشد تألیف نموده باشند، پس از بررسی کمیته علمی و تأیید شورای مدارک علمی، می توانند بدون ارائه پایان نامه سطح سه، به شرط دارا بودن سایر شرایط این ماده، مدرک سطح سه دریافت کنند.

ماده ۲۳۳: شرایط اختصاصی اعطای مدرک سطح چهار:

الف) دارا بودن مدرک سطح سه؛

ب) قبولی در چهار مصاحبه علمی درس خارج فقه و چهار مصاحبه علمی درس خارج اصول و یا اتمام دوره تخصصی سطح چهار و قبولی در دو مصاحبه علمی درس خارج فقه و دو مصاحبه علمی درس خارج اصول (مطابق آیین نامه امتحانات شفاهی، موضوع مصوبه ۱۰۵۴)؛

ج) معمم بودن مستمر؛

د) دفاع از رساله علمی و کسب حداقل نمره ۱۴؛

ه) کسب معدل ۱۴ در دروس دوره تخصصی سطح چهار؛^(۱)

۱- کسانی که در امتحانات حوزه، نمره قبولی کسب کرده اند، اما معدل ۱۴ ندارند، با آن ها مطابق مصوبه ۲۱۴ شورای عالی عمل می گردد.

تبصره ۱: طلاب پس از اخذ مدرک سطح سه و قبولی در مصامبه‌های موضوع بند «ب»، با داشتن سایر شرایط می‌توانند بلافاصله برای اخذ مدرک سطح چهار اقدام نمایند.

تبصره ۲: کسانی که مدرک تفصیصی سطح چهار دریافت کرده‌اند، چنانچه بخواهند مدرک تفصیصی دیگری دریافت نمایند، نیازی به شرکت مجدد در مصامبه نبوده و همان دو مصامبه درس خارج فقه و درس خارج اصول قبلی، کافی می‌باشد و می‌توانند طبق ضوابط این آیین‌نامه، رساله تفصیصی جدید خود را ارائه نمایند، ولی چنانچه بخواهند مدرک سطح چهار فقه و اصول دریافت نمایند، باید علاوه بر دو مصامبه مذکور، در دو مصامبه فقه و دو مصامبه اصول دیگر نیز موفق به کسب نمره قبولی شوند و رساله سطح چهار فقه و اصول خود را طبق ضوابط تدوین و ارائه نمایند.

تبصره ۳: در مواردی که امکان تعمیم مستمر وجود ندارد، از طریق کمیسیون موارد خاص موزه‌های علمیه، موضوع مصوبه ۸۲۲ شورای عالی، مطابق دستورالعمل مصوب شورای مدارک علمی تصمیم‌گیری فواید شد.

تبصره ۴: فضلا و محققینی که دارای سابقه تألیف حداقل دو اثر علمی - که هر کدام از آن‌ها در مد رساله سطح چهار باشند - هستند، در صورتی که آثار آن‌ها در کمیته علمی مربوط بررسی و به تأیید شورای مدارک علمی برسد، می‌توانند بدون رعایت شروط مندرج در این ماده به جز بند «ج» مدرک سطح چهار دریافت کنند.

تبصره ۵: فضلا و اساتیدی که سابقه حداقل پنج سال تدریس موفق درس خارج موزوی و یا هشت سال تدریس موفق دروس موزوی سطح سه، در مراکز رسمی، عمومی و تفصیصی موزه‌های علمیه با تأیید مرکز مدیریت موزه‌های علمیه را دارا باشند، می‌توانند بدون داشتن شرایط بندهای «الف» و «ب» و با ارائه یک تألیف علمی در مد رساله سطح چهار، پس از بررسی تألیف مذکور در کمیته علمی و تأیید شورای مدارک، مدرک سطح چهار دریافت نمایند.

تبصره ۶: فضلا و طلابی که دروس دوره سطح و چهار سال درس خارج را گذرانده‌اند و دارای مدرک کارشناسی ارشد یا گواهی آن از یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات علمی معتبر می‌باشند و پایان‌نامه آن‌ها نیز در یکی از رشته‌های علوم اسلامی، با استفاده از منابع اسلامی باشد، پس از تأیید کمیته تفصیصی مربوط، از شرط داشتن مدرک سطح سه (بند الف) معاف می‌باشند.

ماده ۲۳۴: طلابی که عنوان رشته تحصیلی در برگه ارزیابی آنان «فقه و اصول» ثبت

شده، در صورت دارا بودن یکی از شرایط ذیل می‌توانند موضوع پایان نامه یا رساله عملی خود را در موضوع مرتبط با رشته تخصصی درخواستی تدوین نمایند:

الف) تألیف حداقل یک کتاب علمی در رشته تخصصی درخواستی؛

ب) نگارش دو مقاله منتشر شده در نشریات علمی پژوهشی؛

ج) سابقه سه سال همکاری در طرح‌های تحقیقاتی رشته درخواستی؛

د) دارا بودن مدرک دانشگاهی کارشناسی ارشد در زمینه رشته درخواستی؛

ه) گذراندن درس‌های لازم در مراکز تخصصی یا مراکز پژوهشی که دارای مجوز هدایت پایان نامه از شورای گسترش حوزه‌های علمیه می‌باشند.

تبصره ۱: به طلابی که بر اساس شرایط فوق، پایان نامه سطح سه در موضوعات تفصیلی تدوین کنند، مدرک «علوم اسلامی با گرایش مرتبط با موضوع پایان نامه» اعطا می‌گردد. گرایش‌های مذکور به تصویب شورای گسترش حوزه‌های علمیه خواهد رسید.

تبصره ۲: طلابی که فاقد شرایط فوق باشند، می‌توانند پایان نامه سطح سه خود را در موضوعات تفصیلی تدوین کنند، لیکن مدرک اعطایی به ایشان با عنوان «علوم اسلامی در موضوع مرتبط با پایان نامه» خواهد بود.

تبصره ۳: چنانچه طلاب علاوه بر درخواست تدوین پایان نامه یا رساله در رشته تفصیلی، متقاضی مدرک تفصیلی نیز باشند، علاوه بر دارا بودن شرایط فوق باید در امتحان جامع علمی رشته درخواستی شرکت کرده و موفق به دریافت نمره قبولی شوند. به طلاب موضوع این تبصره پس از تدوین پایان نامه یا رساله، مسبب مورد، مدرک رشته تفصیلی اعطاء خواهد شد.

تبصره ۴: دستورالعمل مربوط به این ماده توسط معاونت آموزش تهیه شده و به تصویب شورای مدارک علمی خواهد رسید.

ماده ۲۳۵: به منظور بررسی صلاحیت علمی اساتید راهنما، مشاور و داور و تصویب موضوع پایان نامه‌ها و رساله‌ها و طرح‌نامه‌های آن‌ها در زمینه‌های مختلف علوم و معارف اسلامی، کمیته‌های علمی (به تناسب رشته‌های مصوب شورای گسترش) با تصویب شورای مدارک، حسب مورد در واحدهای آموزشی و مدیریت

مدارک علمی تشکیل می‌شود. ضوابط تشکیل کمیته و نحوه فعالیت آن بر

اساس دستورالعملی که توسط معاونت آموزش ابلاغ شده، می‌باشد.

ماده ۲۳۶: واحدهای آموزشی باید اعضای کمیته علمی خود را به معاونت آموزش معرفی

نمایند تا پس از تأیید معاونت آموزش و تصویب شورای مدارک، امور مربوط به

تصویب موضوع، طرح‌نامه، انتخاب اساتید راهنما و مشاوران طلاب واحدهای

آموزشی، توسط کمیته‌های مزبور صورت گیرد. برگزاری جلسات دفاعیه،

برابر مقررات مندرج در این آیین‌نامه و با ترکیب پیش‌بینی شده، توسط واحد

آموزشی مربوط و با نظارت مدیریت مدارک علمی انجام خواهد شد و مدارک

ایشان به صورت متمرکز توسط مدیریت مدارک علمی صادر می‌گردد.

ماده ۲۳۷: کمیته‌های مورد نیاز حوزه آزاد توسط معاونت آموزش معرفی و پس از تأیید

شورای مدارک تشکیل خواهد شد.

تبصره: معاونت آموزش می‌تواند متناسب با موضوع، طلاب موزه آزاد را جهت تدوین

پایان‌نامه یا رساله به مراکز تخصصی معرفی نماید.

ماده ۲۳۸: اعضای کمیته‌های علمی باید حداقل دارای یکی از شرایط ذیل باشند:

الف) پنج سال سابقه تدریس در رشته‌های مربوط؛

ب) دارای سه تألیف در رشته‌های مربوط؛

ج) دارای پنج سال سابقه تحقیق در رشته مربوط و ارائه مقالاتی در مجامع علمی یا

مجلات تخصصی.

تبصره ۱: وظایف کمیته‌های علمی به پیشنهاد معاون آموزش مرکز مدیریت موزه‌های

علمیه توسط شورای مدارک علمی تعیین می‌گردد.

تبصره ۲: برای افراد دارای مدرک سطح چهار، سوابق مندرج در بند «الف» و «ج»، سه سال و

تعداد تألیف مندرج در بند «ب»، یک تألیف می‌باشد.

ماده ۲۳۹: طلاب، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود را باید با نظارت یک استاد راهنما و

حداقل یک استاد مشاور تدوین کنند. مسئولیت علمی پایان‌نامه و رساله به

عهده استاد راهنما می‌باشد.

ماده ۲۴۰: اساتید راهنما و مشاور و داور علاوه بر صلاحیت های عمومی باید حداقل

یکی از شرایط زیر را دارا باشند:

الف) حداقل پنج سال سابقه تدریس در سطح سه متناسب با رشته مربوط؛

ب) حداقل پنج سال سابقه تحقیق در رشته مربوط؛

ج) دارای حداقل سه تألیف در رشته مربوط؛

د) دارای سابقه سه مرتبه راهنمایی یا مشاوره پایان نامه در مراکز حوزوی یا دانشگاهی در رشته مربوط.

تبصره ۱: امراز شرایط فوق به عهده کمیته علمی مربوط می باشد.

تبصره ۲: برای افراد دارای مدرک سطح چهار، سوابق مندرج در بند «الف» و «ب»، سه سال و تعداد تألیف مندرج در بند «ج»، یک تألیف می باشد.

ماده ۲۴۱: دستورالعمل تدوین پایان نامه و رساله توسط معاونت های آموزش و پژوهش مرکز مدیریت حوزه های علمیه تدوین شده و به تأیید شورای مدارک علمی خواهد رسید. پایان نامه و رساله باید بر اساس دستورالعمل مذکور تهیه و پس از تأیید استاد راهنما جهت دفاع پذیرفته شود.

ماده ۲۴۲: زمان تدوین پایان نامه و رساله سطح سه و سطح چهار، پس از ابلاغ موضوع، به ترتیب حداقل ۶ ماه و ۹ ماه و حداکثر ۱۸ ماه و ۳ سال خواهد بود.

تبصره ۱: در موارد خاص حداکثر زمان تدوین پایان نامه و رساله، با پیشنهاد استاد راهنما و تصویب کمیته مربوط، تا یک سال قابل تمدید خواهد بود.

تبصره ۲: در صورت عدم ارائه پایان نامه یا رساله در فرصت مقرر، موضوع مجدداً در کمیته مربوط مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ماده ۲۴۳: به طلابی که قبلاً مدرک معادل دریافت نموده اند، در صورتی که بنا به تشخیص کمیته تخصصی مربوط و تأیید شورای مدارک علمی، پایان نامه و رساله آن ها دارای شرایط مقرر در این آیین نامه باشد، مدرک علمی مربوط اعطا می شود.

تبصره: در صورتی که پایان نامه و رساله متقاضی نیاز به تکمیل داشته باشد، پس از تکمیل و تأیید، مدرک مربوط به وی اعطا می‌شود.

ماده ۲۴۴: بررسی نهایی پایان نامه‌ها و رساله‌ها در جلسه دفاعیه توسط هیئت داوران متشکل از اعضای زیر صورت می‌گیرد:

الف) استاد راهنما؛

ب) استاد مشاور؛

ج) اساتید داور.

تبصره ۱: برای پایان نامه سطح سه حداقل یک داور و برای رساله سطح چهار حداقل دو داور، داورى فواهند کرد.

تبصره ۲: مدیر جلسه، استاد راهنما می‌باشد و نماینده معاونت آموزش به عنوان دبیر و بدون مق رأی در جلسه دفاعیه مضور فواهد داشت.

تبصره ۳: در موارد ضروری و با تشفیص مدیریت مدارک علمى، جلسه دفاعیه می‌تواند بدون مضور استاد مشاور برگزار شود.

ماده ۲۴۵: قبل از برگزاری جلسه دفاعیه رساله سطح چهار، تشکیل حداقل یک جلسه پیش دفاع لازم است. در صورت امکان یک سمینار نیز در موضوع رساله، برگزار خواهد شد.

ماده ۲۴۶: ارزشیابی پایان نامه‌ها و رساله‌ها، توسط هیئت داوران در چهار درجه صورت می‌گیرد:

الف) نمره ۱۸ و بالاتر: عالی؛

ب) نمره ۱۶ تا ۱۸: خوب؛

ج) نمره ۱۴ تا ۱۶: قبول؛

د) کمتر از ۱۴: غیر قابل قبول.

ماده ۲۴۷: ملاک تصمیم‌گیری در خصوص رد یا قبول پایان نامه و رساله، میانگین نمرات هیأت داوران است.

ماده ۲۴۸: در صورتی که هیئت داوران، قبول پایان نامه یا رساله را مشروط به انجام

اصلاحات بدانند، داوطلب موظف است اصلاحات مورد نظر را اعمال کرده و به تأیید هیئت داوران برساند.

تبصره ۱: مدت زمان اصلاح پایان نامه یا رساله، حداکثر شش ماه است که به حداکثر زمان تدوین آن‌ها اضافه می‌شود.

تبصره ۲: چنانچه پس از یک بار اصلاح، نمره پایان نامه یا رساله غیر قابل قبول باشد، موضوع افذ شده گان لم یکن تلقی شده و داوطلب باید پس از حداقل شش ماه نسبت به افذ موضوع جدید اقدام نماید.

ماده ۲۴۹: مدارک علمی با امضای مدیر حوزه‌های علمیه و معاون آموزش حوزه‌های علمیه صادر می‌گردد.

ماده ۲۵۰: مراکز و یا واحدهای حوزوی که موفق به اخذ مجوز بررسی و تأیید پایان نامه‌های حوزویان شده‌اند، کلیه امور مربوطه بر اساس ضوابط، در آن واحد حوزوی انجام می‌شود.

بخش هشتم: پیوست‌ها

پیوست ۱: شورای تخصصی آموزش استان

مقدمه

به منظور استفاده از ظرفیت‌های کارشناسی و تخصصی در حوزه آموزش، ایجاد هماهنگی و انسجام مدیریتی، تسریع در بررسی و رفع مسائل آموزشی در سطح مدیریت استان و تصویب طرح‌ها و آیین‌نامه‌ها، آیین‌نامه شورای آموزش استان که به اختصار «شورا» نامیده می‌شود، به شرح ذیل تدوین شده است.

ماده ۱: این شورا به استناد بند ۲۱ مصوبه ۸۱۳ شورای عالی حوزه‌های علمیه تشکیل می‌گردد.

ماده ۲: اهداف

۱) ارتقای سطح نظام کارشناسی و تصمیم‌گیری در امور آموزشی استان؛

۲) ایجاد انسجام و هماهنگی میان بخش‌های آموزشی در مدیریت استان و واحدهای آموزشی استان در امور آموزشی.

ماده ۳: وظایف شورا

- ۱) پیشنهاد سیاست‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های راهبردی بلند مدت، میان مدت و سالانه در سطح استان؛
- ۲) بررسی طرح‌ها و برنامه‌های آموزشی خاص واحد آموزشی یا کلان در سطح استان و توسعه آن‌ها؛
- ۳) برنامه‌ریزی اجرایی برای اجرایی کردن شاخص‌ها و معیارها و استانداردهای ابلاغی در عرصه‌های تخصصی آموزشی و ارزیابی مستمر آن‌ها؛
- ۴) تصویب دستورالعمل‌های اجرایی در سطح استان؛
- ۵) بررسی درخواست‌های مربوط به تأسیس، توسعه و انحلال واحدهای آموزشی استان^(۱)؛
- ۶) بررسی گزارش‌های نظارتی و ارزیابی در حوزه آموزشی و اتخاذ تصمیم مناسب؛
- ۷) بررسی و تصویب آیین‌نامه‌ها و ضوابط آموزشی و پیشنهاد آن به معاونت آموزش حوزه‌های علمیه؛
- ۸) تعیین سیاست‌ها و تصویب سقف و سهمیه پذیرش داوطلبان تحصیل در واحدهای آموزشی استان؛
- ۹) بررسی مسائل و مشکلات آموزشی واحد آموزشی، اساتید و طلاب و ارائه راهکارهای مناسب.

ماده ۴: ترکیب شورا^(۲)

- ۱- مصوبات مربوط به این بند باید به تصویب مراجع قانونی بالاتر مانند شورای گسترش و ... برسد.
- ۲- اعضای شورای واحد آموزشی حوزه علمیه قم عبارتند از:
 - سطح یک: مدیر دفتر هماهنگی امور واحدهای آموزشی حوزه علمیه قم (به عنوان رئیس)، نمایندگان معاونت‌های ستادی آموزش، پژوهش، تهذیب و تبلیغ، نماینده مرکز امور صیانتی ستاد، سه نفر از مدیران واحدهای آموزشی قم به تفکیک مقاطع و به انتخاب رئیس شورا، دو نفر از اساتید سطح یک به انتخاب رئیس شورا.
 - سطوح عالی: مسئول امور سطوح عالی حوزه علمیه قم (به عنوان رئیس)، نمایندگان معاونت‌های ستادی آموزش، پژوهش، تهذیب و تبلیغ، نماینده مرکز امور صیانتی ستاد، معاون آموزش امور سطوح عالی، چهار نفر از اساتید سطوح عالی قم به انتخاب رئیس شورا.

۱) مدیر حوزه علمیه استان (رئیس)؛

۲) معاون آموزش مدیریت استانی (دبیر و نائب رئیس)؛

۳) معاون پژوهش مدیریت استانی؛

۴) سه نفر از مدیران واحدهای آموزشی استان در مقاطع مختلف، به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

۵) دو نفر از اساتید سطوح عالی استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال؛

۶) دو نفر از اساتید سطح یک استان به پیشنهاد معاون آموزش و تأیید مدیر حوزه علمیه استان به مدت دو سال.

تبصره ۱: شرکت سایر اعضای شورای معاونین مدیریت استانی با حق رأی بلامانع می‌باشد.
تبصره ۲: دعوت از کارشناسان و صاحب نظران بدون حق رأی با تشخیص رئیس یا دبیر شورا بلامانع است.

تبصره ۳: دستورجلسات و مصوبات شورای آموزشی استان برای تمام اعضا ارسال می‌گردد.

ماده ۵: وظایف و اختیارات رئیس شورا

۱) ریاست و اداره جلسات؛

۲) تأیید دستور جلسات؛

۳) تأیید اعضای حقیقی شورا؛

۴) تأیید نهایی مصوبات شورا.

ماده ۶: وظایف و اختیارات دبیر شورا

۱) پیشنهاد دستور جلسات به رئیس شورا؛

۲) پیشنهاد تقویم جلسات سالانه به شورا؛

۳) دعوت از اعضای شورا؛

۴) تنظیم تصمیمات و مصوبات شورا؛

۵) ارسال مصوبات شورا به واحدهای ذی‌ربط جهت اجرا پس از تأیید و ابلاغ مدیر حوزه علمیه استان؛

۶) پیگیری اجرای مصوبات شورا و ارائه گزارش فصلی و سالانه به رئیس شورا؛

۷) پیشنهاد اعضای حقیقی شورا به رئیس شورا.

ماده ۷: برگزاری جلسات شورا

۱) جلسات شورا با حضور حداقل نیمی از اعضای رسمیت می‌یابد و تصمیمات با رأی اکثریت حاضرین در جلسه، مصوب محسوب شده و در صورت تساوی آراء، پیشنهاد موافق با نظر رئیس شورا مصوب محسوب می‌شود.

۲) جلسات شورا به صورت ماهانه برگزار می‌گردد و در صورت ضرورت به تشخیص رئیس یا دبیر شورا، جلسات فوق العاده تشکیل خواهد شد.

۳) مصوبات شورا در حوزه وظایف مدیریت استان و ابلاغ مدیر حوزه علمیه استان لازم‌الاجرا خواهند بود و در مواردی که نیاز به تأیید مراجع بالاتر می‌باشد، مصوبات و تصمیمات به آن مرجع ارسال خواهد شد.

۴) دعوت‌نامه تشکیل جلسات و مصوبات شورا به اعضای شورای معاونین مدیریت استان ارسال می‌گردد.

پیوست ۲: تقویم تحصیلی

مقدمه

پیرو مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه در خصوص لزوم اصلاح تقویم تحصیلی و تأکید شورای تخصصی آموزش، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه پس از مشورت با کارشناسان، «تقویم تحصیلی حوزه‌های علمیه» را مورد بازبینی قرار داد. در این طرح علاوه بر حفظ و تقویت شاخص‌های عمومی در برنامه‌ریزی آموزشی، ملاحظات و سیاست‌های ذیل مد نظر قرار گرفته است:

(۱) توجه به جایگاه محوری متن در فرآیند تحصیلی؛ در حوزه‌های علمیه همواره، متون محور آموزش بوده‌اند و در فرآیند آموزشی در کنار علم آموزی، تحلیل محتوا و تطبیق آن‌ها بر متن یک اصل بوده است. هم‌اکنون نیز در بخش مهمی از دروس این سنت حفظ شده و تدریس متن، تطبیق و تحلیل آن از سوی استاد و اهتمام طلبه به فراگیری آن‌ها در فرآیند آموزشی لازم شمرده می‌شود. از همین رو توجه به این نکته در برنامه‌ریزی و طراحی تقویم تحصیلی و فراهم آوردن قابلیت تطبیق و تحلیل متنی با در اختیار قرارگرفتن زمان مناسب لازم می‌نماید.

(۲) اختصاص یافتن ساعات درسی به اندازه مورد نیاز؛ در کنار نکته فوق، توجه به مسائلی مانند شرایط یادگیری، روش‌های تدریس، ویژگی‌های خاص منطقه‌ای، واحدهای آموزشی و... انعطاف‌پذیری حجم ساعات درسی را طلب می‌کند. برای مثال درسی که ارزش ساعتی آن ۸۰ ساعت است ممکن است با توجه به شرایط ایام تحصیلی یا شرایط یادگیری طلاب و یا ویژگی‌های استاد، نیاز به اختصاص مقدار ساعات کمتر و یا بیشتری در طول سال تحصیلی داشته باشد، هر چند التزام به یک ارزش ساعتی ثابت به عنوان ملاک محاسبه رشد تحصیلی و ارزیابی وضعیت علمی لازم است. از همین رو در طراحی تقویم تحصیلی امکان انعطاف در ساعات

مورد نیاز برای تدریس و یادگیری دروس با قابلیت کاستن یا افزایش ساعات مورد نیاز تدریس، مورد توجه بوده است.

۳) قابلیت تناسب ایام تحصیلی و درسی با رسالت‌های حوزوی و مناسبت‌های خاص مورد اهتمام حوزویان؛ از جمله مهم‌ترین رسالت‌های حوزویان، توجه به تبلیغ معارف دین، خصوصاً در ایام خاص تبلیغی می‌باشد. همچنین پاسداشت مقام و منزلت ائمه اطهار علیهم السلام و برخی از مناسب‌های ملی، از جمله موارد مورد تأکید در حوزه‌های علمیه می‌باشد.

متناسب‌سازی ایام تحصیلی با این مسئله از یک سو و توجه به توسعه نیافتن تعطیلات به منظور عدم اختلال در برنامه‌های آموزشی از سویی دیگر ضروری است.

۴) انطباق ایام تحصیلی با شرایط بومی جغرافیایی، اجتماعی و... واحدهای آموزشی در هر منطقه؛ توجه به وضعیت آب و هوایی، کیفیت و کمیت امکانات واحدهای آموزشی، مناطق زندگی طلاب و دوری از محل سکونت آن‌ها و نکاتی از این دست در طراحی «تقویم تحصیلی» اجتناب ناپذیر است.

به عنوان نمونه در برخی از مناطق کشور در کلیه ایام سال، امکان برگزاری کلاس‌های درسی وجود دارد ولی در برخی از مناطق امکان برگزاری کلاس‌های درسی حتی به شکل متداول نیز وجود ندارد و یا به سختی امکان پذیر می‌باشد.

لحاظ این شرایط در طراحی تقویم تحصیلی و دستورالعمل‌های مربوطه، مدنظر قرار گرفته است.

۵) قابلیت انعطاف پذیری بر اساس شیوه‌ها و روش‌های آموزشی؛ طراحی تقویم تحصیلی بدون در نظر گرفتن روش‌های آموزشی و شیوه‌های تدریس امری ناممکن است. تنوع در روش‌های تدریس، میزان استفاده از ابزارهای آموزشی، نحوه بکارگیری طلاب در فرآیند یادگیری و آموزش دهی و... می‌تواند در تعیین زمان، طراحی ایام درسی و... تأثیر بسزایی داشته باشد. چه بسا استفاده از برخی از شیوه‌های

آموزشی منجر به توسعه و یا تقلیل در زمان آموزش و ساعات اختصاص یافته به درس شود که این تقویم، قابلیت این بهره‌گیری را فراهم می‌آورد.

۶) اهتمام به اجرایی کردن واقعی آیین‌نامه‌های آموزشی؛ برخی از مفاد و مواد آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های آموزشی، در زمان اجرا، بعضاً مغفول مانده و به تدریج فراموش شده است و برخی نیز به شکل مناسبی اجرا نمی‌شود. برای مثال در مصوبه ۲۰۸ شورای عالی در خصوص برگزاری دروس سطح حوزه علمیه قم در روزهای پنجشنبه تأکید شده است ولی به صورت کامل به اجرا در نمی‌آید. بنابراین با توجه به این نکته می‌توان به اهمیت اجرایی کردن واقعی آیین‌نامه‌های آموزشی و تأثیر آن در ارزیابی و برنامه‌ریزی پی برد.

۷) استفاده از ظرفیت‌های آموزشی تمام ایام سال؛ تأکید و سنت حوزه‌های علمیه بر بهره‌گیری از تمام روزهایی است که امکان آموزش در آن فراهم باشد؛ هرچند که برخی از طلاب در راستای سایر مأموریت‌ها یا براساس نیازها و یا ضرورت، امکان تحصیل و تدریس در همه ایام را نداشته باشند. از همین رو در طراحی تقویم تحصیلی به این نکته توجه شده که طلاب دارای شرایط بتوانند به صورت رسمی در مناسبت‌هایی همچون تابستان، ایام تبلیغی و مانند اینها به فعالیت‌های علمی و آموزشی خود ادامه دهند.

لذا با توجه به نکات فوق، معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، به منظور تسهیل در اجرایی کردن طرح مذکور، دستورالعمل «تقویم تحصیلی حوزه‌های علمیه» را با ملاک و محور قرار دادن مصوبات ۲۰۸ و ۸۹۶ شورای عالی، تنظیم و پس از تصویب در شورای تخصصی آموزش، به شرح ذیل ابلاغ می‌نماید.

آیین‌نامه تقویم آموزشی

ماده ۱: ایام تحصیلی و درسی حوزه‌های علمیه در هر سال تحصیلی در دو بخش اصلی و اختیاری قابل برنامه‌ریزی است که بخش اصلی آن شامل دو نیم‌سال بوده و

از اول شهریور ماه هر سال تا پانزدهم تیر ماه سال بعد و بخش اختیاری آن نیز که با عنوان دوره آموزشی تابستانی می‌باشد، از ۱۶ تیر ماه تا ۳۱ مرداد ماه قابل برنامه‌ریزی می‌باشد.

ماده ۲: برنامه‌ریزی و تدوین جزئیات تقویم تحصیلی در مواردی مانند شروع سال تحصیلی، ایام امتحانی، پایان هر نیم‌سال، با رعایت ضوابط ابلاغی، بر عهده واحدهای آموزشی می‌باشد.

ماده ۳: تقویم تحصیلی پس از تنظیم توسط مدیریت واحد آموزشی، باید به تصویب شورای واحد آموزشی برسد و پس از تأیید مدیریت حوزه علمیه استان لازم‌الاجرا می‌باشد.

تبصره ۱: عده پاستفگویی مدیریت حوزه علمیه استان در مدت حداکثر دو هفته، به منزله تأیید تقویم پیشنهادی واحد آموزشی می‌باشد.

تبصره ۲: واحدهای آموزشی حداکثر تا دو هفته قبل از شروع سال تحصیلی، موظف به اعلام تقویم آموزشی نیم‌سال اول و دوم سال تحصیلی خود به مدیریت استان هستند^(۱).

ماده ۴: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و مدیریت‌های استانی می‌توانند در آغاز هر سال تحصیلی، یک روز معین را به صورت نمادین برای آغاز سال تحصیلی انتخاب نموده و نسبت به برگزاری مراسم افتتاحیه و آغاز سال تحصیلی در آن روز اقدام نمایند که تطابق آغاز دروس واحدهای آموزشی با این روز الزامی نمی‌باشد.

الف) ایام تعطیلی در سال تحصیلی؛

ماده ۵: دروس رسمی در مناسبت‌های ذکر شده در ماده‌های ۶، ۷، ۸، ۱۰ و ۱۱ تعطیل می‌باشد.

تبصره ۱: برگزاری مراسم‌های مذهبی و فرهنگی در مناسبت‌های مذکور توسط واحدهای آموزشی در این ایام بلامانع می‌باشد.

۱- در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ واحدهای آموزشی حداکثر تا دو هفته بعد از شروع سال تحصیلی نیز مجاز به ارسال تقویم تحصیلی به مدیریت حوزه علمیه استان جهت تصویب خواهی هستند.

تبصره ۲: واحدهای آموزشی می‌توانند در سایر مناسبت‌های مذهبی و یا ملی، ضمن برگزاری دروس، ساعتی از روز را به برگزاری مراسم بزرگداشتی متناسب با آن روز اختصاص دهند.

ماده ۶: ایام تعیین شده در جدول ذیل به عنوان ایام تعطیلی دروس حوزه‌های علمیه می‌باشد:

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۱	۹ محرم	تاسوعای حسینی	۱
۲	۱۰ محرم	عاشورای حسینی	۱
۳	۲۰ صفر	اربعین حسینی	۱
۴	۲۸ صفر	رحلت حضرت رسول ﷺ و شهادت امام حسن مجتبیٰ (ع)	۱
۵	آخرین روز صفر	شهادت امام رضا (ع)	۱
۶	۸ ربیع الاول	شهادت امام حسن عسگری (ع)	۱
۷	۱۷ ربیع الاول	میلاد حضرت رسول ﷺ و امام جعفر صادق (ع)	۱
۸	۳ جمادی الثانی	شهادت حضرت زهرا (ع)	۱
۹	۱۳ رجب	میلاد امیرالمومنین (ع)	۱
۱۰	۲۷ رجب	مبعث پیامبر اعظم (ص)	۱
۱۱	۱۵ شعبان	میلاد امام عصر (ع)	۱
۱۲	۲۱ رمضان	شهادت امام علی (ع)	۱
۱۳	۱ و ۲ شوال	عید فطر	۲
۱۴	۲۵ شوال	شهادت امام صادق (ع)	۱
۱۵	۱۰ ذی الحجه	عید قربان	۱
۱۶	۱۸ ذی الحجه	عید غدیر	۱
۱۷	۱ تا ۴ فروردین	ایام نوروز	۴
۱۸	۱۲ فروردین	روز جمهوری اسلامی	۱
۱۹	۱۴ خرداد	رحلت حضرت امام خمینی (ع)	۱
۲۰	۱۵ خرداد	سالروز قیام ۱۵ خرداد	۱
۲۱	۲۲ بهمن	روز پیروزی انقلاب اسلامی	۱
جمع			۲۵

ماده ۷: دروس سطوح عالی و خارج علاوه بر ایام ذکر شده در ماده ۶، در مناسبت‌های ذیل نیز برگزار نمی‌گردد:

ردیف	روز	مناسبت	تعداد روز
۱	آخر ذی القعدة	شهادت امام جواد <small>علیه السلام</small>	۱
۲	۷ ذی الحجه	شهادت امام باقر <small>علیه السلام</small>	۱
۳	۲۵ محرم	شهادت امام سجاد <small>علیه السلام</small>	۱
۴	۷ صفر	شهادت امام حسن مجتبی <small>علیه السلام</small>	۱
۵	۱۳ جمادی الاول	شهادت حضرت زهرا <small>علیها السلام</small>	۱
۶	۳ رجب	شهادت امام هادی <small>علیه السلام</small>	۱
۷	۲۵ رجب	شهادت امام کاظم <small>علیه السلام</small>	۱
۸	۳ شعبان	میلاد امام حسین <small>علیه السلام</small>	۱
جمع			۸

ماده ۸: دروس سطوح عالی و خارج حوزه‌های علمیه در ایام تبلیغی برای طلاب و اساتید طبق جدول ذیل، تعطیل می‌باشد.

ردیف	موضوع	زمان	تعداد روز
۱	ایام تبلیغی ماه محرم	از ۲۸ ذی الحجة تا ۱۳ محرم	۱۵
۲	ایام تبلیغی ماه صفر	از ۱۶ صفر تا دوم ربیع الاول	۱۶
۳	ایام تبلیغی فاطمیّه اول ^(۱)	۱۳ تا ۱۵ جمادی الاول	۳
۴	ایام تبلیغی فاطمیّه دوم	اول تا سوم جمادی الثانی	۳
۵	ایام تبلیغی ماه رمضان	از ۲۸ شعبان تا دوم شوال	۳۴
جمع			۷۱

تبصره ۱: برگزاری دروس در ایام تبلیغی برای طلاب متقاضی بلا مانع می‌باشد.

تبصره ۲: تعطیلی دروس سطح یک در ایام تبلیغی، مجاز نمی‌باشد.

ماده ۹: دروس برنامه آموزشی مدارس سفیران هدایت (بجز طلاب سال اول تحصیلی) در

۱ - با نظر شورای آموزش استان، در صورت اعزام طلاب سطوح عالی و سفیران هدایت برای تبلیغ، غیبت آن‌ها در دروس، امتحانات و ... در روزهای دوازدهم جمادی الاول و چهارم جمادی الثانی، مجاز بوده و تأثیری در محاسبه غیبت‌ها نخواهد داشت.

ایام تبلیغی محرم و ایام فاطمیه اول و دوم برگزار نمی‌گردد و در این ایام طلاب شاغل به تحصیل در این برنامه می‌توانند جهت اعزام به تبلیغ، اقدام نمایند. تبصره: آیین‌نامه طراحی تقویم تمصیلی برنامه آموزشی مدارس سفیران هدایت بجز مورد فوق، تابع آیین‌نامه سطح یک می‌باشد.

ماده ۱۰: تعطیلات تابستانی دروس حوزه‌های علمیه از ۱۶ تیرماه تا ۳۱ مرداد ماه هر سال می‌باشد و در این ایام مدارس و مدیریت‌های استانی می‌توانند به اجرای دوره آموزشی تابستانی اقدام نمایند. ماده ۱۱: هرگونه تغییر در جداول مذکور، مجاز نمی‌باشد.

ب) روزهای مجاز به برگزاری دروس رسمی در سال تحصیلی؛

ماده ۱۲: حداقل تعداد ایام درسی در سطوح و مقاطع مختلف آموزشی و همچنین برنامه‌های آموزشی مختلف، مطابق آیین‌نامه‌های آموزشی و ضوابط ابلاغی، بر اساس جدول ذیل می‌باشد:

ردیف	مقطع تحصیلی	نیم‌سال اول		نیم‌سال دوم		جمع
		ایام امتحانی	ایام درسی	ایام امتحانی	ایام درسی	
۱	سطح یک	۷	۸۵	۷	۸۵	۱۸۴ روز
۲	سطوح عالی	۵	۷۰	۵	۷۰	۱۵۰ روز
۳	دروس خارج	۱۳۰ تا ۱۵۰ روز				

تبصره: لازم است در جانمایی ایام برگزاری دروس، به گونه‌ای عمل شود که ایام درسی از حداقل ذکر شده در جدول فوق، کمتر نشود.

ماده ۱۳: ایام درسی با رعایت مقدار حداقلی ذکر شده در ماده ۱۲، توسط مدارس علمیه و در بازه زمانی از اول شهریور ماه تا پانزدهم تیرماه سال بعد، مشخص می‌گردد که پس از تأیید مدیریت حوزه علمیه استان، رعایت آن الزامی است. ماده ۱۴: ضوابط مربوط به نظام آموزشی، ساعات برگزاری دروس، جدول برنامه‌ریزی دروس، افزایش و یا کاهش ساعات درسی و ... مطابق آیین‌نامه آموزشی می‌باشد.

ماده ۱۵: برگزاری دروس در روزهای پنجشنبه برای همه سطوح و مقاطع حوزه های علمیه الزامی می باشد.

تبصره ۱: در صورتی که واحدهای آموزشی ساعات الزامی هر درس را در سایر روزها به مد نصاب لازم برسانند، ارائه دروسی مانند مدیث فوانی، افلاق و ... در روزهای پنج شنبه بلامانع می باشد.

تبصره ۲: در مقطع فارج، برگزاری دروس رسمی در روزهای پنجشنبه ضروری نبوده و اختصاص آن روز به برگزاری دروسی همچون افلاق و یا مدیث فوانی بلامانع است.

ج) روزهای امتحانی و جانمایی آن در سال تحصیلی؛

ماده ۱۶: در تدوین تقویم تحصیلی، تعیین روزهای امتحانی هر درس الزامی بوده و همراه تقویم سالانه ارائه می گردد.

ماده ۱۷: زمان برگزاری امتحان هر درس، بعد از پایان محدوده درسی و با رعایت ساعات تعیین شده برای آن می باشد و در غیر این صورت برگزاری امتحان آن درس مجاز نبوده و در صورت برگزاری امتحان، نمرات آن رسمیت ندارد.
تبصره: طلابی که مد نصاب لازم در فصول مضور در کلاس های درسی را داشته باشند، مجاز به شرکت در امتحانات آن درس هستند.

ماده ۱۸: زمان برگزاری امتحانات به جز امتحاناتی که بر عهده معاونت آموزش ستاد می باشد، توسط مدارس علمیه تعیین می گردد.

ماده ۱۹: مطابق آیین نامه آموزشی، برنامه ریزی، برگزاری، طرح سؤال^(۱) و تصحیح اوراق امتحانی بر عهده مدارس علمیه می باشد.

ماده ۲۰: برگزاری امتحانات دروسی که به صورت متمرکز از سوی معاونت آموزش ستاد طراحی می شود، در چهار نوبت در سال تحصیلی و در ایامی که کمترین اختلال را در برگزاری دروس داشته باشد، برنامه ریزی می گردد.

تبصره: زمان امتحانات دروس مذکور هر ساله توسط معاونت آموزش ستاد اعلام می گردد.

ماده ۲۱: فرآیند تدوین تقویم تحصیلی مراکز تخصصی و فقهی همانند مدارس علمیه و

۱- به جز برخی از دروس خاص که بر عهده معاونت آموزش ستاد می باشد.

دیگر واحدهای آموزشی حوزه‌های علمیه می‌باشد و پس از تأیید توسط شورای آموزش استان، لازم الاجرا خواهد بود.

د) ایام برگزاری دوره تابستانی و جانمایی آن در سال تحصیلی؛

ماده ۲۲: تعیین زمان برگزاری دوره آموزشی تابستانی، بعد از تعیین زمان شروع و پایان سال تحصیلی و با لحاظ نیم سال‌ها و زمان برگزاری امتحانات هر دو نیم سال، می‌باشد.

ماده ۲۳: زمان برگزاری دوره آموزشی تابستانی از ۱۶ تیرماه تا ۳۱ مردادماه است. تبصره: ضوابط و شرایط برگزاری دوره آموزشی تابستانی، مطابق آیین‌نامه‌های آموزشی ابلاغی است.

ماده ۲۴: با توجه به تنوع گونه‌ها و محتواهای دوره‌های آموزشی تابستانی، توجه به ضوابط و دستورالعمل‌های مربوطه در تعیین تقویم تحصیلی و زمان بندی دوره تابستانی ضروری می‌باشد.

ه) روزهای قابل استفاده برای برنامه‌های تکمیلی (تبلیغی، پژوهشی، تهنیتی و...) در ایام غیر درسی در سال تحصیلی؛

ماده ۲۵: با توجه به اینکه تعداد ایام فعالیت تحصیلی می‌تواند بیش از مقدار حداقلی الزامی مشخص شده در جدول مندرج در ماده ۱۲ باشد، مدارس می‌توانند برخی از دروس نیم سال بعد یا سایر برنامه‌های آموزشی^(۱)، پژوهشی، فرهنگی و تهنیتی خود را در این ایام برنامه‌ریزی کنند و یا اینکه با افزایش روزهای تحصیلی از حجم دروس روزانه کاسته و به این نوع از برنامه‌ها اختصاص دهند.

تبصره: الزامی کردن شرکت طلاب در برنامه‌های تکمیلی آموزشی و یا برنامه‌ها و دوره‌های مهارتی، تبلیغی، پژوهشی و ... با تصویب شورای امداد آموزشی بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۶: ارائه هرگونه برنامه غیردرسی در ایام و ساعات درسی، مجاز نمی‌باشد و برنامه‌ریزی و برگزاری هرگونه برنامه، غیر از برنامه دروس رسمی، باید در ایام و ساعاتی غیر از ساعات اختصاصی دروس رسمی باشد.

ماده ۲۷: جداول کلی تعداد ایام درسی و تعطیلی در سال تحصیلی جدید:
ماده ۲۸: ایام درسی و تعطیلی حوزه های علمیه در سال تحصیلی جدید به شرح ذیل می باشد که مدارس لازم است با لحاظ نکات ذکر شده در آیین نامه، به لحاظ جانمایی ایام تحصیلی، درسی و تعطیلی بپردازند.

الف) سطح یک؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۸۴ روز

تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی	وضعیت		سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳
	تعداد روزهای تعطیلی	تعداد روزهای درسی	
۶۸ (روز مازاد)	۸۲	۲۵۲	

ب) سطوح عالی؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۵۰ روز

تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی	وضعیت		سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳
	تعداد روزهای تعطیلی	تعداد روزهای درسی	
۶۵ (روز مازاد)	۱۱۹	۲۱۵	

ج) دروس خارج؛ مقدار ایام تحصیلی الزامی مورد نیاز: ۱۳۰ تا ۱۵۰ روز (گزارش ذیل بر مبنای عدد ۱۵۰ روز درسی انجام شده است)

تعداد روزهای مازاد بر ایام تحصیلی الزامی	وضعیت		سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳
	تعداد روزهای تعطیلی	تعداد روزهای درسی	
۳۶ (روز مازاد)	۱۴۸	۱۸۶	

پیوست ۳: دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

مقدمه:

به منظور ساماندهی پذیرش و گزینش طلابی که دروس حوزوی را به صورت آزاد یا در مدارس غیر از مدارس تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه^(۱) گذرانده‌اند و از سابقه تحصیلی رسمی و مطابق با ضابطه برخوردار نیستند، دستورالعمل نحوه پذیرش طلاب فاقد تحصیلات تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، مستند به مصوبه ۱۰۸۸ شورای عالی تدوین گردید.

ماده ۱: افرادی که دروس مقدمات و یا سطح یک را به صورت آزاد و خارج از برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه گذرانده‌اند، می‌توانند با شرایط مندرج در این دستورالعمل، حسب مورد در امتحانات مربوطه شرکت کرده و در صورت قبولی مطابق ضوابط، در حوزه علمیه پذیرش و کد تحصیلی دریافت نمایند.

شرایط ثبت نام، مدارک لازم و نحوه ثبت نام

ماده ۲: شرایط ثبت نام عبارت است از:

- ۱) گذراندن دروس مصوب مقدمات و یا سطح یک؛
- ۲) داشتن سلامت جسمی و روحی؛
- ۳) داشتن شرایط عمومی پذیرش^(۲)؛
- ۴) احراز صلاحیت گزینشی توسط مرکز امور صیانتی؛
- ۵) داشتن حداکثر ۴۰ سال سن؛
- ۶) عدم سابقه اخراج و انصراف از حوزه‌های علمیه.

ماده ۳: مدارک لازم جهت تشکیل پرونده عبارت است از:

۱- طلاب حوزه‌های علمیه اصفهان و خراسان مشمول این مصوبه نمی‌شوند.
۲- الف. برخورداری از صلاحیت‌های اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی. ب. اعتقاد و التزام عملی به ولایت فقیه و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران. ج. داشتن تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

- ۱) مدارک شناسایی (کپی شناسنامه، کارت ملی و عکس ۳×۴ جدید)؛
- ۲) حداقل مدرک تحصیلی سیکل؛
- ۳) ارائه سلامت جسمی و روحی از مرکز مشاوره حوزه‌های علمی؛
- ۴) ارائه گواهی عدم مشمولیت (کارت معافیت یا پایان خدمت)؛
- ۵) ارائه گواهی معتبر از اساتید یا واحد آموزشی؛
- ۶) تعهد مبنی بر عدم اشتغال تمام وقت رسمی حین پذیرش نهایی؛
- ۷) تکمیل فرم ثبت نام.

روش ثبت نام:

ماده ۴: طلاب جهت ثبت نام و تشکیل پرونده به مدیریت استان محل سکونت خود مراجعه نمایند.

تبصره: مدیریت‌های استانی قبل از تشکیل پرونده جهت آشنایی با وضعیت و سوابق تمصیلی متقاضی و صلاحیت عمومی، مصاحبه مصوری از داوطلب اذ نمایند.

ماده ۵: پس از بررسی شرایط و نهایی شدن ثبت نام متقاضی، پرونده جهت اخذ مجوز به معاونت آموزش ستاد ارسال می‌گردد.

ارزشیابی علمی

ماده ۶: ارزشیابی علمی مشتمل بر امتحان شفاهی و کتبی می‌باشد.

۱. ارزشیابی علمی شفاهی

الف: موضوعات مصاحبه و ارزشیابی علمی شفاهی متقاضیان مقطع مقدمات:

رتبه	موضوع ارزشیابی	نام کتاب	امتیاز
۱	تفسیر قرآن	تفسیر نمونه سوره مبارکه مائده	۱۵
۲	تجوید و روخوانی	روان خوانی و تجوید آقایان حبیبی و شهیدی	۱۵
۳	احکام	آموزش احکام استاد فلاح زاده	۱۰
۴	صرف و نحو	صرف ساده - شرح ابن عقیل - مغنی الادیب	۳۰
۵	بلاغت	جواهر البلاغه	۱۰
۶	منطق	المنطق مرحوم مظفر	۲۰
جمع امتیازات:			۱۰۰

ب: موضوعات مصاحبه و ارزشیابی علمی شفاهی متقاضیان مقطع سطح یک:

امتیاز	نام کتاب و محدوده	موضوع ارزشیابی	ردیف
۵	تفسیر نمونه سوره مبارکه مائده	تفسیر قرآن	۱
۱۰	روانخوانی و تجوید آقایان حبیبی و شهیدی	تجوید و روخوانی	۲
۱۰	آموزش احکام استاد فلاح زاده	احکام	۳
۱۵	صرف ساده - شرح ابن عقیل - مغنی الادیب	صرف و نحو	۴
۱۰	جواهر البلاغه	بلاغت	۵
۱۰	المنطق مرحوم مظفر	منطق	۶
۲۰	شرح لمعه	فقه	۷
۲۰	اصول الفقه مرحوم مظفر	اصول	۸
۱۰۰	جمع امتیازات:		

ماده ۷: حداقل امتیاز قبولی برای متقاضیان، اخذ ۷۰ از ۱۰۰ امتیاز در جمع امتیازات می‌باشد.

ماده ۸: در صورت مردودی در ارزشیابی علمی شفاهی، داوطلب می‌تواند تنها برای یکبار دیگر و پس از دو سال مجدداً در ارزشیابی شرکت نماید.
تبصره ۱: افرادی که امتیاز ارزشیابی علمی شفاهی آن‌ها در ارزشیابی دوم، بین ۵۰ تا ۷۰ باشد، فقط برای یک مرتبه دیگر و پس از گذشت حداقل سه ماه، می‌توانند مجدداً در ارزشیابی علمی شرکت نمایند.

تبصره ۲: در فواست تجدید نظر نسبت به امتیاز علمی فقط برای یک مرتبه پذیرفته خواهد شد و پس از بازبینی فایل صوتی جلسه ارزیابی، توسط استاد دوم، میانگین نمره اخذ شده توسط دو استاد ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۹: ایثارگران و خانواده‌های آنان مطابق «قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران» و همچنین حافظان حداقل نصف قرآن کریم یا نهج البلاغه و یا صحیفه سجادیه در صورت عدم کسب نمره قبولی در ارزشیابی علمی شفاهی اول و دوم، فقط برای یک بار دیگر و پس از یک سال، می‌توانند در ارزشیابی علمی شفاهی با ارائه گواهی معتبر شرکت نمایند.

۲. ارزشیابی علمی کتبی

ماده ۱۰: در صورت اخذ امتیاز لازم در ارزشیابی علمی شفاهی، داوطلب موظف به شرکت در آزمون جامع کتبی مقطع ادبیات می‌باشد.

ماده ۱۱: آزمون کتبی مقطع ادبیات در موضوعات «صرف، نحو، بلاغت، منطق، عقائد و احکام» به صورت مستقل برگزار شده و عناوین، متون و محدوده‌های آزمون طبق جدول ذیل به صورت متمرکز برگزار می‌گردد:

ردیف	موضوع امتحان کتبی	نام کتاب و محدوده	تعداد سوال هر کتاب
۱	صرف	صرف ساده تمام کتاب	۲۰
۲	نحو	شرح ابن عقیل - مغنی الادیب باب اول و رابع	۲۰
۳	بلاغت	جواهر البلاغه تمام کتاب	۲۰
۴	منطق	المنطق مرحوم مظفر تمام کتاب	۲۰
۵	عقاید	شیعه در اسلام	۲۰
۶	احکام	آموزش احکام آقای فلاح زاده	۲۰

ماده ۱۲: امتحانات جامع کتبی به صورت یکجا و دوبار در هر سال برگزار می‌شود. تبصره: امتحان جامع توسط ستاد طرح سوال و در مدیریت‌های استانی و در زمان بندی‌های که توسط معاونت آموزش اعلام می‌شود برگزار خواهد شد.^(۱)

ماده ۱۳: ارزشیابی هر کدام از امتحانات جامع کتبی از ۲۰ نمره محاسبه شده و کسب حداقل نمره ۱۲ در هر درس و اخذ معدل ۱۴ در تمامی دروس الزامی می‌باشد. تبصره ۱: در صورت درخواست طلبه نسبت به تمدید نظر در نمرات آزمون جامع کتبی ادبیات، نمرات بین ۱۰ تا ۱۴ فقط برای یک بار مطابق ضوابط اقدام خواهد شد. تبصره ۲: در صورت قبولی در سه درس از دروس آزمون جامع کتبی و افز معدل ۱۴ در آن‌ها، متقاضی می‌تواند یکبار دیگر در امتحان درسی که نمره قبولی کسب نکرده است، شرکت نماید.

ماده ۱۴: متقاضیان مقطع ادبیات در صورت قبولی در آزمون جامع کتبی پس از اخذ

۱- با توجه به جدید بودن مصوبه تا اطلاع ثانوی کلیه امتحانات (کتبی و شفاهی) در معاونت آموزش ستاد برگزار می‌گردد و پس از بررسی حسب مورد به مدیریت‌های استانی واگذار خواهد شد.

کد تحصیلی جهت ادامه تحصیل از پایه ۴ به یکی از مدارس استان محل سکونت خود معرفی می‌شوند.

ماده ۱۵: متقاضیان مقطع سطح یک در صورت موفقیت در آزمون جامع کتبی امتحانات کلیه دروس پایه‌های ۴، ۵، ۶ مطابق جدول دروس آیین‌نامه آموزشی هر سال تحصیلی از آن‌ها اخذ می‌گردد.

ماده ۱۶: متقاضیان باید کلیه دروس پایه‌های ۴ تا ۶ را حداکثر طی دو سال تحصیلی امتحان دهند.

تبصره ۱: متقاضی می‌تواند مجموع دروس پایه‌های مذکور را در یک نوبت امتحانی و یا به تدریج و طی دو سال انتقاب کرده و آزمون دهد؛

تبصره ۲: امتحانات کتبی پایه‌های ۴ تا ۶ در دو نوبت نیم‌سال اول (دی ماه) و نیم‌سال دوم (فردادماه) برگزار خواهد شد؛

تبصره ۳: طرح سوال امتحانات کتبی این دروس توسط ستاد طرح شده و در ایام امتحانات همزمان به کل کشور ارسال خواهد شد.

ماده ۱۷: نمره قبولی در امتحانات کتبی فقه و اصول ۱۴ و در دیگر مواد امتحانی ۱۲ می‌باشد. (۱)

تبصره: در صورت قبولی در ۳ درس و افذ معدل ۱۴ در آن‌ها، متقاضی می‌تواند یکبار دیگر در امتحان درسی که نمره قبولی کسب نکرده است، شرکت نماید.

ماده ۱۸: اخذ معدل ۱۴ در مجموع امتحانات کتبی (پایه‌های ۴ و ۵ و ۶) الزامی می‌باشد.

ماده ۱۹: بعد از قبولی در آزمون‌های کتبی، متقاضی باید در امتحان شفاهی پایان سطح یک، مطابق ضوابط و شرایط امتحانات شفاهی، شرکت و نمره قبولی را کسب نماید.

ماده ۲۰: پذیرش و صدور کد تحصیلی داوطلب به صورت رسمی، پس از قبولی در تمام مراحل و آزمون‌های مذکور در این دستورالعمل و پس از احراز تمامی

صلاحیت‌های گزینشی خواهد بود و پس از آن طلبه می‌تواند از خدمات حوزه‌های علمیه، مطابق ضوابط استفاده نماید.

ماده ۲۱: جواز تلبس و مدرک رسمی سطوح تحصیلی طلابی که تمامی مراحل سابق الذکر را با موفقیت به پایان رسانده باشند، دو سال پس از تاریخ اخذ کد تحصیلی رسمی، صادر و تحویل خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که طلبه دوره تمصیلی فود را قبل از دریافت کد رسمی در مدارس علمیه غیر تمت پوشش مرکز مدیریت موزه‌های علمیه گذرانده باشد، مشروط به ارائه مستندات لازم، صدور مجوز تلبس و مدارک علمی سطوح، پس از اخذ کد رسمی بلامانع می‌باشد؛

تبصره ۲: ارائه گواهی‌های لازم برای طلبه در طول دو سال مذکور مطابق با ضوابط ابلاغی بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۲: در صورت عدم موفقیت متقاضی مطابق بندهای این دستورالعمل، یا انصراف وی درخواست متقاضی منتهی شده و ثبت نام و پذیرش مجدد وی امکان‌پذیر نخواهد بود.

ماده ۲۳: در صورت عدم موفقیت و پذیرش به عنوان طلبه رسمی در حوزه علمیه، نمرات اخذ شده در امتحانات مذکور در این دستورالعمل، غیر قابل تأیید و گواهی می‌باشد.

۱) متقاضیان شرکت در آزمون‌های سطوح دو و سه پس از قبولی و پذیرش، در پایان سطح یک، باید دروس سطح دو و سه خود را به یکی از طرق ذیل بگذرانند:
مطابق آیین‌نامه آموزشی حضوری (پایه به پایه و با حضور در کلاس مطابق ضوابط مربوطه)؛

۲) شرکت در امتحانات هر دو پایه حداکثر در یک سال تحصیلی بدون نیاز به شرکت در کلاس با شرط نمره قبولی ۱۴ در کلیه دروس.

تبصره ۱: شرکت در امتحانات به روش دوم، پس از اتمام مستندات مربوط به گذراندن دروس مربوطه به صورت مضموری یا افزودنی علمی شفاهی و با مجوز کمیسیون آموزش امکان‌پذیر است؛

تبصره ۲: تأیید مستندات گذراندن سطح دو و سه و ارزشیابی علمی آن به عهده معاونت آموزش ستاد می‌باشد.

تبصره ۳: امتحانات سطح ۲ و ۳ طبق بند ۲ همین ماده با طرح سوال از طرف معاونت آموزش ستاد و برگزاری در مدیریت استان براساس جدول درسی مصوب و ابلاغی معاونت آموزش ستاد برگزار خواهد شد.

ماده ۲۴: موارد خاص در کمیسیون آموزش حوزه‌های علمیه رسیدگی شده و در صورت تأیید می‌توانند تشکیل پرونده دهند.

ماده ۲۵: با توجه به این دستورالعمل، مفاد ماده‌های ۱۰ و ۱۸ مصوبه ۴۴ شورای عالی آموزش حوزه‌های علمیه در این خصوص، به همراه کلیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط، ملغی می‌گردد.

پیوست ۴: آیین نامه گروه علمی - تربیتی

(واحدهای آموزشی حوزه های علمیه، سطوح عالی و دروس خارج)

مقدمه: در راستای تقویت و ارتقاء سطح علمی و تربیتی حوزه های علمیه و سیاست های شورای عالی و اجرای ماده ۲۰ و بند الف ماده ۱۶ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی و به منظور بهره مندی هر چه بیشتر از توانایی های اساتید حوزه های علمیه بصورت سازمانی، آیین نامه تشکیل گروه های علمی - تربیتی تدوین گردیده است.

بخش اول- کلیات

ماده ۱: تعاریف

۱) واحدهای آموزشی: مدارس علمیه سطح یک و دو تا چهار (سطوح عالی و خارج) دوره های بلندمدت و سطح دو و سه دوره های کوتاه مدت و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی که دارای مجوز رسمی فعالیت، از شورای گسترش هستند.

۲) دروس سطوح عالی و خارج: دروس سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم که در مدارس عالی رسمی مورد تأیید مرکز مدیریت حوزه های علمیه، تدریس می شود.
۳) گروه علمی - تربیتی در واحدهای آموزشی متشکل از مدیر، معاونان تہذیب، آموزش، پژوهش و تعدادی از اساتید واجد شرائط واحد آموزشی است و در سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم، متشکل از جمعی از اساتید سطوح عالی و خارج حسب مورد است که برابر مقررات و شرح وظایف تعیین شده در این آیین نامه فعالیت می نماید.

۴) مدیر گروه: یک نفر از اعضای گروه که برابر شرح وظایف تعیین شده در این آیین نامه، مسئولیت گروه را بر عهده دارد.

۵) دبیر گروه: یک نفر از اعضای گروه که برابر شرح وظایف تعیین شده در این

آیین‌نامه انجام وظیفه نموده و مسئولیت پیگیری تحقق مصوبات گروه را بر عهده دارد.

۶) استاد: (۱) استاد حوزه علمیه که براساس مصوبه ۹۴۴ شورای عالی حوزه‌های علمیه، مراحل جذب و گزینش او انجام پذیرفته است و در واحدهای آموزشی تحت برنامه مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه یا در مدرسه‌های رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس دارد.

۷) کمیته تخصصی مشورتی: متشکل از تعدادی از اعضای گروه و کارشناسان و صاحب‌نظران حوزوی یا غیر حوزوی بوده که با صلاحدید گروه، تشکیل شده و عهده‌دار امور کارشناسی و تحقیقات مورد نظر گروه، است.

۸) در این آیین‌نامه گروه علمی - تربیتی به اختصار گروه نامیده می‌شود.
ماده ۲: اهداف

۱- ارتقاء و تقویت علوم حوزوی، خصوصاً در فقه معاصر؛

۲- تقویت و تثبیت طرح ساماندهی دروس خارج و هدایت تحصیلی طلاب؛

۳- تقویت و ارتقای سطح علمی (آموزشی، پژوهشی) و تربیتی طلاب؛

۴- تقویت کارشناسی امر تدوین برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت ارتقای سطح علمی، مهارتی و دانشی اساتید و طلاب؛

۵- ارتقای کیفی فعالیت اساتید؛

۶- تقویت جایگاه اساتید در تولید علم و نظریه پردازی؛

ماده ۳: اصول و ارزش‌های اساسی در فعالیت گروه‌های علمی - تربیتی

۱- حاکمیت معارف قرآن و اهلیت علیهم السلام

۲- جامع‌نگری و داشتن برنامه‌های کلان در راستای سیاست‌های شورای عالی و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛

۱- ماده ۲ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی: استاد حوزه علمیه روحانی فاضلی است که برخوردار از توانایی لازم جهت تعلیم و تربیت طلاب علوم دینی در یکی از علوم مورد نیاز حوزه‌های علمیه می‌باشد.

۳- تأکید بر فعالیت‌های گروهی؛

۴- تخصص‌گرایی در فعالیت‌های آموزشی، تربیتی و پژوهشی؛

۵- توجه ویژه به پژوهش‌های بنیادی^(۱) و راهبردی^(۲).

بخش دوم- اقسام گروه‌های واحدهای آموزشی (قم و شهرستان‌ها)، اعضاء، شرایط و وظایف آنان:

ماده ۴: واحدهای آموزشی متناسب با تعداد طلاب، مواد درسی و اساتید واحد آموزشی، موظف به تشکیل یک تا ۵ گروه به شرح ذیل می‌باشند:

۱) فقه و اصول؛

۲) علوم قرآن و حدیث؛

۳) کلام و علوم عقلی؛

۴) ادبیات عرب؛

۵) دروس تخصصی و مهارتی (دروسی که تحت ۴ عنوان فوق قرار نمی‌گیرند)؛
تبصره ۱: واحدهای آموزشی متناسب با سطح علمی، مواد درسی و تعداد اساتید واجد شرایط
فود، اقدام به تشکیل گروه‌های فوق‌الذکر می‌نمایند و پنانچه فاقد مد نصاب اساتید
تصین شده باشند، متناسب با سطح علمی، مواد درسی و اساتید واجد شرایط، برای چند
عنوان فوق، یک گروه تشکیل می‌دهند.

تبصره ۲: در مراکز تخصصی، متناسب با هر رشته، گروه علمی - تربیتی تشکیل می‌شود.

ماده ۵: اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی

۱- مدیر واحد آموزشی؛

۲- معاون تهذیب، آموزش و پژوهش؛

تبصره ۱: واحدهای آموزشی که برابر ضوابط مربوطه دارای یک معاون می‌باشند، معاون
مربوطه عضو گروه علمی - تربیتی است.

۱- پژوهش پایه.

۲- پژوهش کاربردی.

تبصره ۲: عضویت رسمی و ثابت معاونان، منوط به داشتن مکم تدریس است و چنانچه فاقد مکم تدریس باشند مسبب موضوع، در جلسه گروه، دعوت می‌شوند.

۳- تعداد ۳ الی ۷ استاد از اساتید واحدهای آموزشی برابر جدول ذیل:

تعداد اساتید	تعداد اساتید عضو	کمتر از ۶۰ طلبه	از ۶۱ تا ۱۵۰ طلبه	از ۱۵۱ تا ۲۰۰ طلبه
۳ تا ۴ استاد	۴ تا ۵ استاد	۴ تا ۵ استاد	۵ تا ۷ استاد	

تبصره: واحدهای آموزشی که بیش از ۲۰۰ نفر طلبه دارند در مقابل هر ۱۰۰ طلبه، با صلاحدید گروه، یک استاد به اساتید عضو گروه اضافه می‌شود.

ماده ۶: اساتید عضو گروه، از بین اساتید واجد شرایط مندرج در مصوبه ۹۴۴ شورای عالی که در بین اساتید از سوابق علمی و تجربی لازم برخوردارند، با پیشنهاد مدیر و تأیید گروه علمی - تربیتی واحد آموزشی انتخاب شده و در استان‌ها به مدیریت استان و در حوزه علمیه قم به معاونت آموزش ستاد پیشنهاد می‌شوند.

ماده ۷: مدیر گروه از بین اعضای گروه که از سطح علمی و مدیریتی لازم برخوردار است و دبیر گروه از بین اعضاء، ترجیحاً از بین معاونان عضو ثابت گروه، توسط اعضاء انتخاب و از طریق مدیر واحد آموزشی در شهرستان‌ها به مدیریت استان و در قم به معاونت آموزش ستاد، پیشنهاد می‌شوند.

ماده ۸: نحوه صدور احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در مرحله اول تشکیل گروه‌ها، به شرح ذیل است:

پس از بررسی و تأیید مدیریت استان در شهرستان‌ها و بررسی و تأیید مدیران واحدهای آموزشی در حوزه علمیه قم، مراتب به معاونت آموزش ستاد اعلام می‌شود و پس از بررسی و تأیید نهایی معاونت آموزش، احکام برای مدت دو سال به شرح ذیل صادر می‌شود:

الف: احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در واحدهای آموزشی شهرستان‌ها، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیران حوزه‌های علمیه استانی صادر می‌شود؛

ب: احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در واحدهای آموزشی حوزه علمیه قم، توسط معاون آموزش ستاد صادر می‌شود.

ماده ۹: در مراحل بعدی (پایان مرحله اول «دو سال») احکام مدیران در شهرستان‌ها توسط مدیر حوزه علمیه استان پس از تأیید معاونت آموزش ستاد و در حوزه علمیه قم توسط معاون آموزش ستاد، تمدید و صادر می‌شود و احکام سایر اعضاء و دبیران و اعضای جدید، در شهرستان‌ها، پس از تأیید مدیریت استان، و در حوزه علمیه قم، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیر رسمی واحد آموزشی تمدید و صادر می‌شود.

تبصره: پناجه و امد آموزشی فاقد مدیر رسمی باشد، امکا دبیران و سایر اعضاء در استان‌ها توسط مدیر استان و در موزه علمیه قم توسط معاون آموزش ستاد تمدید و صادر می‌شود.

ماده ۱۰: عزل و پذیرش استعفای مدیر و دبیر گروه پس از صدور رأی گروه، لازم است به تأیید مدیر واحد آموزشی برسد.

ماده ۱۱: هر یک از اساتید عضو گروه، حداکثر می‌توانند عضو دو کمیته تخصصی باشند لکن با تأیید گروه، شرکت در بیش از دو کمیته بلامانع است.

ماده ۱۲: شرایط اعضاء:

۱۲/۱- مدیر و معاونان واحد آموزشی که عضو گروه‌های علمی - تربیتی واحد آموزشی می‌شوند لازم است برابر آیین‌نامه مدیریت مدارس، مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی «مصوبه ۷۳۵ و ۶۲۴ شورای عالی»، مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد؛

۱۲/۲- اساتید واحد آموزشی که عضو گروه‌های علمی - تربیتی می‌شوند لازم است برابر مصوبه ۹۴۴ شورای عالی (آیین‌نامه جذب، پذیرش و ساماندهی اساتید حوزه‌های علمیه) مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد و دارای مجوز تدریس حداقل یک درس از دروس مرتبط با عنوان گروه، باشند؛
تبصره ۱: اولویت با اساتیدی است که دارای شرایط ذیل هستند:

الف: برخوردار از سابقه تدریس و فعالیت پژوهشی و تربیتی بالاتر؛

ب: تألیف کتاب یا مقاله علمی مورد تأیید مراکز مربوطه؛

ج: شرکت در کارگاه‌های دانش‌افزایی و مهارت‌های تدریس؛

د: اشتغال تمام‌وقت در واحد آموزشی.

تبصره ۷: اساتید افلاق و مشاوریین تربیتی که دارای مجوز هستند، می‌توانند عضو گروه‌های علمی، تربیتی باشند.

ماده ۱۳: هر گروه در صورت نیاز به کار کارشناسی در مباحث آموزشی، پژوهشی و تربیتی، می‌تواند یک یا چند کمیته تخصصی مشورتی تشکیل دهد.

ماده ۱۴: اعضای کمیته تخصصی که عضو گروه نمی‌باشند با پیشنهاد مدیر گروه و تأیید گروه از بین اساتید واحد آموزشی و سایر مدارس و کارشناسان حوزوی یا غیرحوزوی انتخاب می‌شوند.

بخش سوم- وظایف گروه‌های واحدهای آموزشی

ماده ۱۵: وظایف گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی در چهار بخش به شرح ذیل است:

الف: برنامه‌ریزی، متون و محتوای درسی

۱- پیشنهاد برنامه‌ها و طرح‌های آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی، بر اساس سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مصوب در راستای ارتقاء سطح علمی، تربیتی و پژوهشی طلاب؛

۲- همکاری در تهیه و پیشنهاد برنامه بلندمدت (پنج ساله) میان مدت (دو ساله) و کوتاه مدت (یک ساله) آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی واحد آموزشی؛

۳- ارائه پیشنهادهای اصلاحی پیرامون ضوابط و دستورالعمل‌های آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی؛

۴- بررسی متون و محتوای درسی و سرفصل‌ها و ارائه پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی؛

۵- بررسی و پیشنهاد دروس اقتضایی متناسب با نیاز منطقه و سطح علمی واحد آموزشی.

ب: واحد آموزشی

۶- پیشنهاد رشته تخصصی و گرایش‌های مورد نیاز، متناسب با سطح علمی و امکانات واحد آموزشی؛

۷- ارزیابی و ارزشیابی روند آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی واحد آموزشی و شناسایی آسیب‌ها، مشکلات، کمبودها و ارائه راهکارهای لازم؛

۸- بررسی و پیشنهاد توسعه کمی واحد آموزشی (پذیرش طلبه، انتقالی، میهمان)

ج: اعضای گروه‌های علمی - تربیتی و اساتید

۹- پیشنهاد برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های دانش‌افزایی و فرصت‌های مطالعاتی برای اساتید؛

۱۰- بررسی و ارائه راهکارهای ارتقای سطح توانمندی علمی، تربیتی و پژوهشی اعضای گروه و سایر اساتید؛

۱۱- بررسی و معرفی منابع علمی - تربیتی مورد نیاز اعضای گروه و سایر اساتید؛

۱۲- مشاوره‌های لازم به اساتیدی که جدیداً بکار گرفته می‌شوند؛

۱۳- پیشنهاد برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی؛

۱۴- برنامه‌ریزی جهت راه‌اندازی و اداره نشریه تخصصی گروه، پس از تصویب مراجع ذی‌ربط؛

۱۵- مشارکت در طرح و ارزیابی سئوالات امتحانی، تصحیح اوراق و کم و کیف امتحان شفاهی و آزمون‌های مختلف؛

۱۶- ارائه مشاوره‌های لازم به معاون آموزش در تقسیم دروس بین اساتید برابر ضوابط و توانایی‌های اساتید و ارزیابی‌های انجام گرفته؛

د: طلاب:

۱۷- بررسی و تصویب موضوع و طرح نامه پایان نامه‌ها و تأیید اساتید راهنما، مشاور و داور، برابر ضوابط و آیین‌نامه‌های مربوطه و اختیارات واگذار شده به واحدهای آموزشی؛

۱۸- بررسی و تصویب تحقیقات کلاسی و پایانی طلاب و ارائه مشاوره و راهنمایی‌های لازم و انجام نظارت و ارزیابی‌های مربوطه؛

۱۹- برنامه‌ریزی جهت ارائه مشاوره علمی، تربیتی به طلاب؛

۲۰- همکاری جهت تشکیل انجمن‌های علمی تخصصی طلاب و ارائه مشورت‌های لازم به آنان؛

۲۱- پیشنهاد برگزاری مسابقات، المپیادها و اردوهای علمی - تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی برای طلاب و کلاس‌ها و برنامه‌های فوق العاده برای آنان و هماهنگ‌سازی فعالیت‌های تربیتی، آموزشی، پژوهشی؛

۲۲- تدوین برنامه‌ها و فعالیت‌های سالانه گروه و ارزیابی عملکرد سالانه آن؛

ماده ۱۶: وظایف کمیته‌های تخصصی مشورتی

گروه‌های علمی - تربیتی در راستای تحقق وظایف خود، حسب صلاحدید گروه، با دعوت از اساتید و صاحب‌نظران خارج از گروه، اقدام به تشکیل کمیته تخصصی (متشکل از تعدادی از اعضای گروه و صاحب‌نظران خارج از گروه) نموده تا بصورت تخصصی نسبت به طرح‌ها و برنامه‌های مربوطه، کارشناسی لازم انجام پذیرد و نتایج جهت تصمیم‌گیری به گروه ارائه شود.

بخش چهارم - گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم

الف: تعداد گروه‌ها، اعضا و شرایط آنان

ماده ۱۷: اقسام گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم عبارت است از:

۱) فقه و اصول؛

۲) علوم قرآن و حدیث؛

۳) کلام و علوم عقلی؛

۴) دروس تخصصی (دروسی که تحت ۳ عنوان فوق‌الذکر قرار نمی‌گیرند)

ماده ۱۸: اساتید عضو گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج، لازم است برابر مصوبه ۹۴۴ شورای عالی مراحل جذب و گزینش آن‌ها انجام گرفته باشد و دارای مجوز تدریس حداقل یک درس از دروس مرتبط با عنوان گروه باشند و در مدرسه‌های رسمی حوزه علمیه قم اشتغال به تدریس داشته و یا در مراکز مورد تأیید مرکز مدیریت حوزه‌های علمییه، اشتغال به پژوهش داشته باشند. تبصره ۱: اولویت با اساتیدی است که دارای شرایط ذیل هستند.

الف: برخوردار از سابقه تدریس و فعالیت پژوهشی و تربیتی بالاتر؛

ب: تألیف کتاب یا مقاله علمی مورد تأیید مراکز مربوطه؛

ج: شرکت در کارگاه‌های دانش‌افزایی و مهارت‌های تدریس؛

د: اشتغال تمام وقت.

تبصره ۲: اساتید افلاق و مشاورین تربیتی که دارای مجوز هستند، می‌توانند مسبب مورد عضو گروه‌های علمی - تربیتی باشند.

ماده ۱۹: گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج، متشکل از حداقل ۵ و حداکثر ۸ استاد می‌باشد که توسط مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم برابر آیین‌نامه گروه‌های علمی - تربیتی انتخاب و به معاونت آموزش ستاد، پیشنهاد می‌شوند و پس از تأیید اعضاء، توسط معاونت آموزش ستاد، گروه‌ها در اولین جلسه، از بین اعضاء، ۱ نفر را به عنوان مدیر و ۱ نفر را به عنوان دبیر انتخاب نموده و جهت معرفی به معاونت آموزش ستاد، به مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم پیشنهاد می‌نمایند.

ماده ۲۰: نحوه صدور احکام مدیران، دبیران و سایر اعضای گروه‌های علمی - تربیتی در مرحله اول تشکیل گروه‌ها، به شرح ذیل است:

پس از بررسی و تأیید مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم، مراتب به معاونت آموزش ستاد اعلام می‌شود و معاونت آموزش پس از بررسی و تأیید نهایی، احکام مدیران را با امضای مدیر محترم حوزه‌های علمیه و احکام دبیران و سایر اعضا را، با امضای معاون آموزش ستاد، برای مدت دو سال صادر و ابلاغ می‌نماید و در مراحل بعدی (پایان مرحله اول «دو سال») احکام مدیران توسط معاون آموزش ستاد، تمدید و صادر می‌شود و احکام سایر اعضا و دبیران و اعضای جدید، پس از تأیید معاونت آموزش ستاد، توسط مدیر سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم تمدید و صادر می‌شود.

تبصره: عزل یا پذیرش استعفای مدیر و دبیر گروه پس از صدور رأی گروه، لازم است به تأیید مدیریت سطوح عالی قم برسد.

ماده ۲۱: مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم جهت اعمال نظارت‌های لازم، یک نفر از اساتید عضو گروه را به عنوان نماینده خود تعیین و به گروه معرفی می‌نماید.

ماده ۲۲: شورای معاونین مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، متناسب با گستره طرح هدایت تحصیلی و پژوهش‌ها و مباحث علمی و تربیتی مورد نیاز معاونت‌های ذی‌ربط و متناسب با ساماندهی دروس خارج خصوصاً در فقه معاصر، تعداد گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم را پس از پیشنهاد مدیریت سطوح عالی قم و تأیید معاونت آموزش، تعیین می‌نماید و براساس آن مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم، گروه‌ها را تشکیل می‌دهد.

ماده ۲۳: مسئولیت نظارت بر فعالیت و تشکیل جلسات گروه‌ها و رسیدگی به امور اداری و مالی گروه‌ها، به عهده مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه

قم می‌باشد و هدایت و نظارت عالی بر فعالیت کیفی گروه‌ها، حسب مورد به عهده معاونت‌های آموزش، تهذیب و پژوهش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه است.

تبصره: اداره‌ای تمت عنوان اداره گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج موزه علمیه قم در مدیریت سطوح عالی قم تشکیل می‌شود که عهده‌دار وظایف مربوطه می‌باشد.

ب: وظایف

ماده ۲۴: وظایف گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم

- ۱- پیشنهاد برنامه‌ها و طرح‌های مربوط به ارتقای سطح آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی تبلیغی طلاب، براساس سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مصوب؛
- ۲- تدریس براساس موضوعات تعیین شده و انجام پژوهش‌های مورد نیاز؛
- ۳- همکاری با مراکز ذی‌ربط در تأیید موضوع پایان‌نامه‌ها و ارزیابی پایان‌نامه‌های طلاب و آمادگی جهت انتخاب به عنوان استاد راهنما، مشاور و داور؛
- ۴- پیشنهاد برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های دانش‌افزایی برای اساتید؛
- ۵- پیشنهاد برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی؛
- ۶- ارزیابی و ارزشیابی روند آموزشی، تربیتی، پژوهشی و فرهنگی تبلیغی و شناسایی آسیب‌ها، مشکلات، کمبودها و ارائه راهکارهای لازم؛
- ۷- مشارکت در ارزیابی سئوالات امتحانی، تصحیح اوراق و کَم و کیف امتحان شفاهی و آزمون‌های مختلف؛
- ۸- همکاری جهت تشکیل انجمن‌های علمی تخصصی طلاب و ارائه مشورت‌های لازم به آنان؛
- ۹- بررسی متون درسی و سرفصل‌ها و ارائه پیشنهاد‌های اصلاحی و تکمیلی، حسب درخواست مسئولان ذی‌ربط؛
- ۱۰- تدوین برنامه‌ها و فعالیت‌های سالانه گروه و ارزیابی عملکرد سالانه آن.

بخش پنجم - وظایف مدیران و دبیران گروه‌های واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج و اساتید عضو

ماده ۲۵: وظایف مدیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج:

- ۱- اجرای سیاست‌ها و راهبردهای ابلاغی از سوی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛
- ۲- نظارت بر فعالیت‌های گروه و ابلاغ برنامه‌ها و وظایف اعضای گروه و تقسیم کار بین اعضا؛
- ۳- برآورد و پیشنهاد بودجه سالانه گروه؛
- ۴- شناسایی مشکلات و محدودیت‌های فعالیت گروه و ارائه راهکارهای اصلاحی؛
- ۵- اداره جلسات و تأیید و ابلاغ دستور جلسات گروه؛
- ۶- ارزیابی عملکرد اعضای گروه و اعلام نتیجه به مدیریت واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛
- ۷- تلاش در جهت تهیه و به روز کردن منابع و امکانات مورد نیاز گروه (کتاب، نشریات، منابع الکترونیکی، امکانات رایانه‌ای) از طریق مدیریت واحدهای آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛
- ۸- انجام کلیه مکاتبات رسمی گروه با واحد آموزشی یا مدیریت سطوح عالی و خارج حوزه علمیه قم حسب مورد؛
- ۹- تهیه گزارش فعالیت‌های گروه و ارائه آن به مدیر واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و خارج حسب مورد؛
- ۱۰- تشکیل منظم جلسات گروه؛
- ۱۱- مدیران گروه می‌توانند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به دبیران گروه تفویض نمایند.

ماده ۲۶: وظایف دبیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و

دروس خارج قم:

۱- دعوت و اطلاع‌رسانی به اعضای گروه و ارسال مصوّبات و بخشنامه‌های مربوطه و پیگیری مصوّبات؛

۲- تهیه دستور جلسه گروه با هماهنگی مدیر گروه و تنظیم صورت جلسات گروه و ارسال آن برای اعضای گروه؛

۳- تهیه و تنظیم گزارشات مورد نیاز گروه، از طریق مراجع ذی‌ربط؛

۴- شناسایی و معرفی استادان و کارشناسان واجد شرایط به گروه به منظور عضویت آن‌ها در کمیته‌های تخصصی؛

۵- شناسایی نیازها و مشکلات مربوط به گروه و گزارش آن به مدیر گروه؛

۶- تهیه پیش‌نویس طرح‌ها و برنامه‌های مربوطه با هماهنگی معاونت‌های واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج، حسب مورد و ارائه به مدیر گروه؛

۷- تنظیم برنامه‌ها و جلسات گروه؛

۹- انجام هماهنگی‌های لازم بین گروه و کمیته‌های تخصصی و انجمن‌های مرتبط، با هماهنگی معاونت مربوطه در واحد آموزشی و مدیریت سطوح عالی و دروس خارج حسب مورد.

تبصره: امور اجرایی از قبیل تایپ و ارسال مکاتبات و تنظیم و نشر نشریات تخصصی و ... از طریق نیروهای اجرایی معاونت مربوطه در واحدهای آموزشی و مدیریت سطوح عالی و فارغ موزه علمیه قم، مسبب مورد انجام می‌پذیرد.

ماده ۲۷: وظایف اساتید عضو گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح

عالی و دروس خارج:

۱. تدریس موظفی و سایر وظایف مندرج در ماده ۱۵ مصوّبه ۹۴۴ شورای عالی

حوزه‌های علمیه؛^(۱)

۱ - ماده ۱۵ مصوبه ۹۴۴ شورای عالی: وظایف اساتید عبارت است از: ۱. انجام وظایف محوله و تدریس بر اساس

۲. انجام پژوهش و اموری که برابر مصوّبات گروه تعیین می‌گردد؛

۳. ارزیابی طرح‌ها، مقالات، کتب، تحقیقات کلاسی و پایانی طلاب و پایان‌نامه‌ها؛

۴. مشاوره آموزشی، تربیتی، پژوهشی فرهنگی تبلیغی به طلاب؛

۵. همکاری با کمیته‌های تخصصی و انجام وظایف محوّله از جانب گروه.

ماده ۲۸: وظایف اختصاصی اساتید عضو گروه‌های سطوح عالی و دروس خارج؛

۱. انجام فعالیت‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی؛

۲. تدریس براساس موضوعات تعیین شده خصوصاً در فقه معاصر؛

۳. انجام فعالیت‌های پژوهشی متناسب با نیاز حوزه و طرح تحوّل.

ماده ۲۹: گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج

لازم است حداقل در هر ماه یک جلسه برگزار نمایند و جلسات با حضور حداقل

دوسوم اعضای گروه، رسمیت دارد و مصوّبات گروه با نصف به علاوه یک از

کل اعضای گروه، به تصویب می‌رسد.

ماده ۳۰: گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی و سطوح عالی و دروس خارج

می‌توانند در مباحث تخصصی خاص، اساتید و صاحب‌نظران خارج از گروه را،

جهت شرکت در جلسات گروه دعوت نمایند.

بخش ششم - تأمین حق الزّحمه

ماده ۳۱: پرداخت حق الزّحمه اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی:

الف: برابر آیین‌نامه پرداخت مساعدت ماهیانه، اساتید دروس تمام‌وقت و نیمه‌وقت

سطح یک، موظفند علاوه بر تدریس موظفی، روزانه یک ساعت و اساتید تمام‌وقت

دروس سطح دو و سه، دو ساعت و نیمه‌وقت سطح دو و سه، یک ساعت جهت انجام

متون درسی و سرفصل‌های مصوّب؛ ۲. ارشاد و تربیت اخلاقی و معنوی طلاب؛ ۳. اعلام نظر در خصوص متون

درسی و سرفصل‌های مصوّب؛ ۴. طراحی سؤالات و تصحیح اوراق؛ ۵. اخذ امتحان از طلاب در صورت لزوم؛ ۶.

شرکت در دوره‌های آموزشی اساتید در صورت لزوم؛ ۷. مشارکت و حضور فعال در گروه آموزشی؛ ۸. ارائه مشاوره

علمی به طلاب؛ ۹. راهنمایی و ارزیابی تحقیقات درسی طلاب.

امور آموزشی، پژوهشی و تربیتی در واحد آموزشی اشتغال داشته باشند، لذا ساعات شرکت اساتید در جلسات گروه و ساعاتی که حسب مصوبات گروه، به امور آموزشی پژوهشی و تربیتی واحد آموزشی اشتغال دارند، جزء ساعات مصوب حضور آنان در واحد آموزشی محسوب می‌شود.

ب: اساتید ساعتی، در صورت حضور فعال در گروه، ساعات همکاری آن‌ها با گروه، حداکثر به مدت ۲۰ ساعت در ماه به ساعات تدریسشان اضافه می‌شود.
ج: حق الزحمه کارشناسان مدعو خارج از واحد آموزشی، توسط مسئول واحد آموزشی تأمین می‌شود.

ماده ۳۲: حق الزحمه اساتید گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی:

حق الزحمه گروه‌های علمی - تربیتی سطوح عالی و دروس خارج حوزه علمیه قم و مراکز تخصصی و مؤسسات آموزش عالی براساس آیین‌نامه‌ای که توسط معاونت آموزش حوزه‌های علمیه تدوین و به تأیید مدیر حوزه‌های علمیه می‌رسد پرداخت می‌شود.

بخش هفتم - برگزاری گردهمایی‌های گروه‌های علمی - تربیتی

الف: واحدهای آموزشی؛

ماده ۳۳: گردهمایی‌های گروه‌ها متشکل از اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی، کارشناسان و صاحب‌نظران به شرح ذیل برگزار می‌شود.

الف: گردهمایی اعضای گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی هر استان حداقل در هر سال یک مرتبه؛

ب: گردهمایی مدیران گروه‌های علمی - تربیتی واحدهای آموزشی هر استان حداقل یک یا دو مرتبه در سال؛

ج: نشست مشترک تخصصی تعدادی از مدیران گروه‌های علمی - تربیتی کلیه استان‌ها در سال؛

ب: سطوح عالی و دروس خارج؛

گردهمایی مدیران گروه‌های علمی - تربیتی دو بار در سال برگزار می‌شود و گردهمایی کلیه اعضای گروه‌های علمی و تربیتی یک بار در سال برگزار می‌شود.

ماده ۳۴: آیین‌نامه اجرایی نحوه برگزاری و اهداف گردهمایی‌های فوق‌الذکر، توسط معاونت آموزش تدوین می‌شود و به استحضار مدیر محترم حوزه‌های علمیه می‌رسد.

ماده ۳۵: در راستای تقویت و ارتقای سطح کیفی فعالیت گروه‌های علمی - تربیتی، دستورالعمل اجرایی ارزیابی عملکرد گروه‌های علمی - تربیتی، توسط معاونت آموزش تدوین می‌شود و سالانه گروه‌های علمی - تربیتی حسب مورد توسط مدیریت‌های استانی و مدیریت سطوح عالی و خارج، مورد نظارت و ارزیابی لازم قرار می‌گیرند.

پیوست ۵: ضوابط مربوط به دوره‌های نیمه حضوری و غیرحضوری

شماره مصوبه: ۳۰۶، تاریخ مصوبه: ۷۹/۳/۲۷

مقررات دوره‌های آموزش غیرحضوری در سطوح دو و سه

ماده ۱: مرکز مدیریت حوزه علمیه قم می‌تواند با توجه به اهداف ذیل نسبت به راه‌اندازی دوره‌های آموزش غیر حضوری در سطوح دو و سه اقدام نماید.

الف) فراهم نمودن امکان تداوم تحصیل برای داوطلبانی که به دلایل موجه نمی‌توانند به طور حضوری ادامه تحصیل بدهند؛

ب) ارتقای سطح علمی روحانیون شاغل؛

ج) ایجاد امکان آموزش‌های تکمیلی و مستمر برای طلاب مستعد مستقر در مناطقی که فاقد آموزش‌های حوزوی سطوح عالی می‌باشد؛

د) ایجاد زمینه بهره‌وری گسترده و مؤثر از امکانات علمی و آموزشی حوزه علمیه قم با استفاده از نوار تدریس اساتید ممتاز؛

ه) پشتیبانی علمی از حوزه‌ها و مدارس علمیه شهرستان‌ها؛

و) ایجاد ارتباط مستمر علمی - فرهنگی بین حوزه و روحانیون شاغل و مستقر.

ماده ۲: حائزین شرایط ذیل می‌توانند نسبت به ادامه تحصیل از طریق طرح مذکور اقدام نمایند.

۱- اشتغال تمام وقت در دستگاه‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و یا اشتغال به وظایف روحانیت به طور تمام وقت.

۲- اتمام حداقل سطح یک (پایه ششم) برای تحصیل در سطح دو و اتمام سطح دو برای تحصیل در سطح سه.

۳- گذراندن تحصیلات دوره سطح یک به طور رسمی و به عنوان طلبه در مدارس حوزوی.

تبصره: کسانی که به طور آزاد و فارغ از برنامه موزه تمصیل نموده‌اند نمی‌توانند از این طرح استفاده نمایند.

ماده ۳: علاوه بر ادامه تحصیل طلاب مشمول طرح از طریق آموزش‌های مکاتبه‌ای، صوتی و تصویری؛ بخشی از آموزش‌ها در موارد ذیل به صورت حضوری برگزار می‌گردد و مرکز مدیریت بایستی بر رعایت دقیق آن توسط مجریان طرح و مشمولین آن نظارت نماید.

۱- برگزاری کلاس‌های آموزشی اخلاق بطور متمرکز در مناطق مختلف در طول دوره و با فواصل معین بنا به مقتضیات و امکانات موجود توسط علمای برجسته هر منطقه.

۲- برگزاری اردوهای کوتاه مدت تربیتی و اخلاقی در قم.

ماده ۴: نظام آموزشی دوره آموزشی غیرحضوری، همان نظام درسی مصوب شورای عالی حوزه در سطوح دو و سه می‌باشد.

ماده ۵: مرکز مدیریت حوزه می‌تواند نسبت به گنجاندن بعضی دروس که جنبه کاربردی بیشتری جهت رفع نیازهای تبلیغی و فرهنگی مورد نیاز جامعه دارد در برنامه درسی اقدام نماید.

تبصره: دروس پیشنهادی لازم است در شورای عالی موزه به تصویب برسد.

ماده ۶: امتحانات دوره به صورت حضوری و به صورت متمرکز در قم برگزار می‌گردد.

ماده ۷: حداکثر و حداقل مدت تحصیل برای سطح دو به ترتیب چهار و هفت سال و برای دروس نظری سطح سه، دو و چهار سال و برای رساله مطابق آیین‌نامه مدارج علمی می‌باشد. طلاب مشمول طرح بایستی حداقل یک و حداکثر سه درس را در شبانه روز استفاده نمایند.

ماده ۸: هزینه اجرای طرح از طریق دستگاه‌ها و سازمان‌های محل اشتغال مشمولین طرح و پرداخت بخشی از هزینه‌ها توسط استفاده کنندگان آن تأمین می‌گردد.

ماده ۹: جهت اجرای طرح و نظارت و پاسخگویی، واحدی در مرکز مدیریت که تشکیلات و شرح وظایف آن به تصویب مدیر حوزه می‌رسد تأسیس خواهد شد.

ماده ۱۰: مرکز مدیریت موظف است این طرح را به طور آزمایشی و بتدریج و باسقف معینی با توجه به امکانات موجود اجرا نماید و از اجرای گسترده آن در بدو امر خودداری نماید.

ماده ۱۱: مرکز مدیریت موظف است به طور مرتب (حد اقل هر سه ماه یکبار) گزارشی از روند اجرای این طرح به شورای عالی ارسال نماید.

ماده ۱۲: آیین نامه اجرایی این طرح توسط معاونت آموزشی مرکز مدیریت تهیه و پس از تصویب مدیر حوزه قابل اجرا می‌باشد.

پیوست ۶: محدوده‌های مطالعاتی از کتاب المکاسب

یادآوری: نسخه مورد بررسی در تعیین محدوده‌های درسی، نسخه چاپ شده کتاب

مذکور توسط انتشارات مجمع الفکر الاسلامی (۶ جلدی) می‌باشد.

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده	تعداد صفحات
۱	جلد ۱	صفحه ۴۷ (واما المستثنی من الاعیان)	صفحه ۵۰ (تا انتهای صفحه)	۴
۲	جلد ۱	صفحه ۶۵ (المسأله الرابعه)	صفحه ۱۰۷ (تا انتهای صفحه)	۴۳
۳	جلد ۱	صفحه ۱۶۵ (المسأله الاولى)	صفحه ۱۸۲ (تا انتهای صفحه)	۱۸
۴	جلد ۱	صفحه ۲۰۹ (الرابع)	صفحه ۲۳۲ (تا انتهای صفحه)	۲۳
۵	جلد ۱	صفحه ۲۷۱ (وفی رواية علی بن محمد)	صفحه ص ۲۷۳ (تا ثم الظاهران التسخيرات)	۳
۶	جلد ۱	صفحه ۲۸۰ (ثم إن فی جامع المقاصد)	صفحه ۲۸۲ (تا ابتدای هذا ثم انه قد يستدل)	۳
۷	جلد ۱	صفحه ۳۶۵ (خاتمه)	صفحه ۳۷۰ (تا انتهای صفحه)	۶
۸	جلد ۱	صفحه ۲۸۵ (المسأله السادسة عشر)	صفحه ۲۸۵ (تا انتهای صفحه)	۱
۹	جلد ۲	صفحه ۷ (المسأله السابعه عشر)	صفحه ۱۰ (تا انتهای صفحه)	۴
۱۰	جلد ۲	صفحه ۳۳ (المسأله التاسعه عشر)	صفحه ۳۹ (تا انتهای صفحه)	۷
۱۱	جلد ۲	صفحه ۶۱ (المسأله الثالثه والعشرون)	صفحه ۶۸ (تا انتهای صفحه)	۸
۱۲	جلد ۲	صفحه ۱۰۱ (خاتمه)	صفحه ۱۲۲ (تا انتهای صفحه)	۲۲
۱۳	جلد ۲	صفحه ۲۱۱ (وینبغی التنبيه علی امور)	صفحه ۲۵۲ (تا انتهای صفحه)	۴۲
۱۴	جلد ۳	صفحه ۶۶ (وینبغی التنبيه علی امور)	صفحه ۷۹ (تا انتهای صفحه)	۱۴
۱۵	جلد ۳	صفحه ۹۶ (الامر السادس)	صفحه ۱۱۴ (تا انتهای صفحه)	۱۹
۱۶	جلد ۳	صفحه ۱۱۸ (ثم الكلام فی الخصوصيات)	صفحه ۱۳۹ (تا انتهای صفحه)	۲۲
۱۷	جلد ۳	صفحه ۲۹۵ (مسأله)	صفحه ۳۰۶ (تا انتهای صفحه)	۱۲
۱۸	جلد ۳	صفحه ۳۲۵ (بقی الكلام فیما وعدنا)	صفحه ۳۴۴ (تا انتهای صفحه)	۲۰
۱۹	جلد ۳	صفحه ۳۵۸ (هذا ثم انه ربما یؤید)	صفحه ۳۶۳ (تا انتهای صفحه)	۶
۲۰	جلد ۳	صفحه ۳۷۲ (وقد يستدل)	صفحه ۳۷۲ (تا انتهای صفحه)	۱
۲۱	جلد ۳	صفحه ۳۹۰ (بقی هنا امران)	صفحه ۳۹۷ (تا انتهای صفحه)	۸
۲۲	جلد ۳	صفحه ۴۱۵ (لکن ما ذکره البعض)	صفحه ۴۳۰ (تا انتهای صفحه)	۱۶
۲۳	جلد ۳	صفحه ۴۳۲ (ثم اعلم ان العلامه فی القواعد)	صفحه ۴۳۴ (تا ابتدای الثالث: لا ییشترط)	۳
۲۴	جلد ۳	صفحه ۴۳۷ (ما عدا امور لفقها بعض)	صفحه ۴۵۸ (تا ابتدای المسأله الثالثه)	۲۲
۲۵	جلد ۳	صفحه ۴۵۸ (المسأله الثالثه)	صفحه ۴۶۶ (تا انتهای صفحه)	۹

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده	تعداد صفحات
۲۶	جلد ۳	صفحه ۴۷۱ (ثم ان هنا اشكالاً فى شمول الحكم)	صفحه ۴۷۶ (تا انتهای صفحه)	۶
۲۷	جلد ۳	صفحه ۴۸۳ (مسألة)	صفحه ۵۲۰ (تا انتهای صفحه)	۳۸
۲۸	جلد ۳	صفحه ۵۸۱ (مساله)	صفحه ۶۰۲ (تا انتهای صفحه)	۲۲
۲۹	جلد ۴	صفحه ۱۲ (أقسام الأرضين وأحكامها)	صفحه ۲۸ (تا انتهای صفحه)	۱۷
۳۰	جلد ۴	صفحه ۳۶ (الا انه ذكر بعض)	صفحه ۳۷ (تا انتهای صفحه)	۲
۳۱	جلد ۴	صفحه ۴۳ (وكيف كان فالمناسب)	صفحه ۵۳ (تا ابتدای اذا عرفت ما ذكرنا)	۱۱
۳۲	جلد ۴	صفحه ۷۴ (ثم ذكر أنه)	صفحه ۷۶ (تا ابتدای الصورة الثالثة)	۳
۳۳	جلد ۴	صفحه ۹۸ (قال الاول فى بعض حواشيه)	صفحه ۱۰۱ (تا ابتدای ويبقى الكلام)	۴
۳۴	جلد ۴	صفحه ۱۰۷ (و فى حكم البيع)	صفحه ۱۵۲ (تا انتهای صفحه)	۴۶
۳۵	جلد ۴	صفحه ۱۵۵ (لكن الظاهر من التذكرة)	صفحه ۱۶۰ (تا ابتدای ثم ان الكلام)	۶
۳۶	جلد ۴	صفحه ۱۶۷ (مسألة إذا جنى العبد)	صفحه ۱۷۴ (تا انتهای صفحه)	۸
۳۷	جلد ۴	صفحه ۱۹۵ (مسألة لا يجوز بيع الأبق)	صفحه ۲۰۵ (تا انتهای صفحه)	۱۱
۳۸	جلد ۴	صفحه ۲۳۳ (و لعل المقدس الأردبيلی)	صفحه ۲۳۶ (و بالجمله فالاولى جعل)	۴
۳۹	جلد ۴	صفحه ۲۳۸ (وفى شرح القواعد)	صفحه ۲۳۹ (تا انتهای صفحه)	۲
۴۰	جلد ۴	صفحه ۲۴۲ (ثم إنه قد عبر فى القواعد)	صفحه ۲۴۴ (تا انتهای صفحه)	۳
۴۱	جلد ۴	صفحه ۲۶۱ (هذا كله مما لا اشكال)	صفحه ۳۰۶ (تا انتهای صفحه)	۴۶
۴۲	جلد ۴	صفحه ۳۱۳ (بقى الكلام فى توضيح)	صفحه ۳۲۰ (تا انتهای صفحه)	۸
۴۳	جلد ۴	صفحه ۳۳۷ (المعروف بى الأصحاب)	صفحه ۳۵۶ (تا انتهای صفحه)	۲۰
۴۴	جلد ۴	صفحه ۳۷۵ (خاتمة و من أهم آداب)	صفحه ۳۷۸ (تا انتهای صفحه)	۴
۴۵	جلد ۵	صفحه ۳۸ (ابتدا صفحه)	صفحه ۴۵ (تا انتهای صفحه)	۸
۴۶	جلد ۵	صفحه ۶۰ (فرع: ذكر العلامة)	صفحه ۶۰ (تا انتهای صفحه)	۱
۴۷	جلد ۵	صفحه ۶۳ (مسألة لو قال أحدهما)	صفحه ۶۵ (تا انتهای صفحه)	۳
۴۸	جلد ۵	صفحه ۹۱ (ابتدا صفحه)	صفحه ۹۱ (تا انتهای صفحه)	۱
۴۹	جلد ۵	صفحه ۱۷۲ (إشكال: ذكر فى الروضة)	صفحه ۱۷۵ (تا انتهای صفحه)	۴
۵۰	جلد ۵	صفحه ۲۱۰ (و اما ما ذكره)	صفحه ۲۱۶ (تا انتهای صفحه)	۷
۵۱	جلد ۵	صفحه ۲۶۷ (مسألة لو اختلفا)	صفحه ۲۷۰ (تا انتهای صفحه)	۴
۵۲	جلد ۵	صفحه ۲۸۲ (ثم انه إذا)	صفحه ۲۸۵ (تا ابتدای وقد ظهر من جميع ذلك)	۴
۵۳	جلد ۵	صفحه ۲۹۰ (فرع لا خلاف ناص)	صفحه ۳۰۰ (تا انتهای صفحه)	۱۱
۵۴	جلد ۵	صفحه ۳۴۱ (و فى التذكرة)	صفحه ۳۴۲ (تا ابتدای فرع)	۲
۵۵	جلد ۵	صفحه ۳۶۵ (الكلام فى بعض أفراد العيب)	صفحه ۳۹۰ (تا انتهای صفحه)	۲۶

ردیف	جلد	ابتدای محدوده	انتهای محدوده	تعداد صفحات
۵۶	جلد ۵	صفحه ۳۹۹ (هذا الان العلامة)	صفحه ۴۰۲ (تا انتهای صفحه)	۴
۵۷	جلد ۶	صفحه ۳۲ (ثم ان بعض مشايخنا)	صفحه ۳۳ (تا ابتدای فالتحقيق ما ذكرنا)	۲
۵۸	جلد ۶	صفحه ۳۷ (وربما يتخيل)	صفحه ۴۱ (تا ابتدای وكيف كان فالظاهر)	۵
۵۹	جلد ۶	صفحه ۴۲ (از ابتدا صفحه)	صفحه ۴۴ (تا ابتدای الشرط الخامس)	۳
۶۰	جلد ۶	صفحه ۶۷ (وقال في التذكرة)	صفحه ۷۰ (تا ابتدای وكيف كان فالاقوى)	۴
۶۱	جلد ۶	صفحه ۷۹ (السادسة)	صفحه ۸۰ (تا انتهای صفحه)	۲
۶۲	جلد ۶	صفحه ۱۰۲ (الثاني)	صفحه ۱۰۸ (تا انتهای صفحه)	۷
۶۳	جلد ۶	صفحه ۱۲۱ (لكن يبقى الاشكال)	صفحه ۱۲۸ (تا انتهای صفحه)	۸
۶۴	جلد ۶	صفحه ۱۳۴ (مسألة)	صفحه ۱۵۹ (تا انتهای صفحه)	۲۶
۶۵	جلد ۶	صفحه ۱۶۱ (فإن في هذا الكلام)	صفحه ۱۶۴ (تا ابتدای وكيف كان)	۴
۶۶	جلد ۶	صفحه ۱۷۲ (ثم إن مقتضى الاطلاق)	صفحه ۱۷۴ (تا انتهای صفحه)	۳
۶۷	جلد ۶	صفحه ۱۷۷ (قال في الدروس في احكام القبض)	صفحه ۱۹۴ (تا انتهای صفحه)	۱۸
۶۸	جلد ۶	صفحه ۲۱۲ (مسألة)	صفحه ۲۱۵ (تا انتهای صفحه)	۴
۶۹	جلد ۶	صفحه ۲۲۹ (وحكى عن الشيخ انه)	صفحه ۲۳۸ (تا انتهای صفحه)	۱۰
۷۰	جلد ۶	صفحه ۲۵۳ (فروع)	صفحه ۲۶۹ (تا انتهای صفحه)	۱۷
۷۱	جلد ۶	صفحه ۲۷۸ (مسألة)	صفحه ۲۸۵ (تا انتهای صفحه)	۸
۷۲	جلد ۶	صفحه ۳۰۲ (لكن تعرض في بعض تحقیقاته)	صفحه ۳۱۴ (تا انتهای صفحه)	۱۲
جمع کل				۸۱۵

پیوست ۷: محدوده‌های مطالعاتی از کتاب فرائد الاصول

یادآوری: نسخه مورد بررسی در تعیین محدوده‌های درسی، نسخه چاپ شده کتاب

مذکور توسط انتشارات مجمع الفکر الاسلامی (۳ جلدی) می‌باشد.

جلد	ابتدای محدوده مطالعاتی	انتهای محدوده مطالعاتی	ابتدای محدوده الزامی	انتهای محدوده الزامی
جلد ۱			صفحه ۲۵ (ابتدای صفحه)	صفحه ۸۷ (تا ابتدای دلیل الجواز بوجه أخصر)
جلد ۱	صفحه ۸۷ (از ابتدای دلیل الجواز بوجه أخصر)	صفحه ۱۰۲ (انتهای صفحه)	صفحه ۱۰۳ (المقصد الثانی فی الظن)	صفحه ۱۲۷ (تا ابتدای تقریر الاصل فی المقام بوجوه آخر)
جلد ۱	صفحه ۱۲۷ (تقریر الاصل فی المقام بوجوه آخر)	صفحه ۱۳۴ (انتهای صفحه)	صفحه ۱۳۵ (الامارات المستعملة فی الاستنباط الاحکام)	صفحه ۲۰۴ (ابتدای ذکر موارد تدل علی الوجه الاخير)
جلد ۱	صفحه ۲۰۴ (ذکر موارد تدل علی الوجه الاخير)	صفحه ۲۱۲ (تا ابتدای و حاصل الکلام فی المسأله)	صفحه ۲۱۲ (از ابتدای و حاصل الکلام فی المسأله)	صفحه ۲۱۸ (قال قدس سره فی کشف القناع)
جلد ۱	صفحه ۲۱۸ (قال قدس سره فی کشف القناع)	صفحه ۲۲۵ (تا ابتدای وبالجملة)	صفحه ۲۲۵ (از ابتدای وبالجملة: الانصاف)	صفحه ۳۱۴ (تا ابتدای ثم اورد علی نفسه)
جلد ۱	صفحه ۳۱۴ (از ابتدای ثم اورد علی نفسه)	صفحه ۳۴۲ (تا ابتدای الثانی من وجوه تقریر الاجماع)	صفحه ۳۴۲ (الثانی: من وجوه تقریر الاجماع)	صفحه ۳۶۶ (تا انتهای صفحه)
جلد ۱	صفحه ۳۶۷ (از ابتدای ادلة حجیة مطلق الظن)	صفحه ۶۲۰ (انتهای ج ۱ و ابتدای جلد دوم: برائت و اشتغال)		
جلد ۲			صفحه ۹ (المقصد الثالث)	صفحه ۳۶ (تا ابتدای بقی فی المقام شیء)

جلد	ابتدای محدوده مطالعاتی	انتهای محدوده مطالعاتی	ابتدای محدوده الزامی	انتهای محدوده الزامی
جلد ۲	صفحه ۳۶ (بقی فی المقام شیء)	صفحه ۴۰ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۴۱ (وقد خرجنا)	صفحه ۱۲۹ (تا انتهای صفحه)
جلد ۲	صفحه ۱۳۰ (الثانی)	صفحه ۱۷۶ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۱۷۷ (المطلب الثالث)	صفحه ۲۱۹ (ابتدای خصوصاً مع اعتضاد القاعدة بوجهین)
جلد ۲	صفحه ۲۱۹ (خصوصاً مع اعتضاد القاعدة بوجهین)	صفحه ۲۲۸ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۲۲۹ (از ابتدای صفحه: الثانی)	صفحه ۲۵۰ (تا انتهای صفحه)
جلد ۲	صفحه ۲۵۱ (السابع)	صفحه ۲۵۶ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۲۵۷ (المقام الثانی)	صفحه ۲۸۴ (تا ابتدای اعلم: ان المحقق القمی)
جلد ۲	صفحه ۲۸۴ (از ابتدای اعلم: ان المحقق القمی)	صفحه ۳۱۴ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۳۱۵ (الثانی)	صفحه ۳۱۹ (تا ابتدای نعم قد یأمر المولی)
جلد ۲	صفحه ۳۱۹ (از ابتدای نعم قد یأمر المولی)	صفحه ۳۲۸ (تا ابتدای واما الدلیل النقلی)	صفحه ۳۲۸ (از ابتدای واما الدلیل النقلی)	صفحه ۳۳۹ (تا ابتدای وریما یتخیل)
جلد ۲	صفحه ۳۳۹ (از ابتدای وریما یتخیل)	صفحه ۴۰۴ (انتهای صفحه)	صفحه ۴۰۵ (از ابتدای خاتمه)	صفحه ۴۴۸ (تا انتهای صفحه)
جلد ۲	صفحه ۴۴۹ (تذنیب)	صفحه ۴۵۶ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۴۵۷ (قاعده لاضرر ولا ضرار)	صفحه ۴۷۲ (تا انتهای صفحه)
جلد ۲			صفحه ۹ (المقام الثانی فی الاستصحاب)	صفحه ۲۵ (تا انتهای صفحه)
جلد ۳	صفحه ۲۶ (السادس: تقسیم الاستصحاب من وجوه)	صفحه ۴۸ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۴۹ (الاقول فی حجية الاستصحاب)	صفحه ۸۲ (انتهای صفحه)

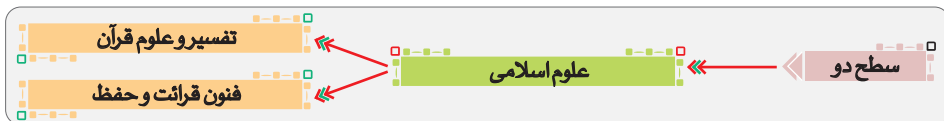
جلد	ابتدای محدوده مطالعاتی	انتهای محدوده مطالعاتی	ابتدای محدوده الزامی	انتهای محدوده الزامی
جلد ۲	صفحه ۸۳ (حجة القول الأول)	صفحه ۱۹۰ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۱۹۱ (ينبغي التنبيه على امور)	صفحه ۱۹۷ (تا ابتدای ثم آن للفاضل التوني كلاماً)
جلد ۲	صفحه ۱۹۷ (ثم آن للفاضل التوني كلاماً)	صفحه ۲۰۲ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۲۰۳ (الامر الثاني)	صفحه ۲۲۸ (تا ابتدای ما ذكره المحقق القمي)
جلد ۳	صفحه ۲۲۸ (از ابتدای ما ذكره المحقق القمي)	صفحه ۲۳۲ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۲۳۳ (الامر السادس)	صفحه ۲۵۸ (تا انتهای صفحه)
جلد ۳	صفحه ۲۵۹ (الامر التاسع)	صفحه ۲۷۲ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۲۷۳ (الامر العاشر)	صفحه ۲۷۵ (تا ابتدای وقد صدر خلاف ما ذكرنا)
جلد ۳	صفحه ۲۷۵ (وقد صدر خلاف ما ذكرنا)	صفحه ۲۸۸ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۲۸۹ (خاتمه)	صفحه ۳۲۸ (ان الكلام يقع في مواضع)
جلد ۳	صفحه ۳۲۸ (ان الكلام يقع في مواضع)	صفحه ۳۹۲ (تا انتهای صفحه)	صفحه ۳۹۳ (تعارض الاستصحابيين)	صفحه ۵۵۹ (تا ابتدای واما القسم الثاني)
جلد ۳	صفحه ۵۵۹ (از ابتدای واما القسم الثاني)	صفحه ۵۶۸ (تا انتهای صفحه) پایان جلد ۳		

پیوست ۸: درختواره حوزه‌های دانشی

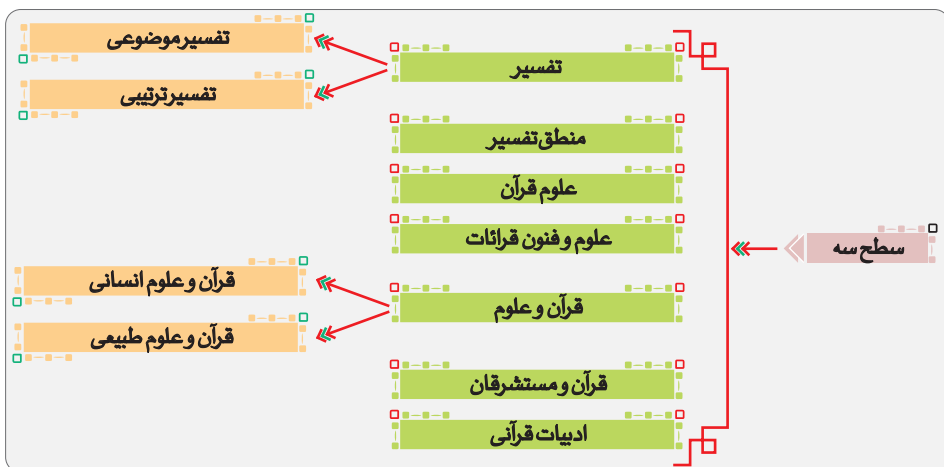
نکات و ملاحظات کلی

۱. جهت‌گیری و محتوای دروس در رشته‌ها و گرایش‌هایی که در این درختواره با عناوینی همچون: «تطبیقی» یا «مقایسه‌ای» ذکر شده است، «نقد» دیدگاه‌ها و آراء در آن موضوع خواهد بود.
۲. در مواردی که رشته یا گرایش، در قالب رویکرد شکل می‌گیرد محتوای رشته و حجم ساعتی به اندازه یک گرایش از همان مقطع تنظیم می‌شود که عناوین رویکرد با مجوز معاونت آموزش تأیید شود هر چند عنوان رویکرد در مدارک صادره درج نمی‌شود.
۳. رشته‌های مصوب در این درختواره به تدریج و با ملاحظات لازم، محقق و عملیاتی می‌شود.
۴. اهتمام حداکثری به تهیه و تدوین متون مناسب و مورد نیاز برای رشته‌های مصوب حتی الامکان قبل از اجرای آنها مد نظر قرار می‌گیرد.
۵. در صدور مجوز برای اجرای رشته‌ها، وجود تمهیدات لازم از قبیل اساتید، فضای آموزشی مناسب و... مد نظر قرار می‌گیرد.
۶. در تهیه سرفصل‌ها، منابع و صدور مجوز برای اجرای رشته‌ها، توجه کافی به اولویت‌ها صورت می‌گیرد و به تدریج اجرا می‌گردد.

حوزه دانشی «قرآن»

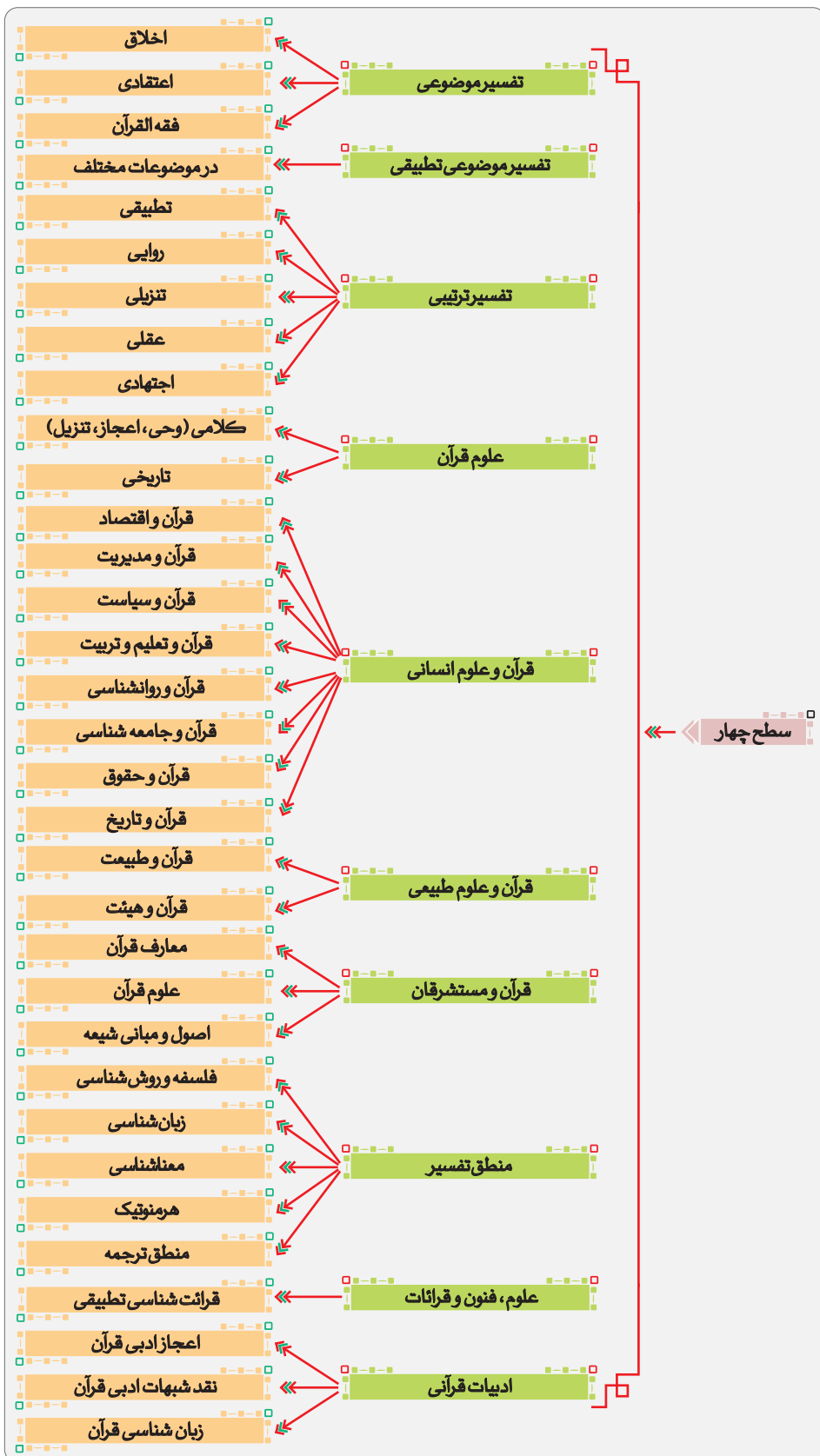

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	تفسیر و علوم قرآن ^(۱)	علوم اسلامی
*		فنون قرائت و حفظ	

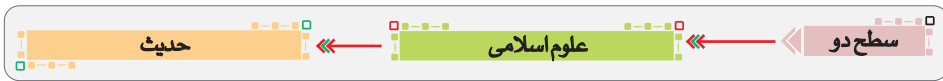
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	تفسیر موضوعی	تفسیر
	*	تفسیر ترتیبی	
	*	-	منطق تفسیر ^(۲)
	*	-	علوم قرآن
*		-	علوم و فنون قرائت
	*	قرآن و علوم انسانی	قرآن و علوم
	*	قرآن و علوم طبیعی	
	*	-	قرآن و مستشرقان
	*	-	ادبیات قرآنی

۱- در محتوای این گرایش رویکرد اصلی و غالب، روش‌شناسی تفسیر است.
۲- مباحث اصلی این رشته مبانی و مسائل مربوط به فلسفه و روش تفسیر است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اخلاق	تفسیر موضوعی
	*	اعتقادی	
*		فقه القرآن	
*		در موضوعات مختلف ^(۱)	تفسیر موضوعی تطبیقی
	*	تطبیقی	تفسیر ترتیبی
	*	روایی	
*		تنزیلی	
*		عقلی	
	*	اجتهادی	علوم قرآن
	*	کلامی (وحی، اعجاز، تنزیل)	
	*	تاریخی	
*		قرآن و اقتصاد	قرآن و علوم انسانی
	*	قرآن و مدیریت	
*		قرآن و سیاست	
	*	قرآن و تعلیم و تربیت	
*		قرآن و روان شناسی	
*		قرآن و جامعه شناسی	
*		قرآن و حقوق	
*		قرآن و تاریخ	
*		قرآن و طبیعت	قرآن و علوم طبیعی
	*	قرآن و هیئت	قرآن و مستشرقان
	*	معارف قرآن	
	*	علوم قرآن	
	*	اصول و مبانی شیعه	قرآن و مستشرقان
	*	فلسفه و روش شناسی	
*		زبان شناسی	
*		معناشناسی	منطق تفسیر
*		هرمنوتیک	
	*	منطق ترجمه	
	*	قرائت شناسی تطبیقی	علوم، فنون و قرائت
	*	اعجاز ادبی قرآن	ادبیات قرآنی
	*	نقد شبهات ادبی قرآن	
*		زبان شناسی قرآن	

حوزه دانشی «حدیث»

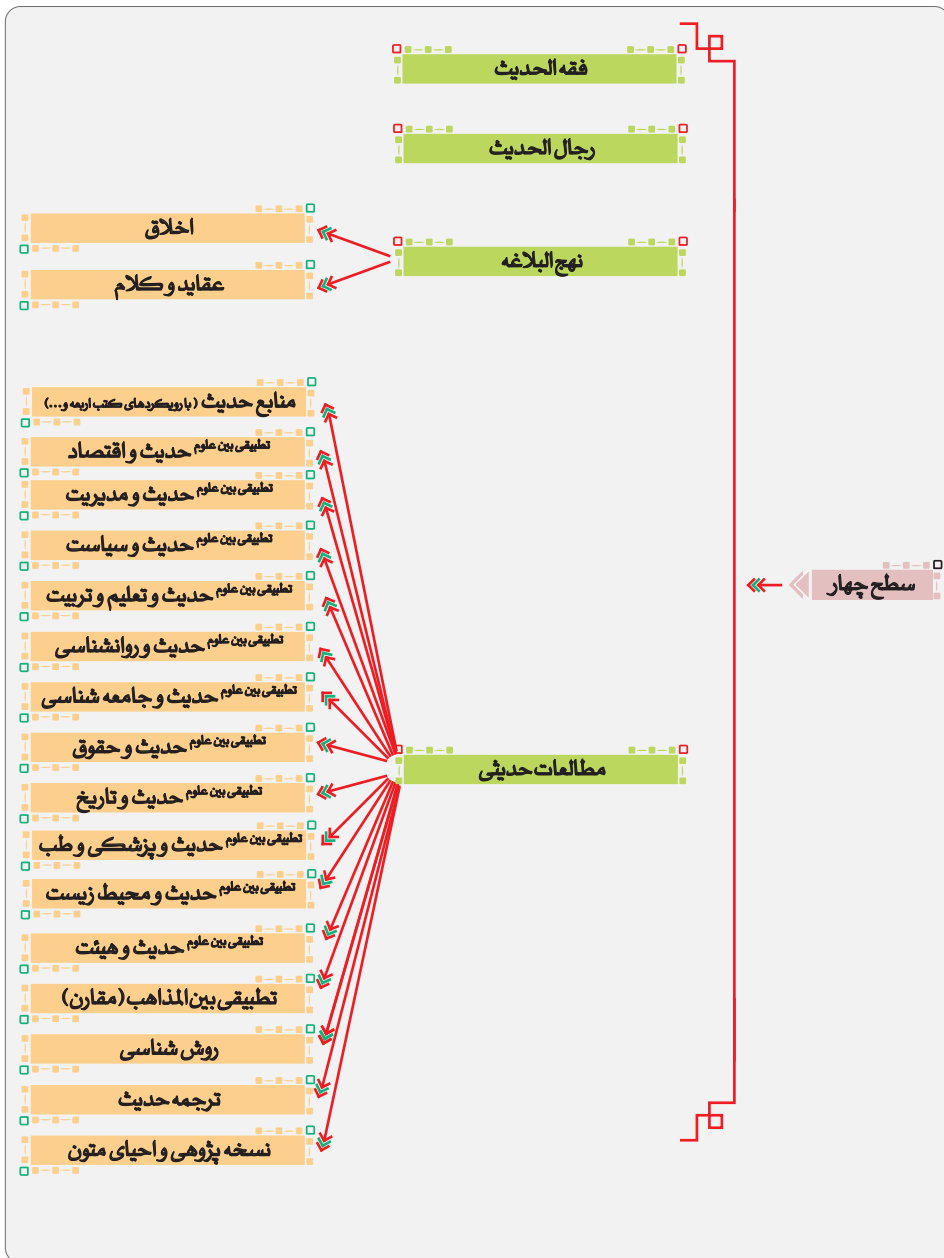
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حدیث	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اخلاقی و تربیتی	معارف حدیث
	*	اعتقادی	
	*	-	علوم حدیث
	*	ادعیه و زیارت ^(رویکرد)	مطالعات حدیثی ^{(۱) و (۲)}
	*	منابع متقدم ^(رویکرد)	
	*	-	نهج البلاغه

۱- در رشته مطالعات حدیثی، شناخت و اعتبارسنجی نوع یا گروهی خاص از منابع حدیثی و بررسی و فهم متون آن مورد توجه است.

۲- افزایش رویکردهای این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش بلامانع است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه الحدیث
	*	-	رجال الحدیث
	*	اخلاق	نهج البلاغه
	*	عقائد و کلام ^(۱)	
	*	منابع حدیث (با رویکردهای کتب اربعه و ... ^(۲))	مطالعات حدیثی
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و اقتصاد	
	*	(تطبیقی بین علوم) حدیث و مدیریت	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و سیاست	
	*	(تطبیقی بین علوم) حدیث و تعلیم و تربیت	
	*	(تطبیقی بین علوم) حدیث و روان شناسی	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و جامعه شناسی	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و حقوق	
	*	(تطبیقی بین علوم) حدیث و تاریخ	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و پزشکی و طب	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و محیط زیست	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و هیئت	
	*	تطبیقی بین المذاهب (مقارن) ^(۳)	
	*	روش شناسی	
	*	ترجمه حدیث	
	*	نسخه پژوهی و احیای متون	

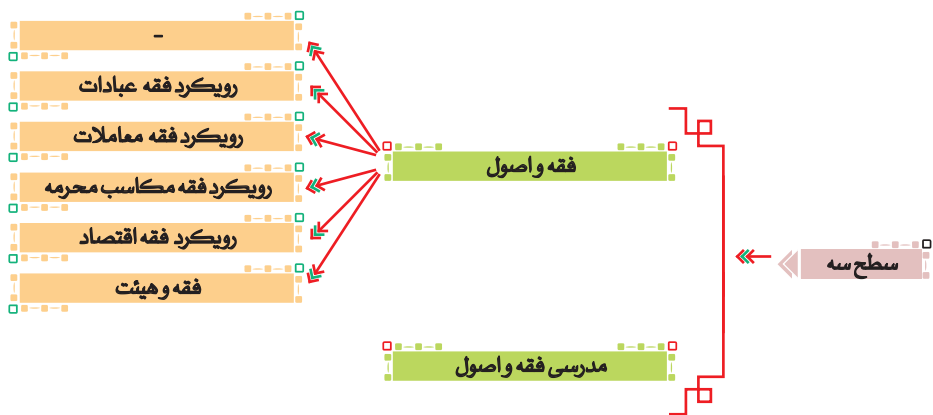
- ۱- افزودن گرایش‌های دیگر مانند: تعلیم و تربیت، سیاست و حکومت در صورت نیاز و وجود گفتمان علمی کافی با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
- ۲- افزودن رویکردهایی برای سایر منابع حدیثی مانند: وسائل الشیعه، صحیفه سجادیه و بحار الانوار، در صورت نیاز، با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
- ۳- برگزاری این گرایش در قالب رویکردهایی مانند: تطبیق حدیث امامیه با حدیث اهل سنت و... در صورت نیاز، با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.

حوزه دانشی «فقه و اصول»

سطح دو

فقه و اصول

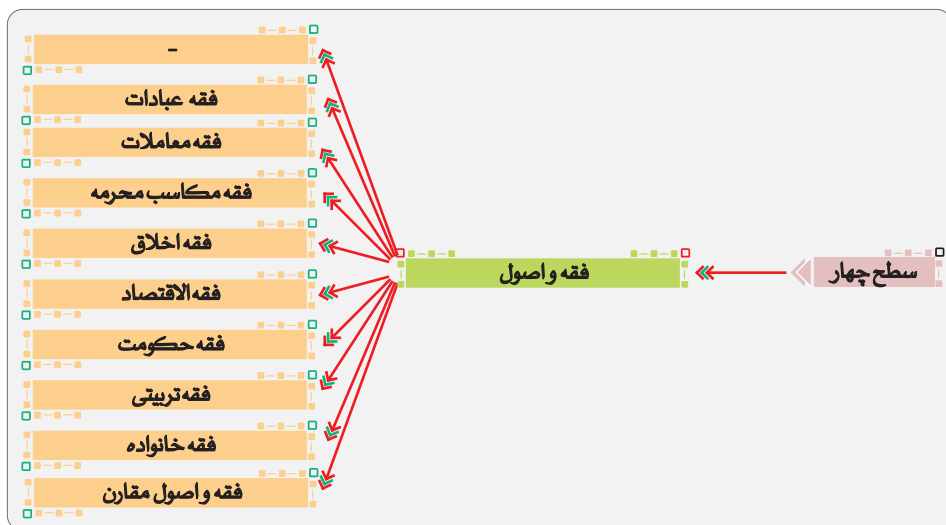
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و اصول

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	(۱) -	فقه و اصول
	*	(رویکرد) فقه عبادات (۲)	
	*	(رویکرد) فقه معاملات	
	*	(رویکرد) فقه مکاسب محرمه	
	*	(رویکرد) فقه اقتصاد	
	*	فقه و هیئت	مدرسی فقه و اصول
	*	-	

۱- این رویکرد، همان فقه و اصول و رشته جاری حوزه‌های علمیه است که در دروس عمومی حوزه به صورت آزاد در حال اجراست.

۲- در رویکردهای فقه عبادات، فقه معاملات و فقه اقتصاد در این مقطع، یک یا چند موضوع یا باب از موضوعات یا ابواب مرتبط با آن گرایش به اندازه حجم ساعتی مصوب ارائه خواهند شد و عنوان مندرج در مدرک تحصیلی، عنوان کلی «فقه و اصول» است.

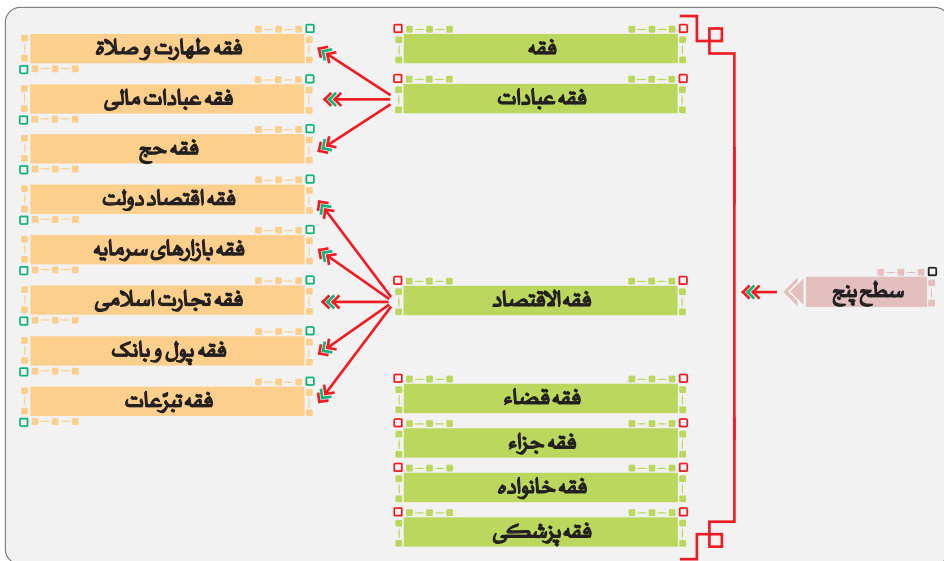
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	۱- _	فقه و اصول
	*	فقه عبادات (۲)	
	*	فقه معاملات	
	*	فقه مکاسب محرمه	
	*	فقه اخلاق (۳)	
	*	فقه الاقتصاد	
	*	فقه حکومت (۴)	
	*	فقه تربیتی	
	*	فقه خانواده	
	*	فقه و اصول مقارن	

۱- این گرایش همان فقه و اصول و رشته جاری حوزه‌های علمیه است که در دروس عمومی حوزه به صورت آزاد در حال اجراست.

۲- در گرایش‌های فقه عبادات، فقه معاملات و فقه الاقتصاد در این مقطع، یک یا چند موضوع یا باب از موضوعات یا ابواب مرتبط با آن گرایش به اندازه حجم ساعتی مصوب ارائه خواهند شد و عنوان مندرج در مدرک تحصیلی، عنوان کلی گرایش «فقه عبادات»، «فقه معاملات» و «فقه الاقتصاد» است.

۳- در رشته فقه اخلاق، تأکید بر توجه به مباحث اخلاق فردی و هم چنین اخلاق روابط اجتماعی است.

۴- در این گرایش با نگاهی جامع، مجموعه مباحث مورد نیاز آن گرایش ارائه می‌شود.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه
	*	فقه طهارت و صلاة	فقه عبادات ^(۱)
	*	فقه عبادات مالی	
	*	فقه حج	
	*	فقه اقتصاد دولت	فقه الاقتصاد
	*	فقه بازارهای سرمایه	
	*	فقه تجارت اسلامی	
	*	فقه پول و بانک	
	*	فقه تبرعات	
	*	-	فقه قضاء ^(۲)
	*	-	فقه جزاء ^(۳)
	*	-	فقه خانواده
	*	-	فقه پزشکی

۱- در این رشته، تمام محتوای رشته و گرایش، به موضوع گرایش اختصاص می‌یابد.

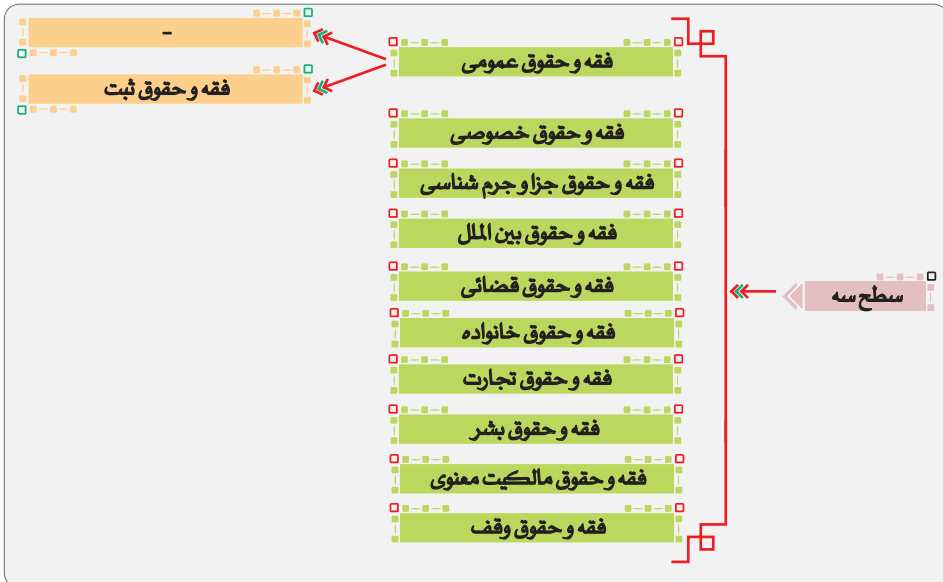
۲- ادامه تحصیل در این رشته، برای فارغ التحصیلان سطح چهار حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی» مجاز است.

۳- ادامه تحصیل در این رشته، برای فارغ التحصیلان سطح چهار حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی» مجاز است

حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق ^(۱)
	*	-	حقوق و قضای اسلامی ^(۲)

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق عمومی
	*	فقه و حقوق مثبت	
	*	-	فقه و حقوق خصوصی

۱- این عنوان هر چند در سطح دو دیده شده اما رشته بوده و دروس فقه و اصول متداول و عمومی حوزه در این سطح برای طلاب آن ارائه می‌گردد.

۲- این عنوان هر چند در سطح دو دیده شده اما رشته بوده و دروس فقه و اصول متداول و عمومی حوزه در این سطح برای طلاب آن ارائه می‌گردد.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق جزا و جرم شناسی
	*	-	فقه و حقوق بین الملل
	*	-	فقه و حقوق قضایی
	*	-	فقه و حقوق خانواده
	*	-	فقه و حقوق تجارت
	*	-	فقه و حقوق بشر
	*	-	فقه و حقوق مالکیت معنوی
	*	-	فقه و حقوق وقف

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق عمومی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق خصوصی
	*	فقه و حقوق جزای عمومی	فقه و حقوق جزا و جرم شناسی
	*	فقه و حقوق جزای اختصاصی	
	*	فقه و حقوق کیفر شناسی	
	*	فقه و حقوق جزایی اطفال و نوجوانان	
	*	-	فقه و حقوق بین الملل
	*	-	فقه و حقوق قضایی
	*	فقه و حقوق زن و خانواده	فقه و حقوق خانواده
	*	فقه و حقوق کودک و خانواده	
	*	-	فقه و حقوق تجارت
	*	فقه و حقوق تجارت الکترونیک	
	*	-	فقه و حقوق بشر
	*	-	فقه و حقوق مالکیت معنوی
	*	-	فقه و حقوق وقف
	*	-	فقه و حقوق ثبت
	*	-	فلسفه حقوق

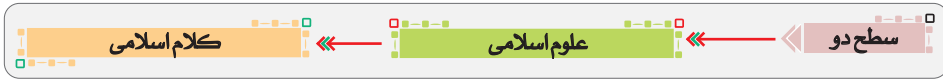
جدول پیوستی رشته‌ها و گرایش‌های سطح چهار^(۱)

نام رشته	نام گرایش
فقه و حقوق عمومی	فقه و حقوق اساسی (رویکرد)
	فقه و حقوق کار (رویکرد)
	فقه و حقوق مالیه (رویکرد)
	فقه و حقوق اداری - استخدامی (رویکرد)
	فقه و حقوق محیط زیست (رویکرد)
	فقه و حقوق ارتباطات و رسانه (رویکرد)
فقه و حقوق خصوصی	فقه و حقوق مسئولیت مدنی (رویکرد)
	فقه و حقوق فناوری (رویکرد)
	فقه و حقوق پزشکی (رویکرد)
	فقه و حقوق قراردادها (رویکرد)
فقه و حقوق جزا و جرم‌شناسی	فقه و حقوق جرم‌شناسی و سیاست جنائی (رویکرد)
	فقه و آیین دادرسی کیفری (رویکرد)
فقه و حقوق بین‌الملل	فقه و حقوق بین‌الملل عمومی (رویکرد)
	فقه و حقوق بین‌الملل صلح و امنیت (رویکرد)
	فقه و حقوق دریاها (رویکرد)
	فقه و حقوق بین‌الملل هوا-فضا (رویکرد)

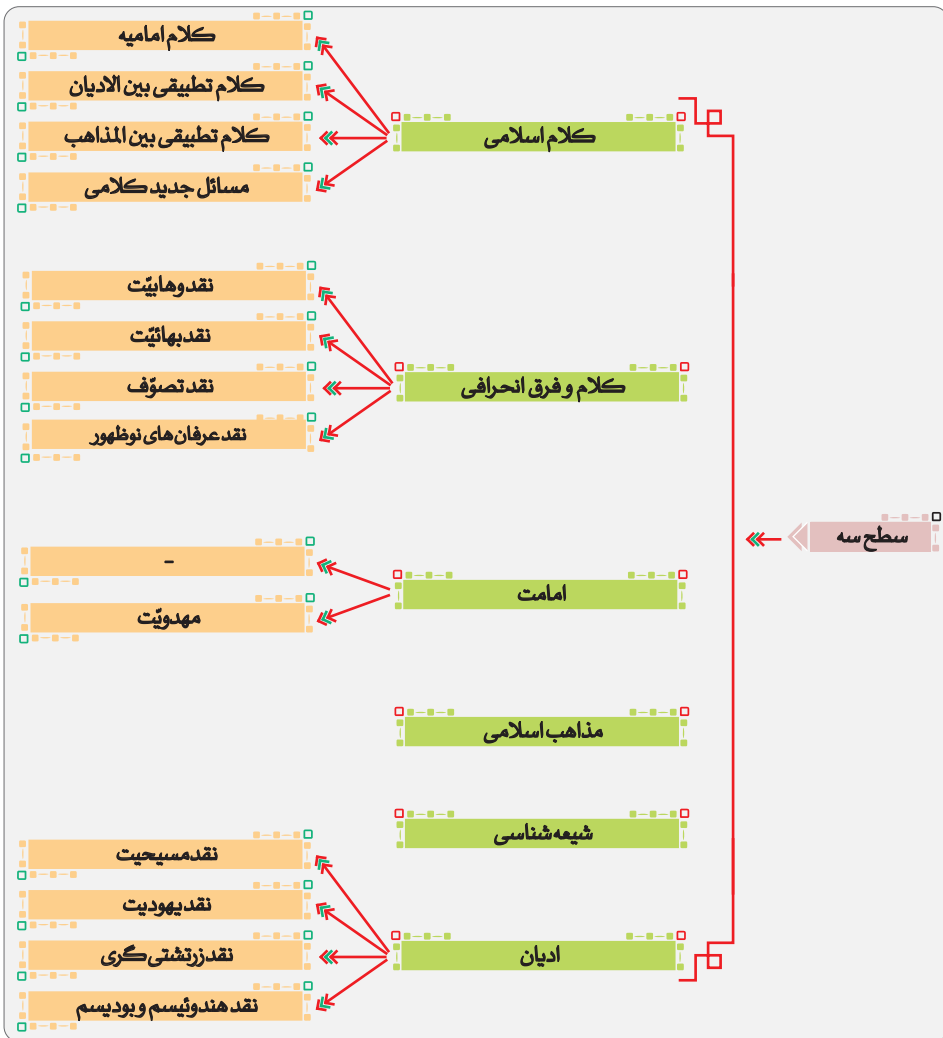
۱- تدوین و برگزاری این گرایش‌ها به صورت رویکرد و با مجوز معاونت آموزش مجاز است، عنوان رویکرد در مدارک صادره درج نمی‌شود. همچنین، طراحی و اجرای این رشته‌ها حتی المقدور با همکاری نهادهای پیراحزوی است.

نام رشته	نام گرایش	
فقه و حقوق قضایی	(رویکرد) فقه و آیین دادرسی	
	(رویکرد) فقه و حقوق دادرسی و مدیریت قضایی	
	(رویکرد) فقه و مدیریت نظارت و بازرسی	
فقه و حقوق تجارت	(رویکرد) فقه و حقوق داخلی	
	(رویکرد) فقه و حقوق تجارت بین الملل	
	(رویکرد) فقه و حقوق بورس	
	(رویکرد) فقه و حقوق بانکی	
	(رویکرد) فقه و حقوق حمل و نقل تجاری	
	(رویکرد) حقوق انرژی	
	(رویکرد) فقه و حقوق اقتصادی بین المللی	
	(رویکرد) فقه و حقوق سرمایه گذاری	
	فلسفه حقوق	(رویکرد) تاریخ حقوق
		(رویکرد) نظام حقوقی اسلام
(رویکرد) مطالعه تطبیقی فلسفه حقوق اسلام و غرب		

حوزه دانشی «کلام، ادیان، فرق و مذاهب»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	کلام اسلامی	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	کلام امامیه	کلام اسلامی
	*	کلام تطبیقی بین‌الادیان ^(۱)	
	*	کلام تطبیقی بین‌المذاهب ^(۲)	
	*	مسائل جدید کلامی	
	*	نقد و هابیت	کلام و فرق انحرافی ^(۳)
	*	نقد بهائیت	
	*	نقد تصوف	
	*	نقد عرفان‌های نوظهور	
	*	-	امامت
	*	مهدویت	
	*	-	مذاهب اسلامی ^(۴)
	*	-	شیعه‌شناسی ^(۵)
	*	نقد مسیحیت	ادیان
	*	نقد یهودیت	
	*	نقد زرتشتی‌گری	
	*	نقد هندوئیسم و بودیسم	

- ۱- این عنوان می‌تواند گرایش‌های مختلفی مانند: کلام تطبیقی بین اسلام و مسیحیت، کلام تطبیقی بین اسلام و یهودیت طراحی و اجرا شود.
- ۲- این عنوان می‌تواند در گرایش‌های مختلفی مانند: کلام تطبیقی امامیه با سلفیه، کلام تطبیقی امامیه با اشاعره، ماتریدیه و معتزله نیز طراحی و اجرا شود.
- ۳- افزایش گرایش‌های این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش بلامانع است.
- ۴- در محتوای این رشته مباحث کلامی، فقهی و تاریخی مورد توجه است.
- ۵- در محتوای این رشته مباحث کلامی، فقهی و تاریخی مورد توجه است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	مبدا و معاد	کلام امامیه
	*	تاریخ و مکاتب کلام امامیه	
*		مقایسه اسلام و یهودیت	کلام تطبیقی بین الادیان ^(۱)
*		مقایسه اسلام و مسیحیت	
*		مقایسه اسلام و زرتشت	
*		مقایسه اسلام و ادیان شرقی ^(۲)	
	*	-	کلام تطبیقی امامیه با معتزله، اشاعره و ماتریدیه
	*	-	کلام تطبیقی امامیه با اهل حدیث و سلفیه ^(۳)
	*	-	کلام تطبیقی امامیه با زیدیه و اسماعیلیه
	*	نقدوهایبیت	کلام و فرق انحرافی
	*	نقدبهاثیت	
	*	نقدتصوف	

۱- در این رشته و گرایش‌های آن تمرکز بر مباحث کلامی بوده و ارزیابی و نقد دیدگاه‌های ادیان دیگر مورد توجه است.

۲- مباحث مربوط به ادیان هندوئیسم و بودیسم در این گرایش مورد تأکید است و در صورت نیاز در نظر گرفتن چند رویکرد برای این گرایش با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش، بلامانع است.

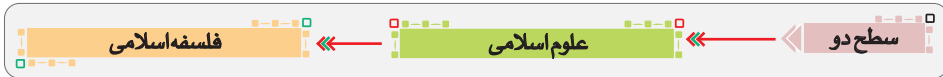
۳- در این رشته مباحث مرتبط با انواع سلفیه از جمله سلفیه تکفیری، نوسلفی و ...مورد توجه است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	مطالعات معرفت‌شناختی ^(۱)	مسائل جدید کلامی
	*	مطالعات فقهی و حقوقی	
	*	مطالعات دین	
*		-	تاریخ تحلیلی کلام
	*	اَرویکرد ^(۱) قرآن و حدیث	مهدویت
	*	اَرویکرد ^(۱) کلام	
	*	اَرویکرد ^(۱) سیاسی-اجتماعی	
*		اَرویکرد ^(۱) منجی‌درادیان	
	*	امام‌شناسی	امامت
	*	تطبیقی بین‌المذاهب	
*		-	مبانی کلامی علوم اسلامی
	*	-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و مسیحیت
*		-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و یهودیت
*		-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و زرتشت
*		-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و ادیان شرقی
	*	-	شیعه‌شناسی ^(۲)

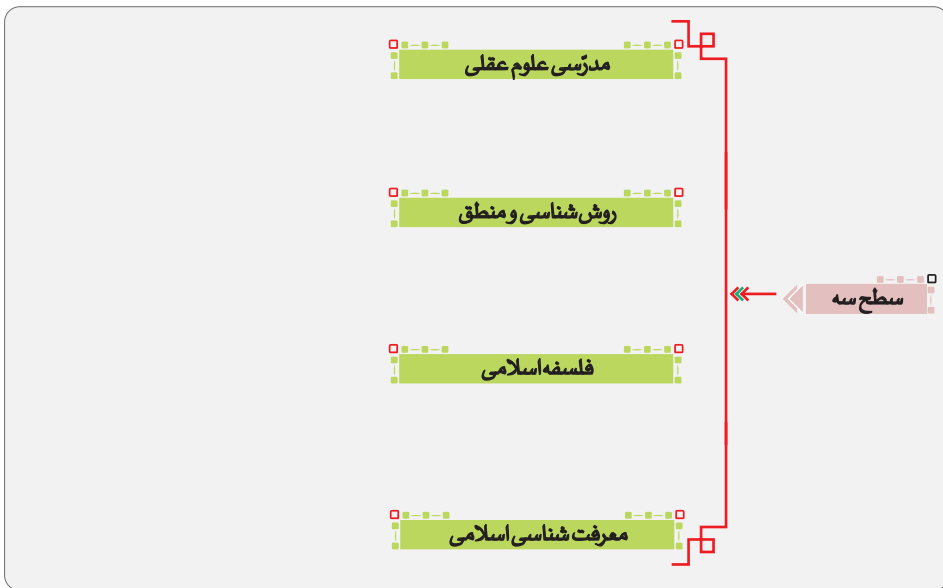
۱- توجه به مباحث زبان شناختی و نقش آنها در پدید آمدن معرفت و رویکرد علمی و دیدگاه‌های کلامی در این گرایش لحاظ شود.

۲- با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، در نظر گرفتن چند رویکرد برای این رشته در این مقطع، بلامانع است.

حوزه دانشی «منطق، فلسفه و عرفان»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فلسفه اسلامی	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	مدرسی علوم عقلی
	*	-	روش شناسی و منطق
	*	-	فلسفه اسلامی
	*	-	معرفت شناسی اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
*		منطق جدید	منطق
*		منطق قدیم	
	*	-	علم النفس
	*	-	الاهیات بالمعنی الاخص
	*	-	هستی‌شناسی
*		-	فلسفه مشاء
*		-	فلسفه اشراق
	*	-	حکمت متعالیه
	*	-	معرفت‌شناسی تطبیقی
*		-	فلسفه علوم انسانی ^(۱)
*		-	فلسفه علم ^(۲)
	*	-	فلسفه دین
*		-	فلسفه فضای مجازی
*		-	نقد فلسفه جدید
	*	عرفان نظری	عرفان اسلامی
	*	نقد عرفان‌های کاذب ^(۳)	

۱- در مقام اجرا، پذیرش این رشته محدود به دانش‌آموختگان رشته‌های علوم انسانی از رشته‌های حوزوی و یا سایر نهادهای علمی می‌باشد. همچنین، اختصاص محتوا با حجم ساعتی معادل یک گرایش با عنوان رویکرد به هر یک از شاخه‌های علوم انسانی نیز بلامانع است.

۲- در مقام اجرا، پذیرش این رشته محدود به دانش‌آموختگان رشته‌های علوم طبیعی و تجربی می‌باشد. همچنین، اختصاص محتوا با حجم ساعتی معادل یک گرایش با عنوان رویکرد به هر یک از شاخه‌های علوم مذکور نیز بلامانع است.

۳- بررسی مسائل عرفان‌های نوظهور نیز در این رشته مد نظر است.

حوزه دانشی «زبان و ادبیات عربی»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	ادبیات عربی (۱)	علوم اسلامی
*		زبان عربی (۲)	

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	ادبیات عربی (۳)
*		-	مترجمی زبان عربی (۴)
*		-	زبان عربی معاصر (۵)
	*	-	مدرّسی ادبیات عرب

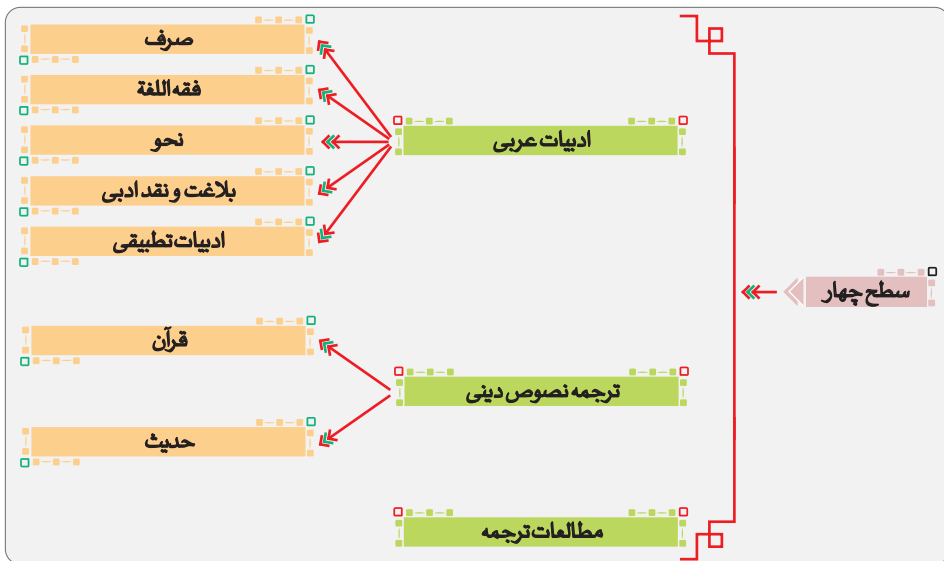
۱- توجه و تمرکز این گرایش بر مباحث قواعد ادبیات عرب است.

۲- توجه و تمرکز این گرایش بر مباحث مکالمه عربی است.

۳- در تدوین عناوین دروس و سرفصل‌های این رشته، پرداختن به مباحث صرف، لغت، نحو و بلاغت مورد تأکید می‌باشد.

۴- در طراحی و تدوین این رشته، ترجمه از عربی به فارسی و از زبان فارسی به زبان عربی مورد توجه است.

۵- در محتوای این رشته، مسئله انشاء و خواندن و فهم عربی معاصر مورد توجه است.

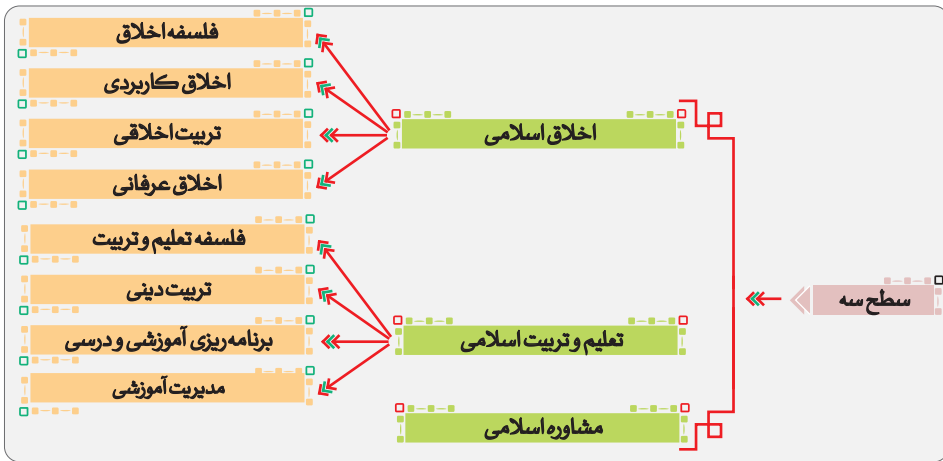
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	صرف	ادبیات عربی
	*	فقه اللغة	
	*	نحو	
	*	بلاغت و نقد ادبی	
	*	ادبیات تطبیقی ^(۱)	
*		قرآن	ترجمه نصوص دینی
*		حدیث ^(۲)	
	*	-	مطالعات ترجمه

۱- در تدوین محتوای این رشته مباحثی مانند: رابطه زبان عربی و زبان‌های دیگر، کاربرد ادبیات در فقه، فلسفه، اصول و... نقش ادبیات در فهم علوم دینی، تأثیر متقابل ادبیات عربی و علوم دینی مورد توجه است.
۲- در طراحی محتوای این گرایش توجه خاص به متن نهج البلاغه، مورد تأکید است.

حوزه دانشی «اخلاق، تربیت و مشاوره»

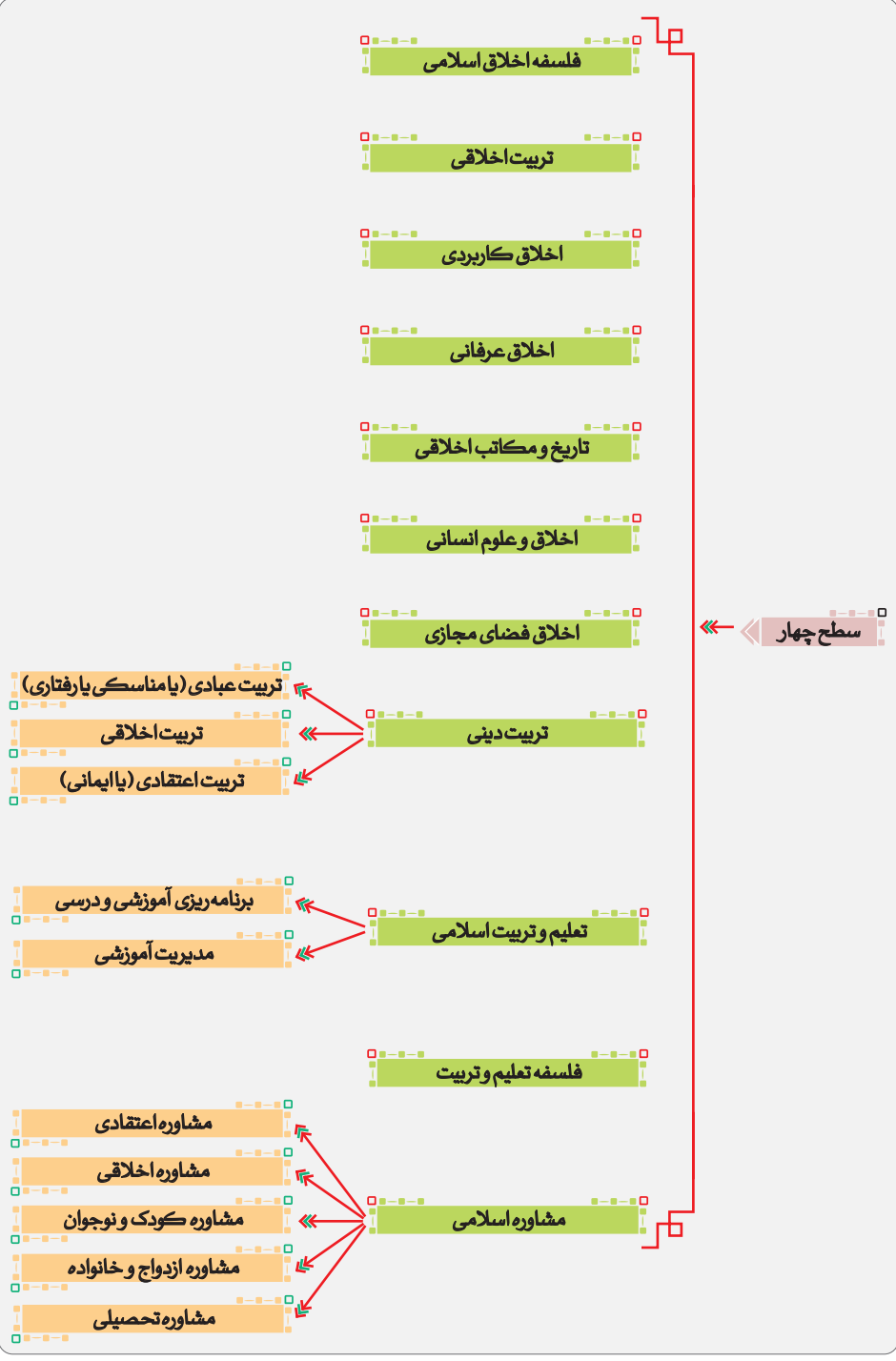

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اخلاق اسلامی	علوم اسلامی
	*	تعلیم و تربیت	

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فلسفه اخلاق	اخلاق اسلامی ^(۱)
	*	اخلاق کاربردی	
	*	تربیت اخلاقی	
	*	اخلاق عرفانی	
	*	فلسفه تعلیم و تربیت ^[رویکرد]	تعلیم و تربیت اسلامی
	*	تربیت دینی ^[رویکرد]	
	*	برنامه ریزی آموزشی و درسی ^[رویکرد]	
	*	مدیریت آموزشی ^[رویکرد]	
	*	-	مشاوره اسلامی

۱- در مباحث مشترک رشته اخلاق اسلامی در تمام گرایش‌ها، مبانی، اصول، اهداف، روش‌ها و مراحل اخلاقی مورد توجه است.

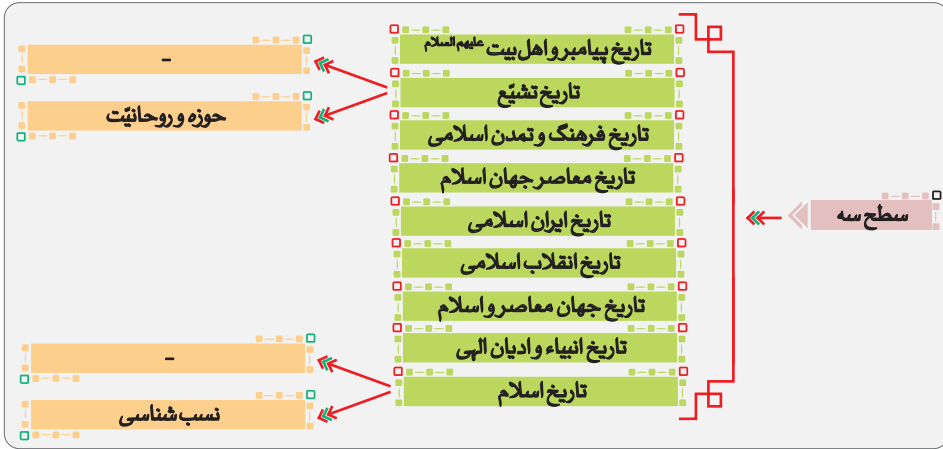
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فلسفه اخلاق اسلامی
	*	-	تربیت اخلاقی
	*	-	اخلاق کاربردی
	*	-	اخلاق عرفانی ^(۱)
*		-	تاریخ و مکاتب اخلاقی
	*	-	اخلاق و علوم انسانی
*		-	اخلاق فضای مجازی
	*	تربیت عبادی (یا مناسکی یا رفتاری)	تربیت دینی
	*	تربیت اخلاقی	
*		تربیت اعتقادی (یا ایمانی)	
	*	برنامه‌ریزی آموزشی و درسی ^(ارویگرد)	تعلیم و تربیت اسلامی
	*	مدیریت آموزشی ^(ارویگرد)	
	*	-	فلسفه تعلیم و تربیت
	*	مشاوره اخلاقی	مشاوره اسلامی
	*	مشاوره اعتقادی	
	*	مشاوره کودک و نوجوان	
	*	مشاوره ازدواج و خانواده	
	*	مشاوره تحصیلی	

۱- در این رشته، تراث اخلاق عملی و مباحث سلوک و عرفان عملی بر اساس منابع دینی (قرآن و حدیث) و سیره عالمان شیعی بررسی می‌شود.

حوزه دانشی «تاریخ و سیره»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	تاریخ اسلام	علوم اسلامی

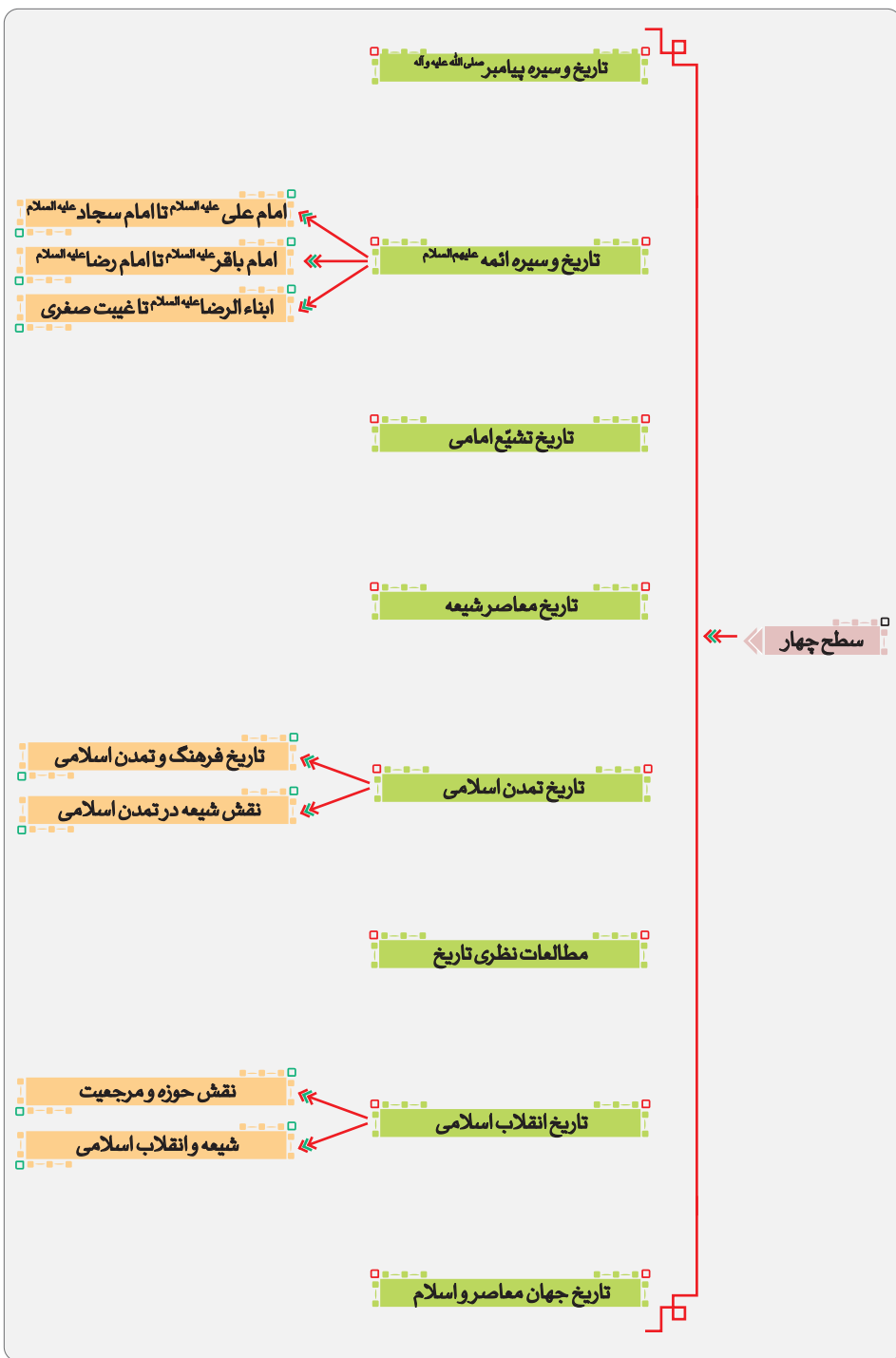

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	تاریخ پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small> و اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
	*	-	تاریخ تشیع
	*	حوزه و روحانیت	
*		-	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی
	*	-	تاریخ معاصر جهان اسلام
	*	-	تاریخ ایران اسلامی ^(۱)
	*	-	تاریخ انقلاب اسلامی ^(۲)
*		-	تاریخ جهان معاصر و اسلام ^(۳)
	*	-	تاریخ اسلام
	*	-	
	*	نسب شناسی	

۱- در این رشته توجه به تاریخ معاصر ایران مورد تأکید است.

۲- توجه به تاریخ دفاع مقدس در این رشته مورد تأکید است.

۳- در این رشته آشنایی با تاریخ کشورها با هدف آمادگی برای تبلیغ و زمینه‌یابی گسترش اسلام مورد تأکید است. همچنین، به مهم‌ترین موضوعات مناطق، کشورها و حکومت‌های مختلف توجه شود.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	تاریخ و سیره پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله
	*	(رویکرد) امام علی علیه السلام تا امام سجاد علیه السلام	تاریخ و سیره ائمه علیهم السلام (۱)
	*	(رویکرد) امام باقر علیه السلام تا امام رضا علیه السلام	
	*	(رویکرد) ابناء الرضا علیه السلام تا پایان غیبت صغری	
	*	-	تاریخ تشیع امامی (۲)
	*	-	تاریخ معاصر شیعه
	*	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	تاریخ تمدن اسلامی
	*	نقش شیعه در تمدن اسلامی	
	*	-	مطالعات نظری تاریخ
	*	(رویکرد) نقش حوزه و مرجعیت	تاریخ انقلاب اسلامی (۳)
	*	(رویکرد) شیعه و انقلاب اسلامی	
	*	-	تاریخ جهان معاصر و اسلام

۱- تمام محتوای این رشته به مسائل مربوط به ائمه علیهم السلام اختصاص یافته و طراحی آن پس از تأیید معاونت آموزش بر اساس رویکردهای اختصاصی و یا مطابق آنچه که در این رشته آمده است، بوده، عنوان مندرج در مدرک، تنها عنوان رشته «تاریخ و سیره ائمه علیهم السلام» خواهد بود.

۲- در این رشته مباحث تاریخی مرتبط با عصر غیبت صغری مورد توجه است.

۳- در این رشته توجه به مباحث تاریخ دفاع مقدس از منظر تاریخی مورد تأکید است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فرهنگ جهاد و شهادت	تبلیغ
	*	معارف انقلاب اسلامی	
	*	کودک و نوجوان	
	*	خانواده	
	*	تبلیغ در مراکز علمی و فرهنگی ^(۱)	
	*	مدیریت تبلیغی- فرهنگی	
	*	مدیریت مسجد	
	*	تبلیغ و ادیان ^(۲)	
	*	تبلیغ و فرق ^(۳)	
	*	امامت جمعه و جماعت (با دورویکرد «امامت جمعه» و «امامت جماعت»)	
	*	خطابه و سخنوری ^(۴)	حج و زیارت
	*	-	
	*	رسانه‌های نوشتاری	تبلیغ و رسانه
	*	رسانه‌های مجازی	
	*	رسانه‌های شنیداری- دیداری	
	*	ادبیات نمایشی	
	*	-	معارف نماز
	*	- ^(۵)	معارف اهل بیت
		{رویکرد} معارف فاطمی	علیهم السلام
	*	-	تبلیغ و ارتباطات
	*	-	تبلیغ خارج از کشور ^(۶)

- ۱- طراحی و اجرای این گرایش در رویکردهایی مانند: دانش‌آموزی، دانشجویی، اماکن تفریحی یا تجاری، تبلیغ در میان آسیب‌دیدگان با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
- ۲- طراحی و اجرای این گرایش در رویکردهایی مانند نقد: مسیحیت، یهودیت و زرتشت با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
- ۳- طراحی و اجرای این گرایش در رویکردهایی مانند نقد: وهابیت، بهائیت و تصوف با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
- ۴- محتوای این گرایش با هدف تربیت خطیب تدوین شود و از پرداختن صرف به مباحث نظری خودداری شود.
- ۵- اضافه کردن رویکرد برای این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش بلامانع است.
- ۶- با پیشنهاد مراکز تخصصی مجری و گروه‌های علمی آنها و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، طراحی

تبلیغ خارج از کشور

سیاستگذاری و مدیریت

هوش مصنوعی

بازی های رایانه ای

شبکه های اجتماعی

تبلیغ دینی

رسانه مجازی

سامانه های نرم افزاری

اطلاع رسانی و علم سنجی

مطالعات دین و فضای مجازی

سطح سه

آموزگاری ابتدایی

دیپیری عربی

دیپیری الهیات

مربی امور تربیتی

دیپیری علوم اجتماعی

دیپیری تاریخ

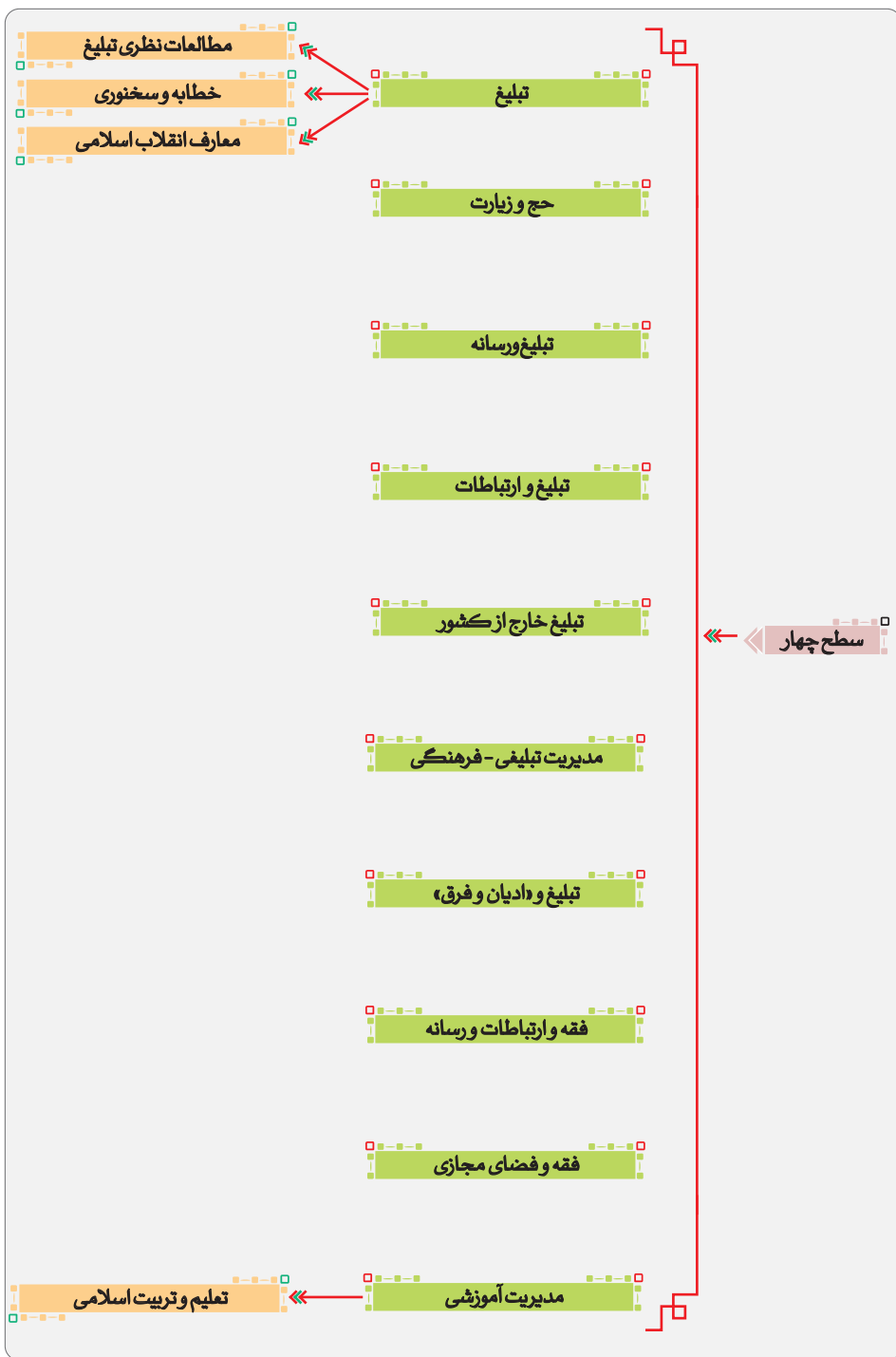
دیپیری زبان و ادبیات فارسی

دیپیری فلسفه

تربیت مبلغ معلم

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	سیاستگذاری و مدیریت (رویکرد)	مطالعات دین و فضای مجازی
	*	هوش مصنوعی (رویکرد)	
	*	بازی‌های رایانه‌ای (رویکرد)	
	*	شبکه‌های اجتماعی (رویکرد)	
	*	تبلیغ دینی (رویکرد)	
*		رسانه مجازی (رویکرد)	
*		سامانه‌های نرم‌افزاری (رویکرد)	
*		اطلاع‌رسانی و علم‌سنجی (رویکرد)	
	*	آموزگاری ابتدایی	تربیت مبلغ معلم
	*	دبیری عربی	
	*	دبیری الهیات	
	*	مربی امور تربیتی	
*		دبیری علوم اجتماعی	
	*	دبیری تاریخ	
*		دبیری زبان و ادبیات فارسی	
	*	دبیری فلسفه	

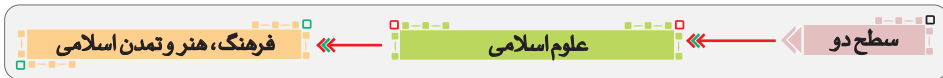
این رشته در سطوح سه و چهار حوزه به صورت قابل ارائه به زبان‌های مختلف و همراه با رویکردهای مختص به زبان‌ها و فرهنگ‌های مختلف بلامانع می‌باشد که البته در عنوان مدرک درج نخواهد شد. همچنین، در صورت ارائه محتوای رشته به زبان‌های مختلف، استفاده از عنوان مطالعات اسلامی به همراه عنوان زبان در مدرک، بلامانع است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	مطالعات نظری تبلیغ	تبلیغ
	*	خطابه و سخنوری	
	*	معارف انقلاب اسلامی	
	*	-	حج و زیارت
	*	-	تبلیغ و رسانه ^(۱)
	*	-	تبلیغ و ارتباطات
	*	-	تبلیغ خارج از کشور
	*	-	مدیریت تبلیغی- فرهنگی
*		-	تبلیغ و «ادیان و فرق» ^(۲)
	*	-	فقه و ارتباطات و رسانه
*		-	فقه و فضای مجازی
*		تعلیم و تربیت اسلامی ^(رویکرد)	مدیریت آموزشی

۱- در طراحی محتوای این رشته، روش تحلیل و نقد رسانه مورد توجه قرار گیرد.
 ۲- طراحی و اجرای این رشته در رویکردهایی مانند نقد: مسیحیت، یهودیت، وهابیت و بهائیت با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع خواهد بود.

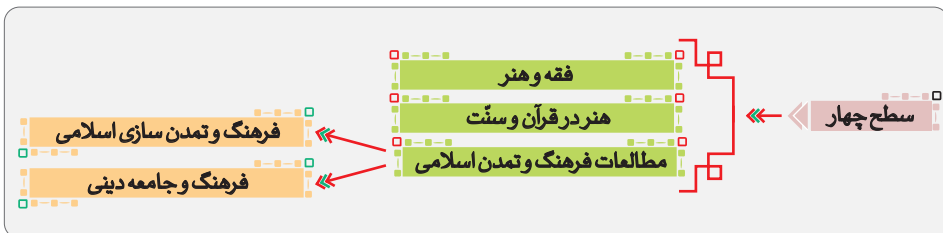
حوزه دانشی «فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	حکمت هنر
	*	-	هنر اسلامی
	*	-	فرهنگ و تمدن اسلامی

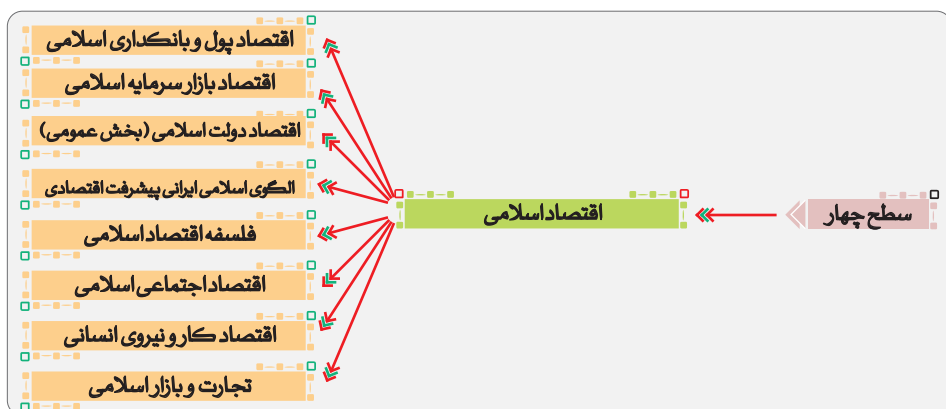

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
*		-	فقه و هنر
	*	-	هنر در قرآن و سنت
	*	فرهنگ و تمدن سازی اسلامی	مطالعات فرهنگ و تمدن اسلامی
	*	فرهنگ و جامعه دینی	

حوزه دانشی «اقتصاد اسلامی»

سطح دو		علوم اسلامی	حکمت عملی و علوم انسانی
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	علوم اسلامی

سطح سه		اقتصاد اسلامی	
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	اقتصاد اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اقتصاد پول و بانکداری اسلامی	اقتصاد اسلامی
	*	اقتصاد بازار سرمایه اسلامی	
	*	اقتصاد دولت اسلامی (بخش عمومی)	
	*	الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت اقتصادی	
	*	فلسفه اقتصاد اسلامی	
	*	اقتصاد اجتماعی اسلامی (داوطلبانه بخش سوم بدون سود)	
*		اقتصاد کار و نیروی انسانی	
*		تجارت و بازار اسلامی	

۱- مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند: الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چپستی علوم انسانی مدرن؛ ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛ ج) حدود ۲۵۲ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی.

بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

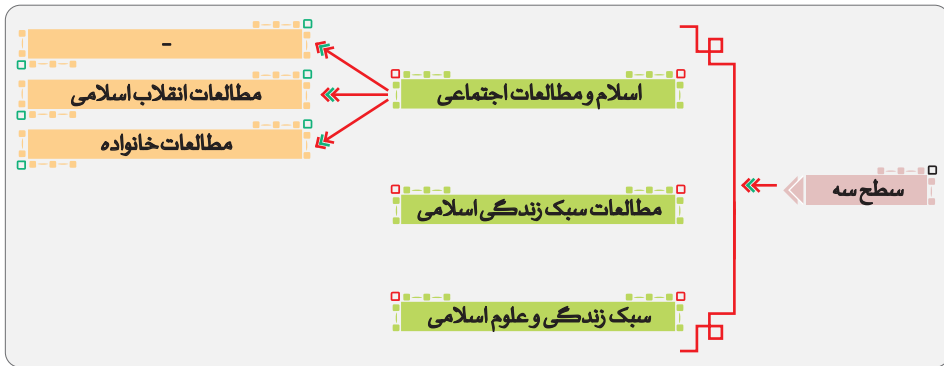
حوزه دانشی «علوم اجتماعی»

حکمت عملی و علوم انسانی

علوم اسلامی

سطح دو

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	اسلام و مطالعات اجتماعی
*		مطالعات انقلاب اسلامی	
	*	مطالعات خانواده	مطالعات سبک زندگی اسلامی
	*	-	
*		-	سبک زندگی و علوم اسلامی

۱- مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

- (الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چیستی علوم انسانی مدرن؛
- (ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیتاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛
- (ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی. بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	علوم اجتماعی	اسلام و مطالعات اجتماعی
*		نظریه های انقلاب اسلامی ^(۱)	
	*	نظریه های ^(۲) خانواده	
	*	-	فلسفه علوم اجتماعی ^(۳)
	*	-	مطالعات تطبیقی سبک زندگی
		-	سبک زندگی و فقه و مبانی حقوقی
*		-	سبک زندگی و سیره
	*	-	

۱- از آنجا که تسلط به زبان انگلیسی از پیش نیازهای این رشته است، از شرایط تحصیل در این رشته، توانمندی داوطلب در زبان انگلیسی است که در پذیرش باید مورد توجه قرار گیرد، ضمناً جهت گیری کلی این گرایش، نقد نظریه ها است.

۲- در طراحی و تدوین این رشته، نظریه های روان شناختی و جامعه شناختی و نقد آن ها مورد توجه است.

۳- در طراحی و تدوین این رشته، نقد و بررسی نظریه های گوناگون با توجه به مبانی اسلامی مورد توجه است.

حوزه دانشی «علوم سیاسی»

حکمت عملی و علوم انسانی

علوم اسلامی

سطح دو

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	علوم اسلامی

مطالعات انقلاب اسلامی و ایران معاصر
مطالعات جهان اسلام
مطالعات سیاسی قرآن و سنت
سیره سیاسی اهل بیت علیهم السلام
سیاست و اخلاق
سیاست و کلام
فقه سیاسی
فلسفه سیاسی

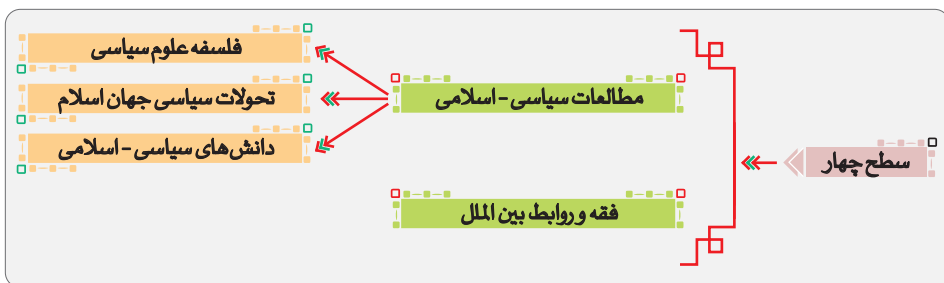
سطح سه

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	مطالعات انقلاب اسلامی و ایران معاصر
	*	-	مطالعات جهان اسلام
	*	-	مطالعات سیاسی قرآن و سنت
	*	-	سیره سیاسی اهل بیت علیهم السلام
*		-	سیاست و اخلاق ^(۲)
*		-	سیاست و کلام
	*	-	فقه سیاسی
	*	-	فلسفه سیاسی

۱- مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

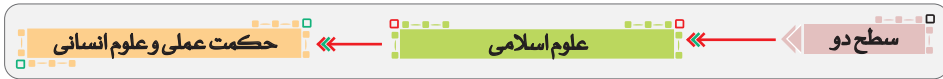
الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چستی علوم انسانی مدرن؛
ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛
ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی. بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

۲- در طراحی و تدوین این رشته، مسائل عرفان مرتبط با حوزه سیاست (عرفان سیاسی) مورد توجه است.

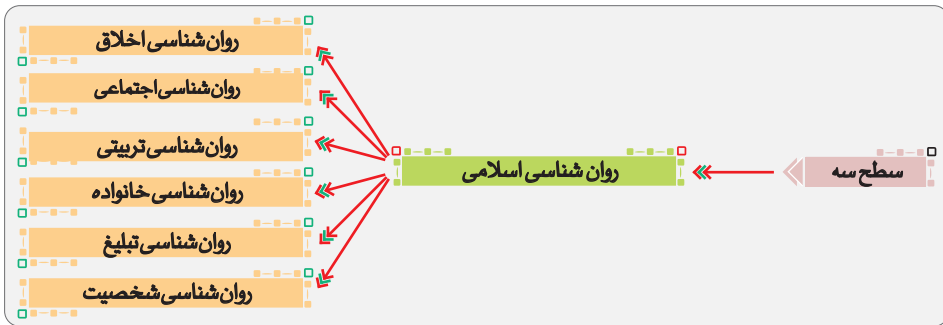

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فلسفه علوم سیاسی	مطالعات سیاسی - اسلامی
	*	تحولات سیاسی جهان اسلام	
	*	دانش های سیاسی - اسلامی	
	*	-	فقه و روابط بین الملل

حوزه دانشی «روان‌شناسی»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	روان‌شناسی اخلاق	روان‌شناسی اسلامی
	*	روان‌شناسی اجتماعی	
	*	روان‌شناسی تربیتی	
	*	روان‌شناسی خانواده	
	*	روان‌شناسی تبلیغ	
	*	روان‌شناسی شخصیت	

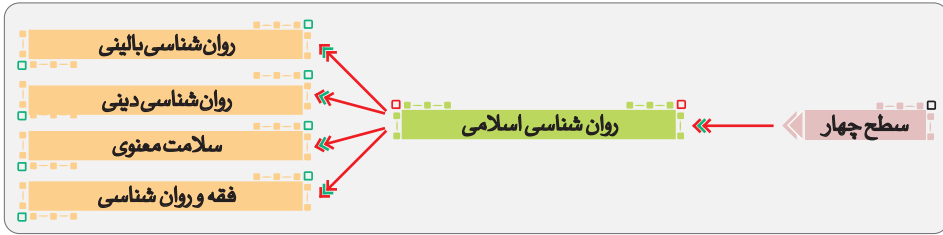
۱- مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چستی علوم انسانی مدرن؛

ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیتاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛

ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی.

بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

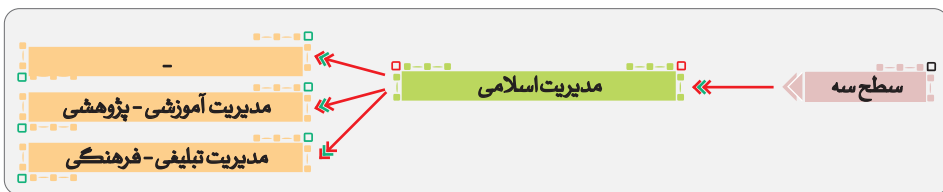

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	روان شناسی بالینی	روان شناسی اسلامی
*		روان شناسی دینی	
	*	سلامت معنوی	
*		فقه و روان شناسی	

حوزه دانشی «مدیریت»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	مدیریت اسلامی
	*	مدیریت آموزشی-پژوهشی	
	*	مدیریت تبلیغی-فرهنگی	

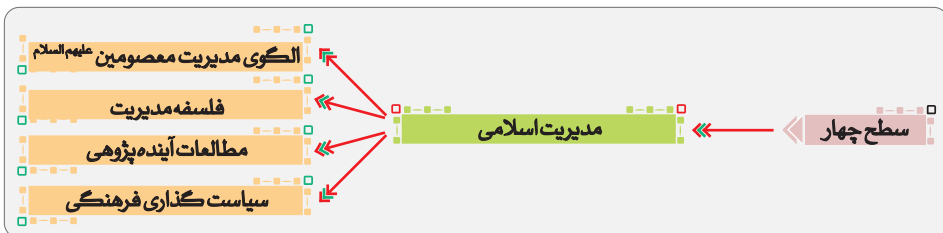
۱- مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چیستی علوم انسانی مدرن؛

ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیتاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛

ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی. بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

۲- مدیریت اسلامی (محض) رشته‌ای است که به مبانی، اصول و مهم‌ترین مسائل دانش مدیریت بر اساس متون و نصوص دین اسلام می‌پردازد.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	الگوی مدیریت معصومین <small>علیهم السلام</small>	مدیریت اسلامی
	*	فلسفه مدیریت	
	*	مطالعات آینده پژوهی	
	*	سیاست گذاری فرهنگی ^(۱)	